

การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

นางสาวนพลักษณ์ หนักแน่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR DEVELOPING LEADERSHIP OF
UNDERGRADUATE EDUCATION STUDENTS BETWEEN B.E. 2555 - 2564

Miss Noppalux Naknan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2012
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
โดย	นางสาวนพลักษณ์ หนักแน่น
สาขาวิชา	อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยปถัมภ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช)

5084261727 : MAJOR HIGER EDUCATION

KEYWORDS : STRATEGIES/LEADERSHIP DEVELOPMENT/UNDERGRADUATE EDUCATION STUDENTS/FUTURISTIC RESEARCH

NOPPALUX NAKNAN: DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR DEVELOPING LEADERSHIP OF UNDERGRADUATE EDUCATION STUDENTS BETWEEN B.E. 2555 - 2564. ADVISOR : ASST.PROF. PANSAK POLSARAM, Ph.D., CO – ADVISOR : SOMSUKE TERAPIGITTRA, Ph.D., 310 pp.

This futuristic research aims to: 1) study the leadership of undergraduate education students, 2) analyze the futuristic leadership of undergraduate education students, and 3) create the strategies for developing the futuristic leadership of undergraduate education students between B.E. 2555 – 2564. The methodology includes: 1) study the leadership of undergraduate education students in 14 public universities, including 251 lecturers, 236 officers and 377 students, 2) use of Delphi research technique developed by 18 specialists in student and leader development in analyzing the futuristic leadership of undergraduate education students, 3) analysis of other factors (SWOT), 4) creation of the strategies for developing the leadership of undergraduate education students between B.E. 2555 – 2564 on the basis of the scenario planning developed by 17 specialists in organizational and strategic management, and 5) validation of the strategies by the specialists

According to the study, the leadership of undergraduate education students in light of the personality, human relation and socialization, leading and managing, sagaciousness, working skills, communication and information technology, intelligence and morality and ethics is at high level. In this regard, human relation and socialization are at the highest rate ($\bar{x}=4.08, \bar{x}=4.01, \bar{x}=4.05$), while the intelligence is at high level ($\bar{x}=3.79, \bar{x}=3.91, \bar{x}=3.82$) but, when compared to other aspects, it is still at the lowest level.

With respect to the leadership characteristic of undergraduate education students between B.E. 2555- 2564, the personality concerns 1) industriousness, 2) generosity, 3) open-mindedness and 4) cheerfulness. Human relation and socialization include the ability to have harmonious conversation with others. The leadership and management involve the application of new skills and technologies into the management system. The sagaciousness is the understanding of others, community and stakeholders. With regard to working skills, they concern 1) systematic management ability, understanding of working system and process, planning, evaluation, improvement and necessary working skills, 2) ability and expertise in profession and the effort to learn deeply and seriously for true understanding and different working skills, 3) dedicated work for achievement and work quality acceptable by every organizational level, 4) those who learn and do the responsible works systematically and 5) time administration in works and private matters. The communication and information technology concerns 1) use of the computer and internet in the communication and knowledge acquisition that suit the works, 2) technological literacy with the ability to apply the technology into daily life in a suitable manner and good quality, 3) ability to use Thai language and Thai-Court language correctly for the effective speaking and writing and 4) ability to use English or other foreign languages in the communication and knowledge acquisition in the way that benefits the learning and way of life. The intelligence is the readiness to accept and transfer the knowledge to the society, students and colleagues. The morality and ethics refer to the uprightness.

The development of strategies for developing leadership of undergraduate education students between B.E. 2555 – 2564 consists of 3 strategic issues and 16 tactics. The first strategic issue: the undergraduate education students are academically knowledgeable with leadership skill and understanding of change. This involves 1) integration of academic matters with student activities, 2) development of learner-centered instruction and working skills, 3) development of model teachers, 4) improvement and development of curriculum under TQF standard according to the demands of learners and societies, 5) development of general education curriculum and instruction with particular focus on the awareness and literacy building, thinking process development and life goal setting, 6) promotion of the application of Information and Communication Technology (ICT) and modern communication in the instruction and student activity arrangement, 7) improvement of learning environment and facilities, 8) development of the desired leadership characteristics of undergraduate education students. The second strategic issue: the undergraduate education students are ethical and apply professional code of conduct. This involves 9) promotion of the attitude and pride in teaching profession so that the education students recognize the importance and value of teaching profession, 10) promotion of morality, professional ethics, loyalty, responsibility and generosity, 11) support for the creation of shared values in being the good leading education graduates with industriousness and public consciousness and 12) support for the creation of the consciousness and pride in Thainess. The third strategic issue: the undergraduate education students are recognized domestically and by ASEAN. This includes 13) promotion of and support for the arrangement of Education Faculty's academic activities as a forum for students' presentation of academic works, 14) promotion of the academic cooperation between public and private agencies, alumni and senior experts, 15) development of language proficiency for communications and information retrieval and 16) promotion of the study of ASEAN countries' cultures.

Department : .Education Policy, Management, and Leadership.

Field of Study :Higher Education.....

Academic Year : 2012.....

Student Signature.....

Advisor's Signature.....

Co-advisor's Signature.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	27
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
ตอนที่ 1 แนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	28
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	30
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(Thai Qualifications Framework for Higher Education:TQF:HEd).....	33
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์.....	35
ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	38
ความหมายผู้นำและภาวะผู้นำ.....	38
ลักษณะภาวะผู้นำ.....	40
ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา.....	50
ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	50

หน้า

การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา	54
พัฒนานิสิตนักศึกษา	58
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์	62
ความหมายกลยุทธ์	62
กระบวนการและการวางแผนกลยุทธ์	63
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับวิจัยอนาคต.....	68
กระบวนการทัศน์ของการวิจัยอนาคต	68
ขอบเขตเวลา	69
การเขียนภาพอนาคต(Scenario Planning)	70
เทคนิคการสร้างภาพอนาคต.....	71
กระบวนการวางแผนมองภาพอนาคต(Scenario Planning)	72
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย(The Delphi Technique)	72
ขั้นตอนกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย	73
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ระดับ ปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน	98
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ระดับ ปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	137
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลต่อ การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564.....	161

ตอนที่ 4 ภาพอนาคต (Scenario Planning) กลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	186
ตอนที่ 5 กลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	191
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	205
สรุปผลการวิจัย.....	207
อภิปรายผลการวิจัย.....	215
ข้อเสนอแนะ.....	233
รายการอ้างอิง.....	237
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	251
ภาคผนวก ข สรุปการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการทำ Delphi (รอบที่ 1).....	256
ภาคผนวก ค รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต	264
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	267
ภาคผนวก จ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564	288
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถาม.....	295
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	310

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์..... 14
2	ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์..... 19
3	การเปรียบเทียบลักษณะภาวะผู้นำตามแนวคิดต่างๆ..... 49
4	จำนวนประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบัน..... 81
5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม 103
6	แสดงสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถาบัน..... 104
7	แสดงข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 104
8	ความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน 106
9	ความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านบุคลิกภาพ 117
10	ความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม 119
11	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะ ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตใน ปัจจุบัน ด้านการนำและการจัดการ 121
12	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะ ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ด้านปฏิภาณไหวพริบ 123
13	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านทักษะในการทำงาน..... 124
14	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ..... 125

15	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านสติปัญญา	128
16	ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านคุณธรรม จริยธรรม	130
17	ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2	142
18	ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3	151
19	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนา ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564	169
20	การวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อสร้างทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564	173

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในอนาคต.....	11
2 กลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564.....	204

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
1 ตาข่ายการจัดการ (Managerial Grid of Leadership.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“การพัฒนาคุณภาพคน” ถูกกำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพอย่างรอบด้านและสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ กอปรกับให้มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ได้ทันกับอนาคตที่เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และสังคมสูงอายุ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

การพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตนั้นควรอยู่บนฐานของพันธกิจ และเป้าหมายที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าและสมดุลกับพลวัตการเปลี่ยนแปลง ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศนั้นผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ในอดีตยุคที่บ้านเมืองมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำอ่อนแอจะถูกข้าศึกุกรานทำให้ต้องเสียอิสรภาพ ส่วนในยุคที่มีผู้นำที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรือง หากผู้นำขาดภาวะผู้นำหรือภาวะผู้นำเข้าสู่ความเสื่อม อาจเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่น วันมหาวิปโยค พฤษภาทมิฬ และเกิดยุค IMF ที่ทำให้เศรษฐกิจไทยตกต่ำดังที่ผ่านมา (นิศย์ สัมมาพันธ์, 2546) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถที่ได้รับมอบหมายซึ่งอาจจะโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง หรือเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ทำให้บุคคลอื่นคล้อยตามหรือมีศิลปะในการชี้นำการตัดสินใจของบุคคลอื่น หรือเป็นผู้ที่มีอิทธิพล ทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติต่อกลุ่มอันก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยสมาชิกในกลุ่มต้องให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (دنوخ ต้นเทอดทิตย, 2007) ในส่วนของผู้นำตามแนวคิดทางพุทธศาสนา พระธรรมปิฎก (2546) กล่าวว่า การเป็นผู้นำนั้นต้องเป็นทั้งครูและปิโย ครูคือการเป็นครู คือการเป็นผู้ที่

นำศรัทธาหรือเป็นคนที่มีความรู้และมีเป้าหมาย ส่วนปิโย คือความเป็นที่รัก และความมีมนุษยสัมพันธ์ สำหรับภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามที่มีความตั้งใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและการเปลี่ยนแปลงนั้นสะท้อนจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม (Draft, 2005) ภาวะผู้นำยังเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัวและการทำงาน สังคมไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางและพัฒนาประเทศในอนาคต ผู้นำต้องสามารถนำการเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนได้ ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่มุ่งสู่ออนาคต ต้องเป็นผู้ที่ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลงและพร้อมตลอดเวลาที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีความสามารถในการพัฒนาคน มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสามารถในการจัดการความกดดัน มีทักษะในการบริหารเวลา (เสนาะ กลิ่นงาม, 2551) ด้วยภาวะที่ทำนายผู้นำไทยยุคใหม่ ผู้นำจึงต้องเรียนรู้เร็ว รัวรอบ และทันสมัย ต้องสามารถสร้างสัมพันธ์ สื่อสาร 2 ทาง มีทักษะในการพูดโน้มน้าวคนอื่นได้และสามารถจูงใจผู้คน รวมถึงสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกองค์กร นอกจากนั้นต้องเชื่อมโยงเร็ว คำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญเพื่อให้การบริหารจัดการและบทบาทการเป็นผู้นำเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตน บุคลากรและองค์กรอย่างยั่งยืน (พรทิพย์ กาญจนนิตย์, 2552)

ภาวะผู้นำเกิดจากลักษณะ (Traits) ใดบ้างหรือมีลักษณะใดบ้างที่ทำให้ผู้นำ (Leader) แตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ (Non-leader) นั้น ได้มีการศึกษาค้นคว้าในโลกตะวันตกตั้งแต่ทศวรรษที่ 1930 เป็นต้นมาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาเพื่อหาคำตอบว่าผู้ที่เป็นผู้นำมีอะไรแตกต่างจากผู้ที่ไม่เป็นผู้นำ พบว่าคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่เป็นผู้นำมีอยู่ 6 ประการ ได้แก่ (1) ความมีพลังและความทะเยอทะยาน (Energy and Ambition) (2) ความปรารถนาที่จะนำผู้อื่น (The desire to lead) (3) ความซื่อสัตย์มีจริยธรรมยึดมั่นหลักการ (Honesty and Integrity) (4) ความเชื่อมั่นตนเอง (Self-confidence) (5) ความเฉลียวฉลาด (Intelligence) (6) ความรอบรู้ในงาน (Job-relevant knowledge) ต่อมาเมื่อผลวิจัยสนับสนุนคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำ ได้แก่ มีความสามารถสูงในการควบคุมตนเอง (High self-monitoring) ผู้ที่มีคุณลักษณะด้านนี้จะมีความสามารถในการยืดหยุ่นต่อการปรับพฤติกรรมตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี (ภาวะผู้นำ, 2551 : ออนไลน์) ส่วนรูปแบบลักษณะภาวะผู้นำขององค์การนาซ่า (NASA's Leadership Model) (National Aeronautics and Space Administration, 2008) ประกอบด้วย บุคลิกภาพอันน่าเลื่อมใส (Personal Effectiveness) สมรรถนะในการทำงาน (Discipline Competency) ความสามารถในการจัดการข้อมูลข่าวสารและความรู้ (Managing Information and Knowledge) การมีปฏิภาณไหวพริบ (Business Acumen) และการนำและการจัดการผู้อื่น (Leading and

Managing Others) สอดคล้องกับแซกกาโรและคนอื่น (Zaccaro and others, 2004 อ้างถึงใน Rhodewalt, 2008) ที่แบ่งลักษณะภาวะผู้นำออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถด้านสติปัญญา 2) บุคลิกภาพ 3) การโน้มน้าว 4) ทักษะที่สามารถหยั่งรู้ความเป็นไปได้ของสังคม และ 5) ทักษะการแก้ปัญหา ความชำนาญและความมุ่งมั่น จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่ผ่านมายังไม่ได้ข้อสรุปที่เพียงพอในการอธิบาย การเป็นผู้นำแต่คุณลักษณะผู้นำก็ยังคงสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ที่ปรารถนาจะเป็นผู้นำ (อาคม วัตโธสง, 2547) ทั้งนี้ภาวะความเป็นผู้นำนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ ผู้ตาม การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ในองค์กร และ ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย 2555) จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะผู้นำจะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเป็นผู้นำได้มากกว่าที่จะใช้แยกผู้ที่เป็นผู้นำออกจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2550) กล่าวว่า สังคมไทยกำลังเผชิญภาวะวิกฤติเด็กและเยาวชนไทยไม่มีภาวะความเป็นผู้นำและไม่มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำ เป็นวิกฤติและกำลังเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เนื่องจากการอยู่ภายใต้สังคมที่เคยชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ ขาดมุมมองและความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของการเป็นผู้นำ ขาดวุฒิภาวะ และทักษะในการเป็นผู้นำ ใช้ชีวิตตามกระแสนิยมของสังคม ไม่กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ขาดการมีส่วนร่วมในสังคม เช่น การแสดงออกและการเสนอความคิดเห็นต่อปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในประเทศ ซึ่งเป็นวิกฤติที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยประสบปัญหาขาดผู้ที่ต้องการเข้ามานำทิศทางประเทศในอนาคต

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้พร้อมกับพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน เพราะลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและประชาชนนั้นมีส่วนในการนำพาประเทศให้ประสบความสำเร็จ เจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) จึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) ขึ้นเพื่อให้ความมั่นใจแก่สังคมว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการทำงานตามสาขานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี ได้แก่

1. มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมปฏิบัติได้
2. สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
3. สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
4. มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
5. มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สอดคล้องกับสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งที่ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนานิสิตนักศึกษา เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553: ออนไลน์) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไว้ ได้แก่ 1) มีความรู้ 2) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ 3) คิดเป็น คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการคิดแก้ปัญหา 4) ทำเป็น สามารถทำงานในสังคมต่างวัฒนธรรม มีทักษะการพัฒนาตน 5) ใฝ่รู้ และรู้จักวิธีการเรียนรู้ มีเทคนิคการเรียนรู้ 6) มีความเป็นผู้นำ 7) มีจิตสาธารณะ และ 8) ดำรงความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ ส่วนบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552 : ออนไลน์) คือ มีความรู้คู่คุณธรรม มีสติปัญญาใฝ่การเรียนรู้ นึกคิดอย่างเป็นระบบ มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน บุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย มีวินัยรับผิดชอบต่อตนเองและเอื้ออาทรต่อสังคม ตระหนักในคุณค่าทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น สุขภาพดี ความเป็นสากล และบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหิดล (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552 : ออนไลน์) ได้แก่ M-Mastery เป็นนายแห่งตน A-Altruism มุ่งผลเพื่อผู้อื่น H-Harmony กลมกลืนกับสรรพสิ่ง I-Integrity มั่นคงยิ่งในคุณธรรม D-Determination แน่วแน่ทำ ก้าวตัดสินใจ O-Originality สร้างสรรค์สิ่งใหม่ L-Leadership ใฝ่ใจเป็นผู้นำ เห็นได้ว่าเป็นผู้นำเป็นคุณลักษณะหนึ่งในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาให้มีในนิสิตนักศึกษา

แต่จากการสะท้อนความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ พบว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่ผ่านมานั้นยังมีบัณฑิตจำนวนไม่น้อยขาดคุณภาพ ขาดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ขาดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ขาดความรับผิดชอบต่องาน ขาดความอดทน ไม่มีวินัย ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความซื่อสัตย์ภักดีต่อองค์กรที่ทำงานและขาดภาวะผู้นำ (มหา'ลัย..มหา'ไหล ปริญญา = หนี+ตงงาน,

2552) สอดคล้องกับการศึกษาทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของอัคราไชยบุฒิมภ (2550) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า มีทักษะทางสังคมเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง การขาดภาวะผู้นำของบัณฑิตนอกจากมีผลกระทบต่อการทำงานแล้วยังพบว่าส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอีกด้วย ดังที่ ส่าเนาวิ ขจรศิลป์ (2538) และ จิรวัดณ์ วิริงกร (2542) พบว่า ปัญหาที่พบในการดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาปัญหาหนึ่งคือ การขาดแคลนผู้นำนิสิตนักศึกษา หรือมีผู้นำนิสิตนักศึกษาที่ขาดภาวะผู้นำ ไม่สามารถจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่สถาบันตั้งไว้ในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ เป็นผู้นำที่ดีในสังคมได้

การพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้มีความเป็นผู้นำนั้นควรเริ่มจาก การสอนให้มีทัศนคติ ที่ถูกต้องต่อการเป็นผู้นำ การให้เป็นผู้นำความคิดในกลุ่มเพื่อน และผู้นำกิจกรรมในสถาบัน การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรให้ความสำคัญในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาที่ฉายแววการเป็นผู้นำอย่างเต็มที่ เพื่อในอนาคตพวกเขาจะกลายเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการนำทิศทางสังคม เฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา มีทักษะในการจูงใจและนำกลุ่มคน เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมอันจะพัฒนามากลายเป็นผู้นำครอบครัว ผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชน และผู้นำประเทศที่ดีมีคุณภาพได้ในอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) สอดคล้องกับวิจิตร ลินสิริ (2534) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรจัดบรรยายภาคสภาพแวดล้อมภายในสถาบันให้เหมาะสมกับการพัฒนาความเป็นผู้นำ เช่น การผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าห้องหรือการทำงานกลุ่ม การให้ผู้ที่ไม่เคยเป็นผู้นำได้มีโอกาสแสดงความสามารถเป็นผู้นำบ้าง การเปิดโอกาสให้จัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ภายใต้การแนะนำปรึกษาและชี้แนวทางที่เหมาะสมของผู้มีประสบการณ์ รวมไปถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาทั้งด้านวิชาการ กิจกรรม และการทำงานร่วมกับอาจารย์เพราะการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาจะมีผลต่อประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ ด้วย (Astin, 1993) โดยที่การพัฒนา นิสิตศึกษานั้นควรพัฒนาในทุกด้านทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดการด้านอารมณ์ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองและการยอมรับการอาศัยพึ่งพิงซึ่งกันและกัน การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ การพัฒนาเป้าหมาย การพัฒนาความมีคุณธรรมโดยเฉพาะการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนให้กับนิสิตนักศึกษา (Chickering and Reisser, 1993)

นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์คือครูในอนาคตที่สถาบันการผลิตครูจัดเตรียมขึ้น เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนให้เติบโตใหญ่เป็นพลเมืองดี

เป็นกำลังของประเทศ เนื่องจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีศักดิ์ ศรีและเกียรติภูมิ และได้รับการยกย่องกว่าอาชีพอื่น ต้องเสียสละและอดทน พร้อมทั้งถูกคาดหวังจากสังคมให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่พึ่งและเป็นผู้อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนไทยให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางสติปัญญา ความรู้ และให้มีความประพฤติที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม นิสิตนักศึกษาครูจึงควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความร่วมมือร่วมแรงในทางบวก มีการคิดวิเคราะห์ การสะท้อนความคิดและความรู้สึกห่วงใยดูแลเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบ ยืดหยุ่น และอุทิศตน (Chiang, 2001 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550) แต่จากการศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาครู พบว่า มีข้อด้อยในด้านคุณภาพ เช่น ไม่กล้าแสดงออก ด้อยวิชาการ ไม่ใฝ่รู้ ไม่กระตือรือร้น อารมณ์ร้อน โกรธง่าย และขาดความเป็นผู้นำ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2537) ดังนั้นนิสิตนักศึกษาครูควรมีความรอบรู้ กระตือรือร้นใฝ่หาความรู้ที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ทั้งในศาสตร์ของตนและศาสตร์สาขาอื่น มีความยืดหยุ่น มีจรรยาบรรณในความเป็นครู มีความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม รักษาความเป็นไทย มีความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนต่อไป การพัฒนาครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาประเทศหากปราศจากครูดี มีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปให้มีศักยภาพอาจไม่เกิดผลและอาจกระทบถึงความมั่นคงและการพึ่งตนเองในภาพรวม ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

การศึกษาอนาคต เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มต่างๆ ที่เป็นทางเลือกของเรื่องที่จะศึกษา ที่คาดว่าจะเป็นไปได้หรือน่าจะเป็นไปได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นและป้องกัน หรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าจะเกิดขึ้นจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตจะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ ตลอดจนไปจนถึงการกำหนดยุทธวิธี (Strategies) และกลวิธี (Tactics) ที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ การป้องกันหรือขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ (จุมพล พูลภทธรชิวิน, 2530) ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ด้วยการศึกษาอนาคต จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการผลิตครูให้ได้ตรงตามความต้องการ ให้มีลักษณะภาวะผู้นำที่เหมาะสมซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันการศึกษาที่ควรสร้างให้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบัน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะสมกับสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี ในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถาบันการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต

ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

3. จัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ในครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่สังกัดอยู่ใน คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เท่านั้น และเปิดเป็นคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยทำการเก็บข้อมูลกับประชากรที่เป็นผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษา ที่สังกัดอยู่ใน คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2553 รวมจำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้ทำการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและมหาวิทยาลัยมหิดลเนื่องจากมีหลักสูตรแตกต่างจาก สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 14 แห่ง รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเปลี่ยนสถานะภาพเป็นมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่ถึง 10 ปี

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม 3) ด้านการนำและการจัดการ 4) ด้านปฏิภาณไหวพริบ 5) ด้านทักษะในการทำงาน 6) ด้านการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ด้านสติปัญญา และ 8) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกโดยใช้ลักษณะของความเป็นผู้นำในการชักนำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดการดำเนินงานหรือกิจกรรมสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย

1) **ด้านบุคลิกภาพ** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีความกล้าหาญทางความคิด มีวินัย กล้าทำ กล้าตัดสินใจ รวมทั้งกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้

2) **ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความจริงใจในการสานสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีการสร้างความไว้วางใจระหว่างกันเพื่อก่อให้เกิดความรัก ความร่วมมือ และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3) **ด้านการนำและการจัดการ** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากบุคคลทั่วไป เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานและจัดการในการดำเนินชีวิตให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีความรอบรู้ และมองการณ์ไกล

4) **ด้านปฏิภาณไหวพริบ** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่สามารถนำหลักการ ทฤษฎี นโยบาย ข้อบังคับ วัฒนธรรม พฤติกรรมและโครงสร้างองค์กรมาปรับใช้เพื่อสนับสนุนการทำงานตามกลยุทธ์องค์กร มีความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณและตัดสินใจได้ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ในการทำงานและการเรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ มีความสามารถในการบริหารจัดการตลอดจนการพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างดีโดยการวางแผนและประเมินที่เป็นระบบ และเป็นนักปฏิบัติที่มีความถี่ถ้วน

5) **ด้านทักษะในการทำงาน** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์แบบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง มีศิลปะในการจูงใจและการพัฒนาทีมงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานสูง คำนึงถึงความปลอดภัย การให้สิทธิเสรีภาพในการทำงาน และเคารพ รักษาระเบียบข้อบังคับขององค์กร

6) **ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการความรู้และนวัตกรรม สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่างๆ มาใช้บริหารจัดการความรู้อย่างเท่าทันและเท่าเทียมกับการเปลี่ยนแปลง และการแบ่งปันความรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีศิลปะในการสื่อสารทุกด้านทั้งการพูด การฟัง การเขียน สามารถพูดได้หลายภาษา มีความสามารถในการสื่อความหมายในชั้นเรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำและจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

7) **ด้านสติปัญญา** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงความฉลาด รอบรู้ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมในการเรียนรู้และแก้ปัญหาในการเรียนการสอน และการทำงานได้ เป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความฉลาดทางปัญญา (7Q) มีความสามารถในการตัดสินใจและเป็นผู้ที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ

8) **ด้านคุณธรรม จริยธรรม** หมายถึง พฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนและสังคม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจรรยาบรรณความเป็นครู มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละเพื่อผู้อื่น และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความเป็นไทยยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง 2555-2564 หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่จะเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงความรู้ ทักษะคนดี ความสามารถ ลักษณะและวิธีการทำงานให้มีวิสัยทัศน์มีศักยภาพ และทักษะในการแก้ปัญหา เพื่อการดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ หมายถึง ประเด็นหลักของกลยุทธ์ประเด็นต่างๆ ที่ต้องการพัฒนาและมุ่งเน้นในการพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบด้วย การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน

นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

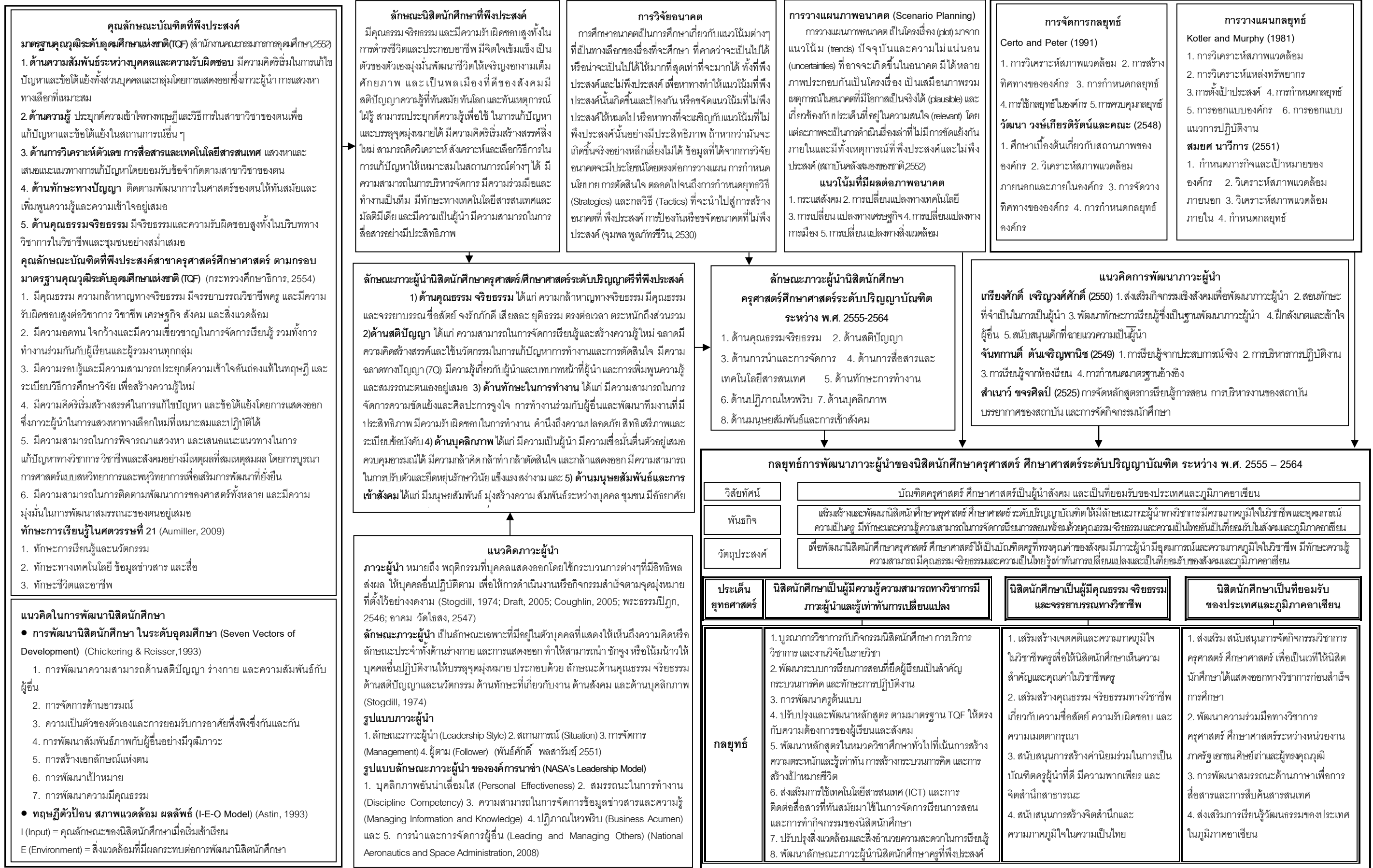
สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาที่เปิดสอนคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาบัณฑิต

ประกอบด้วย 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 5) มหาวิทยาลัยทักษิณ 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 9) มหาวิทยาลัยนเรศวร 10) มหาวิทยาลัยบูรพา 11) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 12) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 13) มหาวิทยาลัยศิลปากร และ 14) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ ดังแผนภูมิที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 มีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) จึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนิสิตนักศึกษา โดยคาดหวังให้บัณฑิตควรมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรีไว้คือ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มโดยสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการมาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถเป็นผู้นำในการแสวงหาทางเลือกและเสนอแนะแนวทางใหม่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติได้ มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้ของตนอยู่เสมอ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

1. มีคุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม
3. มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎี และระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
5. มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการ และพหุวิทยาการเพื่อเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ

นอกจากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แล้วควรมีทักษะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และมัลติมีเดีย และทักษะชีวิตและอาชีพ (Aumiller, 2009)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบและนำมาสรุปเป็นลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

พระบรมราชาบาท พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว (อ้างในอุดม หนูทองและคณะ, 2539)	Aumiller (2009)	พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2551)	ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2548) (NQF)	สกอ. (2552) (TQF)	ประกอบ คูปรัดน์ (2546)	ลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์
<ul style="list-style-type: none"> • มีจิตใจสูง • เป็นตัวของตัวเอง 	-	<ul style="list-style-type: none"> • จิตใจเข้มแข็ง มุ่งมั่น จะพัฒนาชีวิตของตนให้เจริญงอกงามขึ้นไปจนเต็มศักยภาพแห่งความเป็นมนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต และ ประกอบอาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ วิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นพลเมืองดีของสังคม 	<p>มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบสูงทั้งในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีจิตใจเข้มแข็ง เป็นตัวของตัวเองมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตให้เจริญงอกงามเต็มศักยภาพ และเป็นพลเมืองดีของสังคม</p>
<ul style="list-style-type: none"> • มีสติปัญญา ความรู้ 	-	<ul style="list-style-type: none"> • มีปัญญาที่สามารถแก้ปัญหาได้ และนำทางพาชีวิตไปให้ถึงจุดหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> • มีความทันสมัย ใฝ่รู้ และพัฒนาความรู้ขึ้นได้ • มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี 	<ul style="list-style-type: none"> • สามารถประยุกต์ ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และ ข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆ • มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> • รอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์ • สนใจ ขวนขวายหาความรู้ • มีความสามารถในการแก้ปัญหา 	<p>มีสติปัญญาความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก และทันเหตุการณ์ ใฝ่รู้ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและบรรลุจุดมุ่งหมายได้</p>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ต่อ)

พระบรมราชาบาท พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว(อ้างในอุดม หนังสือและคณะ,2539)	Aumiller (2009)	พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2551)	ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548) (NQF)	สกอ. (2552) (TQF)	ประกอบ คุปรัตน์ (2546)	ลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์
<ul style="list-style-type: none"> ตั้งมั่นในความ สามัคคี 	<ul style="list-style-type: none"> มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีความร่วมมือ มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและมัลติมีเดีย 	<ul style="list-style-type: none"> เข้าถึงธรรมชาติปฏิบัติต่อวัตถุสร้างสรรค์ของมนุษย์ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ที่โยงกับธรรมชาติโดยไม่เกิดความแปลกแยกไม่ขัดแย้ง ตระหนักและเกื้อกูลหนุนกัน ไม่ขาดไมตรี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมอย่างสร้างสรรค์สังคม 	<ul style="list-style-type: none"> มีความสามารถในการจัดระบบความคิด คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีความสามารถในการบริหารจัดการและทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมปฏิบัติได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ความสามารถในการประกอบอาชีพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถทำในสิ่งใหม่ได้ มีความเป็นผู้นำ 	<p>มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความร่วมมือและทำงานเป็นทีม มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและมัลติมีเดียได้ดี และมีความเป็นผู้นำ</p>
			<ul style="list-style-type: none"> มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพโดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน 	<ul style="list-style-type: none"> ความสามารถในการสื่อสารยุคใหม่ 	<p>มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

จากการสังเคราะห์ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักวิชาการต่างๆ สรุปได้ว่า บัณฑิตที่พึงประสงค์ควรเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบสูงทั้งในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีจิตใจเข้มแข็ง เป็นตัวของตัวเอง มุ่งมั่นพัฒนาชีวิตให้เจริญงอกงามเต็มศักยภาพ และเป็นพลเมืองดีของสังคม มีสติปัญญาความรู้ที่ทันสมัย ทันโลก และทันเหตุการณ์ ใฝ่รู้ สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและบรรลุจุดมุ่งหมายได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความร่วมมือและทำงานเป็นทีม มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและมัลติมีเดียเป็นอย่างดี และมีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์

แอสติน (Astin, 1993) กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น มหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์การพัฒนาของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะของสถาบัน หลักสูตร คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาให้เหมาะสมกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในทุกด้าน ซึ่งชิคเคอริงและไรเซอร์ (Chickering and Reisser, 1993 อ้างถึงในนิตินาร์ตัน บุญนุช, 2543) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาว่าควรพัฒนาใน 7 ด้าน คือ

1. พัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Developing Competence)
2. การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotion) ตระหนักและรับรู้ในอารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตนเอง
3. ความเป็นตัวของตัวเองและการยอมรับการอาศัยพึ่งพิงซึ่งกันและกัน (Moving Through Autonomy Toward Independence)
4. การพัฒนาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relations)
5. การสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (Establishing Identity)
6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose)
7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity)

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายภาวะผู้นำไว้ ดังนี้

สตอกดิลล์ (Stogdill, 1974) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเพื่อการตั้งเป้าหมายและการบรรลุเป้าหมาย

ดราฟ (Draft, 2005) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามที่มีความตั้งใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและการเปลี่ยนแปลงนั้นสะท้อนจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม

พระธรรมปิฎก (2546) ให้ความหมายความเป็นผู้นำว่าเป็นคุณสมบัติที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งใจ

อาคม วัดโธสง (2547) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในรูปของกระบวนการ ความสามารถหรือกิจกรรม ซึ่งก่อให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลอื่นจะคล้อยตามหรือปฏิบัติตามผู้นำ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมการใช้อิทธิพลของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อชักนำหรือจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามเพื่อให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างงดงาม

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำ

ลักษณะภาวะผู้นำเป็นลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสตอกดิลล์ (Stogdill, 1974) มีความเห็นว่าลักษณะของผู้นำที่ดีมี 6 ประการ คือ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม สอดคล้องกับรูปแบบภาวะผู้นำขององค์การนาซ่า (NASA's Leadership Model) (National Aeronautics and Space Administration, 2008) ที่ประกอบด้วย การมีบุคลิกภาพอันน่าเลื่อมใส สมรรถนะในการทำงาน ความสามารถในการจัดการข้อมูลข่าวสารและความรู้ ปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน การนำและการจัดการผู้อื่น ทั้งนี้รูปแบบของภาวะผู้นำจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ (พินิจศักดิ์ พลสารัมย์ 2555)

1. **องค์ประกอบที่ 1** พิจารณาผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคลากรภายในองค์กรว่ามีลักษณะอย่างไร โดยใช้หลักของ ทฤษฎี X ทฤษฎี Y และทฤษฎีของมาสโลว์เป็นตัวพิจารณา

2. **องค์ประกอบที่ 2** ทักษะในการบริหารจัดการ ผู้นำต้องรู้หลักการบริหารจัดการหน้าที่ของการบริหาร หรือ POLC : Planning, Organizing, Leading และ Controlling การจัดการทรัพยากรต่างๆ 4M 5M 6M POSDCoRB และความเฉลียวฉลาดเซาวิปัญญาทั้ง 7 ประการ (7Q) ได้แก่ เช่น IQ EQ MQ AQ GQ CQ และ HQ การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการ และความคิดคำนึงถึงส่วนรวมถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม (Social Mind)

3. **องค์ประกอบที่ 3** สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ในองค์กร วัฒนธรรม พฤติกรรม องค์กร ค่านิยม ประเพณีต่างๆ

4. **องค์ประกอบที่ 4** แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ หรือ Leadership Style/ Leadership Theory ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ คุณลักษณะ (Trait Theory) พฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theory) และการพิจารณาถึงผู้ตาม สถานการณ์ และปัจจัยอื่นๆ (Contingency Theory)

ส่วนลักษณะของผู้นำนิสิตนักศึกษา นั้น เลอทไฮเซนไฮเซอร์ (Lautzenheiser, 2009) กล่าวว่า ผู้นำนิสิตนักศึกษาควรเป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความมุ่งมั่น คล้อยตาม สุภาพ ซื่อสัตย์ และมีความจงรักภักดี และพุทธกาล วัชระ (2539) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้นำนักศึกษาในทศวรรษหน้าว่าควรเป็นผู้ที่มีมโนธรรมสูง เสียสละ มีคุณธรรม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รับฟังความคิดเห็นรอบข้าง รับฟังข่าวสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่น เป็นตัวแทนนักศึกษาที่จะแสดงความสามารถที่ดีต่อชุมชน และเป็นผู้นำของประชาชนได้ และดูแลสิทธิเสรีภาพของนักศึกษาที่ถูกละเมิด มีความรอบรู้ทุกด้าน มองการณ์ไกล มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฉลาด ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ เตรียมพร้อมเป็นผู้นำ รอบรู้ด้านการบริหารและพัฒนาตนเองเสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีมนุษยสัมพันธ์สูงและมีอัธยาศัยดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะภาวะผู้นำทั่วไป ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ลักษณะนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อสรุปเป็นลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์

ภาวะผู้นำทั่วไป			ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา			นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์		ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซา(NASA's Leadership Model) (2008)	ลักษณะภาวะผู้นำ Stogdill (1974)	รูปแบบภาวะผู้นำ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2555)	ลักษณะผู้นำนิสิตนักศึกษา Lautzenheiser (2009)	ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า พุทธกาล วัชร (2539)	คุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนักศึกษา เสถียร เป็นเหลือ (2550)	10 คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ พลสัมพันธ์ โปธิ ศรีทอง (2553)	ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552)	
-ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม จิต สาธารณะ	-	-มีคุณธรรม -พอเพียง -คำนึงถึง ส่วนรวม	-เสียสละ -ซื่อสัตย์ ยุติธรรม -จงรักภักดี	-มีมีโนธรรมสูง มีคุณธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา	-มีคุณธรรม จริยธรรม	-	-มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ความกล้าหาญ ทางจริยธรรม	ด้านคุณธรรม จริยธรรม -มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ ซื่อสัตย์ จงรักภักดี เสียสละ ยุติธรรม ตรงต่อเวลา และ ตระหนักถึงส่วนรวม
-การตัดสินใจ การคิดเชิงวิเคราะห์ การสร้างสรรค์และ นวัตกรรม การพัฒนาตนเอง	-ฉลาด มีความ สามารถในการ ตัดสินใจ	-มีความเฉลียว ฉลาด -มีความฉลาดทาง ปัญญา (7Q) -มีทักษะความคิด รวบยอด	-	-วิเคราะห์สภาพ ปัญหาชุมชนได้ -ฉลาด -มีความคิด สร้างสรรค์	-มีความรู้เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำและ บทบาทหน้าที่ของ ผู้นำ -มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการ ทำงาน	-เข้าใจหลักวิชาที่พอ -เข้าใจการเรียนรู้ และพัฒนาการเด็ก -เข้าใจความแตกต่าง การเรียนรู้ของเด็ก -สร้างสรรค์จัดการ เรียนการสอนและ ประยุกต์ใช้กับผู้เรียน ที่หลากหลายได้	-ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ -ความสามารถใน การสร้างความรู้ใหม่ -มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการ แก้ไขปัญหา -เพิ่มพูนความรู้ และสมรรถนะ ของตนอยู่เสมอ	ด้านสติปัญญา -ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และสร้างความรู้ใหม่ ฉลาดมี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ในการแก้ปัญหา การทำงานและ การตัดสินใจ มีความฉลาดทาง ปัญญา (7Q) มีความรู้เกี่ยวกับผู้นำ และบทบาทหน้าที่ผู้นำ เพิ่มพูน ความรู้และสมรรถนะตนเอง อยู่เสมอ

ตารางที่ 2 ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์(ต่อ)

ภาวะผู้นำทั่วไป			ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา			นิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์		ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (NASA's Leadership Model) (2008)	ลักษณะภาวะผู้นำ Stogdill (1974)	รูปแบบภาวะผู้นำ พันธุ์ศักดิ์ พงษ์สัมพันธ์ (2555)	ลักษณะผู้นำนิสิตนักศึกษา Lautzenheiser (2552)	ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตศึกษา ในทศวรรษหน้า พุทธกาล วัชร (2539)	คุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรม นักศึกษา เสถียร เป้าเหล็ก (2550)	10 คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ พลวัฒน์ โพธิ์ ศรีทอง (2553)	ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552)	
-มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง สามารถนำและจัดการการเปลี่ยนแปลง	-	- รู้ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ บทบาทความเป็นผู้นำ	-	-มีความรอบรู้ทุกด้าน มองการณ์ไกล	-สร้างวิสัยทัศน์	-	-	ด้านการนำและการจัดการ มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการนำและจัดการ การเปลี่ยนแปลง มีความรอบรู้ มองการณ์ไกลรู้บทบาทผู้นำ
การจัดการความรู้นวัตกรรม และแบ่งปันความรู้ -ความสามารถในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน -ความสามารถในการสื่อสารทั้งพูด ฟังและเขียน	-	- พูดได้หลายภาษา - รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม	-	-รับฟังข่าวสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่น	-มีศิลปะการสื่อสาร	-เลือกใช้ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดผล ท่าทาง และเทคนิคการสื่อความหมายที่กระตุนเด็ก	-	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ -ความสามารถในการจัดการความรู้และนวัตกรรม ความสามารถในการนำและจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน การแบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีศิลปะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟังและการเขียน พูดได้หลายภาษา

ตารางที่ 2 ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์(ต่อ)

ภาวะผู้นำทั่วไป			ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา			นิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์		ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (NASA's Leadership Model) (2008)	ลักษณะภาวะผู้นำ Stogdill (1974)	รูปแบบภาวะผู้นำ พันธุ์ศักดิ์ พหลสารัมย์ (2555)	ลักษณะผู้นำนิสิตนักศึกษา Lautzenheiser (2552)	ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า พุทธกาล วัชร (2539)	คุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนักศึกษา เสถียร แน่นเหลือ (2550)	10 คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ พลสันต์ โพธิ์ ศรีทอง (2553)	ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(2552)	
-เข้าใจและยึดถือในระเบียบข้อบังคับ -มีความรับผิดชอบและการจัดการในการทำงาน -คำนึงถึงความปลอดภัย	-มีความรับผิดชอบไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน	-มีทักษะความรู้ในเชิงเทคนิคเฉพาะสาขา	-เห็นใจผู้อื่น -มุ่งมั่น ยืนหยัด	-ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี -ดูแลสิทธิเสรีภาพของนักศึกษาที่ถูกละเมิด -มีความรับผิดชอบ -อดทน ขยัน -ตั้งใจทำงาน	-มีศิลปะการจูงใจ -การจัดการความขัดแย้ง -พัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ	-เข้าใจและใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายในการสอน -ใช้แรงจูงใจและพฤติกรรมกลุ่มสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	-ความรับผิดชอบ -มีความอดทน -ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ร่วมงานทุกลุ่ม	ด้านทักษะในการทำงาน -มีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งและศิลปะการจูงใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบในการทำงาน คำนึงถึงความปลอดภัย สิทธิเสรีภาพ และระเบียบข้อบังคับ
- รับผิดชอบต่อนโยบาย ข้อบังคับ วัฒนธรรม โครงสร้างองค์กร -สนับสนุนการทำงานตามกลยุทธ์องค์กร -การพัฒนาและจัดการองค์กร	-	-วัฒนธรรมองค์กร -พฤติกรรมองค์กร ค่านิยม ประเพณี	-คล้อยตามเห็นพ้อง	-เป็นตัวแทนนักศึกษาที่จะแสดงความสามารถที่ดีต่อชุมชน -รอบรู้ด้านการบริหารและพัฒนาตนเองเสมอ	-	-วางแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ชุมชน เป้าหมายหลักสูตร -เข้าใจและใช้ยุทธวิธีการประเมินผลผู้เรียนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	-	ปฏิภาณไหวพริบ -รับผิดชอบต่อนโยบาย ข้อบังคับ วัฒนธรรม พฤติกรรมและโครงสร้างองค์กร สนับสนุนการทำงานตามกลยุทธ์องค์กร รอบรู้การบริหารการพัฒนาตนเองและองค์กร มีการวางแผนและประเมินที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นนักปฏิบัติการณ์ที่มีความถี่ถ้วน

ตารางที่ 2 ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์(ต่อ)

ภาวะผู้นำทั่วไป			ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา			นิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์		ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (NASA's Leadership Model) (2008)	ลักษณะภาวะผู้นำ Stogdill (1974)	รูปแบบภาวะผู้นำ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2555)	ลักษณะผู้นำนิสิตนักศึกษา Lautzenheiser (2552)	ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า พุทธกาล วัชร (2539)	คุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนักศึกษา เสถียร เป้นเหลือ (2550)	10 คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ พลศักดิ์ โพธิ์ ศรีทอง (2553)	ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(2552)	
-	-	-	-	-	-	-	-	
-การปรับตัว ความยืดหยุ่น	-ตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ เชื่อมมั่นในตัวเอง แข็งแรง สง่า	-	-	-มีบุคลิกภาพ น่าเชื่อถือ -กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ -เป็นผู้นำประชาชนได้	-สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง -ปรับตัวและบริหารงานแบบยืดหยุ่น -มีความสามารถในการตัดสินใจ	-	-	ด้านบุคลิกภาพ -มีความเป็นผู้นำ มีความอดทน เชื่อมมั่นตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความกล้าคิด/กล้าทำ/กล้าตัดสินใจ/กล้าแสดงออก ความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่น รักหาวินัย แข็งแรง/สง่า
-มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีความสามารถในการชักจูง โน้มน้าว และสร้างความไว้วางใจ	-	- มีทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ - การพิจารณาผู้ตาม หรือผู้ได้บังคับบัญชา	-มีอัธยาศัย	-มีมนุษยสัมพันธ์สูง มีอัธยาศัยดี	-สร้างมนุษยสัมพันธ์	-สร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน พ่อแม่/นักเรียน หน่วยงานในชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ความเป็นอยู่ของเด็กให้ดีขึ้น	-	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม -มีมนุษยสัมพันธ์ มุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน มีอัธยาศัย สามารถสร้างความไว้วางใจให้กับผู้อื่น

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยลักษณะ 8 ด้าน คือ (1) ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีความกล้าหาญทางความคิด มีวินัย กล้าทำ กล้าตัดสินใจ รวมทั้งกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่น (2) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ได้แก่ เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีอัธยาศัย มีความจริงใจในการสานสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสร้างความไว้วางใจระหว่างกันเพื่อก่อให้เกิดความรัก ความร่วมมือและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม (3) ด้านการนำและการจัดการ ได้แก่ เป็นผู้ที่สร้างความเชื่อถือและการยอมรับจากบุคคลทั่วไป มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานและจัดการในการดำเนินชีวิตให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มีความรอบรู้ และมองการณ์ไกล (4) ด้านปฏิภาณไหวพริบ ได้แก่ เป็นผู้ที่สามารถนำหลักการ ทฤษฎี นโยบาย ข้อบังคับ วัฒนธรรม พฤติกรรมและโครงสร้างองค์กรมาปรับใช้เพื่อสนับสนุนการทำงานตามกลยุทธ์องค์กร เป็นผู้ที่รอบรู้การแก้ปัญหา การบริหารจัดการตลอดจนการพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างดีโดยการวางแผนและประเมินที่เป็นระบบและเป็นนักปฏิบัติที่มีความรอบคอบถี่ถ้วน (5) ด้านทักษะในการทำงาน ได้แก่ มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์แบบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง มีศิลปะในการจูงใจและการพัฒนาทีมงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานสูง คำนึงถึงความปลอดภัย การให้สิทธิเสรีภาพในการทำงาน และเคารพรักษาระเบียบข้อบังคับขององค์กร (6) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ มีความสามารถในการจัดการความรู้และนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่างๆ มาใช้บริหารจัดการความรู้อย่างเท่าทันและเท่าเทียมกันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ช่วยให้เกิดการแบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ดี มีศิลปะในการสื่อสารทุกด้านทั้งการพูด การฟัง การเขียน และการสื่อความหมายในชั้นเรียน ชุมชน และสังคม มีความสามารถในการนำและจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน การแบ่งปันความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการมีศิลปะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟังและการเขียน (7) ด้านสติปัญญา ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความฉลาด รอบรู้ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมในการเรียนรู้และแก้ปัญหาในการเรียนการสอนและการทำงานได้ เป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความฉลาดทางปัญญา (7Q) มีความสามารถในการตัดสินใจและเป็นผู้ที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ และ (8) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ เป็นผู้ที่ดีรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนและสังคม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถเลือกปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจรรยาบรรณ

ความเป็นครู มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ เพื่อผู้อื่น และมีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2550) ให้ความเห็นว่า สถาบันการศึกษาไทยในทุกระดับ ควรให้ความสำคัญในการสร้างให้เด็กมีทัศนคติ ความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำ โดยมีแนวทางดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำในผู้เรียนโดยการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง
2. ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสังคมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การสร้างสัมพันธ์ และการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง
3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาภาวะผู้นำ ส่งเสริมการอ่านหรือเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน สอนให้รู้จักวิเคราะห์และคัดเลือกข้อมูล และสร้างนิสัยการเป็นผู้รักการแสวงหาความรู้
4. ฝึกสังเกตและเข้าใจผู้อื่น ปลูกฝังทัศนคติการสังเกตคนที่ถูกต้อง
5. สนับสนุนเด็กที่ฉายแววความเป็นผู้นำให้ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาการเป็นผู้นำที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ควรเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในห้องเรียน การบริหารการปฏิบัติงานและการกำหนดมาตรฐานอ้างอิง (จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช, 2549) สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2525) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่จะช่วยในการพัฒนานักศึกษาให้มีความเป็นผู้นำคือ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารงานของสถาบัน บรรยากาศของสถาบัน และการจัดกิจกรรมนักศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์นั้นควรให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้หลักการและทฤษฎีภาวะผู้นำ การฝึกประสบการณ์จริง การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันทั้งที่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเองและสถาบันจัดให้มีการผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ทั้งนี้สถาบันต้องจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการฝึกความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำทั้งในและนอกห้องเรียนโดยการจัดหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษาโดยตรง

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์

กลยุทธ์ (Strategy) เป็นเค้าโครงของขั้นตอนที่ผู้บริหารวางแนวทางในการบรรลุเป้าหมายระยะยาวขององค์กร ขณะที่การจัดการกลยุทธ์ (Strategy Management) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในการสำรวจสภาพแวดล้อมเปรียบเทียบกับความต้องการและสถานะขององค์กร โดยผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ขององค์กรในระยะยาวแล้วนำมากำหนดแผนรวมการปฏิบัติและการควบคุม ซึ่งเป็นแนวทางหลักที่จะช่วยให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยที่การจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ (มัลลิกา ต้นสอน, 2545) คือ

1. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถสำรวจปัญหาและประเมินสถานะขององค์กร
2. ช่วยให้ผู้บริหารมีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงาน
3. การกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่เด่นชัดขององค์กร
4. ปรับปรุงและสนับสนุนการประสานงานระหว่างกิจกรรม

สมยศ นาวิการ (2551) ได้เสนอกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดภารกิจและเป้าหมายขององค์กร
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่จะระบุโอกาสและอุปสรรค
3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
4. กำหนดกลยุทธ์บนรากฐานจุดแข็งขององค์กรและแก้ไขจุดอ่อนเพื่อที่จะแสวงหา

ประโยชน์จากโอกาสและต่อต้านอุปสรรคจากภายนอก

5. ดำเนินกลยุทธ์

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรโดยการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กรและโอกาส อุปสรรคจากภายนอกองค์กร

2. การจัดวางทิศทางขององค์กร ได้แก่ การกำหนดภารกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ

4. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) เป็นการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กรและวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์

5. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategy Control) โดยการติดตามผลการปฏิบัติงาน การประเมินผล กระบวนการ และประเมินผลสำเร็จขององค์กร

การวางแผนกลยุทธ์เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการกลยุทธ์ ประกอบด้วย ขั้นตอน การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ขององค์กร การนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หรือ สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดวางทิศทางขององค์กร จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์ว่าควรจะทำ อะไรเพื่อให้ได้ตามทิศทางที่กำหนดไว้ ซึ่งระดับของกลยุทธ์มี 3 ระดับ ประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับ องค์กร กลยุทธ์ระดับหน่วยงาน และกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ(วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคณะ, 2548)

คอตเลอร์และเมอร์ฟี (Kotler and Murphy, 1981) ได้เสนอขั้นตอนวางแผนกลยุทธ์ 6 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis)
2. การวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร (Resource Analysis)
3. การตั้งเป้าประสงค์ (Goal Formulation)
4. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
5. การออกแบบองค์กร (Organization Design)
6. การออกแบบแนวปฏิบัติงาน (System Design)

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์เป็นกระบวนการ หรือเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์และ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ในทางปฏิบัติมักจะทำไปพร้อม ๆ กัน ภายใต้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนด้วยภาพอนาคต (Scenario planning)

ภาพอนาคต (Scenario) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์นโยบายที่ช่วยอธิบายเงื่อนไขที่จะเกิดขึ้น ที่เป็นไปได้ในอนาคตใน 2 ลักษณะ คือ อธิบายจุดสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สนใจศึกษาในอนาคต และอธิบายประวัติศาสตร์เชิงอนาคต (Future History) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเงื่อนไขปัจจุบันไป ยังเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งในอนาคต (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

การวางแผนด้วยภาพอนาคต (Scenario Planning) เป็นการเล่าถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ อาจเกิดขึ้นในอนาคตและส่งผลกระทบต่อองค์กร ใช้กันมากในกระบวนการวางแผนทางกลยุทธ์สำหรับ องค์กร โดยอาศัยโครงเรื่อง (Plot) ที่มาจากแนวโน้ม (Trends) ที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และความไม่ แน่นนอน (Uncertainties) ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต ภาพอนาคตสามารถมีได้หลายภาพ ขึ้นอยู่กับชุดแนวโน้มและความไม่แน่นอนที่เลือกมา

พิจารณาประกอบกันเป็นโครงเรื่อง ซึ่งจะเลือกโครงเรื่องที่แตกต่างกันและครอบคลุมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตให้มากที่สุด ดังนั้นภาพอนาคตจึงเป็นเสมือนภาพรวมเหตุการณ์ในอนาคตที่มีโอกาสเป็นจริงได้ (Plausible) และเกี่ยวข้องกับประเด็นที่อยู่ในความสนใจ (Relevant) โดยแต่ละภาพจะเป็นการดำเนินเรื่องเล่าที่ไม่มีการขัดแย้งกันภายใน และมีทั้งเหตุการณ์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ กระบวนการสร้างภาพอนาคตจะกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการคิดนอกกรอบ ปัจจุบันและกล้าหาญวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหาเดิม ทำให้เข้าใจถึงผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงผลักดันต่างๆ ซึ่งอาจเสริมกันหรือหักล้างกันหรืออาจชักนำให้เกิดการตัดสินใจในประเด็นที่คั่งค้างอยู่นาน และส่งผลให้สามารถวางแผนกลยุทธ์ที่รอบคอบกว่าเดิมได้

การเขียนภาพอนาคตมีสมมติฐานว่า อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่มีใครทำนายได้ จึงพยายามสร้างภาพอนาคตหลายภาพเพื่อให้ครอบคลุมอนาคตที่เป็นไปได้ให้มากที่สุด อนาคตยิ่งไกลออกไปก็ยิ่งมีความไม่แน่นอนมากขึ้น จึงเหมาะสำหรับการมองอนาคตระยะกลางและระยะยาวที่ไม่สามารถใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์โดยทั่วไปได้ เนื่องจากการขาดข้อมูลที่มีความชัดเจนพอ รวมทั้งอาจมีปัญหาค้างคาบและไม่มีความชัดเจนที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2552)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยมีดังนี้

1. ทำให้ทราบภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในปัจจุบันด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถวางแผนจัดการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในแต่ละด้านได้อย่างสมบูรณ์
2. ทำให้ทราบแนวโน้มภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในอนาคต 10 ปี ข้างหน้าเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ได้แนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา การบริหารจัดการ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2552-2561 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอเสนอเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ตอนที่ 3 แนวคิดการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์

ตอนที่ 4 แนวคิดการวิจัยอนาคต

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพถูกกำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพอย่างรอบด้านและสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เน้นการพัฒนาคน โดยยังคงยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการบริหารและพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน โดยมีการขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อันมีจุดมุ่งหมายที่จะมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (Green Society)” โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลของการพัฒนาให้เกิดขึ้นในทุกมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ ดังที่ได้บัญญัติไว้ใน หมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบายเพื่อดำเนินการไว้ ดังนี้คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

1) พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล โดยพัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน ปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขัน

2) สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของคน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้

3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม โดยส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม จำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างเพื่อความเป็นธรรมในสังคม พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ จัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) มีสาระสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ภาพฉายและนัยสำคัญที่เป็นปัจจัยแวดล้อมรุมเร้า ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และโลก ประเทศไทย จนถึงอุดมศึกษา ประกอบด้วย 7 เรื่อง คือความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง การกระจายอำนาจการปกครอง เยาวชนไทย นักศึกษาไทยและบัณฑิตในอนาคต และเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่สองเป็นปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ประกอบด้วย 9 เรื่อง คือ รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบัน ธรรมภิบาลและการบริหารจัดการ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การเงินอุดมศึกษา การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา เครือข่ายอุดมศึกษา การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ และโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ เป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ.2565 คือ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพ อุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ ผู้ได้รับผลโดยตรงของแผนอุดมศึกษาระยะยาวคือ เยาวชนไทย นักศึกษาไทย และบัณฑิตในอนาคต อุดมศึกษาควรเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของเยาวชนและนักศึกษาในแบบของ ทักษะชีวิต ทักษะสังคม (Socialization) สมรรถนะพื้นฐานร่วม (Baseline Competencies) ที่ข้ามพ้น ความรู้วิชาการที่เป็นแท่ง ความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว (Tacit Knowledge and Ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอนในห้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์ สร้างความพร้อมเพื่อเปิดโลกทัศน์ สำหรับบัณฑิตในสภาวะโลกาภิวัตน์ด้านภาษาและวัฒนธรรม รู้และเห็นคุณค่าของพหุวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรม เพิ่มการเคลื่อนฐานะทางสังคม (Mobility) และความหลากหลาย (Diversity) ของ นักศึกษาต่างวัย ต่างภูมิหลังวัฒนธรรมและสังคม ต่างเผ่าพันธุ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และ การจัดหลักสูตรสองภาษา อุดมศึกษาพึงจัดให้มีการศึกษาในระบบ“ศิลปศาสตร์” (Liberal Arts Education) ในยุค Post Modern-Post Industrialization รวมทั้งสาระแห่งศาสตร์และกระบวนการ แห่งศาสตร์การเรียนรู้บนฐานการทำงานในภาคการผลิตและภาคสังคม (Work-based/ Community-based Education) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยต่างๆ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ตั้งแต่ พ.ศ. 2493-2537 เกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตทั่วไปว่าควรมีลักษณะดังนี้ (อุดม หนูทอง และคณะ, 2540)

1. บัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญา คำว่า ปัญญานั้นคือ ความมีวิชาความรู้ ความรอบรู้ รู้จริง รู้ตลอด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถจากการศึกษาและความคิดพิจารณา ส่วน สติ นั้น หมายถึง ความระลึกได้ ความรู้สึกรู้ตัว ความไม่วิปลาสและความรู้จักผิดชอบ ความมีสติปัญญา จะทำให้บุคคลรู้เท่าทัน รู้แล้วรู้จริงในสิ่งต่างๆ สามารถที่จะหาช่องทางวิธีการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติตัวและปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ บัณฑิตจะต้องพยายามศึกษา ฝึกตนให้ทันต่อ ความรู้วิทยาการใหม่ สนใจวิชาการไม่หยุดยั้ง การพัฒนาความรู้คือ พัฒนาความรู้ทางวิชาการ

ความรู้ปฏิบัติการและความรู้คิดอ่านตามเหตุตามผล ส่วนการพัฒนาปัญญาต้องฝึกคิดด้วยความตั้งใจให้เที่ยงตรง ปราศจากอคติ เป็นธรรม เห็นความจริง

2. บัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีจิตใจสูง คือ มีศีลธรรม มีสติสัมปชัญญะ อดทน อดกลั้น วางตนให้สมเกียรติแก่การนับถือเป็นแบบอย่าง บัณฑิตต้องมีคุณธรรมที่สำคัญคือ ความสุจริต ความยุติธรรม ความไม่แพ้แก่ความโลภ ลีမ်ตัว วิชา มีความเสียสละ ความเสียสละที่สำคัญ คือ การเสียสละไม่ตามใจตนเอง สละความสะดวกสบายส่วนตัว เพื่อจะรักษาความดี มีปัญญาธรรม คือ พิจารณาเรื่องต่างๆ ให้เห็นกระจ่างชัดด้วยเหตุผล ด้วยความไม่อคติ มีเหตุผล รู้ผิดถูก ชั่ว ดี ควรทำและไม่ควรทำ

3. บัณฑิตจะต้องเป็นตัวของตัวเอง คือ เป็นคนหนักแน่น มีความคิดมีเหตุผล มีสติ ไม่พลอยให้หม่อมมากลากไป

4. บัณฑิตจะต้องตั้งมั่นในความสามัคคี ต้องร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

การผลิตบัณฑิตหรือนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตออกมาอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

1. เก่ง มีความรู้ เชี่ยวชาญ ชำนาญการ ทั้งทางด้านวิชาการความรู้ทั่วไป และเชี่ยวชาญชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาชีพ

2. ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ และเป็นคนดี มีคุณธรรม

3. มีความสุข อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางกาย ทางใจ เบิกบานแจ่มใส ไม่เคียดแค้นชิงชังสังคม

4. สุขภาพดี มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2548) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand : NQF) เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตไทยว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้ (Knowledge) คือ มีความรู้ทางวิชาการพื้นฐานตามสาขาวิชา มีความรู้ทันสมัย มีความรู้ลึก มีความเชี่ยวชาญ

2. ด้านความคิด (Thinking) คือ มีสติปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ เห็นการณ์ไกล แสดงความสามารถในการคิดรวบยอด

3. ด้านความสามารถ (Skill) คือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามวิชาชีพ สามารถปรับปรุงตนเอง มีนวัตกรรม มีความเชี่ยวชาญชำนาญการ

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) คือ มีคุณธรรมจริยธรรม

โดยที่คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีขั้นพื้นฐานที่จำเป็นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand : NQF) ได้แก่

1. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. มีความทันสมัย ใฝ่รู้และพัฒนาความรู้ขึ้นได้
3. มีความสามารถในการจัดระบบความคิด คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้

4. มีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีได้ดี
5. มีความสามารถในการบริหารจัดการและทำงานเป็นทีมได้
6. มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาสังคม
7. มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2551) ได้กำหนดคุณสมบัติของเด็กไทยในอนาคต คือ

1. เข้าถึงธรรมชาติ รวมถึงการรู้จักปฏิบัติต่อวัตถุสร้างสรรค์ของมนุษย์ ตลอดจนเทคโนโลยีในแง่ที่โยงกับธรรมชาติโดยไม่ให้เกิดความแปลกแยก ไม่ขัดแย้ง แต่ให้สำนึกตระหนักถึงกัน ให้เกื้อกูลหนุนกัน

2. ไม่ขาดไมตรี คือ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์สังคม

3. มีจิตตั้งมั่น คือ มีจิตใจเข้มแข็ง มีพื้นฐานจิตใจที่มุ่งมั่นจะพัฒนาชีวิตของตนให้เจริญงอกงาม ขึ้นไปจนเต็มสุดศักยภาพแห่งความเป็นมนุษย์ของตน

4. ใช้ปัญญาพาชีวิตถึงจุดหมาย คือ มีปัญญาที่สามารถแก้ปัญหาได้ และนำทางพาชีวิตไปให้ถึงจุดหมาย

ประกอบ คุปรัตน์ (2546) กล่าวว่า คุณลักษณะของคนทำงาน (บัณฑิต) ยุคใหม่ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการประกอบอาชีพ
2. ความรอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถทำในสิ่งใหม่ได้
5. ความสามารถในการสื่อสารยุคใหม่
6. ความเป็นพลเมืองดีของสังคม
7. สนใจ ขวนขวายหาความรู้
8. ความเป็นผู้นำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HEd)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HEd) (สกอ. 2552) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศ ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่อง จากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษ โดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

(2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอ ข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

(3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

(5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยที่มาตรฐานผลการเรียนรู้

เป็นข้อกำหนดเฉพาะที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่ได้รับการพัฒนาดังกล่าว และแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตในระดับปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

2. ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหามีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูล

สารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้ โดยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ได้แก่

1. มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
2. สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
3. สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
4. มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
5. มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) สาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

ผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือบัณฑิตมีความสำคัญในสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมฐานความรู้ เนื่องจากบัณฑิตจะต้องใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างความมั่นคงให้แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ และผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขา/สาขาวิชาหนึ่งอย่างน้อยต้องมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ขั้นต่ำของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ เพื่อให้ความมั่นใจแก่สังคมได้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการทำงานตามสาขา/สาขาวิชานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานี้จะให้หลักประกันมาตรฐานผลการเรียนรู้ของทุกหลักสูตร ที่ดำเนินการตามแนวคิดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ และเป็นประโยชน์ในการให้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขา/สาขาวิชา และให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้เรียนที่สนใจเข้าศึกษาในสาขา/สาขาวิชา ผู้ต้องการใช้บัณฑิต และผู้ประเมินหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

การผลิตบัณฑิตสาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่เป็นศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยา การสอนหรือการจัดการเรียนรู้ การผลิตครูใหม่หรือการเตรียมครู และบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ รวมทั้งการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สำหรับการศึกษาในระบบ

การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการจึงมีลักษณะ เป็นสหวิทยาการ เชื่อมโยงและบูรณาการกับสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพื่อ พัฒนาค้นทั้งในวัยเรียนและนอกรวัยเรียนให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตรระดับปริญญาตรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ว่าควรประกอบด้วย

1. มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความ รับผิดชอบสูงต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงาน ร่วมกันกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม
3. มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎี และระเบียบ วิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่ง ภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
5. มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทาง วิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการ และพหุวิทยาการเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
6. มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่นในการ พัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ

สุนน อมรวินวัฒน์ (ลักษณะครูที่ดี, 2002) กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีว่า ครูควรมีรูปลักษณ์ (Appearance) ของความเป็นครู ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ดี หมายถึง การมีความรู้หรือความเข้าใจในวิชาการต่างๆ ซึ่งได้ ศึกษาเล่าเรียนมาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี มีความเชื่อมั่นในวิชาการแต่ไม่ หยิ่งผยองว่าตนมีความรู้สูง
2. เป็นผู้มีความอดทน คือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการรับรู้ ซาบซึ้งหรือสามารถแสดง ความรู้สึกในสิ่งที่ทำให้ขำขันหรือสนุกสนาน
3. การเป็นผู้มีความยืดหยุ่น หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไข และการปรับเปลี่ยน
4. เป็นผู้มีความวิญญานครู บุคคลที่มีวิญญานครูโดยแท้จริงแล้ว จะเป็นผู้ที่มีความรักในตัวเอง และยินดีในภารกิจทางการสอน

5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากสำหรับคนทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นครูอาจารย์ ครูอาจารย์ที่มีความซื่อสัตย์จริงใจเมื่อบอกนักเรียนว่าจะทำอะไรก็จะพยายามทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ

6. เป็นผู้สามารถทำให้เข้าใจได้รวบรัดชัดเจนทั้งเรื่องของการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน เป้าหมายสำคัญของการศึกษาประการหนึ่ง ก็คือเพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารได้รวบรัดชัดเจน

7. เป็นคนเปิดเผย คือ การเป็นคนที่ได้มีโอกาสจะเปิดเผยเรื่องราวที่ตนมีอยู่ให้ผู้อื่นรับรู้ ครูอาจารย์ที่เปิดเผยสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเพื่อแสดงเป็นตัวอย่งหรือเปิดเผยความรู้สึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในสถานการณ์ที่กำหนด

8. เป็นผู้มีความอดทน ซึ่งจะแสดงถึงความเป็นบุคคลที่มีความเพียรพยายามหรือขยันขันแข็ง อดทนในการสอนนักเรียนในชั้น อดทนต่อการเรียนรู้ถึงความเจริญก้าวหน้าทีละเล็กทีละน้อย วันต่อวันของนักเรียน มากกว่าที่จะหวังผลเหมือนการแสดงละครในทันทีทันใด

9. เป็นผู้กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีงามเป็นพิเศษ เพราะเด็กและเยาวชนต้องการแบบอย่าง การกระทำที่ถูกต้องดีงาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน

10. เป็นผู้ที่มีความสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติได้

11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

12. เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆ ด้าน

13. เป็นผู้แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สง่างาม และมีความสุขอนามัยส่วนตัวดี

ฮาร์โลด์ (Harold, W., 2009) กล่าวถึงสมรรถนะของครู Oklahoma ว่า ควรประกอบด้วย

1. มีความเป็นเลิศทางศิลปะและวิทยาศาสตร์
2. รู้ลึกในเรื่องที่สอน
3. มีความสามารถในการพิสูจน์และฝึกพรสวรรค์ และสมรรถภาพของนักเรียน
4. เข้าใจพัฒนาการเด็กและมนุษย์
5. พัฒนาทักษะการสอนที่หลากหลาย
6. ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน
7. ทักษะในการทำงานกับพ่อแม่ ผู้ดูแล และผู้ปกครองเด็ก
8. ทักษะในการสื่อสาร
9. ทักษะการทำงานเป็นทีมทั้งในและนอกโรงเรียน
10. ทักษะในการจัดการชั้นเรียนและกฎระเบียบของนักเรียน

อุมิลเลอร์ (Aumiller, 2009) กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า ประกอบด้วย

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิเคราะห้และการแก้ปัญหา และการติดต่อสื่อสารและความร่วมมือ
2. ทักษะทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และมัลติมีเดีย
3. ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ การสร้างสรรค์และการสั่งการ ยืดหยุ่นและการปรับตัว การเพิ่มผลผลิตและการตรวจสอบได้ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่าลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ควรประกอบด้วย เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน อดกลั้น รอบรู้ เฉลียวฉลาด เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ มีสติปัญญาความรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการสื่อสาร มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา มีความสามารถในการบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม มีอารมณ์ขัน ยืดหยุ่น เป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายผู้นำและภาวะผู้นำ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549) กล่าวว่า “ผู้นำ” (Leader) เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นผู้นำ บุคคลผู้ผลักดัน (Mobilizer) ผู้ดลบันดาล (Inspier) ผู้สร้างพลังร่วม (Synergizer) ผู้สร้างแรงจูงใจ กระตุ้น (Motivator) ผู้ก่อให้เกิดพลัง (Energizer) การปฏิบัติกรดำเนินการของมวลสมาชิกให้เข้าสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ

สมคิด บางโม (2548) ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง สมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคนอื่นๆ ในกลุ่ม เป็นผู้ที่แผ่อิทธิพลไปยังคนอื่นมากกว่าการที่คนอื่นจะแผ่อิทธิพลมายังตนและสมาชิกคนอื่นๆ ยอมรับโดยสมัครใจว่าบุคคลนี้เป็นผู้นำของกลุ่มและนำกลุ่มบรรลุเป้าหมายได้

อาคม วัดไธสง (2547) สรุปว่า ผู้นำหมายถึง ใครก็ได้ที่สามารถนำคนอื่นหรือกลุ่ม โดยพฤติกรรมของเขามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่น ทำให้คนอื่นมีพฤติกรรมคล้ายตาม ตลอดทั้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในองค์กร

ดูบริน (DuBrin, 1998) กล่าวถึงผู้นำว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จโดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้นำคือ บุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

สรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อกลุ่ม ด้วยการให้พฤติกรรมต่างๆ ที่ทำให้กิจกรรมของกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาวะผู้นำ (Leadership) ตรงกับคำภาษาไทยหลายคำที่นิยมใช้ นอกจากคำว่า “ภาวะผู้นำ” แล้วยังมีคำว่า “การเป็นผู้นำ” และ “ความเป็นผู้นำ” ได้มีนักวิชาการให้ความหมายภาวะผู้นำไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สตอกดิลล์ (Stogdill, R., 1974) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเพื่อการตั้งเป้าหมายและการบรรลุเป้าหมาย

ลูซีเออร์ (Lussier, 1996) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำ หมายถึง กระบวนการในการชักจูงให้พนักงานทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

อาร์มสตรอง (Armstrong, M., 1999 อ้างถึงใน ยงยุทธ ยุทธ, 2546) กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนทั่วไป เพื่อให้เขาพยายามอย่างเต็มที่ในการทำให้ได้ตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำให้ผู้คนค้นพบทางเดินที่ถูกต้องสำหรับตัวเอง ช่วยให้พวกเขาทำตามความมุ่งมั่นและสร้างแรงจูงใจกับพวกเขาเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ยูค (Yukl, 2001) ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการโดยการอาศัยการใช้ อิทธิพลและการใช้อำนาจหน้าที่โดยบุคคลเหนือผู้อื่น เพื่อการชี้แนะหรือนำทาง เพื่อวางโครงสร้างงาน หรือเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมและความสัมพันธ์ต่างๆ ในกลุ่มหรือองค์กร

คัฟลิน (Coughlin, 2005) นิยามว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การจูงใจให้ผู้อื่นคิดในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อร่วมกันสร้างผลสำเร็จที่ยั่งยืนให้แก่องค์กรและต่อปัจเจกบุคคล

ดราฟ (Draft, 2005) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มี อิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามที่มีความตั้งใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและการเปลี่ยนแปลงนั้น สะท้อนจุดมุ่งหมายที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม

เบนนิส (Bennis, W. อ้างถึงใน ไพโรจน์ บาลัน, 2551) มีความเห็นว่าภาวะผู้นำ หมายถึง การได้สร้างแรงบันดาลใจและสร้างพลังให้กับผู้ตาม

พระธรรมปิฎก (2546) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ ความเป็นผู้นำ คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดีงาม

นิตย สัมมาพันธ์ (2546) มีความเห็นว่าภาวะผู้นำ คือ พลังชนิดหนึ่งที่สามารถส่งแรง กระทำอันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์

พิชัย ลีพิพัฒน์ไพบูลย์ (2008) ให้ความเห็นว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของ กิจกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลหรือทีมงานเพื่อให้ปัจเจกบุคคลหรือทีมงานดำเนินงานให้บรรลุเป้าประสงค์สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

อาคม วัตไธสง (2547) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในรูปแบบของกระบวนการความสามารถหรือกิจกรรม ซึ่งก่อให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลอื่นจะคล้อยตามหรือปฏิบัติตามผู้นำ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

จากนิยามภาวะผู้นำดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรม การใช้อิทธิพลของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อชักนำหรือจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม เพื่อให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างงดงาม

ลักษณะภาวะผู้นำ

ลักษณะภาวะผู้นำเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลปฏิบัติตามให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เช่น ลักษณะทางบุคลิกภาพ ลักษณะทางวิชาการ และลักษณะด้านความรู้ความสามารถ มีผู้เสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะภาวะผู้นำ ดังนี้

สตอกดิลล์ (Stogdill, 1974) มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่าลักษณะของผู้นำที่ดีมี 6 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย เป็นผู้ที่แข็งแรง มีร่างกายเป็นสง่า
2. ภูมิหลังทางสังคม เป็นผู้ที่มีการศึกษาและมีสถานะทางสังคมดี
3. สถิติปัญญา เป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดีและมีทักษะในการสื่อความหมายและการพูด
4. บุคลิกภาพ เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน เป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน
6. ลักษณะทางสังคม เป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่นมีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ เข้าสังคมเก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม

องค์การนาซ่า (NASA, 2008) ได้สร้างรูปแบบภาวะผู้นำขององค์การนาซ่า (NASA's Leadership Model) ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ (Personal Effectiveness) เป็นการจัดการตนเองให้เหมือนกับผู้นำ ซึ่งรวมไปถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง เจตคติ คุณลักษณะอื่นๆ ที่มีความสำคัญของการเป็นแบบอย่าง ประกอบด้วย

1.1 สติปัญญา (Cognitive Skill) เช่น มีความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดเชิงวิเคราะห์ และการคิดอย่างสร้างสรรค์นวัตกรรม

1.2 สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (Relating to Others) ด้วยการสร้างความไว้วางใจในการทำงาน และสร้างความสัมพันธ์ เช่น การจูงใจและการเจรจา ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การฟัง และการเขียน รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสาร การสร้างความไว้วางใจให้กับผู้อื่นด้วยการแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนและยอมรับในความผิดพลาดของผู้อื่น

1.3 บุคลิกลักษณะและความสามารถ (Personal Capabilities and Characteristics) เป็นการโน้มน้าวผู้อื่น ใฝ่หาความรู้และปฏิบัติตนในทางที่ดี เช่น การปรับตัว การยืดหยุ่น

2. สมรรถนะในการทำงาน (Discipline Competency) เป็นการรักษาระดับความเชี่ยวชาญในงานและการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

2.1 เข้าใจเป้าหมายที่ชัดเจน (Results Driven) การจัดการและการตรวจสอบได้ โดยมีมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ตรงเวลาและมีประสิทธิผล

2.2 ความปลอดภัย (Safety) เน้นความปลอดภัย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรก

2.3 การรักษาความน่าเชื่อถือ (Maintain Credibility) ยึดระเบียบข้อบังคับ พร้อมทั้งสนับสนุนและสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีความสามารถทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 การสนับสนุนและการสื่อสาร (Communication and Advocacy) ให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการทำงาน

2.5 ขับเคลื่อนความสำเร็จ (Results Driven) มั่นใจว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทันเวลาด้วยการบริหารจัดการและความรับผิดชอบ

3. การจัดการข้อมูลข่าวสารและความรู้ (Managing Information and Knowledge) ได้แก่

3.1 การตระหนักและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (Awareness and Use of Information Technology)

3.2 การจัดการความรู้ (Knowledge Management) มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร

4. ปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน (Business Acumen) ประกอบด้วย

4.1 การรู้เขารู้เรา (Internal-External Awareness) การรับรู้ถึงนโยบายและข้อกำหนดขององค์กร

4.2 วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) มีความเข้าใจและตระหนักถึง วัฒนธรรมองค์กร

4.3 กลยุทธ์องค์กร (Organization Strategy) การสนับสนุนการทำงานตามกลยุทธ์ ขององค์กร

4.4 การจัดการงาน (Business Management) มีความเข้าใจในหลักการพื้นฐาน และกระบวนการจัดการ

4.5 การพัฒนางาน (Business Management) พัฒนางานขององค์กรให้ตรงกับ ความต้องการของลูกค้า

4.6 ความสัมพันธ์ของลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ทำงานร่วม (Customer, Stakeholder and Partner Relationship) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ของลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ทำงานร่วม

5. การนำและการจัดการ (Leading and Managing Others) กระบวนการจัดการความรู้และ ทักษะในการนำการเปลี่ยนแปลง การจัดการทีม ความแตกต่างและการจัดการในการทำงาน

5.1 การนำและการจัดการการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนความต้องการในการเปลี่ยนแปลง

5.2 การนำผู้อื่น ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง การสอน และการพัฒนางาน

พันธศักดิ์ พลสารมย์ (2555) กล่าวถึงรูปแบบภาวะผู้นำว่าจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 พิจารณาผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคลากร ภายในองค์กรว่า มีลักษณะอย่างไร โดยใช้หลักของ ทฤษฎี X ทฤษฎี Y และทฤษฎีของมาสโลว์เป็นตัวพิจารณา เช่น เป็นคนในทฤษฎี X ต้องใช้วิธีการแบบหนึ่ง คนทฤษฎี Y ต้องใช้การจูงใจเชิงบวก ทฤษฎีของ มาสโลว์เป็นเรื่องลำดับขั้นของความ ต้องการ นอกจากทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ทฤษฎี ความต้องการของ มาสโลว์แล้วยังมีทฤษฎีการเสริมแรงของพาฟลอฟ และทฤษฎีการเรียนรู้ของ สกินเนอร์

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะในการบริหารจัดการ ผู้นำต้องรู้หลักการบริหารจัดการ หน้าที่ ของการบริหาร หรือ POLC : Planning, Organizing, Leading และ Controlling การบริหารการ จัดการทรัพยากรต่างๆ 4M 5M 6M และความเฉลียวฉลาดทางเชาว์ปัญญาทั้ง 7 ประการ (7Q) ได้แก่

IQ = Intelligence Quotient หรือเชาว์ปัญญา

EQ = Emotional Quotient เชาว์อารมณ์

MQ = Mental Quotient คุณธรรม

AQ = Adversity Quotient ความทรหดอดทนไม่ย่อท้อต่อความลำบาก

GQ = มาจากคำว่า Globalize + Localization เป็นการผสมผสานบูรณาการระหว่าง โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์หรือภูมิปัญญาไทย สามารถนำมาใช้ได้อย่างผสมกลมกลืนกันได้

CQ = Communication Quotient ทักษะในการสื่อสาร พูดได้หลายภาษา หรือการใช้ คำพูดที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเชาว์ทางด้านสื่อสารที่มี 2 ความหมาย

HQ = Health Quotient การดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจ รู้จักวิธี ผ่อนคลายจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้ จิตใจเครียดเกินไปหรือเปล่า หรือร่างกายไม่แข็งแรง ดังที่พูด กันว่า “จิตใจที่เข้มแข็งอยู่ในร่างกายที่แข็งแรง” ต้องไปด้วยกัน

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการบริหารหนึ่งซึ่งผู้นำต้องน้อมนำมาปฏิบัติให้เกิด ความสมดุลในด้านต่างๆ โดยพิจารณาความเหมาะสมว่าพอเพียงสำหรับใคร ระดับไหน ซึ่งแต่ละ คน แต่ละเวลา แต่ละสถานการณ์ แต่ละเรื่องมีความแตกต่างกัน ประการสุดท้ายคือ Social Mind หรือความคิดคำนึงถึงส่วนรวม ถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ความรักองค์กร

องค์ประกอบที่ 3 สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ในองค์กร วัฒนธรรม พฤติกรรม องค์กร ค่านิยม ประเพณีต่างๆ วิถีที่บุคลากรดำเนินการที่ผ่านมา มีประเพณีอะไรบ้าง เราได้ทำ สิ่งใดหรือให้นโยบายที่ขัดกับประเพณีเหล่านั้นหรือไม่ ก็จะทำให้เกิดปัญหาตามมา หรือสภาพการณ์ ปัจจุบันอยู่ในภาวะเช่นไร ล่อแหลมหรือตึงเครียด ถูกเงินหรือวิกฤต หรือสุขสบายมีความมั่นคงสูง ซึ่งผู้นำจะต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ หรือ Leadership Style /Leadership Theory ประกอบด้วย 3 กลุ่ม โดยนำทฤษฎีทั้ง 3 กลุ่มนี้มาบูรณาการ ได้แก่

ทฤษฎีกลุ่มที่ 1 Trait Theory เป็นทฤษฎีว่าด้วยคุณลักษณะ มุ่งศึกษาคุณลักษณะ โดยเฉพาะของผู้นำ

ทฤษฎีกลุ่มที่ 2 Behavioral Theory เป็นทฤษฎีที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมของผู้นำ เช่น มุ่งคน มุ่งงาน ตามสบาย เผด็จการ หรือเป็นนักประชาธิปไตย

ทฤษฎีกลุ่มที่ 3 Contingency Theory เป็นทฤษฎีที่มีปัจจัยมาประกอบกัน คือ พิจารณา เรื่องของผู้ตาม เรื่องของสถานการณ์ เรื่องของปัจจัยอื่นๆ ดังนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำมืออาชีพ มีความ เป็นมืออาชีพต้องมีความรอบรู้เรื่องทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำและสามารถที่จะนำมาบูรณาการ โดย การพิจารณากำหนดลักษณะของการนำ ลักษณะของการวางตัววางตำแหน่ง วางสถานะหรือ บทบาทความเป็นผู้นำในองค์กร ถ้าองค์กรวิกฤตต้องการการตัดสินใจที่รวดเร็วผู้นำต้องเป็น

เผด็จการ ถ้าองค์กรมีความสงบเรียบร้อยมีความร่วมมือสูงก็เป็นนักประชาธิปไตย ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งในองค์ประกอบแรกเรื่องประชาคม บุคคลากร ผู้ได้บังคับบัญชา การบริหารจัดการ แนวคิดทฤษฎีที่ผู้นำต้องรู้ ทักษะเพียงพอ นอกจากนี้ผู้นำต้องรู้ว่าผู้บริหารจะมีทักษะสำคัญ 3 ประการ คือ ทักษะความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) ทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ เกี่ยวกับคน (Human Skill) และทักษะความรู้ในเชิงเทคนิคเฉพาะสาขา (Technical Skill) ซึ่งผู้บริหารแต่ละระดับทั้งระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง มีความต้องการหรือจำเป็นต้องมีทักษะเหล่านี้แตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารระดับสูงต้องมีทักษะ Conceptual Skill สูงมาก ผู้บริหารระดับกลางต้องมีทักษะทั้ง 3 ทักษะเท่าๆ กัน ส่วนผู้บริหารระดับต้นจะต้องการ Technical Skill สูง และทักษะ Conceptual Skill น้อยลงไปตามลำดับ

ฮูเปอร์และพอตเตอร์ (Hooper and Potter, 1997 อ้างถึงใน นิติย์ สัมมาพันธ์, 2546) กำหนดสมรรถนะ 7 ประการ ได้แก่

1. ต้องกำหนดทิศทางให้แก่องค์กร ซึ่งจะต้องบรรลุวิสัยทัศน์ของอนาคตไว้ด้วย
2. ต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็น “ตัวแบบ บทบาท” (Role Models) ให้บรรดาผู้ตาม
3. ต้องเป็นนักติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผล ทั้งในฐานะผู้ส่งสาร (พูดและเขียน) และผู้รับสาร (ฟังและอ่าน) ทั้งในการเผยแพร่วิสัยทัศน์และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนอย่างได้ผลจนถึงขั้นเกิดผลทางอารมณ์ร่วม
4. มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และสามารถทำให้บุคคลอื่นเลื่อมใส และเชื่อถือ ร่วมมือในการปฏิบัติงานจนสำเร็จบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
5. สามารถดึงส่วนที่ดีที่สุดของบุคคลอื่นออกมาได้โดยการ จูงใจ การเอื้ออำนวย การเป็นผู้ฝึกสอน (Coach) และสนับสนุนให้เกิดความกล้าที่จะคิดใหม่ ทำใหม่ และคิดชอบ ทำชอบ
6. ต้องไม่เป็นคนรอโชคชะตา ต้องเป็นคนกำหนดโชคชะตาด้วยการชิงเป็นฝ่ายลงมือก่อนในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง
7. ต้องมีความกล้าที่จะตัดสินใจในยามวิกฤติ

อดเดร์ (Adair อ้างถึงใน มจรุส กุลจินต์, 2550) กล่าวถึง คุณสมบัติของความเป็นผู้นำว่าประกอบด้วย ความกระตือรือร้น มีคุณธรรม เข้มแข็ง ยืดหยุ่น มั่นคงและวางมาตรฐานสูง มีความมั่นใจอบอุ่น ถ่อมตัว มีความอดและยุติธรรม

คัฟลิน (Coughlin, 2005) ให้ความเห็นว่า คุณสมบัติของผู้นำแห่งความสำเร็จ ได้แก่

1. ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. อาศัยสามัญสำนึกเป็นตัวชี้้นำในการตัดสินใจ

3. กล้าตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรเพื่อคัดสรรพนักงานที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของทีม
4. มีความกล้า (กล้าทำ กล้าพูด กล้าเสี่ยง)
5. มีอารมณ์ขัน
6. เข้าใจภาพรวมของเป้าประสงค์ขององค์กร

ลอยด์ (Lloyd, B., 2006 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บาลัน, 2551) กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. มุ่งเน้นเรื่องอนาคต
2. สะดวกใจกับความไม่ชัดเจน
3. มีความแน่วแน่ ไม่ลดละ
4. เป็นผู้สื่อความที่ยอดเยี่ยม
5. มีความเชี่ยวชาญเรื่องการเมืองในองค์กร
6. มีจิตใจที่มั่นคง
7. มีสติรู้ตน
8. มีความเมตตากรุณา

9. มีอารมณ์ขัน

คินิคกีและวิลเลียม (Kinicki & Williams, 2006 อ้างถึงใน บุตรี จารุโรจน์และคณะ, 2550) กล่าวถึงลักษณะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ว่าประกอบด้วย

1. มีความสามารถในการสื่อสาร (Ability to Communicate) ผู้นำจะมีความสามารถในการสื่อสารเป้าหมายให้เป็นที่เข้าใจในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นคำพูด การกระทำ และสัญลักษณ์
2. มีวิสัยทัศน์ (Vision) ผู้นำประเภทนี้ต้องมีเป้าหมายกำหนดการ การออกแบบการทำงาน และเป้าหมายสูงสุดที่จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นทำให้พนักงานให้ความสนใจ

3. ความสามารถในการสร้างความไว้วางใจ (Ability to Inspire Trust) คือ ต้องสามารถทำให้พนักงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความไว้วางใจ เพราะทุกคนต้องรวมเป็นหนึ่งเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมาย

4. มองตนเองในด้านบวก (Positive Self-Regard) หรือมีความมั่นใจสูง

พระธรรมปิฎก (2546) กล่าวถึง คุณสมบัติผู้นำว่าประกอบด้วย

1. สายตากว้างไกล มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง
2. ต้องเป็นคนไม่ประมาท
3. ต้องเป็นคนเข้มแข็ง
4. ต้องทำได้และช่วยให้คนอื่นทำได้ในสิ่งที่ต้องการจะทำ

5. ตัวเองต้องดี ต้องเป็นแบบอย่างได้

6. ต้องมีกัลยาณมิตร ต้องหาที่ปรึกษาและผู้ร่วมการ ร่วมงาน ที่ดีมีความรู้ ความสามารถ และแสวงหาปัญญาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคตต้องเผชิญกับกระแสโลกที่ไร้พรมแดน กระแสประชาธิปไตยที่มีมากขึ้น กระแสข้อมูลข่าวสาร และกระแสวัฒนธรรม ผู้นำจึงต้องหารูปแบบผสมผสานที่เหมาะสมระหว่างกระแสโลกกับกระแสวัฒนธรรมท้องถิ่น (Localization) และต้องเชื่อมโยงเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เข้ากับวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรให้ได้ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2549) ดังนั้นผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวควรมีลักษณะเด่นๆ ดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

1. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์
2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เป็นผู้เปลี่ยนแปลงทัศนสถานการณ์
4. เป็นผู้เรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น
5. เป็นผู้มอบหมาย/กระจายการตัดสินใจ
6. เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบได้เต็มที่

ธงชัย สันติวงษ์ (2546) กล่าวว่า ผู้บริหารยุคใหม่ในอนาคตต้องพัฒนาตนเองด้านภาวะผู้นำ (Leadership) ในการนำองค์การและสมาชิกสู่การเปลี่ยนแปลงก้าวสู่อนาคตได้อย่างสอดคล้องกับเวลาและทำได้ก่อนที่สิ่งใหม่จะมาถึง โดยสามารถแปลงสภาพองค์การด้วยการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การและทัศนคติ ความเชื่อของผู้ใต้บังคับบัญชา และวิธีการทำงานต่างๆ ด้วย ซึ่งคุณสมบัติเพิ่มเติมที่ต้องสร้างขึ้นใหม่ คือ

1. การมีวิสัยทัศน์ (Vision) มองได้ไกลไปในอนาคต มองได้กว้างครบถ้วนทุกปัจจัย อย่างปราศจากพรมแดน และสามารถคิดการณ์ไกลสู่โลกอนาคตได้ โดยยอมรับสิ่งใหม่และไม่ผูกติดกับสิ่งเก่า
2. ความสามารถบริหารให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Management) คือ สามารถถ่ายทอด หรือแปลงแนวคิดตามวิสัยทัศน์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ ซึ่งคือการปฏิบัติ (Action) ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของวิสัยทัศน์ที่ตั้ง

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2547) กล่าวถึง ภาวะผู้นำของไทยในอนาคตว่ามีคุณสมบัติหรือส่วนประกอบอย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. สภาพจิตมีความมั่นคง หรือมีความกล้าระดับหนึ่ง
2. เป็นผู้มีความเมตตากรุณา รักความถูกต้อง และรู้จักเสียสละ คุณธรรมนี้ย่อมทำให้ผู้นำเป็นที่ยอมรับนับถือ

3. เป็นผู้ที่มีทัศนคติมุ่งไปข้างหน้า มุ่งไปในทาง “สร้าง แก้ และทำ” คือ มีวิธมองโลก วิธมองคนในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เดินหน้ามากกว่าคิดจะถอยหลัง รื้อหรือยอมแพ้ คือมองอนาคตแทนการบ่นถึงอดีต

4. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการพูด การแสดงออก เนื่องจากผู้นำต้องสื่อสารกับคนทำงานเกี่ยวข้องกับคนที่หลากหลาย เพราะฉะนั้นความสามารถในการพูดหรือการแสดงออกในการสื่อความต่างๆ จึงเป็นลักษณะสำคัญที่จะทำให้บุคคลอื่นๆ เข้าใจ หรือปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้นำต้องการ

5. เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น โดยเฉพาะในการทำงานต้องมีผลงาน จะบริหารงานก็บริหารได้ ทำอะไรเองก็ทำได้ ต้องแก้ปัญหาเป็น

พสุ เศษะรินทร์ (2547) คุณลักษณะของผู้นำยุคใหม่ ประกอบด้วย

1. ต้องเป็นผู้ฝึกสอน ไม่ใช่ผู้สั่งการ หน้าที่ของผู้นำในอนาคตต้องเปลี่ยนจากการชี้หน้า (Leading) ไปสู่การฝึกสอน (Coaching) มากขึ้น

2. มีทักษะในการฟัง

3. เป็นนักเล่าเรื่องที่ดี โดยใช้ทักษะการเล่านิทานมาช่วยในการพูดจูงใจบุคลากรให้เกิดความคล้อยตามเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่พร้อมที่จะทำงานให้กับองค์กรอย่างเต็มความสามารถ

4. มีอารมณ์ขัน

ซูซานและเนเทอร่า (Susan & Nextera, 2001 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธ์, 2546) กล่าวถึงคุณลักษณะจำเพาะของผู้นำในยุคปัจจุบันหรือผู้นำวิวัฒน์ ประกอบด้วย

1. ความตั้งใจที่จะเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง คือ ต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ข้อมูลใหม่ๆ เพื่อไปให้ถึงจุดสุดยอด

2. ความซื่อสัตย์ เป็นคุณลักษณะอันดับแรกๆ ที่เด่นที่สุดของผู้นำที่ดีในปัจจุบัน

3. มีวิสัยทัศน์

4. นิสัยที่ขอบผจญภัย (เสี่ยง) มีความสามารถที่จะอยู่รอดในโลกของความเร่งรีบ ฉับไว ต้องตัดสินใจรวดเร็ว ฉับไวได้จากข้อมูลเพียงน้อยนิด

5. เห็นประโยชน์ผู้อื่นเป็นที่ตั้ง พร้อมที่จะแบ่งปันแรงปรารถนาที่จะทำให้โลกน่าอยู่

6. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ

7. ความฉับไวในการปฏิบัติ ต้องยืดหยุ่น พร้อมรับฟังผู้อื่น

โกลด์สมิทและคนอื่น (Goldsmith and others 2003 อ้างถึงใน Osland, J. S., and Others, 2008) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ ได้แก่ การสื่อสารวิสัยทัศน์ ร่วมกับพนักงานในองค์กร แสดงความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ในการทำงานและสร้างความ

แนใจต่อความพึงพอใจของลูกค้า และได้เสนอคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการต่อการนำไปสู่การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบด้วย

1. การคิดแบบโลกาภิวัตน์ (Thinking Globally)
2. เล็งเห็นเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural)
3. พัฒนาความชำนาญทางด้านเทคโนโลยี (Developing Technology Savvy)
4. สร้างคู่ค้าธุรกิจและพันธมิตร (Building Partnership and Alliances)
5. สร้างการมีส่วนร่วม (Sharing Leadership)

เวลช์ (Welch, J. อ้างถึงใน Krames, J. A., 2005) กล่าวถึงลักษณะผู้นำในอุดมคติ ได้แก่

1. เป็นผู้นำที่แข็งแกร่งนำด้วยบุคลิก/จริยธรรม ผู้นำที่ดีที่สุดคือผู้ที่มีความน่าไว้วางใจมากที่สุด
2. จะต้องมีความฉลาด สามารถจุดประกายให้ผู้อื่นสร้างสรรค์ผลงานได้ มีวิสัยทัศน์ที่

ชัดเจน และสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้เกิดแรงบันดาลใจทำตามวิสัยทัศน์นั้น

3. มีความสามารถในการสื่อสารสูง เป็นผู้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้นำที่แท้จริงจะไม่ใช้แค่รู้จักวิธีพูดเท่านั้น ต้องรู้จักวิธีฟังด้วย และเป็นผู้ที่เข้าใจผู้อื่น

4. ผู้นำที่แข็งแกร่งมีลูกค้ำเป็นศูนย์กลาง
5. ยินดีโน้มรับความเปลี่ยนแปลงและบริหารจัดการออกไป
6. คิดแบบสากล
7. สร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ
8. มุ่งความสำคัญไปที่การทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
9. มีความสามารถในการแข่งขันธุรกิจ/ไหวพริบที่เฉียบแหลม และมีความกล้า
10. มีความกระตือรือร้น
11. มีความสามารถในการสร้างผลงานและบรรลุเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายหลักอื่นๆ
12. รักในสิ่งที่ทำอยู่

จากแนวคิดของนักวิชาการไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำดังกล่าวข้างต้น สรุป

ได้ดังตาราง

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามแนวคิดต่างๆ

ภาวะผู้นำ	Welch (cite in Krames, 20005)	NASA (2008)	Goldsmith (2003)	Susan & Nextera (2001)	Kinicki & Williams (2006)	Coughlin (2005)	Baird (2006)	Adair (2550)	Hooper & Potter (1997)	Stogdill (1974)	พสุ เดชะรินทร์ (2547)	พระธรรมปิฎก (2546)	ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม (2547)	ธงชัย สันติพงษ์ (2546)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	พันธ์ศักดิ์ พงศารัมย์ (2555)
1. มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์	/	-	-	/	-	/	/	/	-	/	-	-	/	-	-	/
2. มีวิสัยทัศน์	/	/	-	/	-	/	/	-	/	-	-	/	/	/	/	-
3. การจูงใจผู้อื่น	/	/	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	-	-	-	/
4. ยอมรับความเปลี่ยนแปลง	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-
5. คิดแบบสากล/โลกาภิวัตน์	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-
6. มีทีมที่มีประสิทธิภาพ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
7. มุ่งเน้นบรรลุเป้าหมาย	/	-	-	-	/	-	-	-	/	-	-	-	/	/	-	-
8. ฉลาด มีไหวพริบ	/	/	-	-	-	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
9. กล้า (ตัดสินใจ, ทำ, พูด)	/	/	-	/	/	/	-	/	/	/	-	-	/	-	-	-
10. กระตือรือร้น	/	-	-	/	-	-	/	/	-	/	-	-	-	-	/	-
11. มีความคิดสร้างสรรค์	/	/	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	-	/	/	/
12. ชำนาญทางเทคโนโลยี	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. ใฝ่หาความรู้	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	-	/	-	-	-	-
14. มีทักษะในการสื่อสาร	/	/	-	-	/	/	/	-	/	/	/	-	/	-	-	-
15. มีอารมณ์ขัน	-	-	-	-	-	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-
16. เข้มแข็ง อดทน	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	-	/	-	-	-	-
17. ยืดหยุ่น	-	/	-	/	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-
18. เชื้อมั่น	-	-	-	-	/	-	-	/	-	/	-	-	-	-	-	-
19. รับผิดชอบ	-	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำควรประกอบด้วย การมีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ มุ่งสู่นาคตมีความสามารถในการโน้มน้าว/จูงใจผู้อื่น การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การคิดแบบสากล/โลกาภิวัตน์ มีทักษะ

การบริหารและมีผู้ร่วมงานและทีมที่มีประสิทธิภาพ การมุ่งเน้นบรรลุเป้าหมาย ฉลาด มีไหวพริบ มีความกล้าในการพูด ทำ และตัดสินใจ กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ มีความชำนาญทางเทคโนโลยี ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งการพูด ฟัง เขียน มีอารมณ์ขัน มีความเข้มแข็ง/อดทน มีความยืดหยุ่น มีความเชื่อมั่น และมีความรับผิดชอบ

ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา

เลาท์เซนไฮเซอร์ (Lautzenheiser, T., 2009) กล่าวถึงลักษณะของผู้นำนักศึกษาว่า ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้คือ ไม่เห็นแก่ตัว (Selfless) มุ่งมั่น (Persistent) คล้อยตาม (Consistent) สุภาพ (Affable) ซื่อสัตย์ (Honest) และจงรักภักดี (Faithful-Loyal) ส่วนพุทธกาล วัชร (2539) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำศึกษาในทศวรรษหน้าว่ามี 2 บทบาทหลัก คือ

1. บทบาทต่อสังคม ได้แก่ มีมโนธรรมสูง เสียสละ มีคุณธรรม ตั้งใจทำงาน เป็นผู้นำในเรื่องที่เหมาะสม เช่น พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ต่อสังคม วิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รับฟังความคิดเห็นรอบข้าง รับฟังข่าวสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่น เป็นตัวแทนนักศึกษาที่จะแสดงความสามารถที่ดีต่อชุมชน และเป็นผู้นำของประชาชนได้ และดูแลสิทธิ เสรีภาพ ของนักศึกษาที่ถูกละเมิด

2. บทบาทต่อตนเอง ได้แก่ มีความรอบรู้ทุกด้าน มองการณ์ไกล มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฉลาด ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ เตรียมพร้อมเป็นผู้นำ รอบรู้ด้านการบริหาร และพัฒนาตนเองเสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีมนุษยสัมพันธ์สูง มีอิทธิพลดี

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้นำตั้งแต่ยุคเริ่มแรกถึงปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่าภาวะการเป็นผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหาร ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ในกลุ่มประเทศตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้ 4 กลุ่ม ที่มุ่งเน้นในด้านต่างๆ ได้แก่ (นิตย์ สัมมาพันธ์, 2546)

กลุ่มทฤษฎีลักษณะเด่นของผู้นำ (Leadership Trait Theory)

กลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theory)

กลุ่มทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situation Leadership Theory)

กลุ่มทฤษฎีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Approach Theory)

กลุ่มทฤษฎีลักษณะเด่นของผู้นำ (Leadership Trait Theory) ลักษณะเด่น (Trait) หมายถึง คุณภาพภายในตัว หรือคุณลักษณะ (Characteristics) ของแต่ละบุคคล ได้แก่

1. คุณลักษณะทางกายภาพ (Physical Characteristics) เช่น ความสูง น้ำหนัก รูปร่าง หน้าตา และพลังงาน เป็นต้น
2. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personal Characteristics) เช่น ลักษณะข่ม (Dominance) ความเป็นคนเปิดเผยไม่เก็บตัว หรือความเป็นผู้คิดริเริ่มอยู่เสมอ
3. ทักษะและความสามารถ (Skill and Abilities) เช่น สติปัญญา (Intelligence) ความสามารถทางเทคนิค เป็นต้น
4. ลักษณะเด่นทางสังคม (Social Factors) เช่น เก่งคน หรือเข้าสังคมเก่ง มีสถานภาพสูงทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น

กลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theory)

การศึกษาผู้นำตามแนวพฤติกรรมมีจุดเริ่มต้นช่วงปี ค.ศ. 1930 นักวิจัยได้เปลี่ยนจากการศึกษาคุณลักษณะผู้นำมาเป็นการศึกษาพฤติกรรมผู้นำแสดงออก โดยพยายามค้นหาแบบผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์

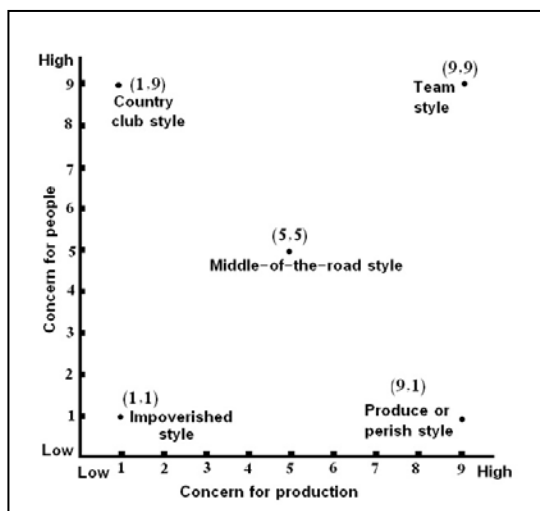
การศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอวาช่วงปลายปี 1930 ซึ่งเลวิน ลิฟพิตต์และไวท์ (1939 อ้างถึงใน นิตย สัมมาพันธ์, 2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำ 3 แบบ คือ แบบอัตตาธิปไตย แบบประชาธิปไตยและแบบตามสบาย พบว่า ผู้นำแบบอัตตาธิปไตยทำงานได้สำเร็จ แต่มีขวัญกำลังใจต่ำ ผู้นำแบบประชาธิปไตยซึ่งมีพฤติกรรมยึดกลุ่มเป็นหลักในการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจและกระตุ้นให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานและกำหนดวัตถุประสงค์ มีการให้ผู้ตามให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อจะได้แนะนำการทำงานได้ถูกต้อง ส่วนผู้นำแบบตามสบายเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมอิสระแก่ผู้ตามอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจ

การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐไอโอไอโอ มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อค้นหาพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก 2) เพื่อค้นหาว่าพฤติกรรมของผู้นำแต่ละแบบที่มีผลต่อการทำงานของสมาชิก 3) เพื่อค้นหาแบบผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม LBDQ (The Leader Behavior Descriptive Questionnaire) และแบบสอบถาม LOQ (The Leader Opinion Questionnaire) สอบถามพฤติกรรมพบว่าได้พฤติกรรม 2 มิติ ได้แก่

พฤติกรรมมุ่งงาน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกโดยยึดตัวเองเป็นหลักในการตัดสินใจ ชอบใช้อำนาจ ชอบสั่งการ ไม่ฟังความเห็นใคร ให้ความสำคัญต่อการทำงาน วิธีการ และผลงานเป็นหลัก ไม่ให้ความสนใจความรู้สึกและจิตใจของผู้ตาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยหรือแบบเผด็จการ

พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกโดยยึดกลุ่มเป็นหลักในการตัดสินใจ ให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วม มีการปรึกษาหารือ มีการกระจายอำนาจ เห็นความสำคัญและให้เกียรติผู้ตาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้นำแบบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 2 แบบจะมีความเป็นอิสระจากกัน ถ้าผู้นำมีพฤติกรรมมุ่งงานสูงจะมีพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ต่ำ ถ้าผู้นำแสดงพฤติกรรมสูงทั้ง 2 มิติถือว่าเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ผู้นำแบบตารางการบริหาร หรือ ตาข่ายการจัดการ (Managerial Grid of Leadership) ตาข่ายการจัดการ (Managerial Grid) นับเป็นแนวการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของภาวะการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นที่กล่าวขวัญมากแนวหนึ่ง ซึ่งเสนอโดย โรเบิร์ต อาร์. เบลค (Robert R. Blake) และ เจน เอส. มูตัน (Jane S. Mouton) การศึกษาแบบตาข่ายนี้นับได้ว่ายังมีจุดเน้นแบบการศึกษาค้นคว้าของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอและการศึกษาค้นคว้าของมหาวิทยาลัยมิชิแกน นั่นคือ ใช้มิติมุ่งงาน (Production-Oriented) (ซึ่งเป็นศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน) หรือมิติทางโครงสร้าง (Initiating Structure) (ซึ่งเป็นศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ) และมิติมุ่งคน (Employee-Oriented) (ซึ่งเป็นศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน) หรือมิติการคิดคำนึงถึงผู้อื่น (ซึ่งเป็นศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ) มิติมุ่งคนนี้จะแทนแกนตั้งในตาราง เมื่อสร้างตาข่ายแล้วจะปรากฏประเภทภาวะการเป็นผู้นำ 5 แบบ ซึ่งจะมีส่วนผสมของมิติมุ่งผู้ปฏิบัติงาน (คน) และมิติมุ่งผลผลิต (งาน) ต่าง ๆ กันดังนี้ ที่จุด 1.1 นั้น นักบริหารจะมีระดับความสนใจทั้งในแง่ของผู้ปฏิบัติงาน และในแง่ของผลผลิตต่ำ ผู้นำประเภทนี้เรียกว่า ผู้นำที่ไม่เอาไหน (impoverished) ที่จุด 9.9 จะเป็นจุดตรงกันข้ามกับที่จุด 1.1 ณ จุดนี้ นักบริหารจะให้ความสำคัญอย่างมากกับทั้งผู้ปฏิบัติงานและผลผลิต และถือกันว่า ผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีที่สุดมีประสิทธิผลมากที่สุด เรียกว่า ผู้นำแบบผู้สร้างทีม (Team builder) ที่จุด 5.5 จะเป็นจุดกึ่งกลางที่ทั้งสองมิติจะมาพบกัน ผู้นำที่ใช้มิติแบบนี้จะเป็นผู้นำแบบสายกลาง (middle - of - the - road style) ที่จุด 1.9 นั้นเน้นจุดที่ให้ความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติงานมาก แต่ให้ความสำคัญกับผลผลิตน้อย เรียกว่า ผู้นำแบบมุ่งคน (country club manager) และตรงกันข้าม คือ ที่จุด 9.1 นั้นก็เป็นจุดที่ให้ความสำคัญกับผลผลิตแต่ให้ความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติงานน้อย เรียกว่า ผู้นำแบบมุ่งงาน (Task manager)

แผนภาพที่ 1 ตาข่ายการจัดการ (Managerial Grid of Leadership) Blake, R.; Mouton, J. (1964).

ที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/Managerial_grid_model

กลุ่มทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situation Leadership Theory)

ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของ Fiedler มีกรอบแนวคิดว่า ภาวะผู้นำที่ดีขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สอดคล้องระหว่างสไตล์ของผู้นำกับความจำเป็นของสถานการณ์ Fiedler ได้สร้างเครื่องมือสำหรับประเมินวัด สไตล์ภาวะผู้นำเรียกว่า LPC Scale สำหรับใช้ประเมินตนเอง โดยคะแนน LPC ของแต่ละบุคคลจะชี้ให้เห็นแนวโน้มว่าผู้นำนั้นจะมีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานหรือมุ่งสัมพันธ์ Fiedler เชื่อว่าสไตล์ภาวะผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของแต่ละคน จึงเป็นสิ่งที่ค่อนข้างคงทน เปลี่ยนแปลงได้ยาก แทนที่จะพยายามฝึกรอบรมให้ผู้นำที่มุ่งความสัมพันธ์หันมามุ่งงานหรือในทางตรงกันข้ามเขาแนะนำให้คนที่เป็นผู้นำให้มีลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของ Hersey & Blanchard ทฤษฎีนี้เสนอแนะว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จควรปรับสไตล์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสถานการณ์หมายถึง วุฒิภาวะของผู้ตามเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตัวบ่งชี้วุฒิภาวะของผู้ตามคือ ความพร้อมที่จะทำงานในแต่ละสถานการณ์ซึ่งเกิดจากคุณสมบัติในตัวของผู้ตาม ได้แก่ ชีตความสามารถที่เหมาะสมกับงาน และความเต็มใจที่จะทำงานหรือความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะทำงานนั้นได้

ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเส้นทาง-เป้าหมาย ของ House ซึ่ง Robert J. House เสนอความคิดว่าผู้นำที่มีน้ำยา คือ ผู้ที่สามารถชี้เส้นทาง (Paths) ได้อย่างชัดเจนว่าลูกน้องจะบรรลุเป้าหมายของงานและเป้าหมายส่วนตัวไปพร้อมๆ กันได้อย่างไร ผู้นำที่ดีที่สุดจะสามารถช่วยลูกน้องให้ก้าวหน้าไปบนเส้นทางเหล่านี้ พร้อมทั้งขจัดสิ่งกีดขวางและให้บำเหน็จรางวัลที่เหมาะสมกับความสำเร็จของงาน ซึ่งมี 4 รูปแบบ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบชี้แนะ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ควรเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับความจำเป็นของสถานการณ์ หมายถึง ผู้นำที่ดีควรเพิ่มพูนด้วยการให้ในสิ่งที่ขาดหายไปจากสถานการณ์ หรือสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้แข็งแกร่งขึ้น และควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ซ้ำซ้อนและซ้ำซากไม่มีประโยชน์

กลุ่มทฤษฎีผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Approach)

ผู้นำจะใช้ความสามารถเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกทำงานได้บรรลุเหนือกว่าเป้าหมายที่ต้องการ โดยผู้นำจะถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์ และกระตุ้นทางด้านความคิดต่างๆ ให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ แนวคิดเริ่มแรกของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพัฒนาโดย Burn ได้อธิบายความหมายของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงไว้ว่าเป็นกระบวนการซึ่งผู้นำและผู้ตามได้กระทำให้อีกฝ่ายหนึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต หรือคุณธรรม และแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น ผู้นำแบบนี้จะปลูกสำนึกให้มีอุดมการณ์ ค่านิยมที่มีคุณธรรม เช่น เสรีภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความสงบ และมนุษยธรรม ไม่ให้เกิดอารมณ์เลวร้าย เช่น หวาดกลัว อิจฉา โศก หรือมีแต่ความเกลียด ต่อมาเบส (Bass) ได้นำแนวคิดของเบิร์นมาศึกษาต่อ โดยได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงไว้ในแง่ของผลกระทบของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม หรือผู้ใต้บังคับบัญชาว่า ผู้ตามจะรู้สึกไว้วางใจ (Trust) เลื่อมใส (Admiration) จงรักภักดี (Loyalty) และยอมรับ (Respect) ในตัวผู้นำ และจะเกิดแรงจูงใจและตั้งใจทำงานให้มากกว่าที่เคยทำตามปกติ หรือตามที่คาดหวังไว้ นั่นคือผู้นำสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ตามโดยให้มีความรู้ถึงความสำคัญและคุณค่าของผลงานที่จะออกมา เห็นคุณค่าของตนเองที่จะเป็นผู้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรและทีมงาน และมีแรงจูงใจในการต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ความสามารถพิเศษเป็นสิ่งสำคัญของผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง แต่โดยความสามารถพิเศษเหล่านั้นไม่เพียงพอที่จะนับได้ว่าเป็นกระบวนการของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง เพราะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม โดยการกระตุ้นอารมณ์อย่างแรงเพื่อให้มีอารมณ์ร่วมกับผู้นำหรืออาจจะโดยการให้คำแนะนำ เช่น การเป็นโค้ชกีฬา ครู และที่ปรึกษา

การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา

การพัฒนานิสิตนักศึกษา

การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ นั้นเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ชิคเคอริงและไรเซอร์ (Chickering and Reisser, 1993 อ้างถึงในธิดาวัฒน์ บุญนุช, 2543) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาแนวคิดในการพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Developing Competence) ความสามารถด้านสติปัญญาเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิด การเข้าใจ เนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญา วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่างๆ ความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรงและมีวินัยในตนเอง ความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ปรับวิธีการคิดและแนวทางของตนให้เข้ากับเป้าหมายของกลุ่ม รู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ ที่ดีและการดำเนินการของกลุ่มเป็นไปด้วยดี ความมั่นใจในตัวเองของนักศึกษา จะเกิดขึ้นเมื่อเขาารู้ตัวว่าเขามีความสามารถมากขึ้น วางใจในความสามารถของตน ยอมที่จะรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากเพื่อน และรู้จักบูรณาการความสามารถที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 3 ด้าน

2. การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotion) เป็นการที่นิสิตนักศึกษาตระหนักและรับรู้ ในอารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตนเอง การพัฒนาเกิดขึ้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิธีที่จะปลดปล่อย อารมณ์หดหู่ วิตกกังวล และความรู้สึกต่างๆ ที่ไม่ดีของตน จัดการและจัดระเบียบอารมณ์และ ความคิดในทางไม่ดีมากกว่าจะเก็บกดส่วนอารมณ์ที่ดีๆ เช่น ความปิติยินดี ความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น นิสิตนักศึกษาต้องตระหนักถึงอารมณ์เหล่านั้นและปล่อยให้อารมณ์นั้นเกิดขึ้นในตนเอง เพราะเป็นอารมณ์ที่จะก่อให้เกิดผลดีกับตนเองและเพื่อนหรือบุคคลที่ตนมีสัมพันธภาพด้วย

3. ความเป็นตัวของตัวเองและการยอมรับ การอาศัยพึ่งพิงซึ่งกันและกัน (Moving Through Autonomy Toward Independence) เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเองรับผิดชอบที่จะไปให้ถึง เป้าหมายที่ตนเลือก โดยถูกชักนำจากผู้อื่นน้อยมาก การพัฒนาในขั้นนี้ต้องอาศัยทั้งความเป็นตัว ของตัวเองทางความคิดและการกระทำ ในขณะเดียวกันก็ยอมรับการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันใน สังคมด้วย ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักทั้งการให้และการรับเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อน ๆ

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relations) เป็นการพัฒนาความสามารถที่จะใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ โดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านต่างๆ ทั้งความคิด ประสบการณ์และวัฒนธรรม การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมี วุฒิภาวะนี้ จะทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ยึดติดกับความคิดของตน ไม่หลงตน ทำให้สัมพันธภาพที่เกิดขึ้น เหนียวแน่นเพราะเป็นสัมพันธภาพที่อยู่บนความซื่อตรง ห่วงใย และเป็นการตอบสนองที่ไม่อยู่ภายใต้ เงื่อนไขใดๆ การพัฒนาแบบนี้เป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกันแบบผู้ใหญ่ ที่ต่างยอมรับในข้อบกพร่อง หรือความภูมิใจในคุณค่าต่างๆ ร่วมกัน ฉะนั้นแม้จะต้องห่างไกลกันสัมพันธภาพก็ยังคงยั่งยืน

5. การสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (Establishing Identity) เป็นการพัฒนาที่ทำให้นิสิตนักศึกษา ค้นหาว่า ประสบการณ์แบบไหนที่ทำให้ตนเองพอใจ รู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเองและจะต้องทำประสบการณ์นั้นบ่อยครั้งเพียงใด การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนนี้รวมไปถึงความพอใจในรูปร่าง ลักษณะของตนเองและการปรับตัวทางเพศ การยอมรับและเข้าใจในบทบาทของตน การนับถือตนเอง การมั่นใจในบุคลิกภาพของตน การที่นิสิตนักศึกษาก่อสร้างเอกลักษณ์ของตนได้นั้น ยังขึ้นอยู่กับ การพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ การจัดการกับอารมณ์ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองและการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) เป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้สามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่างๆ ความสามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่างๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะสู้อุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจจริง การพัฒนาเป้าหมายต้องอาศัยแผนในการปฏิบัติการ การกำหนดและบูรณาการสิ่งที่ควรทำก่อนหลังภายใน 3 ด้านต่อไปนี้ คือ การวางแผนและความตั้งใจจริงในการเลือกอาชีพ ความสนใจส่วนตัว การยอมรับของครอบครัวและครอบครัวข้าง นอกจากนี้การพัฒนาเป้าหมายยังรวมไปถึงความสามารถที่จะรวมเป้าหมายต่างๆ ภายใต้ขอบเขตที่กว้างขวางกว่าให้เป็นจุดมุ่งหมายที่มีความหมายมากยิ่งขึ้น และฝึกใช้ความสามารถนี้ อย่างตั้งใจบนพื้นฐานชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาข้อนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคุณค่าและความเชื่อของบุคคล เป็นพื้นฐานในการแปลความหมายจากประสบการณ์การพัฒนาคุณธรรม เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นมนุษย์ คุณค่าส่วนบุคคลและการพัฒนาความพอดี

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) กล่าวถึงการพัฒนานิสิตนักศึกษาว่าควรพัฒนาในด้านต่างๆ 9 ด้าน คือ

1. Academic Performance การพัฒนานิสิตนักศึกษามีความสามารถในเชิงวิชาการ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. Ability พัฒนาให้มีความสามารถทั้งทางด้านการสื่อสาร ความสามารถในการคิด และความสามารถในการจัดการ เช่น การจัดการเวลา การจัดการความเครียด
3. Attitude พัฒนานิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดีทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมอื่น
4. Appearance พัฒนานิสิตนักศึกษามีลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพที่ดี เหมาะสม
5. Aim High การพัฒนานิสิตนักศึกษามีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและตั้งเป้าหมายที่สูงมากพอที่จะทำให้เกิดความรู้สึกอึดใจในความพยายามที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ

6. Accountability การพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายงานที่ต้องกระทำในหน้าที่

7. Analytical การพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์

8. Active พัฒนาให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและกิจกรรมในชุมชน

9. Appreciation ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความรัก ความชื่นชมในความงามของศิลปะและธรรมชาติ

Educational Materials Center (2003 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2550) เสนอกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ 10 ประการ โดยแยกการปฏิบัติด้วยวิธีการต่างๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การนำหลักสูตรคุณลักษณะศึกษาเพิ่มเติมเข้าไปกับความรู้อันที่ครูสอน และสนับสนุนการเข้าใจคุณลักษณะต่างๆ อย่างแท้จริง โดยแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมือนชีวิตจริงที่มีโอกาสได้พบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นๆ อย่างหลากหลาย

แนวทางที่ 2 ทำให้คุณลักษณะศึกษาเป็นเสมือนเครื่องมือที่นำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายในการเรียน ไม่ใช่ให้คุณลักษณะศึกษาเข้ามาเพิ่มจากการเรียนการสอนปกติ

แนวทางที่ 3 จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนตนเองและกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาคุณลักษณะการยอมรับตนเองและผู้อื่นอย่างสมดุล

กลุ่มที่ 2 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะต่างๆ ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 4 คือ ให้นักเรียนได้ฝึกฟังและทำความเข้าใจความเชื่อของผู้อื่นและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งหมายรวมถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นด้วย

แนวทางที่ 5 จัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การวางแผน การจัดกิจกรรม และสะท้อนผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน

กลุ่มที่ 3 การจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในตัวเองและการยอมรับตนเองของผู้เรียน แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 6 จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ

แนวทางที่ 7 จัดโอกาสที่ช่วยให้นักเรียนเชื่อมั่นในตนเอง

กลุ่มที่ 4 การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยสังคม แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 8 จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างทัศนคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดีให้แก่ผู้เรียน

แนวทางที่ 9 จัดโอกาสการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้อุทิศหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

แนวทางที่ 10 ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน

แอสติน (Astin, 1993) กล่าวว่า ในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์ของ นิสิตนักศึกษา ได้แก่

1. ลักษณะของสถาบัน ได้แก่ รูปแบบของสถาบัน สังกัดของสถาบัน และขนาดของสถาบัน
2. หลักสูตร ได้แก่ รูปแบบของการจัดหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ
3. คณาจารย์ ได้แก่ การทำวิจัยของอาจารย์ ประสิทธิภาพการสอน บรรยายภาคในการทำงาน และภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา
4. กลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา การเข้ากลุ่มเพื่อน ลักษณะของเพื่อน การปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนมีผลต่อบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา
5. การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา หมายถึง การที่นิสิตนักศึกษาได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือเข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์กับสิ่งนั้น

การพัฒนาภาวะผู้นำ

การเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะของตนเอง บุคคลที่ปรารถนาจะเป็นผู้นำทุกคนต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ

กิติพันธ์ รุจิรกุล (2529 อ้างถึงใน อาคม วัดไธสง, 2547) กล่าวว่า การพัฒนาการเป็นผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองในด้านความคิด ความสามารถ คุณลักษณะ บุคลิกภาพและทักษะให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ซึ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปสามารถพัฒนาตนเองก้าวสู่ความเป็นผู้นำที่ดีได้ และบุคคลที่เป็นผู้นำอยู่แล้ว หากต้องการประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำต่อไปก็ต้องมีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

จันทกานต์ ตันเจริญพานิช (2549) ให้ความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
2. การบริหารการปฏิบัติงาน

3. การเรียนรู้จากห้องเรียน

4. การกำหนดมาตรฐานอ้างอิง

นันทรัตน์ เจริญกุล (2552) กล่าวว่า ถ้าภาวะผู้นำเปรียบเสมือนคุณภาพของผลไม้ กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำจะหมายถึง การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดี การคัดเลือกดินที่สมบูรณ์ การรดน้ำพรวนดินอย่างถูกต้อง รวมถึงการกำจัดแมลงที่เป็นศัตรูพืช ดังนั้น การที่เราจะพัฒนาภาวะผู้นำจึงไม่สามารถทำได้โดยตรงที่ผลของต้นไม้ แต่จะต้องพัฒนากระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคุณภาพของผลไม้มากกว่า ถ้าเราจะพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำตามกระบวนการผลิตของผลไม้ที่มีคุณภาพแล้ว ควรจะปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การหาเมล็ดพันธุ์ สิ่งแรกสุดที่เราต้องทำในการพัฒนาภาวะผู้นำคือ การหารูปแบบ ตัวอย่าง (Model) หรือสไตล์ผู้นำที่เราชอบและต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ ก่อน อาจจะเป็นลักษณะของผู้นำเพียงคนเดียว หรือเป็นส่วนผสม ระหว่างผู้นำหลายๆคนก็ได้ เพื่อให้เราได้รูปแบบผู้นำที่เราพึงปรารถนา ก่อนที่จะลงมือทำ อย่างอื่น นอกจากนี้เราสามารถหารูปแบบของภาวะผู้นำที่ดีได้จากตำรับตำราหรือหนังสือต่างๆ ได้ไม่ยากนัก

2. การหาดิน หมายถึง การเสาะหาที่เพาะบ่มรูปแบบของผู้นำที่เรากำหนดไว้แล้ว เช่น ถ้าต้องการมีภาวะผู้นำเหมือนนักการเมือง เราควรจะนำตัวเข้าไปใกล้ชิดกับวงการทางการเมือง หรือนักการเมือง ถ้าเราต้องการมีภาวะผู้นำแบบนักพูดทอล์คโชว์ เราคงจะต้องนำตัวเองเข้าไปคลุกคลี กับคนในวงนี้นี้หรือถ้าเราต้องการมีภาวะผู้นำเหมือนนักธุรกิจบางคน เราก็อาจจะต้องนำตัวเอง เข้าไปใกล้ชิดกับวงการธุรกิจ เพื่อใช้สภาพแวดล้อมนั้นๆ เป็นที่ฝังตัวในการแตกหน่อภาวะผู้นำ ในลักษณะที่ต้องการ

3. การรดน้ำพรวนดิน การพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำไม่สามารถทำได้ภายในชั่วข้ามคืนเดียว แต่ต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาฝึกฝน ปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เรา พรวนดินนั้น นอกจากเราจะทำให้ดินร่วนซุยเพื่อให้ต้นไม้ดูดซึมน้ำได้ง่ายแล้ว เราควรจะต้องดู ด้วยว่าดินประเภทนั้นถูกกับต้นไม้ที่เราปลูกหรือไม่ มีอะไรผิ ดสังเกตรหรือไม่ จะได้แก้ไขได้ทันท่วงที เช่นเดียวกันกับการที่เราคิดว่าเราสามารถฝึกภาวะผู้นำแบบที่เราต้องการได้ แต่เมื่อฝึกไประยะหนึ่งแล้ว อาจจะพบว่าบางสิ่งบางอย่างอาจจะไม่เหมาะกับตัวเราก็ได้ อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการฝึก การเรียนรู้ หรือสภาพแวดล้อมใหม่

4. การกำจัดแมลงศัตรูพืช อุปสรรคสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำส่วนมากแล้วไม่ได้ อยู่ที่ศัตรูภายนอก แต่มักจะเป็นตัวหนอนที่อยู่ภายในมากกว่า นั่นก็คือ การขาดความมั่นใจในตัวเอง คนหลายคนที่มีศักยภาพมีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดีได้ แต่มักจะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ขาดความมั่นใจ คิดว่าคนอื่นดีกว่าตัวเอง และบางครั้งก็ไปแค้นต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกมากเกินไป

เช่น คนที่ไม่กล้าออกไปพูดต่อหน้าชุมชนเพราะคิดไปก่อนว่าคนที่ฟังเก่งกว่าเรา มีหลายสิ่งหลายอย่างดีกว่าเรา กลัวว่าจะพูดผิดบ้าง กลัวว่าจะพูดไม่ได้ดีบ้าง กลัวว่าจะโดนหัวเราะบ้าง ทั้งๆที่ตัวเองก็พูดเก่ง พูดดีตอนที่อยู่กับเพื่อนๆ อยู่กับลูกน้อง หรืออยู่กับคนที่คิดว่าด้อยกว่าตัวเอง ดังนั้น ศัตรูของการพัฒนาศักยภาพผู้นำตัวที่สำคัญคือ ตัวหนอนที่คอยกัดกินความมั่นใจของเรานั้นเอง

5. การพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ คนที่มีภาวะผู้นำดี มิได้หมายถึงเพียงบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นคนที่มีการพัฒนาศักยภาพของตัวเองอยู่ตลอดเวลา เช่น สามารถปกครองพนักงานระดับล่างได้แล้ว ก็ต้องพัฒนาตัวเองให้สามารถปกครองพนักงานในระดับสูงขึ้นไปได้ ภาวะผู้นำจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะถ้าผู้นำตามโลกไม่ทัน หรือตามคนที่เป็นผู้ตามไม่ทัน โอกาสที่ผู้นำคนนั้นจะตกลงมาเป็นผู้ตามก็มีสูงมาก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในเด็กและเยาวชนว่า สถาบันการศึกษาไทยในทุกๆระดับ ควรให้ความสำคัญในการสร้างให้เด็กมีทัศนคติ ความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำ ดังนี้

1. สอนทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้นำ สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาเป็น “ภาวะผู้นำ” ในผู้เรียน เช่น สอนทักษะการพูด สอนทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ ทักษะการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์ต่างๆ การมองอนาคต วิธีการตั้งเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การบริหารความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสารในที่สาธารณะ การสร้างแรงจูงใจ การบริหารเวลา การสร้างทีมงาน การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง เช่น การให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้นำกลุ่ม ให้ดูภาพยนตร์หรือละครที่ให้ข้อคิดการเป็นผู้นำ เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ภาวะผู้นำ วิธีการวางแผน และรู้จักวิธีตอบสนองของสถานการณ์ต่างๆ ของผู้นำ เป็นต้น

2. ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสังคมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมเชิงสังคมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา กิจกรรมพัฒนาชุมชนรอบโรงเรียน เป็นต้น พัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การสร้างสัมพันธ์ สามารถค้นพบหรือรู้จักตนเองว่ามีระดับความเป็นผู้นำ มากน้อยเพียงใด และรู้จักเรียนรู้แก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงโดยการจัดการกิจกรรม สถาบันการศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และตัวชี้วัดที่ชัดเจนที่มีส่วนวัดการมีภาวะผู้นำ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถจูงใจให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับสิ่งที่ตนเองเสนอตามหลักการและเหตุผลที่ดี สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจเพื่อนร่วมทีมและปัญหาของทีม สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทักษะเหล่านี้จำเป็นต่อการเป็นผู้นำเพราะผู้นำที่ดีควรเป็นผู้ที่นำทิศทางผู้อื่นให้ไปสู่เป้าหมาย และสามารถแก้ปัญหาเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง

3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งเป็นฐานการพัฒนาภาวะผู้นำ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นการเปิดโลกของผู้เรียนให้กว้างขึ้น ซึ่งการเป็นผู้นำที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัดสินใจสูง ดังนั้น ผู้นำจึงต้องมีรากฐานการคิดที่ดี รอบคอบ มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง มีความมั่นใจในการวินิจฉัยบุคคลและสถานการณ์ ซึ่งการพัฒนาคุณสมบัตินี้ได้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านหนังสือ หรือเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลายประเภท ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน และที่สำคัญคือ สอนให้ผู้เรียนให้รู้จักวิเคราะห์และคัดเลือกข้อมูล และสร้างนิสัยการเป็นผู้รักการแสวงหาความรู้ อันเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ

4. ฝึกสังเกตและเข้าใจผู้อื่น การสังเกตคน เป็นพื้นฐานสำคัญของผู้นำอีกประการหนึ่ง สถาบันการศึกษาจึงควรพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการสังเกตและเข้าใจคน ทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม และความสามารถหรือศักยภาพที่ซ่อนอยู่ของบุคคลอื่น และที่สำคัญคือการปลูกฝังทัศนคติ การสังเกตคนที่ถูกต้อง เช่น มองผู้อื่นในด้านบวก มองว่าทุกคนมีคุณค่าและมีศักยภาพ แม้ว่าจะมีความแตกต่างก็สามารถนำความแตกต่างมาเสริมสร้างกันได้ เพื่อนยังมีส่วนในการพัฒนาการมีภาวะผู้นำให้เกิดผล ซึ่งอาจทำได้โดยการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจ และมุมมองที่ถูกต้องในการสังเกตคน ผ่านการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

5. สนับสนุนเด็กที่ฉายแววความเป็นผู้นำ มิใช่เด็กทุกคนจะมีลักษณะของการเป็นผู้นำอย่างชัดเจน แต่จะมีเพียงบางคนที่มีความฉายแววการเป็นผู้นำที่โดดเด่น ควรได้รับการสนับสนุน การพัฒนาการเป็นผู้นำที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น มอบหมายให้เป็นผู้นำห้อง สนับสนุนให้สมัครเป็นประธานนักเรียน ส่งเด็กเข้าประกวดการโต้วาที การได้รับการส่งไปเข้าแคมป์เยาวชนผู้นำรุ่นใหม่ หรือได้รับการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำที่เฉพาะเจาะจง ฯลฯ โดยสถาบันการศึกษาควรมีการค้นหาหรือทำแบบทดสอบภาวะผู้นำ เพื่อคัดเลือกผู้เรียนที่มีแววผู้นำเด่นชัด แล้วส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาให้มีลักษณะการเป็นผู้นำระดับแนวหน้าของสังคมต่อไป

สำเนา ขจรศิลป์ (2525) กล่าวถึงปัจจัยที่จะช่วยในการพัฒนานักศึกษาให้มีความเป็นผู้นำที่ดีของสังคม รู้จักการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การเข้าสังคม มีความรู้ในวัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมเพื่อปฏิบัติตนในสังคมได้ถูกต้อง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพเหมาะสม รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เช่น การจัดหลักสูตรการเรียนรู้อ่าน การสอน การบริหารงานของสถาบัน บรรยากาศของสถาบัน และการจัดกิจกรรมนักศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำสรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนิสิต นักศึกษานั้นควรให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้หลักการและทฤษฎีภาวะผู้นำ การฝึกประสบการณ์จริง

ด้วยการลงมือปฏิบัติจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันทั้งที่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเองและสถาบันจัดให้โดยมีการผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม โดยสถาบันต้องจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการฝึกความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียนโดยการจัดหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษาโดยตรง และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์

ความหมายกลยุทธ์

กลยุทธ์ (Strategy) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Strategos โดยความหมายดั้งเดิมเป็นภาษาทางทหารที่ใช้อธิบายถึงยุทธวิธีของแม่ทัพในการจัดทัพ และเคลื่อนย้ายกำลังพลเพื่อต่อสู้กับกองทัพของแม่ทัพของข้าศึก Carl von Clausewitz นักทฤษฎีด้านยุทธการแห่งศตวรรษที่ 19 ได้อธิบายถึงกลยุทธ์ไว้ว่า กลยุทธ์เป็น “กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการทำศึกสงครามและการกำหนดรูปแบบการต่อสู้ในแต่ละสมรภูมิ ซึ่งจะต้องตัดสินใจว่าจะเข้ายึดสมรภูมิแต่ละแห่งด้วยวิธีใด (Carl von Clausewitz อ้างถึงใน จักร ดิงศภทิพย์, 2548)

ธงชัย สันติวงษ์ (2532) ให้ความหมายกลยุทธ์ว่า กลยุทธ์ คือ แผนงานที่มีความพร้อมสมบูรณ์ ครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน และประสานสอดคล้องเข้ากันได้ ที่ช่วยให้องค์การมีข้อได้เปรียบที่จะเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งกลยุทธ์จะถูกกำหนดขึ้นเพื่อประกันว่า วัตถุประสงค์ของกิจการจะบรรลุสำเร็จได้แน่นอน

เสนาะ ตีเขาว์ (2546) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนรวม (Comprehensive Plan) ของการดำเนินการที่กำหนดทิศทางของการกระทำ แนวทางการจัดสรรทรัพยากร เพื่อบรรลุเป้าหมายระยะยาวขององค์กร หรือหมายถึงแผนของผู้บริหารสูงสุดที่จะทำให้บังเกิดผลสอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์กร

พสุ เดชะรินทร์ (2546) ให้ความเห็นว่า กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือเกิดการได้เปรียบทางการแข่งขัน

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

เฮนเดอร์สัน (Henderson, 1989) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นการค้นหาอย่างไตร่ตรองและรอบคอบเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการที่สามารถนำไปพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันและความสามารถให้แก่ธุรกิจ

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการหรือแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร

กลยุทธ์ (Strategy) เป็นเค้าโครงของขั้นตอนที่ผู้บริหารวางแผนในการบรรลุเป้าหมายระยะยาวขององค์กร ขณะที่การจัดการกลยุทธ์ (Strategy Management) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในการสำรวจสภาพแวดล้อม เปรียบเทียบกับความต้องการและสถานะขององค์กร โดยผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ขององค์กรในระยะยาวแล้วนำมากำหนดแผนรวม การปฏิบัติและการควบคุม ซึ่งเป็นแนวทางหลักที่จะช่วยให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยที่การจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ คือ (มัลลิกา ต้นสอน, 2545)

1. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถสำรวจปัญหาและประเมินสถานะขององค์กร
2. ช่วยให้ผู้บริหารมีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงาน
3. การกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่เด่นชัดขององค์กร
4. ปรับปรุงและสนับสนุนการประสานงานระหว่างกิจกรรม

กลยุทธ์เป็นแผนที่มุ่งสร้างองค์กรให้มีความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งจากความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ กลยุทธ์เป็นเรื่องของความเข้าใจในสิ่งที่ควรจะทำในสิ่งที่ต้องการจะเป็นและสำคัญที่สุด กลยุทธ์เป็นเรื่องของการมุ่งเน้นไปที่แผนการในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงสิ่งที่ยังไม่ได้ทำด้วยเช่นกัน กล่าวคือ กลยุทธ์จะเป็นตัวที่แสดงขอบเขตของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขององค์กร กลยุทธ์ที่ดีที่มีการนำไปปฏิบัติได้อย่างเชี่ยวชาญนั้นจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ซึ่งผู้จัดการและพนักงานในทุกกระดับสามารถรับรู้และเข้าใจได้เพื่อที่จะแปลงเป็นเป้าหมายและทิศทางดังกล่าวให้ไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามที่องค์กรต้องการ (Richard and Collis, 2005 อ้างถึงใน จักร ดิงศรัทิตย์, 2548)

กระบวนการและการวางแผนกลยุทธ์

การกำหนดกลยุทธ์นั้นต้องจัดทำเป็นกระบวนการในลักษณะของชุดกิจกรรมที่มีการแปรสภาพปัจจัยนำเข้า (Input) ไปสู่ผลลัพธ์ (Output) โดยเริ่มจาก (Luecke and Collis, 2005 อ้างถึงใน จักร ดิงศรัทิตย์, 2548)

1. พันธกิจขององค์กร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์กรและเป็นสิ่งที่องค์กรมุ่งสร้างเพื่อตอบสนองต่อลูกค้า
2. กำหนดเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์วัดผลความก้าวหน้าขององค์กร โดยต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรเป็นอย่างดี
3. การกำหนดกลยุทธ์
4. กลวิธีในการดำเนินกลยุทธ์

5. การวัดผลการปฏิบัติงาน

สมยศ นาวิการ (2551) ได้เสนอกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดภารกิจและเป้าหมายขององค์กร
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่จะระบุโอกาสและอุปสรรค
3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
4. กำหนดกลยุทธ์บนรากฐานจุดแข็งขององค์กรและแก้ไขจุดอ่อนเพื่อที่จะแสวงหา

ประโยชน์จากโอกาสและต่อต้านอุปสรรคจากภายนอก

5. ดำเนินกลยุทธ์

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในองค์กรและโอกาส อุปสรรค จากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction) ตัวชี้วัดทิศทางขององค์กรมี 2 ตัว คือ ภารกิจ (Mission) ขององค์กร ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กรและวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์กร ซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การวิเคราะห์คำถามวิกฤติ (Critical Question Analysis) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) วิธีเมตริกซ์ของกลุ่ม BCG (Boston Consulting Group Growth-Share Matrix) และวิธีเมตริกซ์ฉายภาพหลายองค์ประกอบของ GE (General Electric's Multifactor Portfolio Maxtrix)

4. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) เป็นการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กร และวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์

5. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategy Control) การติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการ ประเมินผลสำเร็จขององค์กร เป็นการควบคุมเชิงกลยุทธ์

มัลลิกา ต้นสอน (2545) แบ่งกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) หรือที่เรียกว่า “การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ได้แก่ การพิจารณาโอกาส (Opportunity) ซึ่งเป็นการมองออกไปภายนอกองค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อดูว่ามีอะไรบ้างที่กำลังเปลี่ยนแปลงหรือมีแนวโน้มที่จะ

เปลี่ยนแปลงในอนาคต และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นผลดีในการสร้างโอกาสให้กับองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ง่ายขึ้นหรือเร็วขึ้นมากน้อยเพียงใด **อุปสรรค** (Threat) เป็นการมองออกไปภายนอกองค์กร ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อดูว่ามีอะไรบ้างที่กำลังเปลี่ยนแปลงหรือมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะสร้างผลกระทบในเชิงลบหรือเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการไปสู่เป้าหมายขององค์กรด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด **จุดแข็ง** (Strength) เป็นการค้นหาจุดเด่นและจุดแข็ง หรือข้อได้เปรียบที่องค์กรของเรามี เมื่อเทียบกับองค์กรในธุรกิจเดียวกันว่ามีอะไรบ้าง และมีมากน้อยเพียงใด และ**จุดอ่อน** (Weakness) เป็นการค้นหาจุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์หรือยังเป็นปัญหาในการบริหารงานว่ามีอะไรบ้าง สิ่งเหล่านั้นมีผลกระทบต่อการไปสู่เป้าหมายขององค์กรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่อยู่นอกขอบเขต แต่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจะเป็นปัจจัยบ่งชี้โอกาสและอุปสรรค โดยสามารถแบ่งสภาพแวดล้อมภายนอกออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เป็นสภาพแวดล้อมระดับมหภาคที่อยู่รอบๆ ตัว และจะมีผลกระทบในมุมกว้างต่อองค์กร หรือเรียกว่า การวิเคราะห์ STEP (STEP Analysis) ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม (Social) เช่น แนวโน้มการเจริญเติบโตของประชากรโลก ค่านิยมของคนในสังคม ภูมิภาคและประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาของประชากร ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technology) เช่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี แนวโน้มราคาหรือต้นทุนของเทคโนโลยี และความแพร่หลายของเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic) เช่น แนวโน้มการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ และแนวโน้มการเคลื่อนไหวของแหล่งเงินทุนและกองทุนต่างๆ ปัจจัยทางการเมือง (Political) เช่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการเมืองระหว่างประเทศ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับประเทศ (ถณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2551)

2) สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน (Operational Environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ รัฐบาล ชุมชน กลุ่มผลประโยชน์ คู่แข่งขัน และลูกค้า บางครั้งเรียกว่าสภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรมหรือสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน

1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งและข้อเสียเปรียบหรือ

จุดอ่อนของธุรกิจ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ ทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน การปฏิบัติการ การตลาด เทคโนโลยีและการวิจัย และการพัฒนา

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Formulation of Strategy) เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดสมมติฐาน เพื่อจัดทำทิศทาง แนวทางและกรอบความคิดในการปฏิบัติขององค์การในรูปแบบกลยุทธ์ ยุทธวิธีและแผนปฏิบัติการต่อไป โดยสามารถแบ่งระดับของกลยุทธ์ได้ 3 ระดับคือ (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ, 2548)

2.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Organizational – Level Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักในภาพรวมขององค์กร

2.2 กลยุทธ์ระดับกิจการ (Business – Level Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของกิจการในแต่ละประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ

2.3 กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Function – Level Strategy) หมายถึง กลยุทธ์ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในกระบวนการทำงานในแต่ละกิจการ

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementation of Strategy) เป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นการพิสูจน์และจัดทำให้สมมติฐานมีความเป็นจริง โดยผู้รับผิดชอบจะนำกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น ไปแปรเป็นแผนปฏิบัติการ และนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนงานที่ตั้งไว้ โดยที่การเตรียมการปฏิบัติจะเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่เชื่อมต่อการกำหนดกลยุทธ์และนโยบาย ซึ่งจะนำไปสู่แผนการดำเนินงาน งบประมาณ และขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นหัวใจของความสำเร็จในการบริหารเชิงกลยุทธ์

จากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในประเด็นด้านโครงสร้าง บุคลากร และทรัพยากร หรือใช้รูปแบบ 7-S ของ McKinsey (McKinsey Seven “S” Framework) ประกอบด้วย กลยุทธ์ (Strategy) โครงสร้าง (Structure) ระบบ (System) รูปแบบการบริหาร (Style) บุคลากร (Staff) ทักษะ (Skills) และค่านิยมร่วม (Shared values) ซึ่งกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จมักกำหนดขึ้นจากความร่วมมือและแรงเสริมของโครงสร้าง รวมถึงวิธีปฏิบัติงาน เรียกว่า “ความสอดคล้องและเหมาะสม” หมายถึง สภาวะที่โครงสร้างองค์การ ระบบสนับสนุนต่างๆ กระบวนการภายใน ทักษะของบุคลากร ทรัพยากรทั้งปวงและสิ่งจูงใจต่างๆ ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้องค์การบรรลุตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ องค์ประกอบของการสร้างความสอดคล้องและเหมาะสมต่อการดำเนินกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับบุคลากร สิ่งจูงใจ กิจกรรมสนับสนุน โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมและภาวะผู้นำ (จักร ดิงศภักดิ์, 2548)

4. การประเมินและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and Control of Strategy) เป็นการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานของผลงาน การติดตามตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาให้กลยุทธ์มีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กร ซึ่งจะให้ความสนใจกับกระบวนการประเมินและการควบคุม การวัดผลการดำเนินงาน แนวทางในการควบคุมที่เหมาะสม และระบบสารสนเทศเชิงกลยุทธ์

การวางแผนกลยุทธ์เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการกลยุทธ์ ประกอบด้วย ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ขององค์กร การนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดวางทิศทางขององค์กร จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์ว่าควรจะทำอะไร เพื่อให้ได้ตามทิศทางที่กำหนดไว้ ข้อสังเกตในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคณะ, 2548)

1. ศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ขององค์กร
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร และประเมินสถานการณ์ขององค์กรในปัจจุบัน
3. การจัดวางทิศทางขององค์กร เป็นการกำหนดจุดหมายปลายทางที่องค์กรจะเดินไปให้ถึง ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ในภาพรวมขององค์กร
4. การกำหนดกลยุทธ์ องค์กรต้องหาวิถีทางที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุทิศทางที่จัดไว้ จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งมี 3 ระดับ คือ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ด้านการปฏิบัติการ

คอตเลอร์ และเมอร์ฟี (Kotler and Murphy, 1981) ได้เสนอขั้นตอนวางแผนกลยุทธ์ไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environment Analysis)
2. การวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร (Resource Analysis)
3. การตั้งเป้าประสงค์ (Goal Formulation)
4. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
5. การออกแบบองค์กร (Organization Design)
6. การออกแบบแนวปฏิบัติงาน (System Design)

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์เป็นกระบวนการ หรือเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ในทางปฏิบัติมักจะทำไปพร้อม ๆ กัน ภายใต้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยอนาคต

การวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) เป็นวิธีการสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ในอนาคตที่ต้องการศึกษา ทั้งในด้านบวกและด้านลบ หรือที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อหาแนวทางที่จะทำให้เกิดแนวโน้มที่พึงประสงค์ ตลอดจนป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปหรือหาวิธีการที่จะเผชิญแนวโน้มที่ไม่ถึงประสงค์นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงอนาคตจึงเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การหายุทธวิธี (strategies) และกลวิธี (tactics) ที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่ต้องการและป้องกันหรือขจัดปรากฏการณ์ที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2532 อ้างถึงใน วรรณิ แกมเกตุ, 2551)

วิธีการวิจัยเชิงอนาคตนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

1. การคาดการณ์แนวโน้ม (Trend Projection) หรือการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) โดยอาจใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้วทั้งในอดีตและปัจจุบันมาทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) การวิเคราะห์อนุกรมเวลา (Time series Analysis) เป็นต้น

2. การเขียนภาพอนาคต (Scenario Planning) เป็นการจินตนาการความเป็นไปได้ของปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต บนพื้นฐานของข้อมูลที่ทราบ วิธีนี้จะทำให้นักวิจัยทราบลักษณะของผลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

3. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการศึกษา เพื่อหาฉันทามติ (Consensus) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ สำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4. การจำลองโดยคอมพิวเตอร์ (Computer Simulation) เป็นการจำลองโดยใช้โมเดล/สมการทางคณิตศาสตร์ที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ข้อมูลและเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนด แล้วใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวลผลแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ถ้าค่าแรงขึ้นต่ำลดลง 2% คอมพิวเตอร์อาจแสดงว่าจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ 5% และทำให้ประชาชนลดการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยลง 30% เป็นต้น

กระบวนทัศน์ของการวิจัยอนาคต

อมารา (Amara, 1981 cite in Miles, 2002 ; Keenan and Kaivo-Oja, 2002 อ้างถึงใน วิชชุดา กิจธรรม, 2549) ได้นำเสนอกระบวนทัศน์ของการวิจัยอนาคต ดังนี้

1. อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ ด้วยทฤษฎีนี้มีโนทัศน์เกี่ยวกับอนาคตจะอยู่บนพื้นฐานของการอธิบายเส้นทางที่น่าจะเป็นไปได้ของสิ่งที่เกิดขึ้น คำถามในการศึกษาอนาคตคือ

“อะไรที่น่าจะเป็นไปได้หรืออะไรที่มีความเหมาะสม”

2. อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่สามารถตัดสินล่วงหน้าได้ ด้วยทฤษฎีนี้มันโน้มน้าวเกี่ยวกับอนาคตทางเลือกในอนาคตและเส้นทางที่จะไปสู่ทางเลือกในอนาคตเหล่านั้น ซึ่งต้องทำการศึกษาอย่างระมัดระวัง คำถามสำคัญในการศึกษาอนาคตคือ “อะไรคือสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้น”

3. ทางเลือกต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออนาคต ด้วยทฤษฎีนี้มันโน้มน้าวเกี่ยวกับอนาคตคืออนาคตที่ถูกเลือกควรเป็นอนาคตทั้งหลายที่อาจเกิดขึ้นได้และวิธีการเลือกอนาคตที่เหมาะสมควรตั้งอยู่บนคำถามในการศึกษาอนาคตที่ว่า “อะไรคือสิ่งที่สามารถกำหนดได้”

นอกจากนี้ ไมล์ คีแนนและไคโวโอจา (Miles, Keenan and Kaivo-Oja) ได้เสนอกระบวนการโน้มน้าวของการวิจัยอนาคตเพิ่มอีก 1 ประการ คือ

4. ในด้านสังคม จะต้องให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ ที่ผู้คนให้ความสนใจเพราะคนโดยทั่วไปให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆไม่เหมือนกัน ดังนั้น คำถามสำคัญในการศึกษาอนาคตคือ “อะไรคือประเด็นสำคัญในอนาคต”

ขอบเขตเวลา

การวิจัยอนาคตให้ความสำคัญกับเรื่องของเวลา อาจเรียกช่วงของระยะเวลาที่สนใจศึกษาเป็นขอบเขตของเวลา (Time Horizon) ซึ่งหมายถึง ระยะเวลาที่สนใจศึกษา ณ ตำแหน่งหนึ่งของเวลาที่กำหนดไว้ในอนาคตที่กระบวนการในการศึกษาจะสิ้นสุดลง หรืออาจเรียกเป็นช่วงระยะเวลา (Time Period) จาก ณ เวลาในปัจจุบันไปยัง ณ เวลาหนึ่งในอนาคต

มิลและบิชอป (Mills และ Bishop, 2002) ให้ความเห็นว่าการศึกษานโยบายของระบบที่มีขนาดใหญ่ มีความซับซ้อนต้องการการกำหนดระยะเวลาที่มีนัยพหุที่จะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่ง โจเซฟ (Joseph, 2006) ได้แบ่งระยะเวลาในการศึกษาอนาคตออกเป็น 5 ระยะเวลาคือ

1. อนาคตระยะใกล้ (near term future) จากเวลาในปัจจุบันจนถึง 1 ปี
2. อนาคตระยะสั้น (short range future) จากเวลาในปัจจุบันจนถึง 1-5 ปี
3. อนาคตระยะกลาง (middle range future) จากเวลาในปัจจุบันจนถึง 5-20 ปี
4. อนาคตระยะยาว (Long range future) จากเวลาในปัจจุบันจนถึง 20-50 ปี
5. อนาคตระยะไกล (far future) จากเวลาในปัจจุบันจนถึงเวลามากกว่า 50 ปีขึ้นไป

ส่วนใหญ่ คนทั่วไปและองค์การภาคเอกชน มักจะวางแผนการสำหรับอนาคตไว้ประมาณ 4-5 ปี ยกเว้นหน่วยงานภาครัฐที่อาจจะไปตามวาระของรัฐบาล ซึ่ง Joseph ให้ความเห็นว่า เราสามารถสรรสร้างอนาคตในระยะ 4-5 ปี (อนาคตระยะสั้น) ได้ แม้ว่าอดีต ปัจจุบันและ

อนาคตจะมีความเกี่ยวพันกัน แต่ที่ที่เดียวที่ทำให้อนาคตเปลี่ยนแปลงได้คือปัจจุบัน เพราะความคิดและการกระทำของเราในปัจจุบันจะเป็นพลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

การเขียนภาพอนาคต (Scenario Planning)

ภาพอนาคต (Scenario) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์นโยบายที่ช่วยอธิบายเงื่อนไขที่จะเกิดขึ้น ที่เป็นไปได้ในอนาคต คำนี้สามารถนำมาใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ การอธิบายจุดสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สนใจศึกษาในอนาคตและอธิบายประวัติศาสตร์เชิงอนาคต (Future history) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเงื่อนไขปัจจุบันไปยังเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งในอนาคต (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

การวางแผนด้วยภาพอนาคต (Scenario Planning) เป็นการเล่าถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และส่งผลกระทบต่อองค์กร จะใช้กันมากในกระบวนการวางแผนทางกลยุทธ์สำหรับองค์กรธุรกิจ เนื่องจากในกระบวนการวางแผนที่ดีนั้นไม่ได้เป็นการวางแผนสำหรับปัจจุบัน แต่เป็นการวางแผนสำหรับอนาคต ผู้ทำหน้าที่วางแผนจะต้องวางแผนให้สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือความเป็นไปได้ในอนาคต (พสุ เดชะรินทร์, 2546) ดังนั้นการวางแผนด้วยภาพอนาคต (Scenario planning) จึงเป็นวิธีหนึ่งของการมองอนาคต โดยการสร้างภาพอนาคต จะอาศัยโครงเรื่อง (Plot) ที่มาจากแนวโน้ม (Trends) ที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และความไม่แน่นอน (Uncertainties) ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ภาพอนาคตจึงสามารถมีได้หลายภาพ ขึ้นอยู่กับชุดแนวโน้มและความไม่แน่นอนที่เลือกมาพิจารณาประกอบกันเป็นโครงเรื่อง ซึ่งก็จะเลือกโครงเรื่องที่แตกต่างกันและครอบคลุมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตให้มากที่สุด ดังนั้นภาพอนาคตจึงเป็นเสมือนภาพรวมเหตุการณ์ในอนาคตที่มีโอกาสเป็นจริงได้ (Plausible) และเกี่ยวข้องกับประเด็นที่อยู่ในความสนใจ (Relevant) โดยแต่ละภาพจะเป็นการดำเนินเรื่องเล่าที่ไม่มีการขัดแย้งกันภายใน และมีทั้งเหตุการณ์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ กระบวนการสร้างภาพอนาคตจะกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการคิดนอกกรอบปัจจุบัน และกล้าหาญวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหาเดิม การสร้างภาพอนาคตเป็นการชักจูงอนาคตให้เข้าใจถึงผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงผลักดันต่างๆ ซึ่งอาจเสริมกันหรือหักล้างกันหรืออาจชักนำให้เกิดการตัดสินใจในประเด็นที่ค้างค้ำอยู่นาน และส่งผลให้สามารถวางแผนกลยุทธ์ที่รอบคอบกว่าเดิมได้

การเขียนภาพอนาคตไม่ใช่เป็นการทำนายอนาคต (Forecasting) ภาพอนาคตที่ดีจึงมีได้ อยู่ที่ว่าจะสามารถบรรยายอนาคตได้ถูกต้องเพียงใด แต่อยู่ที่ว่าจะสามารถชักนำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีกว่าเดิมหรือไม่ การเขียนภาพอนาคตมีสมมติฐานว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่มีใครทำนายได้ จึงพยายามสร้างภาพอนาคตหลายภาพเพื่อให้ครอบคลุมอนาคตที่เป็นไปได้ให้มากที่สุด อนาคต

ยิ่งไกลออกไปก็ยิ่งมีความไม่แน่นอนมากขึ้น ดังนั้น การเขียนภาพอนาคตจึงเหมาะสำหรับการมองอนาคตระยะกลางและระยะยาวที่ไม่สามารถใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์โดยทั่วไปได้ เนื่องจากการขาดข้อมูลที่มีความชัดเจนพอ รวมทั้งอาจมีปัญหาที่ซับซ้อนและไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว หรือผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Stakeholders) มีหลากหลายและอาจมีผลประโยชน์ขัดแย้งกัน (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2552) ทั้งนี้การสร้างภาพอนาคตควรมี 4 ภาพ เนื่องจากจะทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งการมีเพียง 2 ภาพ จะก่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกัน 2 มุมมอง การมี 3 ภาพมักจะนำไปสู่ความคาดหวังว่า Scenario หนึ่งจะมาจากพยากรณ์ ดังนั้นการมี 4 ภาพจึงเป็นความเหมาะสมที่สุด (พลู เดชะรินทร์, 2546)

เทคนิคการสร้างภาพอนาคต

เทคนิคการสร้างภาพอนาคตแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (Jerusalem-Berlin-Forum, 2004 อ้างถึงใน วิชูดา กิจธรรวม, 2549)

1. การใช้เทคนิคผังความคิด มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 จัดทำผังความคิดเพื่อค้นหาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่ออนาคตขององค์การโดยการระดมความคิด
- 1.2 คัดเลือกปัจจัยที่มีความสำคัญต่ออนาคตขององค์การจากผังความคิดที่สร้างขึ้น
- 1.3 ระบุคุณลักษณะที่สำคัญของปัจจัยที่เลือกไว้พร้อมทั้งระบุความผันแปรของปัจจัยดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น มีโอกาสเกิดขึ้นมาก – น้อย – ต่ำ – สูง – ต่ำ เป็นต้น
- 1.4 ประมาณค่าขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่เลือกไว้ที่มีต่อปัจจัยอื่นๆ ลงในตารางวิเคราะห์เมทริกซ์ความสัมพันธ์ ขนาดและทิศทางของอิทธิพลระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
- 1.5 จัดตำแหน่งปัจจัยจากการวิเคราะห์เมทริกซ์ความสัมพันธ์ลงใน Axis Diagram
- 1.6 สร้างแผนภาพของระบบ (System landscape) ที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแต่ละตัวแปรที่เกิดขึ้นภายในระบบ
- 1.7 กำหนดภาพอนาคตโดยใช้ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดจาก axis diagram และอธิบายรายละเอียดความผันแปรที่น่าจะเป็นไปได้ (possible variations) รวมทั้งแรงขับเคลื่อนที่มีผลต่อปัจจัยนั้นๆ พร้อมทั้งอธิบายภาพอนาคตแต่ละภาพ

2. การใช้เทคนิคเชิงตรรกะ มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ระบุปัจจัยสำคัญของความไม่แน่นอนขึ้นมา 2 ปัจจัยลงในแกน X และ Y
- 2.2 สร้างภาพอนาคตเชิงตรรกะ โดยการจัดกลุ่มความไม่แน่นอนลงในแนวแกนตั้งและแกนนอน และระบุสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ลงในแต่ละส่วนของแกนทั้งสอง

2.3 สร้างเมทริกซ์ภาพอนาคต เพื่อกำหนดกรอบการอธิบายภาพอนาคตที่ได้จากภาพอนาคตเชิงตรรกะ โดยเพิ่มรายละเอียดในส่วนของปัจจัยสำคัญที่มีความสำคัญต่อการเกิดภาพอนาคตแต่ละภาพ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่มีความไม่แน่นอน และปัจจัยที่คาดว่าจะมีความแน่นอน

2.4 เขียนและบรรยายภาพอนาคต โดยการเลือกภาพอนาคตที่มีความท้าทายมากที่สุดมาเขียนอธิบายรายละเอียดของภาพ ทั้งในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นเป็นลำดับ รวมทั้งความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

3. การสร้างภาพอนาคตทางเลือกที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งหมด มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ระบุปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจกำหนดภาพอนาคต

3.2 ระบุแรงขับเคลื่อนจากสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่แน่นอนที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมภายนอก

3.3 สร้างผังภาพอนาคตเชิงตรรกะ โดยระบุปัจจัยและแรงขับเคลื่อนลงไปในผังภาพอนาคตเชิงตรรกะตามระดับของผลกระทบและความไม่แน่นอน

3.4 วิเคราะห์และอธิบายรายละเอียดต่างๆ ลงในแผนภาพอนาคตเชิงตรรกะ

กระบวนการวางแผนมองภาพอนาคต (Scenario Planning) ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

- 1) ระบุหัวข้อหรือคำถามสำคัญ
- 2) วิเคราะห์ประเด็นสำคัญ
- 3) ระบุแรงผลักดัน
- 4) ระบุสิ่งที่ไม่แน่นอนในอนาคต
- 5) จัดลำดับความไม่แน่นอน
- 6) เลือกตรรกะของภาพอนาคต
- 7) พัฒนาภาพอนาคต
- 8) ประเมินความชัดเจนและความเป็นเหตุเป็นผลของภาพอนาคต
- 9) ประเมินนัยความหมายของภาพอนาคต

เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (The Delphi Technique)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

ชนิตา รักษ์พลเมือง (2541) กล่าวว่า การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคการทำนายเหตุการณ์หรือความเป็นไปได้ในอนาคตโดยอาศัยฉันทามติ หรือ Consensus ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันน่าเชื่อถือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะเป็นข้อสรุปที่เป็นแนวคิดหรือเป็นการทำนาย

เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือความเป็นไปในอนาคต ข้อสรุปจากชั้นทามติจะสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจด้านต่างๆ ได้ ทั้งในเชิงวิชาการและบริหาร

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547) ได้ให้นิยามว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการสื่อสารกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มบุคคลสามารถจัดการกับปัญหาที่ต้องศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการที่สำคัญของเทคนิคเดลฟายอยู่ที่การใช้ชุดของแบบสอบถาม (Series of Questionnaires) เนื่องจากเทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการวิจัยที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก ดังนั้น เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องแน่นอนจึงต้องมีการถามย้ำกันหลายครั้งหลายหนโดยใช้ชุดของแบบสอบถามดังกล่าว โดยทั่วๆ ไปแล้ว แบบสอบถามฉบับแรกจะกำหนดให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามกว้างๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการทราบ แบบสอบถามฉบับต่อๆ มาซึ่งอาจจะทำ 3-4 รอบ แต่ละฉบับจะสร้างโดยการปรับปรุงมาจากแบบสอบถามฉบับก่อน กระบวนการนี้จะสิ้นสุดลง เมื่อได้รับความเห็นที่สอดคล้องกัน หรือเมื่อได้ข้อมูลที่ใช้ได้เพียงพอแล้ว ดังนี้ (ยูทซ์ ไทววรรณ, 2550)

รอบที่ 1 ของการทำเดลฟาย

รอบที่ 1 ของการทำวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบกว้างๆ ในหัวข้องานวิจัยที่ต้องการคำตอบโดยแบบสัมภาษณ์ที่ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามนั้น ผู้วิจัยจะต้องมีจุดหมายนำ ซึ่งจุดหมายนี้อาจจะแนะนำตัวเอง เบอริโทรศัพท์ติดต่อได้ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญติดต่อหากเกิดปัญหาหรือข้อสงสัย นอกจากนี้อาจจะต้องบอกถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยโดยยืนยันให้บุคคลที่ตอบแบบสอบถามนั้นทราบว่าได้รับเกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกำหนดวันส่งแบบสอบถามกลับคืนด้วย

รอบที่ 2 การทำวิจัยด้วยเดลฟาย

เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่ 1 กลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความคิดเห็นนั้นแล้วสังเคราะห์เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แล้วส่งกลับไปถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตอบคำถามอีกเป็นรอบที่ 2

รอบที่ 3 การทำวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย

เมื่อนำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า รอบที่ 2 กลับคืนมาผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผลของการวิเคราะห์สถิติในรอบที่ 2 ผู้วิจัยจะต้องแสดงค่าไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 พร้อมทั้งระบุค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ ไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการย้ำว่าผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นได้เคยเลือกคำตอบไว้ที่ค่าระดับคะแนนใด จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 นอกจากนี้จุดประสงค์ของการจัดทำแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามได้รับรู้ว่า ความคิดเห็นของตนเองที่เป็นค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แตกต่างจาก

คำตอบของกลุ่มและยังยืนยันคำตอบเดิม ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบอธิบายเหตุผลประกอบด้วยว่าเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น แต่ถ้าในกรณีที่เปลี่ยนใจยอมรับตามเสียงส่วนใหญ่ก็ต้องเปลี่ยนค่าระดับคะแนนของตนในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ใหม่ให้อยู่ในช่วงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์นั้นๆ (ธานีินทร์ ศิลป์จารุ, 2546 อ้างถึงในยุทธิ์ ไภยวรรณ, 2550)

นอกจากนี้หากผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าระดับคะแนนคำตอบของตนเองจากแบบสอบถามรอบที่ 2 อยู่ในช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์แล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบมาเป็นค่าระดับคะแนนที่ตกอยู่นอกค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มก็ต้องอธิบายเหตุผลประกอบเช่นเดียวกัน

ค่ามัธยฐาน เป็นค่าที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลที่เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก หรือจากมากไปหาน้อย การแปลผลของค่ามัธยฐานในกรณีที่แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จะมีการแปลผลดังนี้

4.50 – 5.00	หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่นำมาใช้กับงานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย คือค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ที่คำนวณได้ ถ้าข้อคำถามใดมีพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามนั้นสอดคล้องกัน และถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกัน (ไพศาล หวังพานิช, 2531 อ้างถึงในยุทธิ์ ไภยวรรณ, 2550)

ฐานนิยม เป็นค่าอันดับคะแนนที่มีความถี่มากที่สุดของแต่ละข้อคำถามที่มีระดับคะแนน 1-5 ผลการวิเคราะห์ฐานนิยม ระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุด ถือว่าเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงของคะแนนเท่ากัน จะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองเป็นฐานค่านิยม และเมื่อได้ค่าฐานนิยม ผู้วิจัยจะนำไปหาผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน เพื่อเป็นการสร้างความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่าข้อคำถามที่มีผลต่างไม่เกิน 1.00 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อคำถามนั้น

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชมพูนุท ร่วมชาติ (2548) ได้ทำการศึกษาอนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2550-2559) โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน เพื่อให้ได้คุณลักษณะของครูที่พึง

ประสงค์ในอนาคตและลักษณะของหลักสูตรวิชาชีพครูในอนาคต พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในอนาคตมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้งอย่างน้อย 2 สาขาวิชา ความรู้ในวิชาชีพครู และความรู้ทั่วไปในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านทักษะเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา ทักษะวิชาชีพครูทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านคุณลักษณะของความเป็นครูในด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและบุคลิกภาพความเป็นครู และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

दारुंग ชะระอำ (2547) ทำการศึกษารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทใหม่วิชาชีพครูไทย ตามแนวปฏิรูปการผลิตครูของกระทรวงศึกษาธิการ นำเสนอรูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของประเทศไทย พร้อมทั้งแผนกลยุทธ์การผลิตครูวิชาชีพ ผลการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบความเป็นครูวิชาชีพว่าควรมีภาพลักษณ์ความสง่างาม (SMART) 5 ด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ (Skill) ความสามารถทางการบริหารจัดการ (Management) มีเจตคติที่ดี (Attitude) เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ (Resource) และมีความสามารถทางการใช้เทคโนโลยี (Technology) พร้อมทั้งได้นำเสนอกลยุทธ์การบริหารจัดการผลิตครูแบบ 3 ร่วม 4 หลัก 3 ปรับ 4 แผน ได้แก่ 3 ร่วม คือ ความร่วมมือแบบไตรภาคี ได้แก่ มหาวิทยาลัย โรงเรียนและชุมชน และนักศึกษาครู 4 หลัก คือ การดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านความเสมอภาคและความหลากหลาย ด้านการตรวจสอบได้และการประกันคุณภาพ ด้านโครงสร้าง ทรัพยากรและบทบาท 3 ปรับ คือ ปรับการเรียนรู้ของผู้ในระดับปัจเจก ระดับทีมงาน และระดับระบบ 4 แผน ได้แก่ แผนพัฒนาครู อาจารย์ แผนพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ แผนพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน

ศุภรา อภิญญานนท์ (2549) ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่พึงประสงค์ในปี พ.ศ. 2559 โดยใช้เทคนิค EDJR กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาล ด้านการศึกษาพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการบริหารโรงพยาบาล และผู้เชี่ยวชาญในองค์กรวิชาชีพพยาบาลระดับนโยบาย ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่พึงประสงค์ในปี พ.ศ. 2559 ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 70 ข้อ เป็นคุณลักษณะที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด 66 ข้อ และระดับความสำคัญมาก 4 ข้อ จำแนกได้เป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นวิชาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ข้อ 3) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 15 ข้อ 4) ด้านการเป็นผู้นำ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ข้อ และ 6) ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 15 ข้อ

วันทนา ถิ่นกาญจน์ (2539) ศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาล จำนวน 21 คน พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาลสาขาพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ สมรรถนะด้านความรู้และสติปัญญา สมรรถนะเชิงวิชาชีพ สมรรถนะเชิงจริยธรรม สมรรถนะเชิงการเมือง เศรษฐกิจและสังคม สมรรถนะเชิงธุรกิจและการตลาด และสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ

ทัศนีย์ จุลอตุง (2547) ศึกษาตัวประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ จากพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง จำนวน 451 คน พบว่า ตัวประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ มีทั้งหมด 7 ตัวประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การเป็นผู้นำนวัตกรรม คุณภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง การมีพลังและแรงขับในตนเอง การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม และการเป็นผู้เชี่ยวชาญงานการพยาบาล

ประสิทธิ์ เชี่ยวศรี (2544) ศึกษาการนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญ 25 คน พบคุณลักษณะภาวะผู้นำ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ

ธานี กล่อมใจ และวารุณี เกตุอินทร์ (2550) ศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลภายหลังการฝึกปฏิบัติบทบาทผู้นำทางการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต 30 คน พบว่า ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมหลังฝึกบทบาทผู้นำทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติวิชาการบริหารการพยาบาลด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม ด้านการสร้างบารมี ด้านการกระตุ้นปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกตบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ภาวะผู้นำของนักศึกษาตามความคิดเห็นของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการฝึกบทบาทผู้นำทางการพยาบาล พบว่า แตกต่างกันในด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม ด้านการสร้างบารมี ด้านการกระตุ้นปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกตบุคคลและด้านการสร้างแรงบันดาลใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เสถียร เป้นเหลือ (2550) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้บังคับการกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประชากรในการศึกษาได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา 52 คน คณะกรรมการนักศึกษา 674 คน โดยทำการสำรวจความคิดเห็นถึงความต้องการเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้บังคับการกิจกรรมนักศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา และคณะกรรมการนักศึกษา พบว่า ความต้องการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีลำดับความสำคัญดังนี้ 1. ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำและบทบาทหน้าที่ของผู้นำ 2. การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ 3. ศิลปะการสื่อสาร 4. การสร้างวิสัยทัศน์ 5. คุณธรรมจริยธรรม 6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน 7. การสร้างมนุษยสัมพันธ์ 8. การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง 9. การปรับตัวและการบริหารงานแบบยืดหยุ่น 10 การตัดสินใจ 11. ศิลปะการจูงใจ และ 12. การจัดการความขัดแย้ง

เอกชัย เอื้อเฟื้อ (2537) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำและด้านการทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยสำรวจความต้องการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ กับกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร 18 คน อาจารย์ 254 คน บัณฑิต 400 คน นักศึกษา 388 คน หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ 20 คน หัวหน้าหน่วยงานภาคเอกชน 20 คน พบว่า ความต้องการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสร้างขวัญ กำลังใจและการสร้างแรงจูงใจ การตัดสินใจและการวินิจฉัยสั่งการ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อิทธิพลของผู้นำ การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

ธนวัฒน์ สุวรรณจรัส (2548) ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์โดยรวมของคุณธรรมในนิสิตนักศึกษา ศึกษาบริบทของระบบสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทย โดยสำรวจระดับคุณธรรมในนิสิตนักศึกษา จำนวน 1,280 คน พบว่าระดับคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง ได้แก่ คุณธรรมด้านหน้าที่เพื่อประชาชน และสติปัญญา กลุ่มปานกลาง ได้แก่ ความเสียสละอดทน ความถูกต้องเป็นธรรม และความเพียร และกลุ่มต่ำ ได้แก่ ความสุจริต ความเมตตา และความกตัญญู บริบทของระบบสังคมและเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเชิงลบ กล่าวคือมีความเสื่อมถอยลง สำหรับแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยระดับปริญญาบัณฑิต ตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การพัฒนานิสิตนักศึกษา การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการ

ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ (2543) ได้ทำการศึกษาพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทางครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ คณะบดีคณะครุศาสตร์

และผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏ พบว่า กลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ 7 ด้าน คือ กลยุทธ์ด้าน อาจารย์ กลยุทธ์ด้านนักศึกษา กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์ด้านปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวก กลยุทธ์ด้านหลักสูตร กลยุทธ์ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการสร้างความเข้าใจอาจารย์ และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ซึ่งแต่ละด้านมีกลยุทธ์ที่สำคัญคือ การเพิ่มการเชิดชูเกียรติและให้รางวัล แก่อาจารย์ทางด้านการสอน การปรับพื้นฐานความรู้นักศึกษา การปฏิรูปการบริหารจัดการคณะ ครุศาสตร์ให้มีความคล่องตัว การจัดตั้งศูนย์สื่อวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การจัดหลักสูตรที่หลากหลาย จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนและการสร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีม

ณรงศ์ อุ้ยหนอง (2549) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การผลิตครูตามมาตรฐานวิชาชีพของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า แผนยุทธศาสตร์การผลิต ครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างทีมงานประสานเครือข่าย ยุทธศาสตร์สู่จุดหมายด้วยพลวัตบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์มีมาตรฐานด้านหลักสูตร ยุทธศาสตร์ดึงดูด ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์หลากหลายวิธีการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเป็นครู วิชาชีพ

วิชุดา กิจธรรรม (2549) ได้ศึกษาการคาดการณ์อนาคตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย : การประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อศึกษาภาพอนาคตทางเลือกของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2554 และนำเสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนการดำเนินงานตามพันธกิจที่จะนำไปสู่ภาพอนาคต จากการศึกษาพบว่า มีภาพอนาคต ทางเลือก 7 ภาพ เมื่อนำภาพที่มีโอกาสในการเกิดสูงและมีระดับของผลกระทบสูงมาสร้างภาพ อนาคตเชิงตรรกะโดยอาศัยปัจจัยภายนอกที่มีแรงขับเคลื่อนสูง คือ การแข่งขันทางการบริการทาง การศึกษาและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้ได้ภาพอนาคตทางเลือกของคณะครุศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 4 ภาพ ภาพที่ควรเร่งรัดให้เกิด คือ ภาพอนาคตที่ 4 ความสามารถในการ แข่งขันบริการทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับสูง และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการ จัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์มีมาก โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบาย 3 ประการ คือ 1) การเร่งสร้าง ผลผลิตและบริการที่น่าเชื่อถือมาสู่คณะครุศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันคณะ ครุศาสตร์ 2) การขยายฐานการแข่งขันเข้าสู่นานาชาติระดับภูมิภาค เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการแข่งขันคณะครุศาสตร์สู่สากล และ 3) การขยายการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษา ขั้นสูง เพื่อขยายขอบเขตการบริการการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาระดับปริญญาโทของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต (2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 และ (3) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาระดับปริญญาโทของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา ที่สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ อธิการบดี และคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 14 สถาบัน ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 28 คน

1.2 คณาจารย์ประจำที่สังกัดคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 2,442 คน

1.3 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสายสนับสนุนวิชาการที่สังกัดคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 1,317 คน

1.4 นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 18,575 คน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร และการจัดการกลยุทธ์ เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา ที่สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย อธิการบดี และคณบดี คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

1.2 คณาจารย์ประจำที่สังกัดคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนจำแนกตามสถาบัน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิซิต ฤทธิ์จัญญ, 2547) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

1.3 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสายสนับสนุนวิชาการที่สังกัดคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนจำแนกตามสถาบัน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิซิต ฤทธิ์จัญญ, 2547) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน

1.4 นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนจำแนกตามสถาบัน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิเชิต ฤทธิจรรยา, 2547) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จำนวน 18 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษา และการพัฒนาภาวะผู้นำ ทั้งนี้ในการยืนยันของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 มีผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ยืนยันผล จำนวน 1 ท่าน

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 จำนวน 17 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรและการจัดการกลยุทธ์

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบัน

สถาบัน	อาจารย์		บุคลากร		นิสิตนักศึกษา	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	350	48	280	63	1,593	33
ม.เกษตรศาสตร์	360	50	344	78	1,200	24
ม.ขอนแก่น	104	15	67	15	1,141	23
ม.เชียงใหม่	250	35	62	14	795	16
ม.ทักษิณ	46	6	22	5	985	20
ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้า รัตนบุรี	60	8	39	10	2,111	43
ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	181	25	58	13	1,531	31

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบัน (ต่อ)

สถาบัน	อาจารย์		บุคลากร		นิสิตนักศึกษา	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ส.เทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	147	20	72	16	1,542	31
ม.นเรศวร	94	13	58	13	808	16
ม.บูรพา	165	22	89	20	2,715	55
ม.มหาสารคาม	61	8	56	12	1,050	22
ม.ศรีนครินทรวิโรฒ	387	53	32	7	598	12
ม.ศิลปากร	72	10	49	11	1,306	27
ม.สงขลานครินทร์	165	22	89	20	1,200	24
รวม	2,442	335	1,317	297	18,575	377

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวการวิเคราะห์สาระ เพื่อใช้บันทึกข้อมูลภาวะผู้นำ รายการที่บันทึกประกอบด้วย แหล่งที่มา รายการอ้างอิง ประเด็น หลักการ และเนื้อความหรือเหตุการณ์

2. แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารในเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา โดยผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

2.1 นโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

2.2 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน

2.4 ความคาดหวังและความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศาสตร์

ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2566

3. แบบสอบถามภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน จำนวน 3 ฉบับ สำหรับสอบถามภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ใน 8 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านสติปัญญา 3) ด้านการนำและการจัดการ 4) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านทักษะการทำงาน 6) ด้านปฏิภาณไหวพริบ 7) ด้านบุคลิกภาพ และ 8) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Scale Type) ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นคณาจารย์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันที่เป็นจริง แบบสอบถามมี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันใน 8 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านสติปัญญา 3) ด้านการนำและการจัดการ 4) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านทักษะการทำงาน 6) ด้านปฏิภาณไหวพริบ 7) ด้านบุคลิกภาพ และ 8) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Scale Type) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ลักษณะภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านคุณธรรมจริยธรรม</u>					
1. นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์สุจริต					
2.....					
<u>ด้านสติปัญญา</u>					
1. นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์นำความรู้ในศาสตร์ของตนมาใช้ในการแก้ปัญหา					
2.....					

3.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสายสนับสนุนวิชาการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันที่เป็นจริง ลักษณะแบบสอบถามมีข้อคำถามเช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 3.1

3.3 แบบสอบถามฉบับที่ 3 มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันที่เป็นจริง เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบสอบถามตามตัวอย่างที่ 3.1

4. แบบสอบถามภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 สำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 ชุด ดังนี้

4.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่อ้างถึงในบทที่ 2 และข้อแก้ไขจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ไม่ชี้แนะ โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ใน 8 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านสติปัญญา 3) ด้านการนำและการจัดการ 4) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านทักษะการทำงาน 6) ด้านปฏิภาณไหวพริบ 7) ด้านบุคลิกภาพ และ 8) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม

4.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 โดยข้อคำถามทั้งหมดพัฒนามาจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันนำมาปรับปรุงและสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 โดยผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบประมาณค่า 5 ระดับโดยแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
3	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

4.3 แบบสอบถามฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบประมาณค่า 5 ระดับ จะมีข้อคำถามเหมือนแบบสอบถามฉบับที่ 2 โดยเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับค่ามัธยฐานที่เป็นกลุ่มคำตอบของผู้เชี่ยวชาญและค่าพิสัยระหว่าง

ควอไทล์เพื่อแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของคำตอบที่คำนวณได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 พร้อมแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนใช้ประกอบการพิจารณายืนยันคำตอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้เห็นความสอดคล้องของคำตอบ หากไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนก็สามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบหรือยืนยันคำตอบเดิมได้ โดยแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งเหตุผลประกอบท้ายตาราง ถ้าผู้เชี่ยวชาญคนใดมีความเห็นไม่ตรงกับกลุ่มและไม่มีเหตุผลประกอบความคิดเห็นของตน ถือว่าเป็นการยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มส่วนใหญ่

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
1. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	*	Δ			
2.....	└──┬──┘				
ด้านสติปัญญา					
1. สามารถนำความรู้ในศาสตร์ของตนมาใช้ในการแก้ปัญหา					
2.....					

จากตัวอย่าง หมายความว่า ในรอบที่ผ่านมาคำตอบของท่านในข้อ 1 (Δ) คือระดับความเหมาะสมมาก ซึ่งอยู่ในพิสัยระหว่างควอไทล์ (|____|) คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

ส่วนสัญลักษณ์ * คือ ค่ามัธยฐานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 5 หมายถึงข้อความนั้นเป็นไปได้มากหรือผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย ตำรา และบทความเกี่ยวกับผู้นำ ภาวะผู้นำ ลักษณะภาวะผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา และการจัดทำกลยุทธ์ ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี และคณบดี คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา แนวทาง

การส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาสรุปและเรียบเรียงด้วยตนเอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำในปัจจุบันของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตจากคณาจารย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานสายสนับสนุน วิชาการ และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 จำนวน 17 คน เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาสรุปและเรียบเรียงด้วยตนเอง

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิดแบบประเมินค่า 5 ระดับของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 จำนวน 17 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำมาหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อนำค่าสถิติที่ได้มาแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 3

6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิดแบบประเมินค่า 5 ระดับของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3 จำนวน 17 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำมาหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มรวม และตำแหน่งของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 2 โดยคัดเลือกภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยพิจารณาจากการได้รับฉันทามติของดัชนีโดยที่ดัชนีนั้นมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50

7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการการมองอนาคตของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสร้างภาพอนาคตเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยจะมีการบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงซึ่งผู้วิจัยจะนำมาสรุปและเรียบเรียงด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย ตำรา และบทความเกี่ยวกับผู้นำ ภาวะผู้นำ ลักษณะภาวะผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา และการจัดทำกลยุทธ์ จะใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ใช้วิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย คือ การสร้างข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ การกำหนดกรอบประเด็น

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม อาจารย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการและนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่สังกัดคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) คำนวณหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยกำหนดค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ขึ้นไป หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลของข้อคำถามปลายเปิดมาจัด เป็นข้อย่อ และนำมาสร้างเป็นข้อคำถามในรอบที่ 2

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 ผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อและนำไปแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) ค่ามัธยฐาน (Median) เกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมที่นำมาใช้ในแบบสอบถาม คือ

ค่ามัธยฐาน 4.50 ขึ้นไป ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย

ค่ามัธยฐาน 1.00-1.49 ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

2) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) การคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์โดยการคำนวณหาความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความมีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน หากผลการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

4.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3 ผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อ เพื่อพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มาเป็นข้อมูลในการนำเสนอภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ซึ่งถ้าข้อความใดได้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นๆ สอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นๆ ไม่สอดคล้องกัน

5. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT เพื่อประเมินจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat)

6. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมองอนาคตเพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) จากการบันทึกเทป ผู้วิจัยจะนำมาสรุปหลังสิ้นสุดการประชุม เป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการมองอนาคตเพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำในปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและลักษณะภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา การพัฒนานิสิตนักศึกษา และภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ของไทยและต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ อธิการบดี และคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ปัญหา-อุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ในปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ในการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาต่อไป

1.3 สร้างแบบสอบถาม คณาจารย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการ และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน โดยปรับรายการคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แต่ละรายการให้เป็นพฤติกรรมภาวะผู้นำ ที่เป็นลักษณะมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณาจารย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการ และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,009 คน ประกอบด้วย กลุ่มคณาจารย์ 335 คน กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 297 คน และกลุ่มนิสิตนักศึกษา จำนวน 377 คน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก)

2.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล รอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาและการพัฒนาภาวะ

ผู้นำ จำนวน 18 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อนำผลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2

2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2 โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเดิม จำนวน 18 คน ลงระดับความเห็นในแต่ละข้อและเขียนเหตุผลหรือข้อเสนออื่นๆ ลงใน ตอนท้ายของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มัชฌิม แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อใช้ เก็บรวบรวม ข้อมูล รอบที่ 3 โดยมีข้อคำถามเหมือนกับในรอบที่ 2 และข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของค่ามัชฌิม (Median) ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มรวม และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ผ่านมาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบ การพิจารณายืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้เป็นไปตามภาพรวมของกลุ่ม กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการยืนยันคำตอบเดิม เมื่อคำตอบที่ผ่านมามีอยู่นอกเหนือขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม ต้องแสดงเหตุผล ประกอบด้วย

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 3 โดยการวิเคราะห์หาค่ามัชฌิม (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อนำมา คัดเลือกคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ซึ่งในขั้นตอนนี้มีผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ยืนยันคำตอบ จำนวน 1 คน

2.5 คัดเลือกคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ผู้วิจัยพิจารณาจากการได้รับฉันทามติของดัชนี ซึ่งมี เกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบการได้รับฉันทามติ คือ ดัชนีจะได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ ต่อเมื่อดัชนีนั้นมีค่ามัชฌิม ไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมและฐานนิยมไม่ เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963; Kurth-Schai, Poolppatarachewin and Pitiyanuwat, 1988; อ่างใน วรวิณี แกมเกต, 2551)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผล ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลต่อการ พัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อเป็นข้อมูล พื้นฐานสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาภาพอนาคตเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และการจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนา

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ดำเนินการดังนี้

3.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสถาบันช่วงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา จากหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และอินเทอร์เน็ตของไทยและต่างประเทศ นำมาวิเคราะห์สาระ

3.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษา ที่เป็นจุดแข็ง (Strength) หรือจุดอ่อน (Weakness) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา จากเอกสาร งานวิจัย และเว็บไซต์ของแต่ละสถาบัน โดยการวิเคราะห์สาระ

3.3 กำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยการทบทวนพันธกิจ (Mission) และการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อหาวิธีการดำเนินการด้านการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษาและจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1.2 ขั้นตอนที่ 1.3 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 3 ข้อ 3.1 และ 3.2 มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ SWOT โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) และผลที่ได้จากการวิเคราะห์นี้จะเป็นข้อมูล นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ประกอบการกำหนดภาพอนาคต (Scenario Planning) ในการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษาของผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) จัดทำกลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุข อาชีวอำรุง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน จัดทำกลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ภาวะ

ผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และ ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สถานการณ์ แนวโน้มที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาและภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา เป็นเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา เป็นการตั้งคำถามสำคัญ (Key Question) เพื่อเป็นกรอบในการมองอนาคต เช่น ใน 10 ปีข้างหน้าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ภาพอนาคตของภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้จริงมีภาพใด และการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จะมีลักษณะอย่างไร เป็นต้น

2. การระบุประเด็นสำคัญ (Key Issues) เป็นการสำรวจความสนใจร่วมกันว่าจะอะไรเป็นประเด็นสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญในปัจจุบันที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

3. การระบุแรงผลักดันหลัก (Key Drivers of Change) ที่คาดว่าจะมีผลสูงต่อภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และมีแนวโน้มว่าจะเกิดสูงมาก เช่น กระแสสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. การระบุความไม่แน่นอน (Key Uncertainties) โดยพิจารณาว่าจะอะไรคือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต มีความสำคัญมาก สามารถพลิกผันสถานการณ์หรือแนวโน้มที่กำลังดำเนินอยู่โดยสิ้นเชิง ซึ่งความไม่แน่นอนไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเลวร้ายเสมอ อาจเป็นไปได้ในทางดีก็ได้

5. การจัดลำดับ/ระดับของความไม่แน่นอน (Degree of Uncertainties) และเลือกความไม่แน่นอนเพื่อเป็นตัวเดินเรื่องของแต่ละภาพ เช่น หากทราบว่า ความไม่แน่นอนน่าจะเกิดหรือไม่่าจะเกิด เท่ากับระดับความไม่แน่นอนต่ำ หากไม่ทราบเลยว่า ความไม่แน่นอนนั้นจะเกิดขึ้นหรือไม่หมายความว่าระดับความไม่แน่นอนสูง

6. การแบ่งกลุ่มย่อยवाद/เขียนภาพอนาคต และรายงานภาพอนาคต โดยนำประเด็นที่ได้จากขั้นตอนต่างๆ ข้างต้นมาจินตนาการ วาดภาพอนาคต หรือเขียนภาพอนาคตภายใต้กรอบระยะเวลาที่ต้องการมอง โดยเลือกใช้ปัจจัยสำคัญและแรงผลักดันหลักเข้าช่วยเหลือเรื่องในภาพ พร้อมใส่รายละเอียดของสถานการณ์ แนวโน้มลักษณะภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 เป็นต้น

7. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) จากภาพอนาคตเพื่อรับมือกับอนาคตที่จะเกิด เช่น หากภาพอนาคตนั้นพึ่งปรารถนา จะมีกลยุทธ์อย่างไรเพื่อให้ภาพนั้นกลายเป็นความจริง หรือหากภาพอนาคตนั้นไม่พึ่งปรารถนาจะมีกลยุทธ์อย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้ภาพนั้นเกิดขึ้นจริง

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

5.1 ตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดยผู้วิจัยนำร่างกลยุทธ์ฯ มาปรับให้เหมาะสมกับประเด็นกลยุทธ์ของผู้ทรงคุณวุฒิจากขั้นตอนที่ 4 และจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบพร้อมสรุปรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

5.2 นำข้อสรุปจากการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ของอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

5.3 นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

สรุปขั้นตอน กระบวนการ และผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำในปัจจุบันของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบัน อุดมศึกษา	1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	กรอบแนวคิดในการศึกษาภาวะ ผู้นำ
	1.2 สัมภาษณ์อธิการบดีและคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ 10 คน	กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ การวิจัย
	1.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบ วิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถาม
	1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำใน ปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต	ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำในปัจจุบัน ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต
ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	2.1 สร้างแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 (รอบที่ 1)	แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะ ศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
	2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 จำนวน 18 คน นำมาวิเคราะห์ ข้อมูล และสร้างแบบสอบถาม ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	-ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 -แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
	2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ 2) จำนวน 18 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสร้างแบบสอบถาม ชุดที่ 3	-ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 -แบบสอบถาม ชุดที่ 3 เกี่ยวกับ ภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
	2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ 3) จำนวน 17 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์	-ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3
	2.5 คัดเลือกภาวะผู้นำของ นิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จากชั้นทามติผู้เชี่ยวชาญ	ภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จากผู้เชี่ยวชาญ

สรุปขั้นตอน กระบวนการ และผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา	3.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของ นิสิตนักศึกษาโดยการวิเคราะห์ เอกสาร ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษา	แนวโน้มที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และวัฒนธรรม และแนวทางการ พัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา
	3.2 กำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564และ จัดทำร่างกลยุทธ์ทางการพัฒนา ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะ ศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	ร่างกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพ อนาคต (Scenario Planning) เพื่อ จัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำ ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุข อาชวอำรุง คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4.1 การกำหนดหัวเรื่องขอบเขต การศึกษา (Key Question)	กรอบภาพอนาคตภาวะผู้นำของ นิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 และกรอบกลยุทธ์การพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
	4.2 การระบุประเด็นสำคัญ (Key Issues) ที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำ ในอนาคตและการพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	ประเด็น/เหตุการณ์สำคัญที่มี อิทธิพลต่อภาวะผู้นำในอนาคตและ การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

สรุปขั้นตอน กระบวนการ และผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
	4.3 การระบุแรงผลักดันหลัก (Key Drivers of Change) ที่คาดว่าจะมีผลสูง ต่อภาวะผู้นำและการพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	กระแสสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง
	4.4 การระบุความไม่แน่นอนใน อนาคต (Key Uncertainties)	กระแสสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง
	4.5 การจัดลำดับ/ระดับของความ ไม่แน่นอน (Degree of Uncertainties) และเลือกความไม่แน่นอนเพื่อเป็นตัวเดินเรื่อง	
	4.6 การเขียนภาพอนาคต และ รายงานภาพ	ภาพอนาคตภาวะผู้นำและการพัฒนา ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564
	4.7 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) จากภาพอนาคต	ประเด็นกลยุทธ์การพัฒนาภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ
ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและนำเสนอกลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564	5.1 ตรวจสอบกลยุทธ์ฯ โดยการนำ ร่างกลยุทธ์ฯ มาปรับให้เหมาะสม กับประเด็นกลยุทธ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ จากขั้นตอนที่ 4 และจัดส่งให้ ผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบ พร้อมสรุปรายงานการประชุมเชิง ปฏิบัติการการพัฒนากลยุทธ์การ พัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564	สรุปรายงานการประชุมเชิง ปฏิบัติการการจัดทำกลยุทธ์การ พัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และร่างกล ยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

สรุปขั้นตอน กระบวนการ และผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอน	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ
	5.2 นำข้อสรุปจากการตรวจสอบ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาระบบ ของนิสิตศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 มา ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอกลยุทธ์ การพัฒนาระบบของนิสิต ศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564	กลยุทธ์การพัฒนาระบบของ นิสิตศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 เป็นการศึกษาเชิงอนาคต (Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต (2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 และ (3) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ซึ่งจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์อธิการบดีและคณบดี

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564

ตอนที่ 4 ภาพอนาคต (Scenario Planning) หลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

ตอนที่ 5 หลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน

การศึกษาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำภาวะผู้นำ ลักษณะภาวะผู้นำ ลักษณะครูที่ดี การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา และลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จำนวน 34 รายการ (ภาคผนวก ง) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและรายการภาวะผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ด้านต่างๆ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ลักษณะครูที่ดี และลักษณะภาวะผู้นำแล้วทำการสังเคราะห์เป็นภาวะผู้นำนิสิต นักศึกษาศุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ 8 ด้าน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารและรายชื่อเอกสาร ดังนี้คือ

1. เป็นเอกสาร หรือคำที่ปรากฏในรูปของผู้นำ ภาวะผู้นำ ลักษณะภาวะผู้นำ ลักษณะครูที่ดี การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา และลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
2. นำรายชื่อเอกสารที่คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 34 รายการ มาวิเคราะห์ คุณลักษณะภาวะผู้นำในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ พบว่า ภาวะผู้นำของ นิสิตศึกษาศุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในด้านต่างๆ ได้แก่

1. ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ มีร่างกายแข็งแรง สง่าผ่าเผย สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตื่นตัว/กระตือรือร้น มีอารมณ์ขัน มีความอดทน มีความยืดหยุ่น มีจิตใจเข้มแข็งแน่วแน่ กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่เหมาะสมและดีที่สุด และกล้าเสี่ยงที่จะให้ผู้อื่นริเริ่มสิ่งใหม่
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ การสร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจให้กับผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้ปกครอง เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ด้านการนำและการจัดการ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ มีทักษะและความสามารถในการจัดการและการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง มีความตื่นตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการความขัดแย้ง มีความสามารถในการสอนและให้คำแนะนำปรึกษาในการทำงาน มีความเป็นผู้นำและความเป็นประชาธิปไตย
4. ด้านปฏิภาณไหวพริบ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ เข้าใจและตระหนักถึงพฤติกรรมขององค์กรและความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความสามารถในการพัฒนากิจกรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น สามารถวางระบบการบริหารจัดการ

ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ข้อบังคับ โครงสร้างองค์การ การนำผลการวิจัยและการประเมินผลมาใช้ในการบริหารจัดการได้

5. ด้านทักษะในการทำงาน ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ เป็นผู้ขับเคลื่อนความสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตนเอง มุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยในการทำงานเป็นอันดับแรก รับผิดชอบในความผิดของตนเอง มีความสามารถในการจัดระบบการทำงาน การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านความเป็นเลิศในการทำงาน การรักษาความน่าเชื่อถือในการทำงาน มีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนาการเรียนการสอน มีความสามารถในการบริหารจัดการ การวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผล อย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

6. ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด ฟัง เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถในการโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม เป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม/สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ

7. ด้านสติปัญญา ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาดี มีความรู้และเข้าใจในวิชาชีพ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและนวัตกรรมได้ เป็นผู้เฝ้าหาความรู้และพัฒนาตนเองในศาสตร์วิชาชีพและวิทยาการต่างๆ อยู่เสมอ สามารถประยุกต์ทฤษฎีมาใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่างๆได้ มีความรู้และเข้าใจในหลักวิชาชีพครู การวัดและประเมินผลและกระบวนการวิจัย มีความกล้าในการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆ ด้าน

8. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน มีคุณธรรมความกล้าหาญทางจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อวิชาการ วิชาชีพ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความเสียสละและตระหนักถึงสังคมส่วนรวม ความเป็นครู รัก เมตตาและยุติธรรม และมีความเป็นไทยยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์อธิการบดี และคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาและอุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ความคาดหวังและ

ความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 จำนวน 10 คน (ภาคผนวก ก) สรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยและคณะมีนโยบายการพัฒนานิสิตนักศึกษา มีการกำหนดอัตลักษณ์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยมีแผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ มีกิจกรรมและโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน มีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และมีการบูรณาการการพัฒนานิสิตศึกษาในรายวิชาที่เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำ ทั้งนี้มีการกำหนดให้นิสิตนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบตามจำนวนชั่วโมงและประเภทกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยกำหนดซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบ Transcript กิจกรรม

2. การส่งเสริมการพัฒนภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยประกอบด้วย

2.1 จัดงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมพัฒนานิสิต

2.2 จัดให้มีการบูรณาการงานวิชาการกับงานพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม

2.3 จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและวิชาการรับผิดชอบดูแลนิสิตนักศึกษาร่วมกัน

2.4 จัดพื้นที่และเพิ่มสวัสดิการบริการให้นิสิตนักศึกษา

2.5 สนับสนุนและส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาทุกระดับ

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้แก่

3.1 ปัญหาและอุปสรรค

- งบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมมีน้อย

- จำนวนนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมลดลงเนื่องจากมีสิ่งเร้าภายนอกมาก

- ทศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นให้นิสิตนักศึกษาเรียนเก่ง จึงไม่

สนับสนุนการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

- การเปลี่ยนแปลงทิศทางการจัดกิจกรรมและกิจกรรมมีรูปแบบเดิม ทำให้ไม่

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

- อาจารย์มีภาระงานมากจึงไม่สามารถดูแลนิสิตนักศึกษาได้ทั่วถึง

- จำนวนนักศึกษามากขึ้น

3.2 จุดแข็ง

- เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นโดยตรงต่อผู้บริหาร

- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความผูกพันและภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยทำ

ให้ง่ายต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา

- มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนภายนอก

3.3 โอกาส

- มีพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคและนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากส่วนภูมิภาค ทำให้รู้จักและปรับตัวได้ง่าย ทำให้การจัดกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ให้กับชุมชนเห็นเป็นรูปธรรม
- สังคมภายนอกให้การยอมรับ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้มหาวิทยาลัยตื่นตัวในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เข้ากับบริบทของอาเซียน

4. ความคาดหวังและความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในอนาคต

เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ รู้เท่าทันเทคโนโลยีโดยสามารถเลือกใช้และเลือกเสพได้ เป็นคนเก่งมีความรู้ มีภาวะผู้นำ มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์การสอน สามารถจัดการเรียนการสอนและทำวิจัยได้ มีความสามารถในการสื่อสารและการถ่ายทอด มีจรรยาบรรณและวิญญานความเป็นครู เป็นผู้ชี้้นำการดำเนินชีวิตในสังคมที่แข่งขันสูงได้ เป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีบุคลิกภาพที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเสียสละต่อตนเอง ผู้อื่นและประเทศชาติ มีความซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ รักศิลปวัฒนธรรม มีทักษะการคิดและทักษะการดำเนินชีวิต และสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน

จากการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้ แบบสอบถามคณาจารย์ จำนวน 335 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืน จำนวน 251 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.93 แบบสอบถามบุคลากร จำนวน 297 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืน จำนวน 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.46 และแบบสอบถามนิสิตนักศึกษา จำนวน 377 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืน จำนวน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน (n= 864)

สถาบัน	คณาจารย์		บุคลากร		นิสิตนักศึกษา		รวม	
	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	40	15.9	44	18.6	33	8.8	117	13.5
ม.เกษตรศาสตร์	33	13.1	45	19.1	21	5.6	99	11.4
ม.ขอนแก่น	12	4.8	10	4.2	21	5.6	43	5.0
ม.เชียงใหม่	23	9.2	13	5.5	15	3.9	51	5.9
ม.ทักษิณ	6	2.4	6	2.6	20	5.3	32	3.7
ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	8	3.2	10	4.2	43	11.4	61	7.1
ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	18	7.2	9	3.8	29	7.7	56	6.5
ส.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	13	5.2	18	7.6	31	8.2	62	7.2
ม.นเรศวร	8	3.2	7	3.0	20	5.3	35	4.0
ม.บูรพา	13	5.2	16	6.8	51	13.5	80	9.3
ม.มหาสารคาม	8	3.2	15	6.4	22	5.8	45	5.2
ม.ศรีนครินทรวิโรฒ	43	17.1	14	5.9	20	5.3	77	8.9
ม.ศิลปากร	10	3.9	11	4.7	27	7.2	48	5.6
ม.สงขลานครินทร์	16	6.4	18	7.6	24	6.4	58	6.7
รวม	251	100	236	100	377	100	864	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยและสถาบัน ทั้ง 14 แห่ง มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 864 คน จำแนกเป็นคณาจารย์ จำนวน 251 คน บุคลากร จำนวน 236 คน และ นิสิตนักศึกษา จำนวน 377 คน

ตารางที่ 6 แสดงสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (n= 864)

สถานภาพ	คณาจารย์		บุคลากร		นิสิตนักศึกษา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	91	36.3	69	29.2	107	28.4
หญิง	160	63.7	167	70.8	270	71.6
รวม	251	100	236	100	377	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยและสถาบัน ทั้ง 14 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า คณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน (ร้อยละ 63.7) บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 167 คน และนิสิตนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน (ร้อยละ 71.6)

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (n= 864)

สถานภาพ	คณาจารย์		บุคลากร		สถานภาพ	นิสิตนักศึกษา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ					ชั้นปีที่ศึกษา		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	46	18.3	73	30.9	ชั้นปีที่ 1	120	31.8
31-40 ปี	98	39.1	80	33.9	ชั้นปีที่ 2	96	25.5
41-50 ปี	60	23.9	49	20.8	ชั้นปีที่ 3	47	12.5
มากกว่า 50 ปี	47	18.7	34	14.4	ชั้นปีที่ 4	91	24.1
					ชั้นปีที่ 5	23	6.1
วุฒิการศึกษา					เกรดเฉลี่ย		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.4	33	14.0	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00	8	2.1
ปริญญาตรี	42	16.7	157	66.5	2.01 – 2.75	82	21.7
ปริญญาโท	127	50.6	43	18.2	2.76 – 3.50	156	41.4
ปริญญาเอก	81	32.3	3	1.3	มากกว่า 3.50	52	13.8
					ไม่ระบุ	79	21.0

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (n= 864) (ต่อ)

สถานภาพ	คณาจารย์		บุคลากร		สถานภาพ	นิสิตนักศึกษา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน					ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการนิสิตนักศึกษา		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	68	27.1	73	30.9	มีประสบการณ์ 1 ปี	39	10.4
6-10 ปี	49	19.5	51	21.6	มีประสบการณ์ 2 ปี	20	5.3
11-15 ปี	47	18.7	43	18.2	มีประสบการณ์ 3 ปี	8	2.1
มากกว่า 15 ปี	87	34.7	69	29.2	มีประสบการณ์ 4 ปี	6	1.6
ประสบการณ์การบริหาร					ไม่มีประสบการณ์	304	80.6
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	98	39.1	39	16.5			
6-10 ปี	37	14.7	10	4.2			
11-15 ปี	9	3.6	11	4.7			
มากกว่า 15 ปี	14	5.5	12	5.1			
ไม่มีประสบการณ์	93	37.1	164	69.5			

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 98 คน (ร้อยละ 39) มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 127 คน (ร้อยละ 50.6) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 87 คน (ร้อยละ 34.7) และมีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มากที่สุด จำนวน 98 คน (ร้อยละ 39)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน (ร้อยละ 33.9) มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 157 คน (ร้อยละ 66.5) โดยมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีมากที่สุด จำนวน 73 คน (ร้อยละ 30.9) และส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารมากที่สุด จำนวน 164 คน (ร้อยละ 69.5)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 120 คน (ร้อยละ 31.8) มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.76 – 3.50 มากที่สุด จำนวน 156 คน (ร้อยละ 41.4) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการนิสิตนักศึกษา จำนวน 304 คน (ร้อยละ 80.6)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
ด้านบุคลิกภาพ				ด้านบุคลิกภาพ				ด้านบุคลิกภาพ			
1. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.03	.77	มาก	1. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	4.06	.69	มาก	1. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.16	.70	มาก
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.02	.76	มาก	2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.05	.65	มาก	2. มีความอดทน	4.08	.75	มาก
3. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	4.00	.73	มาก	3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.05	.70	มาก	3. มีอารมณ์ขัน	4.06	.78	มาก
4. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	3.98	.72	มาก	4. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	3.97	.68	มาก	4. ปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจ	4.02	.71	มาก
5. กล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ ถูกต้องเหมาะสม	3.96	.80	มาก	5. การปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจแก่ผู้อื่น	3.94	.74	มาก	5. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	4.01	.70	มาก
6. ปฏิบัติตนให้เกิดความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ	3.96	.78	มาก	6. มีความกล้าที่จะแสดงความ ความเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม	3.92	.76	มาก	6. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	3.98	.76	มาก
7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมอารมณ์ได้	3.92	.76	มาก	7. สามารถเตรียมความพร้อมให้กับ ตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างเหมาะสม	3.91	.66	มาก	7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทาง อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.97	.74	มาก
8. มีความอดทน	3.89	.86	มาก	8. มีความอดทน	3.91	.78	มาก	8. มีความกล้าที่จะแสดงความ ความเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม	3.92	.81	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตปีปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
9. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.85	.78	มาก	9. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.89	.69	มาก	9. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.92	.75	มาก
10. มีความสามารถในการเตรียมตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	3.84	.79	มาก	10. มีอารมณ์ขัน	3.88	.72	มาก	10. มีความกระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.90	.74	มาก
11. มีอารมณ์ขัน	3.84	.73	มาก	11. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.86	.73	มาก	11. มีการเตรียมความพร้อมของตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	3.88	.73	มาก
12. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.72	.82	มาก	12. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.81	.77	มาก	12. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.86	.82	มาก
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม				ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม				ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม			
1. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.18	.69	มาก	1. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	4.06	.70	มาก	1. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.16	.73	มาก
2. สามารถทำงานร่วมกับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องได้ทุกกลุ่ม	4.17	.67	มาก	2. การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	4.06	.71	มาก	2. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.10	.73	มาก
3. เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	4.13	.69	มาก	3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้อง	4.06	.75	มาก	3. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	4.09	.78	มาก
4. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.12	.69	มาก	4. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.05	.73	มาก	4. มีความเข้าใจในธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคล	4.06	.74	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
5. สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	4.05	.68	มาก	5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.05	.70	มาก	5. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้ง ภายในและภายนอกสถาบัน	4.02	.65	มาก
6. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผล ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	4.00	.85	มาก	6. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผล ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	3.94	.82	มาก	6. ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่ เกี่ยวข้อง	4.00	.72	มาก
7. เข้าใจธรรมชาติความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.93	.75	มาก	7. เข้าใจธรรมชาติความต้องการ และความแตกต่างของแต่ละ บุคคล	3.88	.75	มาก	7. การสนับสนุนการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง	3.93	.72	มาก
ด้านการนำและการจัดการ				ด้านการนำและการจัดการ				ด้านการนำและการจัดการ			
1. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ติดต่อสื่อสาร	4.29	.69	มาก	1. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ติดต่อสื่อสาร	4.08	.74	มาก	1. มีความเป็นประชาธิปไตย	4.17	.78	มาก
2. มีความเป็นประชาธิปไตย	4.09	.74	มาก	2. มีความเป็นประชาธิปไตย	4.06	.72	มาก	2. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและการมีทีมงานที่ มีประสิทธิภาพ	4.03	.73	มาก
3. เน้นการมีส่วนร่วม การทำงาน เป็นทีมและทีมงานที่มี ประสิทธิภาพ	4.03	.72	มาก	3. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มี ประสิทธิภาพ	4.03	.70	มาก	3. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงใน ทุกสถานการณ์	4.01	.74	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
4. สามารถให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.94	.76	มาก	4. สามารถให้คำแนะนำปรึกษากับ เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.94	.74	มาก	4. สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร	3.94	.77	มาก
5. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง ในทุกสถานการณ์	3.92	.74	มาก	5. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.93	.69	มาก	5. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้ม ของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.90	.70	มาก
6. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.80	.81	มาก	6. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง ในทุกสถานการณ์	3.93	.76	มาก	6. สามารถให้คำแนะนำปรึกษากับ เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.89	.77	มาก
7. สามารถแก้ไขและประสาน ความขัดแย้งได้	3.79	.71	มาก	7. มีความสามารถในการประสาน และแก้ไขความขัดแย้ง	3.85	.78	มาก	7. สามารถประสานความสัมพันธ์เพื่อ เป็นแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งได้	3.84	.79	มาก
ด้านปฏิภาณไหวพริบ				ด้านปฏิภาณไหวพริบ				ด้านปฏิภาณไหวพริบ			
1. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนได้	4.04	.74	มาก	1. ตระหนักถึงความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.00	.72	มาก	1. การตระหนักถึงความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.14	.73	มาก
2. ตระหนักถึงความหลากหลายทาง วัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.01	.72	มาก	2. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้	4.00	.69	มาก	2. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้	4.04	.65	มาก
3. สามารถสร้างวัฒนธรรมการ ทำงานที่ดีร่วมกันระหว่างเพื่อน นิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้	4.01	.71	มาก	3. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	3.98	.77	มาก	3. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการ ที่จะต้องรับรู้การทำงาน ของหน่วยงานอื่น	3.90	.72	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
4. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้	4.00	.77	มาก	4. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีใน การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อน นิสิตนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้	3.95	.73	มาก	4. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและ ความต้องการของชุมชน	3.89	.77	มาก
5. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.89	.78	มาก	5. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นใน การที่จะต้องรับรู้การทำงานของ หน่วยงานอื่น	3.89	.72	มาก	5. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการ ทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้	3.88	.77	มาก
6. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ ต้องรับรู้การทำงานของหน่วยงานอื่น	3.86	.75	มาก	6. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.88	.72	มาก	6. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.84	.75	มาก
7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.83	.74	มาก	7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.84	.78	มาก	7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.75	.76	มาก
ด้านทักษะในการทำงาน				ด้านทักษะในการทำงาน				ด้านทักษะในการทำงาน			
1. สามารถปฏิบัติงานในสาขา วิชาชีพของตนได้	4.26	.66	มาก	1. สามารถปฏิบัติงานในสาขา วิชาชีพของตนได้	4.16	.70	มาก	1. สามารถปฏิบัติงานในสาขา วิชาชีพของตนได้	4.08	.75	มาก
2. สามารถออกแบบแผนการ เรียนรู้และสื่อการสอนได้	4.10	.75	มาก	2. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายได้	4.03	.68	มาก	2. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย	3.98	.70	มาก
3. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้	4.06	.69	มาก	3. การรักษามาตรฐานการทำงาน ให้เกิดความน่าเชื่อถือ	4.02	.67	มาก	3. การรักษามาตรฐานในการ ทำงานให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ	3.98	.70	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ เพื่อการทำงานได้	4.03	.76	มาก	4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ ในการทำงาน	3.96	.65	มาก	4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ใน การทำงาน	3.91	.73	มาก
5. การรักษามาตรฐานในการ ทำงานให้เกิดความน่าเชื่อถือ	3.97	.69	มาก	5. มีความสามารถในการออกแบบ แผนการเรียนรู้ และสื่อการสอน	3.94	.76	มาก	5. มีความสามารถในการออกแบบ แผนการเรียนรู้และสื่อการสอนได้	3.90	.80	มาก
6. สามารถวางแผนงานได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	3.85	.75	มาก	6. ความสามารถในการวางแผน งานได้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ	3.88	.75	มาก	6. สามารถวางแผนงานได้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ ต่างๆ	3.86	.76	มาก
7. การมอบหมายงานโดยไม่ คำนึงถึงความสามารถเฉพาะ บุคคล	3.36	1.05	ปาน กลาง	7. เป็นผู้ที่ยอมมอบหมายงานให้บุคคล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะ บุคคล	3.54	.99	มาก	7. มอบหมายงานได้ทันทีโดยไม่ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถ เฉพาะบุคคล	3.59	.85	มาก
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศ				ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศ				ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศ			
1. มีความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของเทคโนโลยี	4.20	.70	มาก	1. เป็นผู้ที่ติดตามการใช้เทคโนโลยี ตามกระแสนิยม	4.08	.78	มาก	1. เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็น และคำแนะนำของผู้อื่น	4.03	.76	มาก
2. เป็นผู้ที่ติดตามการใช้เทคโนโลยี ตามกระแสนิยม	4.12	.78	มาก	2. มีความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของเทคโนโลยี	4.02	.70	มาก	2. สามารถใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารหรือการนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.97	.78	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
3. พร้อมรับฟังความคิดเห็น และ คำแนะนำของผู้อื่น	4.00	.71	มาก	3. เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็น และคำแนะนำของผู้อื่น	3.97	.73	มาก	3. มีความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของเทคโนโลยี	3.97	.78	มาก
4. เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสมมาใช้ได้	3.98	.74	มาก	4. มีความสามารถในการพูด จูงใจ โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่น คล้อยตามได้	3.97	.74	มาก	4. มีความสามารถในการพิจารณา เลือกข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและ เหมาะสมมาใช้	3.87	.74	มาก
5. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร หรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.91	.75	มาก	5. มีความสามารถในการเลือกใช้ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสม มาใช้	3.96	.72	มาก	5. เป็นผู้ติดตามใช้เทคโนโลยีตาม กระแสนิยม	3.79	.88	มาก
6. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูง ให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	3.85	.74	มาก	6. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อ สื่อสารหรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.90	.78	มาก	6. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูง ให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	3.76	.81	มาก
7. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการ สื่อสารได้	3.40	.94	ปาน กลาง	7. ความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้	3.70	.86	มาก	7. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการ สื่อสารได้	3.44	.92	ปาน กลาง
ด้านสติปัญญา				ด้านสติปัญญา				ด้านสติปัญญา			
1. สนใจศึกษาค้นคว้าความรู้ ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.86	.82	มาก	1. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	4.01	.69	มาก	1. เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ	3.89	.74	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์			บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
2. สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือ เหตุการณ์ต่างๆได้	3.85	.80	มาก	2. เป็นผู้สนใจค้นคว้าหาความรู้ ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.96	.67	มาก	2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆได้	3.87	.71	
3. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมา ใช้ได้อย่างมีเหตุผล	3.82	.77	มาก	3. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆได้	3.93	.66	มาก	3. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ อย่างมีเหตุผล	3.87	.74	มาก
4. มีความกล้าในการตัดสินใจใน สิ่งที่ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและ รอบคอบ	3.79	.81	มาก	4. มีความสามารถในการคิด สร้างสรรค์นวัตกรรม	3.93	.71	มาก	4. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่ง ที่ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและ รอบคอบ	3.85	.80	มาก
5. เฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	3.78	.74	มาก	5. สามารถประยุกต์หลักการและ ทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ในสถานการณ์ต่างๆได้	3.87	.70	มาก	5. สามารถประยุกต์หลักการและ ทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ในสถานการณ์ต่างๆได้	3.83	.74	มาก
6. เมื่อมีปัญหาหรือข้อโต้แย้งใน สถานการณ์ต่างๆ สามารถประยุกต์ หลักการและทฤษฎีมาใช้ได้	3.78	.83	มาก	6. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมา ใช้ได้อย่างมีเหตุผล	3.86	.68	มาก	6. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.78	.78	มาก
7. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้	3.74	.82	มาก	7. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ	3.86	.78	มาก	7. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	3.74	.78	มาก
8. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.72	.79	มาก	8. มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.85	.75	มาก	8. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้	3.71	.78	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
ด้านคุณธรรมจริยธรรม				ด้านคุณธรรมจริยธรรม				ด้านคุณธรรมจริยธรรม			
1. มีความเมตตา กรุณา ชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.22	.78	มาก	1. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความ เป็นครูและวิชาชีพครู	4.21	.79	มาก	1. เป็นผู้ที่มีความรักและศรัทธาใน วิชาชีพครูและความเป็นครู	4.24	.81	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.15	.74	มาก	2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.17	.72	มาก	2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.20	.76	มาก
3. มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้อื่น อย่างเท่าเทียมกัน	4.12	.78	มาก	3. มีความเมตตา กรุณา ชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.14	.75	มาก	3. มีความเมตตา กรุณา ชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.20	.72	มาก
4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบ ประชาธิปไตย	4.12	.73	มาก	4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบ ประชาธิปไตย	4.09	.74	มาก	4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบ ประชาธิปไตย	4.15	.84	มาก
5. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในวิชาชีพ ครูและความเป็นครู	4.12	.79	มาก	5. มีลักษณะของความเป็นผู้นำทาง คุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.08	.73	มาก	5. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	4.14	.77	มาก
6. เป็นผู้นำทางคุณธรรม มีความกล้า หาญทางจริยธรรม และมี จรรยาบรรณ ในวิชาชีพ	4.07	.73	มาก	6. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	3.98	.79	มาก	6. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	4.14	.78	มาก
7. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	4.06	.83	มาก	7. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงปฏิบัติ ต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน	3.97	.75	มาก	7. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน	4.10	.77	มาก

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ต่อ)

คณาจารย์			บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
8. ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	4.00	.80	มาก	8. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	3.96	.83	มาก	8. มีความเป็นผู้นำทางคุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม และ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.06	.75	มาก
9. เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ ปฏิบัติ	3.98	.75	มาก	9. เป็นแบบอย่างที่ดีในการ ประพฤติหรือปฏิบัติตนต่อนิสิต นิสิตนักศึกษา รุ่นพี่รุ่นน้อง	3.96	.79	มาก	9. ประพฤติหรือปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีต่อนิสิตนักศึกษา และรุ่นพี่รุ่นน้อง	3.98	.80	มาก
10. ปฏิบัติตนตามสภานิยมกระแส แฟชั่นของต่างชาติ	3.48	1.03	มาก	10. เป็นคนสภานิยมปฏิบัติตน ตามกระแสแฟชั่นของต่างประเทศ	3.71	.88	มาก	10. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.52	1.17	มาก
11. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.36	1.16	ปาน กลาง	11. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.64	1.03	มาก	11. เป็นคนสภานิยมปฏิบัติตนตาม กระแสแฟชั่นต่างประเทศ	3.38	1.09	มาก
รวม	3.94	.52	มาก	รวม	3.95	.51	มาก	รวม	3.94	.47	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน โดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}= 3.95$ และ, $\bar{x}= 3.94$) ยกเว้น คุณลักษณะเรื่องการมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล ($\bar{x}= 3.36$) สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ ($\bar{x}= 3.40$ และ, $\bar{x}= 3.44$) และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}= 3.36$)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน โดยรวมและรายด้าน

คณาจารย์			บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	4.08	0.55	มาก	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	4.01	.60	มาก	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	4.05	.54	มาก
ด้านการนำและการจัดการ	3.98	0.57	มาก	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.99	.59	มาก	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.01	.56	มาก
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.97	0.58	มาก	ด้านการนำและการจัดการ	3.97	.59	มาก	ด้านบุคลิกภาพ	3.98	.48	มาก
ด้านปฏิภาณไหวพริบ	3.94	0.61	มาก	ด้านบุคลิกภาพ	3.94	.54	มาก	ด้านการนำและการจัดการ	3.97	.55	มาก
ด้านทักษะในการทำงาน	3.94	0.56	มาก	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	3.94	.60	มาก	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	3.92	.57	มาก
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.92	0.57	มาก	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.94	.58	มาก	ด้านทักษะในการทำงาน	3.90	.57	มาก
ด้านบุคลิกภาพ	3.91	0.58	มาก	ด้านทักษะในการทำงาน	3.93	.56	มาก	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.83	.56	มาก
ด้านสติปัญญา	3.79	0.68	มาก	ด้านสติปัญญา	3.91	.57	มาก	ด้านสติปัญญา	3.82	.59	มาก
รวม	3.94	0.52	มาก	รวม	3.95	.51	มาก	รวม	3.94	.47	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.95$, $\bar{x}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านที่มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความสอดคล้องกันคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, $\bar{x}=4.01$, $\bar{x}=4.05$) ค่าเฉลี่ยด้านที่มากที่สุดรองลงมาอาจารย์มีความคิดเห็นที่ภาวะผู้นำด้านการนำและการจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$) บุคลากรและนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$, $\bar{x}=4.01$) สำหรับความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความสอดคล้องกันคือนิสิตนักศึกษามีภาวะผู้นำด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.82$) แต่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านบุคลิกภาพ

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
1. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.03	.77	มาก	1. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	4.06	.69	มาก	1. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.16	.70	มาก
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.02	.76	มาก	2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.05	.65	มาก	2. มีความอดทน	4.08	.75	มาก
3. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	4.00	.73	มาก	3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.05	.70	มาก	3. มีอารมณ์ขัน	4.06	.78	มาก
4. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	3.98	.72	มาก	4. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	3.97	.68	มาก	4. ปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจ	4.02	.71	มาก
5. กล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ ถูกต้องเหมาะสม	3.96	.80	มาก	5. การปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจแก่ผู้อื่น	3.94	.74	มาก	5. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด	4.01	.70	มาก
6. ปฏิบัติตนให้เกิดความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ	3.96	.78	มาก	6. มีความกล้าที่จะแสดง ความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม	3.92	.76	มาก	6. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	3.98	.76	มาก
7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมอารมณ์ได้	3.92	.76	มาก	7. สามารถเตรียมความพร้อมให้กับ ตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างเหมาะสม	3.91	.66	มาก	7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทาง อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.97	.74	มาก

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านบุคลิกภาพ (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
8. มีความอดทน	3.89	.86	มาก	8. มีความอดทน	3.91	.78	มาก	8. มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม	3.92	.81	มาก
9. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.85	.78	มาก	9. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.89	.69	มาก	9. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.92	.75	มาก
10. มีความสามารถในการเตรียมตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	3.84	.79	มาก	10. มีอารมณ์ขัน	3.88	.72	มาก	10. มีความกระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	3.90	.74	มาก
11. มีอารมณ์ขัน	3.84	.73	มาก	11. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.86	.73	มาก	11. มีการเตรียมความพร้อมของตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม	3.88	.73	มาก
12. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.72	.82	มาก	12. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง	3.81	.77	มาก	12. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.86	.82	มาก
รวม	3.91	0.58	มาก	รวม	3.94	.54	มาก	รวม	3.98	.48	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ

มีบุคลิกภาพดี สุขภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.06$) และความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์คือมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) และบุคลากรมีความคิดเห็นว่ามีมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$) และความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีความอดทนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$) โดยที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์และบุคลากรสอดคล้องกันคือ กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่ยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.81$) ส่วนความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.86$) แต่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม

คณาจารย์			บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.18	.69	มาก	1. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	4.06	.70	มาก	1. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.16	.73	มาก
2. สามารถทำงานร่วมกับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องได้ทุกกลุ่ม	4.17	.67	มาก	2. การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	4.06	.71	มาก	2. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.10	.73	มาก
3. เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	4.13	.69	มาก	3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.06	.75	มาก	3. มีสัมมาคารวะกับผู้ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	4.09	.78	มาก
4. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.12	.69	มาก	4. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป	4.05	.73	มาก	4. มีความเข้าใจในธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคล	4.06	.74	มาก

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
5. สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	4.05	.68	มาก	5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	4.05	.70	มาก	5. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้ง ภายในและภายนอกสถาบัน	4.02	.65	มาก
6. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผล ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	4.00	.85	มาก	6. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผล ประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย	3.94	.82	มาก	6. ความสามารถในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.00	.72	มาก
7. เข้าใจธรรมชาติความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.93	.75	มาก	7. เข้าใจธรรมชาติความต้องการ และความแตกต่างของแต่ละ บุคคล	3.88	.75	มาก	7. การสนับสนุนการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง	3.93	.72	มาก
รวม	4.08	.55	มาก	รวม	4.01	.60	มาก	รวม	4.05	.54	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, $\bar{x}=4.01$, $\bar{x}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$) ความคิดเห็นบุคลากร คือการวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.06$) ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษา คือ แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ สามารถทำงานร่วมกับนิสิต

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องได้ทุกกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$) ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$) โดยที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์และบุคลากรสอดคล้องกันคือ เข้าใจธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93, \bar{x}=3.88$) ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93$)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านการนำและการจัดการ

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร	4.29	.69	มาก	1. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร	4.08	.74	มาก	1. ความเป็นประชาธิปไตย	4.17	.78	มาก
2. ความเป็นประชาธิปไตย	4.09	.74	มาก	2. ความเป็นประชาธิปไตย	4.06	.72	มาก	2. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและการมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	4.03	.73	มาก
3. เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	4.03	.72	มาก	3. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	4.03	.70	มาก	3. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์	4.01	.74	มาก
4. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.94	.76	มาก	4. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.94	.74	มาก	4. สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร	3.94	.77	มาก

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านการนำและการจัดการ (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
5. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์	3.92	.74	มาก	5. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.93	.69	มาก	5. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.90	.70	มาก
6. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	3.80	.81	มาก	6. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์	3.93	.76	มาก	6. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้	3.89	.77	มาก
7. สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้	3.79	.71	มาก	7. มีความสามารถในการประสานและแก้ไขความขัดแย้ง	3.85	.78	มาก	7. สามารถประสานความสัมพันธ์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งได้	3.84	.79	มาก
รวม	3.98	.57	มาก	รวม	3.97	.59	มาก	รวม	3.97	.55	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านการนำและการจัดการโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$, $\bar{x}=3.97$, $\bar{x}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์และบุคลากรสอดคล้องกันคือ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, $\bar{x}=4.08$) ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์และบุคลากรสอดคล้องกัน คือ มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$, $\bar{x}=4.06$) ส่วนความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ การเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและการมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันคือ สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.85$, $\bar{x}=3.84$)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านปฏิภาณไหวพริบ

คณาจารย์				บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	
1. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้	4.04	.74	มาก	1. ตระหนักถึงความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.00	.72	มาก	1. การตระหนักถึงความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.14	.73	มาก	
2. ตระหนักถึงความหลากหลายทาง วัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย	4.01	.72	มาก	2. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาใช้ได้	4.00	.69	มาก	2. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาใช้ได้	4.04	.65	มาก	
3. สามารถสร้างวัฒนธรรมการ ทำงานที่ดีร่วมกันระหว่างเพื่อน นิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้	4.01	.71	มาก	3. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.98	.77	มาก	3. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการ ที่จะต้องรับรู้การทำงานของหน่วยงาน อื่น	3.90	.72	มาก	
4. สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน สถานการณ์ปัจจุบันมาใช้ได้	4.00	.77	มาก	4. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีใน การทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อน นิสิตนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้	3.95	.73	มาก	4. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและ ความต้องการของชุมชน	3.89	.77	มาก	
5. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.89	.78	มาก	5. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นใน การที่จะต้องรับรู้การทำงานของ หน่วยงานอื่น	3.89	.72	มาก	5. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการ ทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้	3.88	.77	มาก	
6. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ ต้องรับรู้การทำงานของหน่วยงานอื่น	3.86	.75	มาก	6. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.88	.72	มาก	6. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว	3.84	.75	มาก	
7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.83	.74	มาก	7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.84	.78	มาก	7. สามารถปรับระบบการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.75	.76	มาก	
รวม	3.94	.61	มาก	รวม	3.94	.54	มาก	รวม	3.92	.57	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านปฏิภาณไหวพริบโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์คือ สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย และสามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) ส่วนความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกับบุคลากรคือ ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นอาจารย์คือ การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยและสามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีร่วมกันระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.01$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98$) ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ สามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$) ค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันคือ สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.83$, $\bar{x}=3.84$, $\bar{x}=3.75$)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านทักษะในการทำงาน

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้	4.26	.66	มาก	1. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้	4.16	.70	มาก	1. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้	4.08	.75	มาก
2. สามารถออกแบบแผนการเรียนรู้อะเอียดและสื่อการสอนได้	4.10	.75	มาก	2. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้	4.03	.68	มาก	2. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย	3.98	.70	มาก

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตใน
ปัจจุบัน ด้านทักษะในการทำงาน (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
3. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้	4.06	.69	มาก	3. การรักษามาตรฐานการทำงาน ให้เกิดความน่าเชื่อถือ	4.02	.67	มาก	3. การรักษามาตรฐานในการ ทำงานให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ	3.98	.70	มาก
4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ เพื่อการทำงานได้	4.03	.76	มาก	4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ ในการทำงาน	3.96	.65	มาก	4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ใน การทำงาน	3.91	.73	มาก
5. การรักษามาตรฐานในการ ทำงานให้เกิดความน่าเชื่อถือ	3.97	.69	มาก	5. มีความสามารถในการออกแบบ แผนการเรียนรู้ และสื่อการสอน	3.94	.76	มาก	5. มีความสามารถในการออกแบบ แผนการเรียนรู้และสื่อการสอนได้	3.90	.80	มาก
6. สามารถวางแผนงานได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	3.85	.75	มาก	6. ความสามารถในการวางแผนงาน ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใน สถานการณ์ต่างๆ	3.88	.75	มาก	6. สามารถวางแผนงานได้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ ต่างๆ	3.86	.76	มาก
7. การมอบหมายงานโดยไม่คำนึง ถึงความสามารถเฉพาะบุคคล	3.36	1.05	ปาน กลาง	7. เป็นผู้ที่ยอมมอบหมายงานให้บุคคล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะ บุคคล	3.54	.99	มาก	7. มอบหมายงานได้ทันทีโดยไม่ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถ เฉพาะบุคคล	3.59	.85	มาก
รวม	3.94	.56	มาก	รวม	3.93	.56	มาก	รวม	3.90	.57	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่ ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา
บัณฑิตในปัจจุบันด้านทักษะในการทำงานโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.93$, $\bar{x}=3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า
ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้อง คือ สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้อยู่ในระดับมาก

($\bar{x}=4.26$, $\bar{x}=4.16$, และ $\bar{x}=4.08$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ สามารถออกแบบแผนการเรียนรู้และ สื่อการสอนได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$) ส่วนค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาของบุคลากรและนิสิตนักศึกษา มีความสอดคล้องกัน คือ สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}=4.03$, $\bar{x}=3.98$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา คือ การมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.54$, $\bar{x}=3.59$)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	4.20	.70	มาก	1. เป็นผู้ที่ดีติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม	4.08	.78	มาก	1. เป็นผู้ที่พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น	4.03	.76	มาก
2. เป็นผู้ที่ดีติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม	4.12	.78	มาก	2. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	4.02	.70	มาก	2. สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารหรือการนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.97	.78	มาก
3. พร้อมรับฟังความคิดเห็น และคำแนะนำของผู้อื่น	4.00	.71	มาก	3. เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น	3.97	.73	มาก	3. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	3.97	.78	มาก
4. เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเหมาะสมมาใช้ได้	3.98	.74	มาก	4. มีความสามารถในการพูด จูงใจ โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	3.97	.74	มาก	4. มีความสามารถในการพิจารณาเลือกข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเหมาะสมมาใช้	3.87	.74	มาก

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตใน ปัจจุบัน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิต นักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
5. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร หรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.91	.75	มาก	5. มีความสามารถในการเลือกใช้ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสม มาใช้	3.96	.72	มาก	5. เป็นผู้ติดตามใช้เทคโนโลยีตาม กระแสนิยม	3.79	.88	มาก
6. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูง ให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	3.85	.74	มาก	6. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร หรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	.78	มาก	6. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูง ให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	3.76	.81	มาก
7. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการ สื่อสารได้	3.40	.94	ปาน กลาง	7. ความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้	3.70	.86	มาก	7. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการ สื่อสารได้	3.44	.92	ปาน กลาง
รวม	3.92	.57	มาก	รวม	3.94	.58	มาก	รวม	3.83	.56	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิตในปัจจุบันด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$, $\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.83$) ยกเว้น เมื่อพิจารณาเป็น รายคุณลักษณะพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$) และความคิดเห็นนิสิตนักศึกษา คือ เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น ($\bar{x}=4.03$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์ คือ เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) ความคิดเห็นบุคลากร คือ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) และความคิดเห็นนิสิตนักศึกษา คือ สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารหรือการนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$) โดยที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันคือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$ และ $\bar{x}=3.44$) ส่วนบุคลากรมีความคิดเห็นว่าจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.70$)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ด้านสติปัญญา

คณาจารย์			บุคลากร			นิสิตนักศึกษา					
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
1. สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.86	.82	มาก	1. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	4.01	.69	มาก	1. เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.89	.74	มาก
2. สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือ เหตุการณ์ต่างๆ ได้	3.85	.80	มาก	2. เป็นผู้สนใจค้นคว้าหาความรู้ ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.96	.67	มาก	2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้	3.87	.71	มาก
3. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมา ใช้ได้อย่างมีเหตุผล	3.82	.77	มาก	3. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้	3.93	.66	มาก	3. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ อย่างมีเหตุผล	3.87	.74	มาก
4. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ	3.79	.81	มาก	4. มีความสามารถในการคิด สร้างสรรค์นวัตกรรม	3.93	.71	มาก	4. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ	3.85	.80	มาก
5. เฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	3.78	.74	มาก	5. สามารถประยุกต์หลักการและ ทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ในสถานการณ์ต่างๆ ได้	3.87	.70	มาก	5. สามารถประยุกต์หลักการและ ทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ในสถานการณ์ต่างๆ ได้	3.83	.74	มาก

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านสติปัญญา (ต่อ)

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
6. เมื่อมีปัญหาหรือข้อโต้แย้งใน สถานการณ์ต่างๆ สามารถประยุกต์ หลักการและทฤษฎีมาใช้ได้	3.78	.83	มาก	6. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมา ใช้อย่างมีเหตุผล	3.86	.68	มาก	6. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.78	.78	มาก
7. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้	3.74	.82	มาก	7. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ	3.86	.78	มาก	7. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง	3.74	.78	มาก
8. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.72	.79	มาก	8. มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ	3.85	.75	มาก	8. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้	3.71	.78	มาก
รวม	3.79	.68	มาก	รวม	3.91	.57	มาก	รวม	3.82	.47	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านสติปัญญาโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันคือ สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.86$, $\bar{x}=3.89$) ความคิดเห็นบุคลากรคือ มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.01$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้องกัน คือ สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อยู่ในระดับมากและสามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้อย่างมีเหตุผล ($\bar{x}=3.85$, $\bar{x}=3.87$) ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรคือ เป็นผู้สนใจค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96$) โดย

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์ และบุคลากรสอดคล้องกันคือ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.85$) ส่วนความคิดเห็นนิสิตนักศึกษา คือ สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.71$)

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านคุณธรรม จริยธรรม

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
1. มีความเมตตากรุณาชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.22	.78	มาก	1. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความ เป็นครูและวิชาชีพครู	4.21	.79	มาก	1. เป็นผู้ที่มีความรักและศรัทธาใน วิชาชีพครูและความเป็นครู	4.24	.81	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.15	.74	มาก	2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.17	.72	มาก	2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และวิชาชีพ	4.20	.76	มาก
3. มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้อื่น อย่างเท่าเทียมกัน	4.12	.78	มาก	3. มีความเมตตากรุณาชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.14	.75	มาก	3. มีความเมตตากรุณาชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.20	.72	มาก
4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบบ ประชาธิปไตย	4.12	.73	มาก	4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบบ ประชาธิปไตย	4.09	.74	มาก	4. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบบ ประชาธิปไตย	4.15	.84	มาก
5. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในวิชาชีพ ครูและความเป็นครู	4.12	.79	มาก	5. มีลักษณะของความเป็นผู้นำทาง คุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.08	.73	มาก	5. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	4.14	.77	มาก

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต
ในปัจจุบัน ด้านคุณธรรม จริยธรรม

คณาจารย์				บุคลากร				นิสิตนักศึกษา			
ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย	ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	\bar{x}	S.D.	ความ หมาย
6. เป็นผู้นำทางคุณธรรม มีความ กล้าหาญทางจริยธรรม และมี จรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.07	.73	มาก	6. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	3.98	.79	มาก	6. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	4.14	.78	มาก
7. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม	4.06	.83	มาก	7. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงปฏิบัติ ต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน	3.97	.75	มาก	7. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน	4.10	.77	มาก
8. ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	4.00	.80	มาก	8. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	3.96	.83	มาก	8. มีความเป็นผู้นำทางคุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม และ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.06	.75	มาก
9. เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ ปฏิบัติ	3.98	.75	มาก	9. เป็นแบบอย่างที่ดีในการ ประพฤติหรือปฏิบัติตนต่อเพื่อน นิสิตนักศึกษา รุ่นพี่รุ่นน้อง	3.96	.79	มาก	9. ประพฤติหรือปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนนิสิตนักศึกษา และรุ่นพี่รุ่นน้อง	3.98	.80	มาก
10. ปฏิบัติตนตามสมัชชาตาม กระแสแห่งของต่างชาติ	3.48	1.03	ปาน กลาง	10. เป็นคนสมัชชาปฏิบัติตาม ตามกระแสแห่งของต่างประเทศ	3.71	.88	มาก	10. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.52	1.17	มาก
11. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.36	1.16	ปาน กลาง	11. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวม	3.64	1.03	มาก	11. เป็นคนสมัชชาปฏิบัติตาม กระแสแห่งต่างประเทศ	3.38	1.09	ปาน กลาง
รวม	3.97	.58	มาก	รวม	3.99	.59	มาก	รวม	4.01	.56	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$, $\bar{x}=3.99$, $\bar{x}=4.01$) ยกเว้นการปฏิบัติตามสัณนิยตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศและค่านึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, $\bar{x}=3.38$, $\bar{x}=3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือ มีความเมตตากรุณาขอความช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$) ส่วนความคิดเห็นบุคลากรและนิสิตนักศึกษาสอดคล้องคือ เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความเป็นครูและวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.21$, $\bar{x}=4.24$) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาตามความคิดเห็นคณาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันคือ ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$, $\bar{x}=4.17$, $\bar{x}=4.20$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์ และบุคลากรสอดคล้องกัน คือ ค่านึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางและมาก ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.64$) ส่วนความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือเป็นคนสัณนิยปฏิบัติตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.38$)

สรุปภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของคณาจารย์ จำนวน 251 คน บุคลากร จำนวน 236 คน และนิสิตนักศึกษา จำนวน 377 คน ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94, \bar{x}=3.95, \bar{x}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้องกันคือนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08, \bar{x}=4.01, \bar{x}=4.05$) และมีภาวะผู้นำด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79, \bar{x}=3.91, \bar{x}=3.82$) แต่น้อยสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เมื่อศึกษาในแต่ละด้าน พบรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นคณาจารย์คือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}=4.03$) ส่วนความคิดเห็นบุคลากรคือมีบุคลิกภาพดี สุขภาพสง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด ($\bar{x}=4.06$) และความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาคือ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์และบุคลากรมีความสอดคล้องกันคือ กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง ($\bar{x}=3.72, \bar{x}=3.81$) และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x}=3.86$)

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ($\bar{x}=4.18$) ความคิดเห็นของบุคลากรคือการวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=4.06$) ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ การแสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$) โดยที่คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์

ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์และบุคลากรมีความสอดคล้องกันคือ เข้าใจธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{x}=3.93$, $\bar{x}=3.88$) และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=3.93$)

ด้านการนำและการจัดการ คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์และบุคลากรมีความสอดคล้องกันคือ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ ($\bar{x}=4.29$, $\bar{x}=4.08$) และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) ส่วนคุณลักษณะภาวะผู้นำที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้องกัน คือ สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้ ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.85$, $\bar{x}=3.84$)

ด้านปฏิภาณไหวพริบ คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือ สามารถสร้างสรรค์กิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้ ($\bar{x}=4.04$) และความคิดเห็นของบุคลากรคือ การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยและสามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้ ($\bar{x}=4.00$) ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้องกัน คือ สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.83$, $\bar{x}=3.84$, $\bar{x}=3.75$)

ด้านทักษะในการทำงาน คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล คณาจารย์มีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษามีความสอดคล้องกันคือ สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.26$, $\bar{x}=4.16$, $\bar{x}=4.08$) คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุ

ศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาที่มีความสอดคล้องกันคือ การมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.54$, $\bar{x}=3.59$)

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ยกเว้นสามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $\bar{x}=3.70$ และ $\bar{x}=3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ($\bar{x}=4.20$) ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรคือ เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม ($\bar{x}=4.08$) และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลางตามความคิดเห็นของคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาที่มีความสอดคล้องกัน คือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $\bar{x}=3.44$) ส่วนบุคลากรมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.70$)

ด้านสติปัญญา คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาที่มีความสอดคล้องกันคือ สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{x}=3.86$, $\bar{x}=3.89$) ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรคือ มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง ($\bar{x}=4.01$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากตามความคิดเห็นของคณาจารย์ และบุคลากรมีความสอดคล้องกันคือ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.85$) ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ ($\bar{x}=3.71$)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบันโดยรวมและรายคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการปฏิบัติตนตามสมัยนิยมตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือ มีความเมตตากรุณาชอบช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{x}=4.22$) ส่วนบุคลากรและนิสิตนักศึกษามี

ความสอดคล้องคือ เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความเป็นครูและวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.21$, $\bar{x}=4.24$) สำหรับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตรที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลางตามความคิดเห็นของคณาจารย์คือคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ($\bar{x}=3.36$) ส่วนบุคลากรมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$) สำหรับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาคือ เป็นคนสมัยนิยมปฏิบัติตนตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.38$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการเก็บข้อมูล รอบที่ 1 (Delphi รอบที่ 1) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน (ภาคผนวก ก) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2 (Delphi รอบที่ 2) ส่งแบบสอบถาม Delphi รอบที่ 2 (ภาคผนวก ข) ไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จำนวน 18 คน แสดงความเห็นและเขียนเหตุผลหรือข้อเสนออื่นๆ ลงในตอนท้ายของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 3 โดยมีข้อคำถามเหมือนรอบที่ 2 และข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของค่ามัธยฐาน (Median) ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มรวมและตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ผ่านมาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการพิจารณายืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้เป็นไปตามภาพรวมของกลุ่ม กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการยืนยันคำตอบเดิมเมื่อคำตอบที่ผ่านมาอยู่นอกเหนือขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 3 (Delphi รอบที่ 3) จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในรอบที่ 2 จำนวน 17 คน ตอบและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อนำมาคัดเลือกลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดยพิจารณาจากการได้รับฉันทามติของดัชนี ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบการได้รับฉันทามติ คือ ดัชนีจะได้รับฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ต่อเมื่อดัชนีนั้นมีค่ามัธยฐาน ไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963; Kurth-Schai, Poolppatarachewin and Pitiyanuwat, 1988; ช้างใน วรกรณี แกมเกตุ, 2551)

2.1 ผลการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 (Delphi รอบที่1)

จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 (Delphi รอบที่1) เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 สรุปได้ดังนี้

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ประกอบด้วย

ด้านบุคลิกภาพ

1. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับบริบททั้งคน การทำงาน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ

2. บุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท เหมาะสมกับยุคสมัย สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งชายและหญิงได้

3. มีความเชื่อมั่น เป็นตัวของตัวเองสามารถยืนยันและอธิบายความเชื่อของตัวเองได้

4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นสากล เหมาะสมกับกาลเทศะและความเป็นไทย

5. กิริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมเหมาะกับอาชีพครู

6. มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้

7. มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว

8. มีความกล้าหาญในการเป็นผู้นำที่ถูกต้องทั้งการคิด การทำ การตัดสินใจ และการแสดงออก โดยอยู่ในกรอบมารยาทของสังคม

9. มีอารมณ์ขันที่สร้างสรรค์

10. ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริงอยู่เสมอ

11. มีสัมมาคารวะ

12. มีการวางตัวที่เหมาะสมในสังคม

13. รักการเรียนรู้

14. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี

15. เปิดเผย

16. มีความพากเพียร อุตสาหะ

17. มีความอดทนอดกลั้น

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม

1. มีมนุษยสัมพันธ์เชิงรุก สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปที่มีความหลากหลายทั้งในวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม เสมอภาค
2. มีความเข้าใจและเคารพในพหุวัฒนธรรมระหว่างบุคคล
3. ยินดีและเต็มใจ พร้อมจะทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงาน ชุมชนและสังคม
4. เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น
5. มีบทบาททางสังคมเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะนำเสนอทัศนะของตนเองในที่ต่างๆ
6. สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน
7. ตระหนักถึงมารยาทในการเข้าสังคมกับคนทุกระดับ ทุกวัย
8. มีการจูงใจที่ดี
9. มีเครือข่ายสนับสนุนการทำภารกิจ
10. รักษาคำพูด

ด้านการนำและการจัดการ

1. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้คนที่หลากหลายและสามารถจัดการให้มีความเป็นทีมได้
2. มีทักษะและความสามารถในการนำและการจัดการอย่างเป็นระบบ
3. มองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมในภาพรวม
4. มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสนับสนุนการเป็นผู้นำและผู้ตามได้
5. สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้
6. มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการ
7. สามารถแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
8. นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ
9. มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำงาน
10. มีความเป็นประชาธิปไตย

ด้านปฏิภาณไหวพริบ

1. มีความไวต่อการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะยาวและปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน่วงทีอย่างมีสติและถูกต้องตรงกับความต้องการ
2. มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การวางแผนจัดการ และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีความคิดฉับไวและยืดหยุ่น
5. พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ
6. รู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ
7. มีความโดดเด่นเชิงสติปัญญา สามารถโต้ตอบหรือค้นหาข้อมูลมาได้ด้วยเหตุและผล

ด้านทักษะในการทำงาน

1. มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน
2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน
3. มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย
4. ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร
5. มุ่งเรียนรู้งานอย่างจริงจังและพร้อมที่จะนำทักษะ และวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง
6. มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานและการบริการ
7. ยอมรับความสามารถและศักยภาพของตนเองในการทำงาน
8. เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการทำงาน
9. เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ
10. สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต
2. มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายได้อย่างถูกต้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เหมาะสมกับทุกช่วงวัยและกาลเทศะ
3. พูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว ไพเราะอ่อนหวานสุภาพ มีสาระ น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับอาชีพครู
4. สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน
5. มีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย

6. สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ

7. เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยี โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม

8. พร้อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดใจกว้าง

9. สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง

ด้านสติปัญญา

1. มีทักษะทางปัญญา สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ

2. ตระหนักถึงความเป็นผู้ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ พร้อมติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. พร้อมเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความคิดอย่างรอบคอบ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4. เป็นผู้ที่รอบรู้ ใฝ่ใจเรื่องรอบตัวและรู้เท่าทันสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมและโลกสมัยใหม่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง

5. มีความคิดสร้างสรรค์

6. มีสติปัญญาดี

7. มีความแม่นยำในเนื้อหา หลักการ วิชาการ ทฤษฎีและวิธีการต่างๆ

8. สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลาและเหมาะสมกับบริบท

9. รู้เท่าทันเทคโนโลยี

10. พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน

11. มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพโดยมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมมาอย่างต่อเนื่อง

2. มีจิตสาธารณะ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนโดยให้ความช่วยเหลือส่วนรวมอย่างจริงจังและไม่เกินกำลังของตน

3. มีความซื่อสัตย์สุจริต

4. มีศีลธรรม ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา

5. มีความยุติธรรม

6. เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

7. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
8. มีอุดมการณ์ความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพ
9. มีความพอเพียง สามารถครองตนและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า
10. รักวัฒนธรรมไทย
11. มีความอดทน พุ่เมเท อธิบาย ขยายความ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจ
12. สนใจติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก
13. รักองค์กร

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ค่าฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบ (Delphi รอบที่ 2 และรอบที่ 3)

ผู้วิจัยได้นำผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ไปสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องโดยการทำ Delphi รอบที่ 2 และรอบที่ 3 แสดงดังตารางที่ 17-18

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านบุคลิกภาพ						
1. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับบริบททั้งคน การทำงาน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ	*					5
2. บุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท เหมาะสมกับยุคสมัย สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งชายและหญิงได้		*				4
3. มีความเชื่อมั่น เป็นตัวของตัวเองสามารถยืนยั้นและอธิบายความเชื่อของตัวเองได้		*				4

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ด้านบุคลิกภาพ (ต่อ)						
4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นสากล เหมาะสมกับ กาลเทศะและความเป็นไทย		*				4
5. กิริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมเหมาะกับอาชีพครู		*				4
6. มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้	*					5
7. มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว		*				4
8. มีความกล้าหาญในการเป็นผู้นำที่ถูกต้องทั้งการคิด การทำ การตัดสินใจ และการแสดงออก โดยอยู่ในกรอบ มารยาทของสังคม	*					5
9. มีอารมณ์ขันที่สร้างสรรค์		*				4
10. ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริงอยู่เสมอ		*				4
11. มีสัมมาคารวะ		*				4
12. มีการวางตัวที่เหมาะสมในสังคม		*				4
13. รักการเรียนรู้	*					5
14. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี		*				4
15. เปิดเผย		*				4
16. มีความ پاکเพียร อุตสาหะ		*				4
17. มีความอดทนอดกลั้น		*				4
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม						
1. มีมนุษยสัมพันธ์เชิงรุก สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานและมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปที่มีความหลากหลายทั้งใน วัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมเสมอภาค		*				4
2. มีความเข้าใจและเคารพในพหุวัฒนธรรมระหว่างบุคคล		*				4
3. ยินดีและเต็มใจ พร้อมจะทำงานและเข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ ของเพื่อนร่วมงาน ชุมชนและสังคม	*					5
4. เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น		*				4

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตรบัณฑิต ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม (ต่อ)						
4. เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น		*				4
5. มีบทบาททางสังคมเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะนำเสนอทัศนะของตนเองในที่ต่างๆ		*				4
6. สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน		*				4
7. ตระหนักถึงมารยาทในการเข้าสังคมกับคนทุกระดับทุกวัย		*				4
8. มีการจูงใจที่ดี		*				4
9. มีเครือข่ายสนับสนุนการทำภารกิจ		*				4
10. รักษาคำพูด		*				4
ด้านการนำและการจัดการ						
1. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้คนที่หลากหลายและสามารถจัดการให้มีการทำงานเป็นทีมได้	*					5
2. มีทักษะและความสามารถในการนำและการจัดการอย่างเป็นระบบ	*					5
3. มองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมในภาพรวม		*				4
4. มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสนับสนุนการเป็นผู้นำและผู้ตามได้	*					5
5. สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้		*				4
6. มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการ		*				4
7. สามารถแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ	*					5
8. นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ		*				4
9. มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำงาน		*				4

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตรบัณฑิต ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
10. มีความเป็นประชาธิปไตย		*				4
ด้านปฏิภาณไหวพริบ						
1. มีความไวต่อการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะยาวและปัญหาเฉพาะหน้า ได้ทัน่วงทืออย่างมีสติและถูกต้องตรงกับความต้องการ		*				4
2. มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		*				4
3. มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การวางแผนจัดการ และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	*					5
4. มีความคิดฉับไวและยืดหยุ่น		*				4
5. พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ		*				4
6. รู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ		*				4
7. มีความโดดเด่นเชิงสติปัญญา สามารถโต้ตอบหรือค้นหาข้อมูลมาได้ด้วยเหตุและผล		*				4
ด้านทักษะในการทำงาน						
1. มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน	*					5
2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน		*				4
3. มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย	*					5
4. ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร	*					5

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านทักษะในการทำงาน (ต่อ)						
5. มุ่งเรียนรู้งานอย่างจริงจังและพร้อมที่จะนำทักษะ และวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง		*				4
6. มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานและการบริการ		*				4
7. ยอมรับความสามารถและศักยภาพของตนเองในการทำงาน		*				4
8. เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการทำงาน		*				4
9. เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	*					5
10. สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว	*					5
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ						
1. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต		*				4
2. มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายได้อย่างถูกต้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเหมาะสมกับทุกช่วงวัยและกาลเทศะ	*					5
3. พูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว ไพเราะ อ่อนหวานสุภาพ มีสาระ น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับอาชีพครู		*				4
4. สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน		*				4
5. มีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย		*				4

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)						
6. สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ		*				4
7. เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยี โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม		*				4
8. พร้อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดใจกว้าง	*					5
9. สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง		*				4
ด้านสติปัญญา						
1. มีทักษะทางปัญญา สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ กระบวนการที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ		*				4
2. ตระหนักถึงความเป็นผู้ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ พร้อมติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	*					5
3. พร้อมเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการคิดอย่างรอบคอบ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น		*				4
4. เป็นผู้ที่รอบรู้ ใฝ่ใจเรื่องรอบตัวและรู้เท่าทันสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมและโลกสมัยใหม่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง		*				4
5. มีความคิดสร้างสรรค์	*					5
6. มีสติปัญญาดี		*				4
7. มีความแม่นยำในเนื้อหา หลักการ วิชาการ ทฤษฎีและวิธีการต่างๆ		*				4

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น					Mdn. (*)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ด้านสติปัญญา (ต่อ)						
8. สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลาและเหมาะสมกับบริบท	*					5
9. รู้เท่าทันเทคโนโลยี		*				4
10. พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคมศิษย์และเพื่อนร่วมงาน	*					5
11. มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต		*				4
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
1. มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพโดยมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม มาอย่างต่อเนื่อง	*					5
2. มีจิตสาธารณะ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนโดยให้ความช่วยเหลือส่วนรวมอย่างจริงใจและไม่เกินกำลังของตน	*					5
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต	*					5
4. มีศีลธรรม ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา	*					5
5. มีความยุติธรรม	*					5
6. เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	*					5
7. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม		*				4
8. มีอุดมการณ์ความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพ	*					5
9. มีความพอเพียง สามารถครองตนและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า		*				4
10. รักวัฒนธรรมไทย		*				4
11. มีความอดทน ทุ่มเท อธิบาย ขยายความ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจ		*				4
12. สนใจติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก		*				4
13. รักองค์กร		*				4

จากตารางที่ 17 พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากถึงมากที่สุดทั้งหมด ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับบริบททั้งคน การทำงาน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ 2) มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ 3) มีความกล้าหาญในการเป็นผู้นำที่ถูกต้องทั้งการคิด การทำ การตัดสินใจ และการแสดงออกโดยอยู่ในกรอบมารยาทของสังคม และ 4) รักการเรียนรู้

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) บุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท เหมาะสมกับยุคสมัย สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งชายและหญิงได้ 2) มีความเชื่อมั่น เป็นตัวของตัวเองสามารถยืนยันและอธิบายความเชื่อของตัวเองได้ 3) แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นสากลเหมาะสมกับกาลเทศะและความเป็นไทย 4) กิริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมเหมาะกับอาชีพครู 5) มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว 6) มีอารมณ์ขันที่สร้างสรรค์ 7) ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริงอยู่เสมอ 8) มีสัมมาคารวะ 9) มีการวางตัวที่เหมาะสมในสังคม 10) มีน้ำใจโอบอ้อมอารี 11) เปิดเผย 12) มีความพากเพียร อุทิศสละ และ 13) มีความอดทนอดกลั้น

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) ยินดีและเต็มใจ พร้อมจะทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงาน ชุมชนและสังคม

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) มีมนุษยสัมพันธ์เชิงรุก สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปที่มีความหลากหลายทั้งในวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม เสมอภาค 2) มีความเข้าใจและเคารพในพหุวัฒนธรรมระหว่างบุคคล 3) เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น 4) มีบทบาททางสังคมเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะนำเสนอทัศนะของตนเองในที่ต่างๆ 5) สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน 6) ตระหนักถึงมารยาทในการเข้าสังคมกับคนทุกระดับ ทุกวัย 7) มีการจูงใจที่ดี 8) มีเครือข่ายสนับสนุนการทำภารกิจ และ 9) รักษาคำพูด

3. ด้านการนำและการจัดการ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้คนที่หลากหลายและสามารถจัดการให้มีการทำงานเป็นทีมได้ 2) มีทักษะและความสามารถในการนำและการจัดการอย่างเป็นระบบ 3) มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสนับสนุนการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ และ 4) สามารถแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) มองโลกในแง่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม ในภาพรวม 2) สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ 3) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการ 4) นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ 5) มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำงาน และ 6) มีความเป็นประชาธิปไตย

4. ด้านปฏิภาณไหวพริบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การวางแผนจัดการ และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) มีความไวต่อการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะยาวและปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน่วงทีอย่างมีสติและถูกต้องตรงกับความต้องการ 2) มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) มีความคิดฉับไวและยืดหยุ่น 4) พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ 5) รู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ และ 6) มีความโดดเด่นเชิงสติปัญญา สามารถโต้ตอบหรือค้นหาข้อมูลมาได้ด้วยเหตุและผล

5. ด้านทักษะในการทำงาน

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน 2) มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้งจริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย 3) ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร 4) เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และ 5) สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน 2) มุ่งเรียนรู้งานอย่างจริงจังและพร้อมที่จะนำทักษะ และวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 3) มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานและการบริการ 4) ยอมรับความสามารถและศักยภาพของตนเองในการทำงาน และ 5) เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการทำงาน

6. ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายได้อย่างถูกต้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เหมาะสมกับทุกช่วงวัยและกาลเทศะ และ 2) พร้อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดใจกว้าง

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต 2) พุดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว ไพเราะอ่อนหวานสุภาพ มีสาระ น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับอาชีพครู 3) สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน 4) มีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย 5) สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ 6) เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยี โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม และ 7) สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง

7. ด้านสติปัญญา

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) ตระหนักถึงความเป็นผู้ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ พร้อมติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลาและเหมาะสมกับบริบท และ 4) พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) มีทักษะทางปัญญา สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ 2) พร้อมเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการคิดอย่างรอบคอบ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น 3) เป็นผู้ที่รอบรู้ ใฝ่ใจเรื่องรอบตัวและรู้เท่าทันสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมและโลกสมัยใหม่โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง 4) มีสติปัญญาดี 5) มีความแม่นยำในเนื้อหาหลักการ วิชาการ ทฤษฎีและวิธีการต่างๆ 6) รู้เท่าทันเทคโนโลยี และ 7) มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต

8. ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม มาอย่างต่อเนื่อง 2) มีจิตสาธารณะ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตน โดยให้ความช่วยเหลือส่วนรวมอย่างจริงใจและไม่เกินกำลังของตน 3) มีความซื่อสัตย์สุจริต 4) มีศีลธรรม ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา 5) มีความยุติธรรม 6) เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และ 7) มีอุดมการณ์ความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพ

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมาก คือ 1) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 2) มีความพอเพียง สามารถครองตนและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า 3) รักวัฒนธรรมไทย 4) มีความอดทน ทุ่มเท อธิบาย ขยายความ ใ้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจ 5) สนใจติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก และ 6) รักองค์กร

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) รฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒिरอบที่ 3				
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr	สรุปชั้นทมติ
ด้านบุคลิกภาพ					
1. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับบริบท ทั้งคน การทำงาน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
2. บุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท เหมาะสมกับ ยุคสมัย สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งชายและหญิงได้	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. มีความเชื่อมั่น เป็นตัวของตัวเองสามารถยืนหยัดและ อธิบายความเชื่อของตัวเองได้	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นสากล เหมาะสมกับ กาลเทศะและความเป็นไทย	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. กิริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมเหมาะกับอาชีพครู	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
7. มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. มีความกล้าหาญในการเป็นผู้นำที่ถูกต้องทั้งการคิด การทำ การตัดสินใจ และการแสดงออกโดยอยู่ในกรอบมารยาทของสังคม	5.00	5.00	1.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
9. มีอารมณ์ขันที่สร้างสรรค์	4.00	4.00	2.00-4.00	1.00	สอดคล้อง
10. ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริงอยู่เสมอ	4.00	4.00	2.00-4.00	0.50	สอดคล้อง
11. มีสัมมาคารวะ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
12. มีการวางตัวที่เหมาะสมในสังคม	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
13. รักการเรียนรู้	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
14. มีน้ำใจโอบอ้อมอารี	4.00	4.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
15. เปิดเผย	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
16. มีความพากเพียร อุตสาหะ	4.00	4.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
17. มีความอดทนอดกลั้น	4.00	4.00	1.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม					
1. มีมนุษยสัมพันธ์เชิงรุก สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานและมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปที่มีความหลากหลายทั้งใน วัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรม อย่างเหมาะสม เสมอภาค	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
2. มีความเข้าใจและเคารพในพหุวัฒนธรรมระหว่างบุคคล	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 3				
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr.	สรุปชั้นทามติ
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม (ต่อ)					
3. ยินดีและเต็มใจ พร้อมจะทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงาน ชุมชนและสังคม	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. มีบทบาททางสังคมเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะนำเสนอทัศนะของตนเองในที่ต่างๆ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.50	สอดคล้อง
6. สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน	4.00	4.00	3.00-4.00	0.00	สอดคล้อง
7. ตระหนักถึงมารยาทในการเข้าสังคมกับคนทุกระดับทุกระดับ	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. มีการจูงใจที่ดี	4.00	4.00	3.00-5.00	1.50	สอดคล้อง
9. มีเครือข่ายสนับสนุนการทำภารกิจ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.50	สอดคล้อง
10. รักษาคำพูด	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
ด้านการนำและการจัดการ					
1. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่หลากหลาย และสามารถจัดการให้มีการทำงานเป็นทีมได้	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
2. มีทักษะและความสามารถในการนำและการจัดการอย่างเป็นระบบ	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. มองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมในภาพรวม	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสนับสนุนการเป็นผู้นำ และผู้ตามได้	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
7. สามารถแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
9. มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำงาน	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
10. มีความเป็นประชาธิปไตย	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒিরอบที่ 3				สรุปชั้นทามติ
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr	
ด้านปฏิภาณไหวพริบ					
1. มีความไวต่อการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะยาวและปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งที่มีสติและถูกต้องตรงกับความต้องการ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
2. มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.00	4.00	3.00-5.00	0.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การวางแผนจัดการ และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. มีความคิดฉับไวและยืดหยุ่น	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
5. พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. รู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
7. มีความโดดเด่นเชิงสติปัญญา สามารถได้ตอบหรือค้นหาข้อมูลมาได้ด้วยเหตุและผล	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
ด้านทักษะในการทำงาน					
1. มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. มุ่งเรียนรู้งานอย่างจริงจังและพร้อมที่จะนำทักษะ และวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานและการบริการ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒিরอบที่ 3				
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr	สรุปชั้นทมติ
ด้านทักษะในการทำงาน (ต่อ)					
7. ยอมรับความสามารถและศักยภาพของตนเองในการทำงาน	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการทำงาน	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
9. เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
10. สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต	4.00	4.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
2. มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเหมาะสมกับทุกช่วงวัยและกาลเทศะ	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. พูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว ไพเราะ อ่อนหวาน สุภาพ มีสาระ น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับอาชีพครู	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
5. มีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ	4.00	4.00	4.00-5.00	0.00	สอดคล้อง
7. เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยี โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม	4.00	4.00	3.00-5.00	0.00	สอดคล้อง
8. พร้อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดใจกว้าง	5.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
9. สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒিরอบที่ 3				
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr	สรุปชั้นทมติ
ด้านสติปัญญา					
1. มีทักษะทางปัญญา สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ กระบวนการ ที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
2. ตระหนักถึงความเป็นผู้ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ พร้อมทั้งติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. พร้อมเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยการคิดอย่างรอบคอบ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
4. เป็นผู้ที่รอบรู้ ใฝ่ใจเรื่องรอบตัวและรู้เท่าทันสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวของสังคมและโลกสมัยใหม่ โดยเฉพาะที่ เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. มีความคิดสร้างสรรค์	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. มีสติปัญญาดี	4.00	4.00	3.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
7. มีความแม่นยำในเนื้อหา หลักการ วิชาการ ทฤษฎีและวิธีการต่างๆ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่าง ถูกต้อง ถูกเวลาและเหมาะสมกับบริบท	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
9. รู้เท่าทันเทคโนโลยี	4.00	4.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
10. พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน	5.00	5.00	4.00-5.00	0.00	สอดคล้อง
11. มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
1. มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพโดยมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม มาอย่างต่อเนื่อง	5.00	5.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง
2. มีจิตสาธารณะ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนโดยให้ความช่วยเหลือส่วนรวมอย่างจริงใจและไม่เกินกำลังของตน	5.00	5.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต	5.00	5.00	4.00-5.00	0.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐาน (Mdn.) ฐานนิยม (Mo.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Iqr.) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการตรวจสอบรอบที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 3				
	Mo.	Mdn.	Rang	Iqr	สรุปอันดับ
ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ต่อ)					
4. มีศีลธรรม ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
5. มีความยุติธรรม	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
6. เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
8. มีอุดมการณ์ความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพ	5.00	5.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
9. มีความพอเพียง สามารถครองตนและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า	4.00	4.00	4.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
10. รักวัฒนธรรมไทย	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
11. มีความอดทน ทุ่มเท อธิบาย ขยายความ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจ	4.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
12. สนใจติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก	5.00	4.00	3.00-5.00	1.00	สอดคล้อง
13. รักองค์กร	4.00	4.00	4.00-5.00	0.50	สอดคล้อง

จากตารางที่ 18 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 โดยกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาอันดับตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้ คือ ข้อความนั้นได้รับอันดับของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ต่อเมื่อมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963; Kurth-Schai, Poolppatarachewin and Pitayanuwat, 1988; อ้างใน วรวิณี แกมเกตุ, 2551) ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับอันดับในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดมี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ มีความ پاکเพียร อุตสาหะ มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เป็นคนเปิดเผย และยิ้มแย้มแจ่มใสและร่าเริงอยู่เสมอ (Iqr.=0.50,Mdn.=4.00) รองลงมาคือ มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้

อย่างเหมาะสมกับบริบททั้งคน การทำงาน สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีความกล้าหาญในการเป็นผู้นำที่ถูกต้องทั้งการคิด การทำ การตัดสินใจและการแสดงออกโดยอยู่ในกรอบมารยาทของสังคม รักการเรียนรู้ (Iqr.=1.00,Mdn.=5.00) มีบุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท เหมาะสมกับยุคสมัย สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งชายและหญิงได้ มีความเชื่อมั่น เป็นตัวของตัวเองสามารถยืนยั้นและอธิบายความเชื่อของตัวเองได้ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย เป็นสากล เหมาะสมกับกาลเทศะและความเป็นไทย กิริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมเหมาะกับอาชีพครู มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว มีสัมมาคารวะ มีการวางตัวที่เหมาะสมในสังคม มีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์ขันที่สร้างสรรค์ (Iqr.=1.00,Mdn.=4.00)

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน (Iqr.=0.00,Mdn.=4.00) รองลงมาคือ มีมนุษยสัมพันธ์เชิงรุก สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไปที่มีความหลากหลายทั้งในวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม เสมอภาค (Iqr.=0.50,Mdn.=4.00) มีความเข้าใจและเคารพในพหุวัฒนธรรมระหว่างบุคคล ยินดีและเต็มใจพร้อมจะทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงาน ชุมชนและสังคม เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น ตระหนักถึงมารยาทในการเข้าสังคมกับคนทุกระดับ ทุกวัย และรักษาคำพูด (Iqr.=1.00,Mdn.=4.00) มีการจูงใจที่ดี มีบทบาททางสังคมเพิ่มขึ้นและพร้อมที่จะนำเสนอทัศนะของตนเองในที่ต่างๆ และมีเครือข่ายสนับสนุนการทำภารกิจ (Iqr.=1.50,Mdn.=4.00)

ด้านการนำและการจัดการ พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ (Iqr.=0.50,Mdn.=4.00) รองลงมาคือ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้คนที่หลากหลายและสามารถจัดการให้มีความเป็นทีมได้ มีทักษะและความสามารถในการนำและการจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถแนะนำ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ (Iqr.=1.00,Mdn.=5.00) มองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมในภาพรวม ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสนับสนุนการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการ มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการทำงาน และมีความเป็นประชาธิปไตย (Iqr.=1.00,Mdn.=4.00)

ด้านปฏิภาณไหวพริบ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ

ที่สุด คือ มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Iqr.=0.00,Mdn.=4.00) รองลงมาคือ มีความคิดฉับไวและยืดหยุ่น รู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ มีความโดดเด่นเชิงสติปัญญา สามารถโต้ตอบหรือค้นหาข้อมูลมาได้ด้วยเหตุและผล (Iqr.=0.50,Mdn.=4.00) มีความรู้เท่าทันเกี่ยวกับองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การวางแผนจัดการ และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Iqr.=1.00,Mdn.=5.00) มีความไวต่อการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะยาวและปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงทีอย่างมีสติและถูกต้องตรงกับความต้องการ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ (Iqr.=1.00,Mdn.=4.00)

ด้านทักษะในการทำงาน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว (Iqr.=1.00,Mdn.=5.00) มุ่งเรียนรู้งานอย่างจริงจังและพร้อมที่จะนำทักษะ และวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานและการบริการ ยอมรับความสามารถและศักยภาพของตนเองในการทำงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการทำงาน และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน (Iqr.=1.00,Mdn.=4.00)

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด 2 คุณลักษณะ คือ สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ และเป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยีโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม (Iqr.=0.00,Mdn.=4.00) สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต(Iqr.=0.50,Mdn.=4.00)มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายได้อย่างถูกต้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เหมาะสมกับทุกช่วงวัยและกาลเทศะ พร้อมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดใจกว้าง (Iqr.=1.00,Mdn.=5.00) พูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว ไพเราะอ่อนหวานสุภาพ

มีสาระ น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับอาชีพครู สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง และมีความภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย (Iqr.=1.00, Mdn.=4.00)

ด้านสติปัญญา พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับชั้นทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน (Iqr.=0.00, Mdn.=4.00) รองลงมาคือ รู้เท่าทันเทคโนโลยี และมีสติปัญญาดี (Iqr.=0.50, Mdn.=4.00) มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลาและเหมาะสมกับบริบท ตระหนักถึงความเป็นผู้ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้ พร้อมติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Iqr.=1.00, Mdn.=5.00) พร้อมเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการคิดอย่างรอบคอบ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น มีทักษะทางปัญญาสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างเป็นระบบ เป็นผู้รอบรู้ ใส่ใจเรื่องรอบตัวและรู้เท่าทันสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมและโลกสมัยใหม่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต และมีความแม่นยำในเนื้อหา หลักการ วิชาการ ทฤษฎีและวิธีการต่างๆ (Iqr.=1.00, Mdn.=4.00)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันหรือได้รับชั้นทามติในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต (Iqr.=0.00, Mdn.=5.00) รองลงมาคือ มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมมาอย่างต่อเนื่อง (Iqr.=0.50, Mdn.=5.00) รักองค์กร (Iqr.=0.50, Mdn.=4.00) มีจิตสาธารณะ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนโดยให้ความช่วยเหลือส่วนรวมอย่างจริงใจและไม่เกินกำลังของตน มีศีลธรรม ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา มีความยุติธรรม เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และมีอุดมการณ์ความเป็นครู รักและศรัทธาในวิชาชีพ (Iqr.=1.00, Mdn.=5.00) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความพอเพียง สามารถครองตนและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า รักวัฒนธรรมไทย และมีความอดทน ทุ่มเท อธิบาย ขยายความ ให้นุคคลที่เกี่ยวข้อเข้าใจ และสนใจติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก (Iqr.=1.00, Mdn.=4.00)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสถาบันช่วงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่เป็นจุดแข็ง (Strength) หรือจุดอ่อน (Weakness) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

3.3 ผลการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสถาบันช่วงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสถาบันช่วงปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความที่เกี่ยวข้องและอินเทอร์เน็ต ด้วยการวิเคราะห์สาระ สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

3.1.1 โอกาส

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนและเป็นภูมิคุ้มกันให้กับภาคส่วนต่างๆ สำหรับสถาบันการศึกษานั้นใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาและขยายฐานการศึกษาให้มีความคล่องตัวทั้งด้านการบริหารจัดการและการเรียนการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และน่าสนใจ ทำให้การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่ายตามความต้องการของผู้เรียน และทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว นอกจากนี้ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังทำให้การแพทย์และสาธารณสุขดีขึ้น ทำให้แนวโน้มประเทศไทยมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยคาดเดาว่ากำลังคนระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงแรงงานที่มีฝีมือ มีความรู้ และทักษะที่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของภาคการผลิตและบริการของประเทศ ประกอบกับความต้องการที่จะพึ่งพาตนเองเพื่อลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับนิสิตนักศึกษาและมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้กับมหาวิทยาลัยในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนิสิตนักศึกษา

เนื่องด้วยกระแสสังคมฐานความรู้ ที่ความรู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างความได้เปรียบ ความรู้เป็นเครื่องมือในการจัดการตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้มีการตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง ประกอบกับความต้องการในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและบุคลากรวัยทำงานที่ต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาและความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของส่วนราชการที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น เป็นโอกาสทำให้จำนวนบัณฑิตและการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยขยายตัวมากขึ้น

อิทธิพลของเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้มีการแข่งขันอย่างรุนแรง แนวโน้มของเศรษฐกิจอยู่บนพื้นฐานของความรู้ และผลผลิตที่มีคุณภาพ มีต้นทุนการผลิตต่ำ และความเชื่อมโยงที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องเร่งพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพโดยผ่านกระบวนการจัดการศึกษา และอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการแข่งขันทางสังคมและเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการให้ความสำคัญกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตและสังคม ให้ประชาชนมีความพออยู่พอกิน มีอิสระที่จะอยู่ได้โดยไม่ต้องยึดติดอยู่กับเทคโนโลยีและ

ความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งเรื่องของเหตุผล ความพอประมาณและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ตีบนเงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรม

สถานการณ์ด้านการเมืองและการปกครองทั้งเรื่องกระแสประชาธิปไตยที่ให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้น ทั้งด้านการเมือง การปกครอง และการศึกษา มีการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันจนกลายเป็นสาเหตุทำให้เกิดความแตกแยกและมีความรุนแรงขึ้นทั่วโลกและประเทศไทย เช่น การแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งสีแบ่งฝ่าย เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนรวมถึง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ล้วนส่งผลกระทบต่อการศึกษา และเยาวชน นิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น มีการปลูกฝังและปลุกกระดมให้ก่อเหตุความรุนแรง ทำให้ภาครัฐต้องให้ความสนใจและเพิ่มความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคงมากขึ้น และเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในพื้นที่เสี่ยงได้รับโอกาสที่เท่าเทียมทางการศึกษามากขึ้น พร้อมทั้งเป็นโอกาสของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเขตพิเศษชายแดนภาคใต้มากขึ้น นอกจากนี้แล้วยังมีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาได้ตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้น ถือเป็นโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาได้ปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตยที่ถูกต้องผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนและยังเป็นโอกาสของเยาวชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นำความรู้และทักษะไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้

จากนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาสู่ระดับโลก (World Class University) และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารวมถึงนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทำให้เกิดการสร้างความร่วมมือทางด้านการศึกษากับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถพัฒนาและขยายการศึกษาสู่นานาชาติ มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิตนักศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การโอนย้ายหน่วยกิตข้ามสถาบันและประเทศ มีการเรียนรู้ภาษาระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อถือ และเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนสภาพมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความคล่องตัวในการปรับองค์กร การสร้างระเบียบกฎเกณฑ์และโอกาสในการปรับตัวเพื่อพัฒนา ประกอบกับรัฐยังให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการผลิตบัณฑิตครู

เพิ่มมากขึ้นและสามารถใช้ศักยภาพคณาจารย์ที่มีอยู่ให้บริการวิชาการแก่บุคลากรในพื้นที่อย่างเต็มที่

3.1.2 อุปสรรค

การเจริญเติบโตทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทำให้มหาวิทยาลัยจะต้องปรับตัวเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่างๆ และปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากเดิมเป็นการเรียนผ่านอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นต้องใช้งบประมาณในการลงทุนในทรัพยากรทั้งคนและเครื่องมือมากขึ้นเนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรทั้งคนและเครื่องมือที่ทันสมัยและขาดความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั้งจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้สถาบันอุดมศึกษาได้รับงบประมาณลดลงเนื่องจากรัฐต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านงบประมาณ สวัสดิการรวมถึงการแพทย์และสาธารณสุข นอกจากนี้จำนวนประชากรวัยเด็กที่มีแนวโน้มลดลงยังส่งผลต่อจำนวนผู้ที่เข้าศึกษาต่อในอนาคตของสถาบันอุดมศึกษาลดลงทำให้

การเปิดเสรีทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาทำให้มีการแข่งขันในการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต่างประเทศมาจัดตั้งในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยเสียเปรียบในเชิงแข่งขันและเกิดภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ประกอบกับนโยบายการศึกษาของภาครัฐที่ขาดความต่อเนื่องส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาของประเทศมีความล่าช้าและไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมถึงไปถึงนโยบายการเปลี่ยนสภาพมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง พร้อมทั้งมีปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ในขั้นตอนของระบบนิติบัญญัติและระบบการบริหารงานบุคคลที่มีสถานะและสิทธิแตกต่างกันทำให้ต้องบริหารในระบบราชการแบบเดิมที่ก่อให้เกิดความไม่คล่องตัว รวมถึงไปถึงนโยบายโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) เป็นการปล่อยกู้ในสาขาที่ขาดแคลนและมีความต้องการภาคแรงงานมาก ทำให้ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในสาขาอื่นๆ ลดลง

สถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคง มีความขัดแย้งและผันแปรอย่างต่อเนื่อง ทำให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการอุดมศึกษาจากรัฐบาลมีแนวโน้มลดลงทุกปี ส่งผลต่อการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยซึ่งรวมถึงปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อทางเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาในภูมิภาคอื่นซึ่งทำให้ขาดความหลากหลายในสถาบัน

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่เป็นจุดแข็ง (Strength) หรือจุดอ่อน (Weakness) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่เป็นจุดแข็ง (Strength) หรือจุดอ่อน (Weakness) ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการประเมินตนเอง รายงานประจำปี และเว็บไซต์ของแต่ละสถาบัน ด้วยการวิเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

3.2.1 จุดแข็ง

สถาบันอุดมศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และอัตลักษณ์ของบัณฑิต มีโครงสร้าง นโยบาย และแผนการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นไปตามอัตลักษณ์ของสถาบัน มีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมและโครงการส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษา ตลอดจนมีหน่วยงานดำเนินการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และบริการวิชาการแก่สังคม

การจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม มีการบูรณางานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรม กับการเรียนการสอนในรายวิชาและการพัฒนานิสิตนักศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการลงมือปฏิบัติจริงโดยการทำโครงการ รวมทั้งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะส่งผลให้นิสิตนักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ทางสถาบันมีความพร้อมด้านอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและครุภัณฑ์ทางการศึกษา การวิจัยและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา

ในการดำเนินงานการพัฒนานิสิตศึกษานั้นสถาบันมีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลนิสิตนักศึกษาทั้งด้านวิชาการและกิจกรรม มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจตามพันธกิจของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพที่ครอบคลุมทั้งการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริหารจัดการ และการเงินรวมถึงมีฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการให้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตศึกษารวมทั้งมีการส่งเสริมให้

นิสิตนักศึกษา นำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีการให้รางวัลและการยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและทำคุณประโยชน์จนได้รับชื่อเสียงให้กับสถาบัน

เพื่อให้การพัฒนานิสิตนักศึกษابรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษาได้ กำหนดให้นิสิตนักศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในโอกาสอื่นต่อไป นอกจากนี้ยังกำหนดให้การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา และมี Transcript กิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนและมีเครือข่ายนิสิตนักศึกษาเก่าที่เข้มแข็งสามารถสนับสนุนการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างจริงจัง

3.2.2 จุดอ่อน

สถาบันอุดมศึกษามีการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แต่บุคลากรยังขาดความเข้าใจและความสามารถในการบูรณาการภารกิจดังกล่าว ประกอบกับการขาดผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพและการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายบ่อยครั้งทำให้ทิศทางนโยบายและการวางแผนในการพัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่องนโยบายการบริการวิชาการไม่ชัดเจน ขาดการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงหลักสูตรที่เป็นสหกิจศึกษามีน้อยทำให้บัณฑิตขาดทักษะในการทำงาน

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยมีจำนวนมาก บางเวลาซ้อนกันส่งผลกระทบต่อกิจกรรมขนาดเล็กทำให้นิสิตนักศึกษาร่วมกิจกรรมน้อย ประกอบกับระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ ช่องทางการสื่อสารขาดความหลากหลายทำให้การประชาสัมพันธ์และการยกย่องเชิดชูเกียรติในการทำความดีของนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่ายังไม่โดดเด่นเพียงพอและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาทำความดี รวมไปถึงกิจกรรมที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาเกิดความรักและความผูกพันกับสถาบันขาดความต่อเนื่องและทำให้นิสิตนักศึกษาขาดความผูกพันกับสถาบัน รวมไปถึงการขาดบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาในกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ทำให้การพัฒนานิสิตนักศึกษาไม่ตรงตามเป้าหมาย

เนื่องจากพื้นที่สภาพแวดล้อมภายในมีการใช้พื้นที่ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดระบบการจัดการทรัพยากรร่วมกัน ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอ ขาด

ประสิทธิภาพ งบประมาณจำนวนจำกัด ระบบการจัดการความปลอดภัย การจัดระเบียบสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัยยังมีข้อจำกัดทำให้นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม

ตอนที่ 3.3 การกำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และการจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาในตอนต้นที่ 2.1 และตอนที่ 2.2 มาพิจารณาบทบาทพันธกิจด้านการพัฒนาภาวะผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาโดยยึดหลักการของพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนานิสิตนักศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2543 - 2555) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555 - 2559) แผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มากำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ที่เน้นการเป็นผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่สมบูรณ์โดยสามารถกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

บัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เป็นผู้นำสังคม และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน

พันธกิจ (Mission)

เสริมสร้างและพัฒนา นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ให้มีลักษณะภาวะผู้นำ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีอุดมการณ์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ทักษะและมีมาตรฐานความเป็นครูเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้เป็นบัณฑิตครูที่ทรงคุณค่าของสังคม มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำที่มีอุดมการณ์และความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีทักษะความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นที่ยอมรับของสังคมและภูมิภาคอาเซียน

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ดังกล่าว ประกอบกับผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1.1 ประมวลผลจากแบบสอบถามคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา (โอกาส-อุปสรรค) และขั้นตอนที่ 3.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา (จุดอ่อน-จุดแข็ง) ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปโดยจัดทำเป็นตารางการวิเคราะห์ SWOT พร้อมทั้งกำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Matrix ในการกำหนดทิศทางหรือแนวทางของกลยุทธ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตารางที่ 19 -20

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S1 มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน</p> <p>S2 มีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา</p> <p>S3 คณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ</p> <p>S4 มีศิษย์เก่าที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของคณะอย่างจริงจัง</p> <p>S5 มีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา (สัมภาระณ)</p> <p>S6 มีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่เอื้อต่อการจัดบริการและสวัสดิการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา</p> <p>S7 มีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนานิสิตนักศึกษา</p> <p>S8 มีการบูรณาการงานวิจัย การบริการทางวิชาการ กิจกรรมกับการเรียนการสอน</p> <p>S9 มีนโยบาย แผน และกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สถาบัน</p> <p>S10 มีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านก่อนสำเร็จการศึกษา และมี Transcript กิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา</p> <p>S11 มีการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา</p>	<p>W1 คณาจารย์มีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการดูแลนิสิตศึกษาน้อย</p> <p>W2 นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด</p> <p>W3 นิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ (ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ)</p> <p>W4 นิสิตนักศึกษาขาดความพากเพียรอดสาหัส (ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ)</p> <p>W5 ทศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นการเรียนเก่ง ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา (สัมภาระณ)</p> <p>W6 อาจารย์ และนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับปานกลาง ($\bar{x}= 3.48, \bar{x}=3.71, \bar{x}=3.38$)</p> <p>W7 บุคลากรและนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มอบหมายงานให้บุคคลโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะตัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.54, \bar{x}= 3.59$)</p> <p>W8 อาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.12, \bar{x}= 4.08, \bar{x}=3.97$)</p>

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S12 มีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนา นิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถสนับสนุนการพัฒนา นิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจัง</p> <p>S13 มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนา นิสิตนักศึกษา (สัมภาระณ์)</p> <p>S14 มีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพ</p> <p>S15 มีการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรติ นิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป</p> <p>S16 มีการจัดบริการและสวัสดิการสำหรับ นิสิตนักศึกษา</p>	<p>W9 อาจารย์ และ นิสิตนักศึกษา มีความเห็นว่า นิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จะมีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.00, \bar{x} = 3.94, \bar{x} = 4.09)</p> <p>W10 บุคลากรมีความเห็นว่า นิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.64)</p> <p>W11 ระบบฐานข้อมูลขาดความเชื่อมโยงในการนำไปใช้</p> <p>W12 ระบบเทคโนโลยีไม่สมบูรณ์และไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนา นิสิตนักศึกษา</p> <p>W13 ช่องทางการประชาสัมพันธ์น้อยและขาดประสิทธิภาพทำให้ข้อมูลไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>W14 การจัดการพื้นที่และทรัพยากรยังขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบส่งผลกระทบต่ออำนวยความสะดวกและความคล่องตัว</p> <p>W15 เปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผนพัฒนา นิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่อง</p> <p>W16 จำนวน นิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง</p> <p>W17 รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ข้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจ ไม่ดึงดูดความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม</p>

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>O1 สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>O2 ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้</p> <p>O3 เหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนและใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเพิ่มโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น</p> <p>O4 มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น</p> <p>O5 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้มีรูปแบบการศึกษาที่หลากหลายทั้งหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน</p> <p>O6 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบัน อุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น</p> <p>O7 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้น</p> <p>O8 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนการสอน</p> <p>O9 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นิสิตนักศึกษา ตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์</p> <p>O10 มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น</p>	<p>T1 นโยบายภาครัฐขาดความต่อเนื่องทำให้การพัฒนาสถาบันชะลอการพัฒนา</p> <p>T2 การเปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษาทำให้มีการแข่งขันรุนแรง</p> <p>T3 ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองทำให้ประชาชนขาดความสามัคคี</p> <p>T4 การเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง</p> <p>T5 สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา</p> <p>T6 เหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษา</p> <p>T7 กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>T8 มีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม (สัมภาระณ์)</p> <p>T9 เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้สถาบัน อุดมศึกษาต้องลงทุนสูง</p>

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>O11 การเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้การบริหารจัดการคล่องขึ้น</p> <p>O12 รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น</p> <p>O13 นโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้น</p> <p>O14 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น</p> <p>O15 มีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น</p>	

จากตารางที่ 19 การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SWOT ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) มาพิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Matrix โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – โอกาสหลัก (SO) คือ ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด จับคู่จุดแข็งหลัก – อุปสรรคหลัก (ST) คือ ใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค จับคู่จุดอ่อนหลัก – โอกาส (WO) คือ ลดจุดอ่อนเพื่อเพิ่มโอกาส จับคู่จุดอ่อนหลัก – อุปสรรคหลัก (WT) คือ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ดังนี้

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อสร้างทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

จุดแข็ง - โอกาส (SO)	จุดอ่อน - โอกาส (WO)
<p>SO1 ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม (S1,S2,S3, O10,O12,O13,O14,O15)</p> <p>SO2 ส่งเสริมกิจกรรมเชิดชูเกียรติ (Hall of Fame)นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและสถาบันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป (S15,O12,O15)</p> <p>SO3 จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการบูรณาการทางวิชาการโดยตรงเพื่อรับผิดชอบงานบูรณาการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (S1,S3,O8,O12,O15)</p> <p>SO4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (S1,S7,O4,O5,O6,O7)</p> <p>SO5 สร้างศักยภาพเครือข่ายความร่วมมือทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและต่างประเทศ (S1,S3,O1,O2,O4,O10)</p> <p>SO6 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์กับชุมชน โรงเรียน และปราชญ์/ผู้รู้ในท้องถิ่น (S8,S12,S14,O1,O2,O4)</p> <p>SO7 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (S12,O10,O12,O13,O15)</p> <p>SO8 กำหนดอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถาบันที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยตามมาตรฐานสากล (S9,S10,S11,S14,O2,O12,O13,O14)</p>	<p>WO1 พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ (W6,O7,O8,O10,O13)</p> <p>WO2 ส่งเสริมการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาโดยเน้นการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง (W2,W3,W17, O1,O4,O9)</p> <p>WO3 พัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้มีความเข้มแข็ง (W3,W4,W5,W6,W7,W8,W9,W10,O6,O7,O9,O10,O12)</p> <p>WO4 สนับสนุนให้ผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับบริบทความเป็นไทย (W5,W17,O1,O2,O15)</p> <p>WO5 ส่งเสริมการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อฝึกทักษะความเป็นผู้นำด้านต่างๆ ให้กับนิสิตนักศึกษา (W1,W5,O4,O5)</p> <p>WO6 ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ที่มีการปัญหาชุมชน (W5,O2,O7,O8,O9)</p> <p>WO7 สร้างค่านิยมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ (W12,W16,O4,O6,O8)</p>

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อสร้างทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 (ต่อ)

จุดแข็ง - โอกาส (SO)	จุดอ่อน - โอกาส (WO)
<p>SO9 พัฒนาพื้นที่บริเวณคณะให้เป็นเขต TECHNOLOGY ZONE ที่มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (S5,S6,O1,O4,O6)</p> <p>SO10 จัดตั้งสถาบันฝึกหัดและเตรียมความพร้อมการเป็นครูผู้นำยุคใหม่ (S1,S2,S4,S5,S7,O11,O12,O15)</p> <p>SO11 จัดตั้งชุมชนครูบนสื่อออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (S1,O3,O6)</p> <p>SO12 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและมาตรฐาน TQF และมาตรฐานคุณวุฒิที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมเพื่อตึงคุณภาพนิสิตนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ (S3,O4,O10,O13)</p>	<p>WO8 ปรับปรุงฐานข้อมูลระบบการจัดการทรัพยากรและพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ (W13,W14,W15,O7,O15)</p> <p>WO9 พัฒนาครูต้นแบบ (W3,O2,O4,O12,O15)</p> <p>WO10 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา (W1,O3,O6,O7,O8)</p> <p>WO11 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพ (W3,W15,W16,O2, O10,O11,O12)</p> <p>WO12 พัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและภาษาประเทศอาเซียน (W6,O6,O13,O14)</p>
จุดแข็ง - อุปสรรค (ST)	จุดอ่อน - อุปสรรค (WT)
<p>ST1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ “1ชุมชน 1หลักสูตร” ก่อนสำเร็จการศึกษา (S9,S10,S11,S12,S14,T6,T7,T8,T9,T10)</p> <p>ST2 พัฒนาและทบทวนนโยบาย แผนกิจกรรมการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แต่ละชั้นปี (Student Year Based) (S1,S8,S9,S15,T5,T9)</p>	<p>WT1 กำหนดให้มีการบันทึกกิจกรรมพัฒนาความเป็นผู้นำใน Transcript (W15,W16,W17,T6,T8,T9)</p> <p>WT2 สร้างระบบ Senior ที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดความผูกพันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง (W16,W17,T8,T9)</p>

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อสร้างทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555–2564 (ต่อ)

จุดแข็ง - อุปสรรค (ST)	จุดอ่อน - อุปสรรค (WT)
ST3 ส่งเสริมการทำคู่มือกิจกรรมและเพิ่มสะสมงาน (Portfolio) เพื่อบันทึกกิจกรรมและการทำความดีของนิสิตนักศึกษา (S16,T1,T4, T7)	WT3 ผลักดันให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาต่างประเทศ 1 รายวิชา:1หลักสูตร เพื่อฝึกทักษะด้านภาษาให้กับนิสิตนักศึกษา (W6,T2)
ST4 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในและบริเวณคณะให้เป็นบ้านหลังที่ 2 พร้อมจัดระบบทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย (S5,S7,T6,T7,T8)	WT4 พัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นวิชาที่พัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยเน้นความสัมพันธ์และการเข้าถึงชุมชนเป็นหลัก (W2,W3,W4,W6,W7,W8,W9, W10,T6,T7,T8,T9)
ST5 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมจัดหาทุนเพื่อสนับสนุนการเรียนและการทำกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา (S16,T1T4,T9)	WT5 บูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนในรายวิชา (W2,W4, W17,T6,T8,T9)
ST6 สร้างเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานใกล้เคียงเพื่อจัดระเบียบบริเวณรอบมหาวิทยาลัย (S5,S6,T5,T7,T8,T9)	WT6 กำหนดแผนพัฒนาภาวะผู้นำครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการมีความต่อเนื่อง (W15,T1,T2,T4)
ST7 ปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูโดยยึดกระบวนการ Student Year Based ในการเรียนรู้ (S2,S6,S14,T5,T6,T8)	WT7 ปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (W13,T2)

จากตาราง 20 พบว่าผลการวิเคราะห์แบบ SWOT Matrix เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์และกำหนดเป็นกลยุทธ์ได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการจับคู่หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาสเพื่อให้ได้โอกาสมากที่สุด

1.1 เนื่องจากจุดแข็ง คือ มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบุคลากรงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน พร้อมกับมีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา ประกอบด้วยคณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ โดยมีโอกาสคือมีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น และนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้มีนักศึกษาต่างชาติมากขึ้น และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันรวมถึงมีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม

1.2 เนื่องจากมีการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรตินิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไปเป็นจุดแข็ง ส่วนโอกาสคือรัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมกิจกรรมเชิดชูเกียรติ (Hall of Fame) นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและสถาบันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป

1.3 เนื่องจากมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบุคลากรงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน และอาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับเป็นจุดแข็ง โอกาสคือ รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการบูรณาการทางวิชาการโดยตรงเพื่อรับผิดชอบต่องานบูรณาการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.4 มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบุคลากรงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน และ

มีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นจุดแข็ง ประกอบกับ มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้มีรูปแบบการศึกษาที่หลากหลายทั้งหลักสูตรและวิธีการเรียน การสอน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบัน อุดมศึกษาสามารถ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้น กลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.5 เนื่องจากจุดแข็งคือ มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิต นักศึกษาและบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียน การสอน และคณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ สำหรับโอกาสคือ มีการสร้าง ความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจาก ประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น โดยที่สังคมฐานความรู้ทำให้คน สนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้เป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ สร้างศักยภาพเครือข่ายความร่วมมือทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและต่างประเทศ

1.6 จุดแข็งคือ มีการบูรณาการงานวิจัย การบริการทางวิชาการ กิจกรรม กับการเรียน การสอน มีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนา นิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถ สนับสนุนการพัฒนา นิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจัง และมีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพ โอกาสคือ สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ และมหาวิทยาลัยใช้โอกาสจาก ประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นดังนั้น กลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้ คือ ขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์กับชุมชน โรงเรียน และปราชญ์/ ผู้รู้ในท้องถิ่น

1.7 เนื่องจากมีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนา นิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถสนับสนุนการพัฒนา นิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจังเป็นจุดแข็ง โอกาสคือมีการ สร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้น รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนา ศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนา ครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่ม ทำให้มีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ดังนั้น

กลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

1.8 เนื่องจากจุดแข็งคือ มีนโยบาย แผน และกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน มีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพ มีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านก่อนสำเร็จการศึกษา และมี Transcript กิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา มีการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา ส่วนโอกาสคือ ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ รัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น นโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้นและ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือกำหนดอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของสถาบันที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยตามมาตรฐานสากล

1.9 เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และมีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่เอื้อต่อการจัดบริการและสวัสดิการเพื่อการพัฒนาบัณฑิตนักศึกษาเป็นจุดแข็ง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือพัฒนาพื้นที่บริเวณคณะให้เป็นเขต TECHNOLOGY ZONE มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา

1.10 เนื่องจากจุดแข็งคือ มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน มีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา มีศิษย์เก่าที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของคณะอย่างจริงจัง มีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และมีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนานิสิตนักศึกษา โอกาสคือการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้การบริหารจัดการคล่องขึ้น ประกอบกับรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ จัดตั้งสถาบันฝึกหัดและเตรียมความพร้อมการเป็นครูผู้สอนยุคใหม่

1.11 เนื่องจากมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา และบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนเป็นจุดแข็ง โดยที่เหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนและใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเพิ่มโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายและคล่องตัวขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ จัดตั้งชุมชนครูบนสื่อออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

1.12 เนื่องจากจุดแข็งคือ คณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ โอกาสคือ มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น และนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น ตามมาตรฐาน TQF และมาตรฐานคุณวุฒิ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมเพื่อตึงตูดนิสิตนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เป็นการจับคู่หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค เพื่อเป็นการป้องกันอุปสรรค

2.1 เนื่องจากมีนโยบาย แผน และกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน มีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านก่อนสำเร็จการศึกษาและมี Transcript กิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา มีการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา มีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถสนับสนุนการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจัง และมีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพเป็นจุดแข็ง ทั้งนี้สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และมีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม รวมถึงเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องลงทุนสูง และเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษาเป็นอุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ “1ชุมชน 1หลักสูตร” ก่อนสำเร็จการศึกษา

2.2 เนื่องจากจุดแข็งคือ มีนโยบาย แผน และกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน และมีการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรตินิสิตนักศึกษาที่ทำ ความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป ส่วนอุปสรรคคือ เหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษา และมี สิ่งรบกวนภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ พัฒนา และทบทวนนโยบาย แผนกิจกรรมการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แต่ละชั้นปี (Student Year Based)

2.3 จุดแข็งคือมีการจัดบริการและสวัสดิการสำหรับนิสิตนักศึกษา ส่วนอุปสรรคคือ กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมี วิจารณญาณ นโยบายภาครัฐขาดความต่อเนื่องทำให้การพัฒนาสถาบันชะลอการพัฒนา รวมถึงการ เปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง ดังนั้นกลยุทธ์ ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมเพิ่มสะสมงาน (Portfolio) และคู่มือกิจกรรมเพื่อบันทึกกิจกรรมและ การทำความดีของนิสิตนักศึกษา

2.4 เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นจุดแข็ง ส่วนอุปสรรคคือ สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อ นิสิตนักศึกษา เหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิต นักศึกษา กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมี วิจารณญาณ มีสิ่งรบกวนภายนอกทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกใน กรณีนี้คือ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในและบริเวณคณะให้เป็นบ้านหลังที่ 2 พร้อมจัดระบบ ทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย

2.5 เนื่องจากจุดแข็งคือ มีการจัดบริการและสวัสดิการสำหรับนิสิตนักศึกษา ส่วน อุปสรรคคือ นโยบายภาครัฐขาดความต่อเนื่องทำให้การพัฒนาสถาบันชะลอการพัฒนา และการ เปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง ประกอบกับ เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องลงทุนสูง ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกใน กรณีนี้คือ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมจัดหาทุนเพื่อสนับสนุนการเรียนและการทำกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำ นิสิตนักศึกษา

2.6 เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และมีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่เอื้อต่อการจัดบริการและ สวัสดิการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นจุดแข็ง โดยที่สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามี แหล่งอบายมุขส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา และกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีสิ่งรบกวนภายนอกทำให้นิสิตนักศึกษา

ไม่สนใจทำกิจกรรม ประกอบกับเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษาเป็นอุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ สร้างเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานใกล้เคียงเพื่อจัดระเบียบบริเวณรอบมหาวิทยาลัย

2.7 จุดแข็งคือ มีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพ พร้อมทั้งมีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา และมีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่เอื้อต่อการจัดบริการและสวัสดิการเพื่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา ส่วนอุปสรรคคือ มีสิ่งรบกวนภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม และเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูโดยยึดกระบวนการพัฒนานิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี (Student Year Based) ในการเรียนรู้

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) เป็นการจับคู่หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส เพื่อใช้ในการแก้ไขจุดอ่อน

3.1 เนื่องจากอาจารย์ และนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับปานกลางเป็นจุดอ่อน โดยที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนการสอน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้น มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น และนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ

3.2 เนื่องจากจุดอ่อนคือ นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด รวมถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาซ้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจไม่ดึงดูดความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ประกอบกับนิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ส่วนโอกาสคือ สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมไปถึงมหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นิสิตนักศึกษา ตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาโดยเน้นการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

3.3 เนื่องจากทัศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นการเรียนเก่ง ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ

เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ทำให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมและส่วนใหญ่มอบหมายงานให้บุคคล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะตัวอยู่ในระดับมากเป็นจุดอ่อน โดยที่โอกาสคือ รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่ม ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ พัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตรียุทธศาสตร์ให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันกับต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

3.4 เนื่องจากทัศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองเน้นการเรียนเก่งทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นจุดอ่อน โดยที่สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายและคล่องตัวขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมให้อาจารย์และผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับบริบทความเป็นไทย

3.5 เนื่องจากจุดอ่อนคือ คณาจารย์มีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการดูแลนิสิตศึกษาน้อย และทัศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นการเรียนเก่ง ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา โอกาสคือ มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้มีรูปแบบการศึกษาที่หลากหลายทั้งหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ส่งเสริมการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปกครองที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อฝึกทักษะความเป็นผู้นำด้านต่างๆ ให้กับนิสิตนักศึกษา

3.6 เนื่องจากทัศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นการเรียนเก่งทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นจุดอ่อน โดยที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ และมหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ที่มีการแก้ปัญหาชุมชน

3.7 เนื่องจากจุดอ่อน คือ จำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ประกอบกับระบบเทคโนโลยีไม่สมบูรณ์และไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยมีโอกาสคือ มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มี

ผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น ส่งผลให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนการสอน ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ สร้างค่านิยมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 เนื่องจากช่องทางการประชาสัมพันธ์น้อยและขาดประสิทธิภาพทำให้ข้อมูลไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย การจัดการพื้นที่และทรัพยากรยังขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบส่งผลต่อการอำนวยความสะดวกและความคล่องตัว และเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผนพัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่องเป็นจุดอ่อน โดยที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้น มีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ปรับปรุงฐานข้อมูลระบบการจัดการทรัพยากรและพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

3.9 เนื่องจากจุดอ่อนคือนิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ โดยที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ พัฒนาครูต้นแบบ

3.10 เนื่องจากคณาจารย์มีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการดูแลนิสิตนักศึกษา น้อยเป็นจุดอ่อน โดยที่เหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนและใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเพิ่มโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบัน อุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนการสอน เป็นอุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

3.11 เนื่องจากนิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผนพัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่อง และจำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นทำให้การดูแลไม่ทั่วถึงเป็นจุดอ่อน โดยที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษา

จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น การเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้การบริหารจัดการคล่องขึ้น รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพ

3.12 อาจารย์บุคลากรและนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ขาดความพอกเพียรอุตสาหกรรม ใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับปานกลางเป็นจุดอ่อน โดยที่มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น รวมถึงนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้น และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้นเป็นโอกาส ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ พัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษและภาษาประเทศอาเซียน

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เป็นการจับคู่หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับอุปสรรค เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับมืออุปสรรค

4.1 เนื่องจากจุดอ่อนคือ เปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผนพัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่อง รวมถึงจำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง และรูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาซ้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจไม่ดึงดูดความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม อุปสรรคคือ สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อตัวนิสิตนักศึกษา และมีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษา ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ กำหนดให้มีการบันทึกกิจกรรมพัฒนาความเป็นผู้นำใน Transcript

4.2 เนื่องจากจุดอ่อนคือจำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง และรูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาซ้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจ ไม่ดึงดูดความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และมีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม เป็นอุปสรรคดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ สร้างระบบพี่ดูแลน้อง (Senior) ที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดความผูกพันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง เพื่อเกื้อหนุนทางการเรียนการสอน เช่น การติวทางวิชาการ เป็นต้น

4.3 เนื่องจากอาจารย์ และนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับ

ปานกลางเป็นจุดอ่อน โดยที่การเปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษาทำให้มีการแข่งขันรุนแรงเป็นอุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ผลักดันให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาต่างประเทศ 1 รายวิชา: 1 หลักสูตรเพื่อฝึกทักษะด้านภาษาให้กับนิสิตนักศึกษา

4.4 เนื่องจากจุดอ่อนคือ นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ขาดความภาคภูมิใจหรืออดทน อาจารย์และนิสิต นักศึกษามีความเห็นว่ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับปานกลาง และส่วนใหญ่มอบหมายงานให้บุคคลโดย ไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะตัว ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม โดยที่ สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา รวมถึงกระแส โลกภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรมและเหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อทางเลือกสถาบันของนิสิตนักศึกษาเป็นอุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือก ในกรณีนี้คือ พัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นวิชาที่พัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยเน้น ความสัมพันธ์และการเข้าถึงชุมชนเป็นหลัก

4.5 เนื่องจากจุดอ่อนคือ นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเนื่องจาก งบประมาณมีจำกัด รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาซ้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจ ไม่ดึงดูด ความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และขาดความภาคภูมิใจหรืออดทน โดยมีอุปสรรค คือ สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา กระแสโลกาภิ วัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มีสิ่งเร้า ภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ บูรณาการ กิจกรรมกับการเรียนการสอนในรายวิชา

4.6 เนื่องจากเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผน พัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่องเป็นจุดอ่อน และอุปสรรคคือนโยบายภาครัฐขาดความต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาสถาบันชะลอ การเปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษาทำให้มีการแข่งขันรุนแรง การเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง ดังนั้นกลยุทธ์ ทางเลือกในกรณีนี้คือกำหนดแผนพัฒนาภาวะผู้นำครุศาสตร์ ศึกษา ศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้ การบริหารจัดการมีความต่อเนื่อง

4.7 เนื่องจากช่องทางทางการประชาสัมพันธ์น้อยและขาดประสิทธิภาพทำให้ข้อมูลไม่ถึง กลุ่มเป้าหมายเป็นจุดอ่อน โดยที่การเปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษาทำให้มีการแข่งขันรุนแรงเป็น

อุปสรรค ดังนั้นกลยุทธ์ทางเลือกในกรณีนี้คือ ปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนด (ร่าง) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ SWOT Matrix มากำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา แผนงานและโครงการ โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กำหนดเป็นกลยุทธ์หลักระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงาน และกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ ดังภาคผนวก จ

ตอนที่ 4 ภาพอนาคต (Scenario Planning) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ผู้วิจัยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน (ภาคผนวก ก) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการองค์กรและการจัดการกลยุทธ์ และด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุขอาชาอรูญ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในปัจจุบัน ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 และข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สถานการณ์ แนวโน้มที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำกลยุทธ์ด้วยการสร้างภาพอนาคต สรุปได้ดังนี้

แนวโน้มที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ประกอบด้วย

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแนวโน้มของสังคมจะเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ให้ความสำคัญกับความรู้เป็นหลักและเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ รวมถึงแรงงานที่มีความรู้ที่ทันสมัยเป็นหลัก ความรู้จะกลายเป็นสิ่งสำคัญและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุด สังคมพอเพียงเป็นสังคมที่พออยู่พอกินไม่ยึดติดกับเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ สังคมพหุวัฒนธรรมที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายทางด้านแรงงาน การศึกษา การเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรม เช่น การรวมกลุ่ม

ของประชาคมอาเซียนและประเทศต่างๆ นอกจากนั้นยังมีปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การก่อความไม่สงบ ปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด ปัญหาเด็กและเยาวชน เช่น ผู้ดื่มสุรามีอายุน้อยขึ้นหรือคุณแม่ไว้อัย ปัญหาเกี่ยวกับค่านิยมประเพณี วัฒนธรรมไทยถูกละเลย

2. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ทั้งด้านการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต นาโนเทคโนโลยี และเทคโนโลยีชีวภาพ

3. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ดังเช่น การรวมกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ กลุ่มประเทศ BRICS ที่ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ กลุ่มอาเซียน เป็นต้น จากภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สูงและรุนแรงทำให้มีการให้ความสนใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกมีแนวโน้มลดลง เกิดภาวะเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติอย่างรวดเร็วจนถึงขั้นวิกฤตส่งผลให้เกิดเหตุการณ์และภัยพิบัติต่างๆ ขึ้น ทั้ง น้ำท่วม ภาวะโลกร้อน และวิกฤตการณ์พลังงาน จนทุกฝ่ายต้องหาทางรณรงค์ป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

5. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกฎหมาย กระแสของประชาธิปไตยที่มีเพิ่มขึ้น ผู้คนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เกิดปัญหาความขัดแย้ง แบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้สังคมแตกแยก

ประเด็น (Key Issues) ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ประกอบด้วย

1. ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู เป็นประเด็นที่มองว่านิสิตนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพของตน ขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ขาดการปลูกฝังให้มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาชีพครู ขาดอุดมการณ์ของความเป็นครูที่ดีมีความเป็นผู้นำและสามารถชี้นำสังคมได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมเจตคติต่อวิชาชีพครูให้เกิดความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ รวมถึงอุดมการณ์ของความเป็นครูที่ดี

2. ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นประเด็นที่มองถึงนิสิตนักศึกษาไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ

3. ชั่วโมงกิจกรรมพัฒนานิสิตศึกษามีน้อย เป็นประเด็นที่กล่าวถึงเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในแต่ละวันมีน้อยเนื่องจากชั่วโมงเรียนมีมาก ส่งผลทำให้กิจกรรม

ในสถาบันมีน้อย เป็นประเด็นเกี่ยวกับชั่วโมงในการทำกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา

4. นิสิตนักศึกษาขาดความพากเพียรอดทน เป็นประเด็นที่มองว่านิสิตนักศึกษาปัจจุบันขาดความพากเพียรอดทน ขาดความพยายาม ท้อทอย ไม่สู้งาน ชอบต่อรอง ซึ่งความพากเพียรอดทนจะช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และทำให้งานได้โดยง่ายและรวดเร็ว หากได้รับการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาทุกคน

แนวโน้มหรือแรงผลักดันหลัก (Key Drivers of Change) ที่คาดว่าจะเป็นตัวขับเคลื่อนและมีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ประกอบด้วย

1. การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมไปถึงด้านการศึกษา ทำให้การเคลื่อนย้ายคนสะดวกขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและแรงงานโดยที่การเคลื่อนย้ายประชากรวัยแรงงานจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หากขาดการจัดการที่ดีอาจทำให้เกิดปัญหาว่างงานของแรงงานไทย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบัณฑิตไทยในอนาคตได้

2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางสังคม อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น และมีคนหลาย generation ที่มีความหลากหลายอยู่ร่วมกันในสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สืบเนื่องจากการเคลื่อนย้ายประชากรไปมากันอย่างเสรีทำให้มีการรับและเผยแพร่วัฒนธรรมต่างชาติได้ง่ายขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีไทยดั้งเดิม ซึ่งเป็นทุนสังคมของประเทศเสื่อมถอยหรือสูญหายไปหากไม่มีการป้องกันหรืออนุรักษ์สืบสานที่ดี

4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันมีความสะดวก รวดเร็วมากขึ้น เกิดกระแสอินเทอร์เน็ต Social Networking ในวัยรุ่น

5. การแข่งขันทางการศึกษาจากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่างประเทศเข้ามาเปิดหลักสูตรการศึกษาในประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยต้องปรับตัวรับการแข่งขันทันที

ความไม่แน่นอน (Key Uncertainties) ที่เป็นเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นหรือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในอนาคต 10 ปีข้างหน้าที่สามารถพลิกผันสถานการณ์หรือแนวโน้มที่กำลังดำเนินอยู่ ได้แก่

ด้านเทคโนโลยี คนไทยตามเทคโนโลยี เยาวชนตกเป็นทาสเทคโนโลยี

ด้านการศึกษาศาสตร์ไทยตกงานเนื่องจากไม่เก่งภาษาอังกฤษเพราะการเปิดเสรีทางการศึกษา คุณภาพการศึกษาคต่ำ ให้ความสำคัญกับใบปริญญามากกว่าความรู้

ด้านเศรษฐกิจ เกิดภาวะเงินเฟ้อ และช่องว่างทางเศรษฐกิจ มีคนจนเพิ่มขึ้นคนรายน้อยลง เกิดความสุดโต่งทุนนิยม ระบบสังคมนิยมกลับมา

ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดวิกฤตสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง ประชากรเพิ่มมากขึ้นแผ่นดินไหว น้ำท่วมภาคกลางของประเทศไทย

ด้านการเมือง เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีการแย่งชิงอำนาจ นโยบายการเมืองเปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดความต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อการศึกษา

ภาพอนาคตการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในอนาคต (พ.ศ. 2555 - 2564) ควรมีความเป็นผู้นำแบบ Change Leader คือเป็นผู้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ เป็นผู้ที่มีความคิดเชิงเหตุผล รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีความพากเพียร อุทิศหาหะ ซื่อสัตย์ มีวินัย มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริง มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและวัฒนธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เนื่องจากสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกในหลากหลายช่องทาง ประกอบกับมีการเคลื่อนย้ายประชากร ไปมาระหว่างกันอย่างเสรี ทั้งทางเศรษฐกิจและการศึกษาส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากการเคลื่อนย้ายประชากรดังกล่าว การรวมตัวของประเทศในอาเซียนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้มีความร่วมมือและการแข่งขันเกิดขึ้น มีการเปิดเสรีทางการค้าและการศึกษา ส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่างประเทศสามารถเข้ามาจัดตั้งสถานศึกษาในประเทศไทยได้ง่ายและมากขึ้น ทำให้สถาบันการศึกษาในประเทศไทยต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถแข่งขันด้านการศึกษาับนานาชาติได้

กลไกหนึ่งของการพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาที่จะเป็นครูในอนาคตมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกดังกล่าว และสามารถเป็นครูที่ดีที่มีความเป็นผู้นำและสามารถชี้นำสังคมได้อย่างถูกต้องนั้น คือการใช้กระบวนการของกิจกรรมนิตินักศึกษามาเป็นกระบวนการในการพัฒนา โดยให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง (learning by doing) รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญและประโยชน์จากการทำกิจกรรม การสร้างต้นแบบที่ดีและมีเครือข่ายทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายให้กับนิสิตนักศึกษาจะช่วยให้การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์สมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรให้

ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาเท่ากับวิชาการด้วยการลดจำนวนหน่วยกิตลงและเพิ่มจำนวนกิจกรรมให้มากขึ้น โดยภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาให้กับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ อย่างเร่งด่วนคือการสร้างให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพเป็นอันดับแรก

กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จากภาพอนาคตดังกล่าวได้มีการเสนอแนะแนวคิดเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาเจตคติความเป็นครูและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูในแต่ละชั้นปี (Student Year Based) เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู โดยการปรับกระบวนการเสริมสร้างเจตคติความเป็นครูอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษาโดยใช้กระบวนการ Student Engagement และปรับรูปแบบกิจกรรมปฐมนิเทศใหม่ โดยเน้นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในอาชีพครู รวมถึงอุดมการณ์ความเป็นครูที่ดีมีความเป็นผู้นำสามารถชี้นำสังคมได้

2. บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเพื่อกำหนดลักษณะและสมรรถนะความเป็นครูที่ชัดเจนและออกแบบกิจกรรม/โครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา เช่น กิจกรรมเสริมความเป็นครู

3. เสริมสร้างค่านิยม ทศนคติและประสบการณ์การทำกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เห็นถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง

4. ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นลักษณะการบูรณาการที่มีความหลากหลายและให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing)

5. พัฒนาต้นแบบ (Role Model) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ซึมซับแบบอย่างที่ดี เช่น การจัดการกิจกรรมสัมผัสครูต้นแบบ การจัดอบรม/กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงโดยอาจารย์ดีเด่นรุ่นเก่า กิจกรรมการเชิดชูเกียรติยกย่องศิษย์เก่าที่มีผลงานดีเด่น การตั้งสถาบันปมเพาะครูต้นแบบโดยให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์อยู่ในหอพักและจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเสริมสร้างค่านิยมเจตคติ ความเสียสละ และความเป็นครูให้นิสิตนักศึกษา

6. สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายและเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการสร้างเครือข่ายครูโดยการจัดการกิจกรรมระหว่างอาจารย์ และกิจกรรมระหว่างนิสิตนักศึกษา

7. สนับสนุนการจัดทำ Portfolio และ Transcript กิจกรรม เพื่อประโยชน์สำหรับนิสิต นักศึกษา ได้เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมโดยการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ว่าจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต จากการประสานความร่วมมือและเจรจากับหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต ทั้งจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน สมาคมโรงเรียนเอกชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกัน กำหนดลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการ

8. กำหนดอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของบัณฑิตครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ตามบริบทของสถาบัน ด้วยการสนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือกิจกรรมรับน้องเพื่อสร้างความมีน้ำใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลให้กับนิสิตนักศึกษา มีการเสริมสร้าง EQ กระบวนการคิด ความมีวินัย การตรงต่อเวลา การทุ่มเท รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี การยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล/วัฒนธรรม และความคิด ทักษะด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงจิตสำนึกในการรักและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จิตสำนึกสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) เพื่อจัดทำกลยุทธ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำผลมาใช้ในลำดับต่อไป

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่างกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ตามประเด็นกลยุทธ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามขั้นตอนที่ 4 และจัดส่งกลับให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์พร้อมกับรายงานสรุปผลการประชุมฯ ผลการตรวจสอบมีความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ควรมีความสอดคล้องกัน โดยที่พันธกิจ และวัตถุประสงค์ต้องรองรับกับคำสำคัญ (Key Word) ในวิสัยทัศน์
2. ควรเพิ่มประเด็นกลยุทธ์และเป้าประสงค์ของกลยุทธ์หลัก พร้อมทั้งจัดกลุ่มกลยุทธ์ให้ สอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดและระยะเวลาการดำเนินงานด้วย
3. กลยุทธ์ในภาพรวมยังไม่เห็นชัดเจนในเรื่องกลยุทธ์พัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นครู ที่มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาที่จะสอนและมีศักยภาพสูงในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลที่ดี

4. กลยุทธ์การมุ่งเน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากลมีน้อย และการสนับสนุนเรื่องการตอบแทนและประเมินเลื่อนขั้นคุณงามความดี สวัสดิการที่จะผลักดันให้เกิดภาวะผู้นำและแรงจูงใจยังไม่มีกล่าวถึง

5. กลยุทธ์ระดับแผนงานการเสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ในโครงการย่อยแต่ละชั้นปีควรเป็นกิจกรรม/โครงการที่เน้นการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการเป็นครูได้จริง

6. กลยุทธ์ระดับแผนงาน การส่งเสริมกระบวนการกิจกรรมพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำ นิสิตนักศึกษาครู ในโครงการย่อยแต่ละชั้นปีนั้นบางโครงการอาจเริ่มตั้งแต่ปี 1 ได้เลย และไม่จำเป็นต้องทำปีละ 1 เรื่อง

ผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ดังนี้

กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

วิสัยทัศน์ (Vision)

บัณฑิตศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้นำสังคม และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน

พันธกิจ (Mission)

เสริมสร้างและพัฒนานิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และ
อุดมการณ์ความเป็นครู มีทักษะและความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทยอันเป็นที่ยอมรับในสังคม
และภูมิภาคอาเซียน

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้เป็นบัณฑิตครูที่ทรงคุณค่าของสังคม มีภาวะผู้นำ มีอุดมการณ์และความภาคภูมิใจในวิชาชีพ
มีทักษะความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นที่ยอมรับของสังคมและภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

- เป้าประสงค์ 1. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ
2. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำ

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
1. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ	1. บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา การบริการวิชาการ และงานวิจัยในรายวิชา	1. ปรับกระบวนการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาในรายวิชา	1.1 โครงการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำในหลักสูตร	1.1 จำนวนรายวิชาที่มีการ บูรณาการการพัฒนาภาวะผู้นำในแต่ละหลักสูตร	ปี 2555 - 2559
		2. จัดตั้งหน่วยงานบูรณาการทางวิชาการเพื่อรับผิดชอบในการบูรณาการการเรียนการสอน	2.1 โครงการจัดตั้งหน่วยงานบูรณาการวิชาการกับการเรียนการสอน	2.1 หน่วยงานบูรณาการวิชาการกับการเรียนการสอน	ปี 2557
	2. พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการคิดและทักษะการปฏิบัติงาน	1. ปรับปรุงวิธีการและระบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การคิดวิเคราะห์ และทักษะการปฏิบัติงานจริง	1.1 ปรับวิธีการและระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) 1.2 จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ	1.1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการสอนของอาจารย์ 1.2 ร้อยละของรายวิชาที่มีการปรับวิธีการเรียนการสอน	ปี 2555, 2559

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
		2. พัฒนาการจัดระบบการเรียนการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน	2.1 จัดกิจกรรมสัมมนาและศึกษาดูงานการจัดชั้นเรียนที่เป็นระบบ 2.2 โครงการวิจัยในชั้นเรียน 2.3 จัดพิธีมอบรางวัลการวิจัยชั้นเรียนประจำปี	1. จำนวนโครงการวิจัยในชั้นเรียน 2. จำนวนนิสิตนักศึกษาที่ได้รับรางวัลวิจัยในชั้นเรียนประจำปี	ปี 2555 - 2564
	3. การพัฒนาครูต้นแบบ	1. เสริมสร้างกิจกรรมสัมผัสดูต้นแบบ เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัสกระบวนการ วิธีการ ปฏิบัติตน และการทำงานที่ดี	1.1 จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ดีเด่นกับนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน	1.1 จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรมสัมผัสดูต้นแบบ	ปี 2555-2564
		2. จัดตั้งสถาบันบ่มเพาะครูต้นแบบเพื่อปลูกฝังและสร้างค่านิยม เจตคติความเป็นครูให้กับนิสิตนักศึกษา ครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์	2.1 จัดพื้นที่สำหรับใช้เป็นห้องประชุมหรือเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูดีเด่นกับนิสิตนักศึกษาครู 2.2 จัดทำฐานข้อมูลของครูต้นแบบที่นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าไปศึกษาประวัติครูที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง	2.1 จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ 2.2 มีฐานข้อมูลครูต้นแบบ และครูดีเด่นด้านต่างๆ	ปี 2555-2558
		3. จัดตั้งชุมชนนิสิตนักศึกษาครูบนสื่อออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน	3.1 จัดทำ web site แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของนิสิตศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	3.1 มี web site แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนิสิตนักศึกษาครู	ปี 2555
	4. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐาน TQF ครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม	1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและกรอบมาตรฐาน TQFครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สำนักงาน	1.1 พัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐาน TQF และมาตรฐานวิชาชีพครู 1.2 ประสานความร่วมมือระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้านเพื่อร่วมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพครูในกลุ่มประชาคม	1.1 ร้อยละของหลักสูตรที่พัฒนาและปรับปรุง 1.2 จำนวนหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน 1.3 หลักสูตรอบรม	ปี 2555-2559

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
		คณะกรรมการการอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม	อาเซียน 1.3 จัดหลักสูตรระยะสั้นที่ส่งเสริมความรู้และความสนใจของ นิสิตนักศึกษา	ระยะสั้น	
	5. พัฒนาหลักสูตรและการ เรียนการสอนในหมวดวิชา ศึกษาทั่วไปที่เน้นการสร้าง ความตระหนักและรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการสร้างเป้าหมายชีวิต	1. พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการ สร้างความตระหนักและรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการ สร้างเป้าหมายชีวิตในรายวิชา	1.1 สร้างรายวิชาฝึกวิธีการคิด การสร้างความตระหนักและ รู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด การสร้างเป้าหมายชีวิต และการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	1. มีรายวิชาฝึกวิธีการคิด ในหลักสูตร	ปี 2555, 2559
	6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT) และการ ติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมา ใช้ในการจัดการเรียนการ สอนและการทำกิจกรรม ของนิสิตนักศึกษา	1. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT) และการ ติดต่อสื่อสารมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและการทำ กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา	1.1 สนับสนุนให้คณาจารย์จัดการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การเรียน การสอนผ่าน Social Network, M-Learning, การเรียนการสอนผ่าน แท็บเล็ต เป็นต้น 1.2 ปรับปรุงบทเรียนและสื่อการสอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เข้าถึงง่าย และมี 2 ภาษา 1.3 สรรหาและจัดทำสื่อการสอนสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 1.4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการเรียน การ ผลิตสื่อการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา 1.5 พัฒนาทักษะความรู้ในการผลิตสื่อการสอน การเข้าถึงแหล่ง ความรู้และการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยี 1.6 พัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้เชื่อมโยงทั่วสถาบัน	1.1 ผลการประเมินการ เรียนการสอน 1.2 มีบทเรียน/สื่อ 2 ภาษา 1.3 มีสื่อการเรียนการ สอนที่ทันสมัย เข้าถึงง่าย	ปี 2555, 2559

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
			1.7 ปรับปรุงระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านสติปัญญาให้กับนิสิตนักศึกษา		
	7 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	1. พัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณคณะให้เป็นเขต Technology Zone ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศทางวิชาการ	1.1 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณคณะและสถาบันให้มีบรรยากาศทางวิชาการ	1. จำนวนนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในบริเวณคณะ/สถาบัน	ปี 2557
2. นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำ	8. พัฒนากภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูที่พึงประสงค์	1. พัฒนาและทบทวนแผนกิจกรรม/โครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แต่ละชั้นปีเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาที่เป็นระบบชัดเจน	1.1 จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เช่น - โครงการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว - โครงการพัฒนาทางสติปัญญา พัฒนาระบบการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนา EQ - โครงการพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการตนเอง การวางแผนและการบริหารเวลา - โครงการเสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำ การจัดการและการทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพและวัฒนธรรมองค์กร - โครงการเสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำ การจัดการและการทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพและวัฒนธรรมองค์กร - โครงการสร้างความตระหนักรู้ การเสียสละ การอุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ	1.1 มีแผนพัฒนากภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องในแต่ละชั้นปี 1.2 มีกิจกรรม/โครงการพัฒนากภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี	ปี 2555

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
		2. กำหนดแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการมีความต่อเนื่อง	2.1 จัดทำแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการมีความต่อเนื่องและชัดเจน 2.2 กำหนดการประเมินแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ทุก 5 ปี เพื่อการปรับปรุงแผนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง	2.1 มีแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระยะยาว10ปี 2.2 ผลการประเมินแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ 5 ปี	ปี 2555 ปี 2560
		3. เสริมสร้างค่านิยม ทักษะคิด และประสพการณ์การทำกิจกรรมการพัฒนามาภาวะผู้นำเพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองและวิชาชีพครู	3.1 สร้างความตระหนักให้บัณฑิตนักศึกษาเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการทำกิจกรรม 3.2 จัดโครงการปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยม ทักษะคิดและประสพการณ์โดยการจัดกิจกรรมทางศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีไทย และกิจกรรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม 3.2 บัณฑิตนักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม	ปี 2555, 2559
		4. ส่งเสริมการทำ Portfolio และคู่มือกิจกรรมนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	4.1 กำหนดกิจกรรมการพัฒนามาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต 4.2 ประสานความร่วมมือและเจรจาข้อตกลงกับหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตทั้งของรัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สมาคมโรงเรียนเอกชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่ตรงกับ	4.1 มีกิจกรรมการพัฒนามาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต 4.2 จำนวนครั้งการประชุม	ปี 2555, 2559

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
			<p>ความต้องการ</p> <p>4.3 จัดทำคู่มือกิจกรรมเพื่อบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของนิสิต นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์</p> <p>4.4 จัดทำฐานข้อมูลการบันทึกกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์</p> <p>4.5 กำหนดให้นิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ทำ Portfolio เพื่อเก็บบันทึกกิจกรรมและการทำความดี</p> <p>4.6 กำหนดให้มีการบันทึกกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็น S/U ใน Transcript</p>	<p>4.3 จำนวนนิสิตนักศึกษา ที่บันทึกกิจกรรม</p> <p>4.4 มีฐานข้อมูลบันทึกกิจกรรม ของนิสิต นักศึกษา</p> <p>4.5 นิสิตนักศึกษา 80% บันทึกกิจกรรมใน Portfolio</p> <p>4.6 นิสิตนักศึกษา 90% ผ่านกิจกรรมการพัฒนา นิสิตนักศึกษา</p>	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

- เป้าประสงค์**
1. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
 2. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีค่านิยมร่วม
 3. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
1. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ	1. เสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู	1. พัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูโดยยึดกระบวนการพัฒนานิสิตนักศึกษาในแต่ละชั้นปี (Student Year Based)	1.1 ปรับปรุงแผน/กิจกรรมการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นครูโดยจัดให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาเจตคติความเป็นครูตลอดจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา 1.2 จัดโครงการ/กิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นครูของนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปีตามเกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น -กิจกรรมการอบรมความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานของความเป็นครู -การสร้างนวัตกรรมการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ -การสร้างสถานการณ์จำลองฝึกการสอนแบบกลุ่ม -การศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น -ค่ายครูอาสาพัฒนาการศึกษาชนบท	1.1 มีแผนพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องในแต่ละชั้นปี 1.2 มีกิจกรรม/โครงการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี	ปี 2555, 2559
		2. ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมปฐมนิเทศเพื่อสร้างอุดมการณ์และความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	2.1 กำหนดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นสร้างอุดมการณ์ความเป็นครูผู้นำที่ดี การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพและการปรับตัว 2.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์ดีเด่นศิษย์เก่าดีเด่น และรุ่นพี่เกี่ยวกับการสอนและการเป็นครูที่ดี 2.3 จัดกิจกรรมสร้างเป้าหมายชีวิต หรือการปฏิญาณตนในการเรียนและการเป็นครูผู้นำที่ดีของสังคม	1. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	ปี 2556 - 2559

เป้าประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
	2 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตาากรุณา	1. จัดให้มีการบูรณาการ กิจกรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตาากรุณาในการเรียนการสอนรายวิชาและนอกชั้นเรียน	1.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตาากรุณาในรายวิชา 1.2 จัดโครงการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตาากรุณา	1.1 มีแผนพัฒนาภาวะ ผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี 1.2 ผลการประเมินแผน พัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิต ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ 5 ปี	ปี 2555, 2559
	3 สนับสนุนการสร้าง ค่านิยมร่วมในการเป็น บัณฑิตครูผู้นำที่ดีมีความ พากเพียร และจิตสำนึก สาธารณะ	1. สร้างค่านิยมร่วมของบัณฑิต ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็น แนวในการปฏิบัติร่วมกัน	1.1 สร้างความร่วมมือในกลุ่มผู้สอนเพื่อกำหนดพฤติกรรมและ แนวปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยสอดแทรกพฤติกรรมต่างๆ ในการสอนที่เน้นให้นิสิตนักศึกษามีความพากเพียร และจิตสำนึก สาธารณะ 1.2 กำหนดพฤติกรรมและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความพากเพียร และจิตสำนึกสาธารณะร่วมกันระหว่าง อาจารย์ บุคลากร และ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ 1.3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวปฏิบัติเกี่ยวกับความพากเพียรและ จิตสำนึกสาธารณะ 1.4 จัดกิจกรรมปลูกฝังความพากเพียรและจิตสำนึกสาธารณะ	1.1 จำนวนรายวิชาที่ สอดแทรกการสอน ค่านิยมร่วมของคณะ 1.2 จำนวนกิจกรรม ปลูกฝังค่านิยมร่วม	ปี 2555, 2559
	4. สนับสนุนการสร้าง จิตสำนึกและความ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย	1. กำหนดให้มีกิจกรรมสร้าง จิตสำนึกและความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย	1.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 1.2 จัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย 1.3 สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและ ท้องถิ่น 1.4 จัดโครงการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงเพื่อ พัฒนาชีวิตความเป็นไทย	1.1 จำนวนผู้เข้าร่วม โครงการกิจกรรม 1.2 จำนวนชุมชนที่เข้า ร่วมกิจกรรม 1.3 จำนวนโครงการวิจัยใน ชั้นเรียน	ปี 2555, 2564

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 นิสิตนักศึกษาเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์ นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์	กลยุทธ์ระดับแผนงาน	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
1. นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน	1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการ ครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงออกทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา	1. กำหนดให้มีกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชนและสังคม	1.1 จัดการเรียนการสอนที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับชุมชน 1.2 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชนตามหลักวิชาการ 1.3 จัดโครงการประกวดกิจกรรมวิชาการด้านการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ 1.4 จัดโครงการ “1ชุมชน 1 หลักสูตร” เพื่อสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ได้ใช้ความรู้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชน	1.1 มีลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ 1.2 จำนวนกิจกรรม/โครงการที่บูรณาการ 1.3 ร้อยละของรายวิชาที่มีการบูรณาการ	ปี 2555-2558
	2. พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ	1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	1.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์กับชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปราชญ์ผู้รู้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์ ของนิสิตนักศึกษาโดยถือเป็นการพัฒนาชุมชนร่วมกัน 1.2 จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์ 1.3 จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และกิจกรรมระหว่างนิสิตนักศึกษาของคณะครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ แต่ละมหาวิทยาลัย	2.1 จำนวนรายวิชาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2.2 จำนวนรายวิชาที่ปฏิบัติการในชุมชน 2.3 จำนวนโครงการวิจัยในชั้นเรียน	ปี 2555-2564

เป้าประสงค์	กลยุทธ์ระดับแผนงาน	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
	3. การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ	1. พัฒนาทักษะทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	1.1 โครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย 1.2 สนับสนุนให้มีการเรียนรายวิชาควบคู่กับการสนทนาภาษาอังกฤษ 1.3 จัดอบรมทักษะทางภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน 1.4 สนับสนุนการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านในแต่ละหลักสูตร 1.5 ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม 1.6 โครงการพัฒนาทักษะการเข้าถึงสื่อดิจิทัล 1.7 โครงการพัฒนาศักยภาพการใช้สารสนเทศ 1.8 โครงการสร้างบทเรียนออนไลน์	3.1 จำนวนหลักสูตรที่มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	ปี 2555, 2659
	4. ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน	1. กำหนดให้มีกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน	1.1 โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิตนักศึกษาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม 1.2 โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม 1.3 โครงการอาเซียนศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นครูในประเทศอาเซียน 1.4 โครงการฝึกงาน/ประสบการณ์ในประเทศอาเซียนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงาน	4.1 มีรายวิชาที่เปิดสอนเป็นภาษาต่างประเทศในแต่ละหลักสูตร 4.2 นิสิตนักศึกษามีทักษะการพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น 4.3 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนภาษาเพื่อนบ้าน	ปี 2555 - 2564

จากกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยนำเสนอเป็นแผนภูมิ กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 มาสรุปดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

วิสัยทัศน์	บัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้นำสังคม และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน		
พันธกิจ	เสริมสร้างและพัฒนาบัณฑิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และอุดมการณ์ความเป็นครู มีทักษะและความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทยอันเป็นที่ยอมรับในสังคมและภูมิภาคอาเซียน		
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาบัณฑิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้เป็นบัณฑิตครูที่ทรงคุณค่าของสังคม มีภาวะผู้นำ มีอุดมการณ์และความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีทักษะความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นที่ยอมรับของสังคมและภูมิภาคอาเซียน		
ประเด็นยุทธศาสตร์	นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ	นิสิตนักศึกษาเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน
กลยุทธ์	<ol style="list-style-type: none"> บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา การบริการวิชาการ และงานวิจัยในรายวิชา พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ กระบวนการคิด และทักษะการปฏิบัติงาน การพัฒนาครูต้นแบบ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐาน TQF ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นการสร้างคุณธรรมและรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการสร้างเป้าหมายชีวิต ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ พัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ที่พึงประสงค์ 	<ol style="list-style-type: none"> เสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูเพื่อให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา สนับสนุนการสร้างค่านิยมร่วมในการเป็นบัณฑิตครูผู้นำที่ดี มีความพากเพียร และจิตสำนึกสาธารณะ สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงออกทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 เป็นการศึกษาเชิงอนาคต (Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต (2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 และ (3) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแบบจำกัดรับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 14 สถาบัน ได้แก่

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดในคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน คือ คณาจารย์ จำนวน 251 คน บุคลากร จำนวน 236 คน และนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 377 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษา และปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คือ อธิการบดี จำนวน 5 คน และคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการกำหนดภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ด้วยเทคนิควิธี Delphi จำนวน 17 คน (ภาคผนวก ก)

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 ด้วยวิธีสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) จำนวน 17 คน (ภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับคณาจารย์ แบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับบุคลากร และแบบสอบถามฉบับที่ 3 สำหรับนิสิตนักศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา
3. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

1. จากเอกสารเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาและการจัดทำกลยุทธ์
2. จากแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำในปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน จากคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 864 คน
3. จากการสัมภาษณ์อธิการบดี และคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จำนวน 10 คน
4. จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ด้วยเทคนิควิธี Delphi จำนวน 18 คน
5. จากการประชุมเชิงปฏิบัติการการมองอนาคตของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ด้วยวิธีการสร้างภาพอนาคต จำนวน 17 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำในปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) จัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

การนำเสนอสาระสำคัญในบทนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน

ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน ของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.95$, $\bar{x}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำด้านที่มากที่สุดของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์คือด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, $\bar{x}=4.01$, $\bar{x}=4.05$) และภาวะผู้นำด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.82$) แต่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เมื่อศึกษาในแต่ละด้านพบรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มากที่สุดและอยู่ในระดับมากคือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}=4.03$) มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด ($\bar{x}=4.06$) และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}=4.16$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ กล้าเสี่ยงที่จะกระทำการที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.81$) และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x}=3.86$)

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ การมีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ($\bar{x}=4.18$) การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=4.06$) และการแสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป ($\bar{x}=4.16$) โดยที่คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ เข้าใจธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{x}=3.93$, $\bar{x}=3.88$) และการสนับสนุนการสร้างสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=3.93$)

ด้านการนำและการจัดการ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ ($\bar{x}=4.29$, $\bar{x}=4.08$) และมีความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{x}=4.17$) ส่วนคุณลักษณะภาวะผู้นำที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้ ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.85$, $\bar{x}=3.84$)

ด้านปฏิภาณไหวพริบ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สามารถสร้างสรรค์กิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้ ($\bar{x}=4.04$) การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยและสามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้ ($\bar{x}=4.00$, $\bar{x}=4.14$) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.83$, $\bar{x}=3.84$, $\bar{x}=3.75$)

ด้านทักษะในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้ ($\bar{x}=4.26$, $\bar{x}=4.16$, $\bar{x}=4.08$) และคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลางและมาก คือ การมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถ เฉพาะบุคคล ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.54$, $\bar{x}=3.59$)

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ มีความเข้าใจและ เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ($\bar{x}=4.20$) เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม ($\bar{x}=4.08$) และเป็นผู้ที่พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น ($\bar{x}=4.03$) สำหรับคุณลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลางและมาก คือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ ($\bar{x}=3.40$, $\bar{x}=3.44$ และ $\bar{x}=3.70$)

ด้านสติปัญญา พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ($\bar{x}=3.86$, $\bar{x}=3.89$) และมีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง ($\bar{x}=4.01$) สำหรับคุณลักษณะ ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถ แก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.85$) และสามารถคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมได้ ($\bar{x}=3.71$)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{x}=4.22$) และเป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความเป็นครูและวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.21$, $\bar{x}=4.24$) สำหรับลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร်ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมากและปานกลาง คือ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.64$) และเป็นคนสมันิยมปฏิบัติตน ตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศ ($\bar{x}=3.38$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร် ระดับปริญญา บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ.2555 - 2564 ประกอบด้วย

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้าน บุคลิกภาพในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด มี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความพากเพียร อุตสาหะ 2) มีน้ำใจโอบอ้อมอารี 3) เป็นคนเปิดเผย และ 4) ยิ้มแย้มแจ่มใสและร่าเริงอยู่เสมอ

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน

ด้านการนำและการจัดการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านการนำและการจัดการในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ

ด้านปฏิภาณไหวพริบ ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านปฏิภาณไหวพริบในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านทักษะในการทำงาน ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านทักษะในการทำงานในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ 1) มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน 2) มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย 3) ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร 4) เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติ และศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และ 5) สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกคุณลักษณะโดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ 1) สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ 2) เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยีโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม 3) สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน และ 4) สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

ด้านสติปัญญา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญาในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2555 -2564

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สถานการณ์ และแนวโน้มที่เกิดขึ้นที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2555 -2564 โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

1. จุดแข็ง มี 16 ข้อ ได้แก่ 1) มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมพัฒนา นิสิตนักศึกษาและบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียน การสอน 2) มีคณะกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา 3) คณาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ 4) มีศิษย์เก่าที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของคณะอย่างจริงจัง 5) มีการจัดสภาพแวดล้อม และสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา (สัมภาระณ) 6) มีฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่เอื้อต่อการจัด บริการและสวัสดิการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา 7) มีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนานิสิตนักศึกษา 8) มีการบูรณาการงานวิจัย การบริการทางวิชาการ กิจกรรมกับการเรียนการสอน 9) มีนโยบาย แผน และกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สถาบัน 10) มีการ กำหนดชั่วโมงการ เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านก่อนสำเร็จการศึกษา และมี Transcript กิจกรรมเมื่อ สำเร็จการศึกษา 11) มีการประเมินผลกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาและนำผล การประเมินมา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา 12) มีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนานิสิตนักศึกษา ทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถสนับสนุนการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจัง 13) มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา (สัมภาระณ) 14) มีกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาชีพ 15) มีการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรตินิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบัน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป และ 16) มีการจัดบริการและสวัสดิการสำหรับนิสิต นักศึกษา

2. จุดอ่อน มี 17 ข้อ คือ 1) คณาจารย์มีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการดูแลนิสิต นักศึกษาน้อย 2) นิสิตนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด 3) นิสิต นักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ (ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ) 4) นิสิตนักศึกษาขาดความผูกพัน

อุตสาหกรรม (ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ) 5) ทศนคติของอาจารย์และผู้ปกครองที่เน้นการเรียนเก่งทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา(สัมภาษณ์) 6) อาจารย์ และนิสิต นักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ระดับปานกลาง ($\bar{x}= 3.48, \bar{x}=3.71, \bar{x}=3.38$) 7) บุคลากรและ นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มอบหมายงานให้บุคคลโดย ไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะตัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.54, \bar{x}= 3.59$) 8) อาจารย์ บุคลากรและนิสิต นักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตาม กระแสนิยมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.12, \bar{x}= 4.08, \bar{x}=3.97$) 9) อาจารย์ และนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์จะมีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ ด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.00, \bar{x}= 3.94, \bar{x}=4.09$) 10) บุคลากรมีความเห็นว่านิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.64$) 11) ระบบ ฐานข้อมูลขาดความเชื่อมโยงในการนำไปใช้ 12) ระบบเทคโนโลยีไม่สมบูรณ์และไม่เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนานิสิตนักศึกษา13) ช่องทางการประชาสัมพันธ์น้อยและ ขาดประสิทธิภาพทำให้ข้อมูลไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย 14) การจัดการพื้นที่และทรัพยากรยังขาด ประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบส่งผลต่อการอำนวยความสะดวกและความคล่องตัว15) เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารบ่อยทำให้ทิศทางและนโยบายการวางแผนพัฒนานิสิตนักศึกษาขาดความต่อเนื่อง 16) จำนวนนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง และ 17) รูปแบบการจัดกิจกรรมการ พัฒนานิสิตนักศึกษาซ้ำแบบเดิม ไม่น่าสนใจ ไม่ดึงดูดความสนใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

3. โอกาส มี 15 ข้อ คือ 1) สังคมฐานความรู้ทำให้คนสนใจและให้ความสำคัญการเรียนรู้ ตลอดชีวิต 2) ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้ 3) เหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนและใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเพิ่ม โอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น 4) มหาวิทยาลัยใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้ จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น 5) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้มีรูปแบบ การศึกษาที่หลากหลายทั้งหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน 6) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างรวดเร็วทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น 7) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารข้อมูล ข่าวสารและสืบค้นข้อมูลรวดเร็วขึ้น 8) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีความคล่องตัวในการบริหาร จัดการเรียนการสอน 9) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นิสิตนักศึกษาตระหนักรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ 10) มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจากการเข้าสู่ประชาคม

อาเซียนมากขึ้น 11) การเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้การบริหารจัดการคล่องขึ้น 12) รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู การผลิตและพัฒนาครูทำให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น 13) นโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้นักศึกษาต่างชาติมากขึ้น 14) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น และ 15) มีการแข่งขันปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น

4. อุปสรรค มี 9 ข้อ คือ 1) นโยบายภาครัฐขาดความต่อเนื่องทำให้การพัฒนาสถาบันชะลอการพัฒนา 2) การเปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษาทำให้มีการแข่งขันรุนแรง 3) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองทำให้ประชาชนขาดความสามัคคี 4) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทำให้ได้รับงบประมาณลดลง 5) สภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข ส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา 6) เหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษา 7) กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ 8) มีสิ่งเร้าภายนอกมากทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม (สัมภาระณ์) และ 9) เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้สถาบัน อุดมศึกษาต้องลงทุนสูง

ตอนที่ 4 ภาพอนาคต (Scenario Planning) กลยุทธ์การพัฒนาระบบผู้นำของนิสิต นักศึกษาศาสตร ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต (Scenario Planning) เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาระบบผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตร ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุข อาชีวอารุง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปภาพอนาคตการพัฒนาระบบผู้นำนิสิตนักศึกษาศาสตร ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ดังนี้

ภาพอนาคตนิสิตนักศึกษาศาสตร ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตในอนาคต (พ.ศ. 2555 - 2564) ควรมีความเป็นผู้นำแบบ Change Leader คือเป็นผู้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ เป็นผู้ที่มีความคิดเชิงเหตุผล รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีความพากเพียรอดสาหัส ซื่อสัตย์ มีวินัย มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริง มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและวัฒนธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีประเด็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาเจตคติความเป็นครูและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูในแต่ละชั้นปี (Student Year Based)

2. บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา
3. เสริมสร้างค่านิยม ทักษะคิดและประสบการณ์การทำงานกิจกรรม
4. ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นลักษณะการบูรณาการ
5. พัฒนาต้นแบบ (Role Model)
6. สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
7. สนับสนุนการจัดทำ Portfolio และ Transcript กิจกรรม
8. กำหนดอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ตามบริบทของสถาบัน

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาระดับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาระดับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 นั้น ผู้วิจัยได้นำจากข้อเสนอแนะของที่ประชุมมากำหนดเป็นร่างกลยุทธ์เพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแก้ไขเพิ่มเติมเป็นกลยุทธ์การพัฒนาระดับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ประกอบด้วย 3 ประเด็น ยุทธศาสตร์ 16 กลยุทธ์ และ 24 มาตรการ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาระดับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 - 2564 (หน้า 204) ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 นิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีภาวะผู้นำและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 8 กลยุทธ์ 15 มาตรการ ได้แก่ 1) บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา การบริการวิชาการ และงานวิจัยในรายวิชา 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ และทักษะการปฏิบัติงาน 3) การพัฒนาครูต้นแบบ 4) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐาน TQF ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม 5) พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นการสร้าง ความตระหนักและการรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการสร้างเป้าหมายชีวิต 6) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ การทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา 7) ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และ 8) พัฒนาระดับนิสิตนักศึกษาครูที่พึงประสงค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 5 มาตรการ คือ 1) เสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจใน

วิชาชีพครูเพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู 2) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณา 3) สนับสนุน การสร้างค่านิยมร่วมในการเป็นบัณฑิตครูผู้นำที่ดี มีความ پاکเพียร และจิตสำนึกสาธารณะ และ 4) สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 นิสิตนักศึกษาเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 4 มาตรการ คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงออกทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา 2) พัฒนา ความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3) การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการ อภิปรายผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิตในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาก้าวหน้าผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญา บัณฑิตในปัจจุบัน

ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ในปัจจุบัน ของคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะ ในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.94$, $\bar{x}=3.95$, $\bar{x}=3.94$) เนื่องจากการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยจะหล่อหลอม ปลูกฝังและพัฒนานิสิตนักศึกษาในทุกด้านเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

เพื่อให้ออกไปรับผิดชอบในการพัฒนาประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำด้านที่มากที่สุดของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์คือด้านมนุษยสัมพันธ์ และการเข้าสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$, $\bar{x}=4.01$, $\bar{x}=4.05$) เนื่องจากนิสิตนักศึกษาต้องอยู่ร่วมกัน การได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่ายขึ้น และมีภาวะผู้นำด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.82$) แต่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ สืบเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์บางส่วนไม่ได้เป็นเด็กที่เก่ง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2544) ที่พบว่าปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูคือ ผู้เข้าสู่วิชาชีพครูมีคุณภาพทางวิชาการต่ำ ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายบางส่วนเลือกเรียนวิชาชีพครูในลำดับหลังๆ ทำให้ระดับความคิดเห็นในด้านสติปัญญาของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เมื่อศึกษาในแต่ละด้านพบรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มากที่สุดและอยู่ในระดับมากคือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x}=4.03$, $\bar{x}=4.16$) มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด ($\bar{x}=4.06$) เนื่องจากการปลูกฝังของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์จะมุ่งเน้นให้เด็กอยู่ในกรอบระเบียบวินัย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้อื่น สอดคล้องกับ อีรศักดิ์ อัครบวร (2545) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในตัวครูให้แก่ศิษย์ ศิษย์จะเกิดความเชื่อถือต่อครูได้ง่ายหากว่าครูมีบุคลิกภาพที่ดี สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.81$) และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x}=3.86$) อาจเนื่องมาจากถูกรอบให้ปฏิบัติตามจารีตประเพณี จึงไม่กล้าออกนอกกรอบและทำให้ขาดความเชื่อมั่น

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ การมีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ($\bar{x}=4.18$) วางตัวให้เป็นที่นิยมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=4.06$) และการแสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป ($\bar{x}=4.16$) เนื่องจากการอยู่ในกลุ่มเพื่อนจะทำให้ นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีการเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและมีการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกสื่อกัน (ชาติชาย

หมั่นสมัคร, 2542) และสอดคล้องกับรอย (Roy, 1976) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการปรับตัวตามความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น (Interdependence Relations) ไว้ว่า เป็นการตอบสนองของความ ต้องการพื้นฐานของบุคคล เพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม ดังนั้นความพอเหมาะระหว่าง การพึ่งตนเอง การพึ่งผู้อื่น และการให้ผู้อื่นพึ่งพาตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงทั้งทางด้านจิตใจ และสังคม โดยที่คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ เข้าใจธรรมชาติความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{x}=3.93$, $\bar{x}=3.88$)

ด้านการนำและการจัดการ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ ($\bar{x}=4.29$, $\bar{x}=4.08$) และ มีความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{x}=4.17$) เนื่องจากนิสิตนักศึกษาอยู่ในช่วงของ Z Generation หรือ Gen Z อยู่ในสังคมที่ความเท่าเทียมทางเพศมีความชัดเจนทั้งในที่ทำงานและที่บ้าน พ่อและแม่ทำงาน full time นอกบ้าน จึงได้รับการเลี้ยงดูจากคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ Gen Z เป็นรุ่นแรกที่เห็นคนรุ่นเดียวกันและคนรุ่นพ่อแม่ที่รู้จักการทำงานกับ technology ซึ่งต่างจาก Gen Y ที่พบว่าตัวเองกับคนรุ่นพ่อแม่อย่าง Gen B มีความเข้าใจเทคโนโลยีที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง ในขณะที่ Gen Y ก้าวเข้าสู่ internet ในช่วงวัยรุ่นหรือวัยทำงาน แต่ Gen Z เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยี บางครั้งเด็กเหล่านี้อาจจะจินตนาการไม่ออกว่า โลกที่ไร้ internet นั้นเป็นอย่างไร(เราอยู่ในเจนเนอร์เรชั่นไหน?, 2011) จึงทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบกับประเทศไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยจึงทำให้เด็กและเยาวชนมีความเสรีภาพทางประชาธิปไตยมาก ส่วนคุณลักษณะภาวะผู้นำที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้ ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.85$, $\bar{x}=3.84$) เนื่องจากนิสิตนักศึกษาอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน จะมีวุฒิภาวะใกล้เคียงกัน ขาดประสบการณ์ในการประสานและการเจรจาต่อรองเพื่อไกล่เกลี่ยความขัดแย้งจึงทำให้ความสามารถด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

ด้านปฏิภาณไหวพริบ พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดอยู่ในระดับมาก คือ สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้ ($\bar{x}=4.29$) การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยและสามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้ ($\bar{x}=4.00$, $\bar{x}=4.14$) อาจเป็นเพราะว่าประเทศไทยประกอบด้วยคนหลายเผ่าพันธุ์ มีภาษาวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนาที่หลากหลายโดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา จึงทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่รวมกันได้อย่างดี สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่

สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.83$, $\bar{x}=3.84$, $\bar{x}=3.75$)

ด้านทักษะในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้ ($\bar{x}=4.26$, $\bar{x}=4.16$, และ $\bar{x}=4.08$) เนื่องจากนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ปี 1 จนถึงปีสุดท้าย ทำให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้วยการสอนส่วนบุคคลภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ การมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.54$, $\bar{x}=3.59$) สืบเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาความต้องการความสำเร็จและในหน่วยงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นครูที่ได้รับการปลูกฝังว่าครูที่ดีต้องเป็นผู้ที่มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2545) ทำให้นิสิตนักศึกษาคำนึงถึงผลสำเร็จของงานก่อนความเหมาะสมในด้านอื่นๆ

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี ($\bar{x}=4.20$) เป็นผู้ที่ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม ($\bar{x}=4.08$) และเป็นผู้ที่พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น ($\bar{x}=4.03$) เนื่องจากนิสิตนักศึกษาอยู่ในช่วงของ Z Generation คือเป็นเด็กที่เกิดในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990s จนถึงปัจจุบัน บ้างว่าเป็น iGeneration หรือ internet generation ที่เกิดมาพร้อมกับสังคม internet โดยแท้จริง เกิดจากพ่อแม่รุ่นใหม่อย่าง Gen X การดำเนินชีวิตแบบมีการติดต่อสื่อสารไร้สาย และสื่อบันเทิงต่างๆ เช่น DVD, WWW, MSN, มือถือ, YouTube เรียกได้ว่าเป็นเด็กที่เกิดจากสังคม digital (เราอยู่ในเจนเนอร์เรชันไหน?, 2011 : ออนไลน์) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลางและมาก คือ สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้ ($\bar{x}=3.40$, $\bar{x}=3.44$ และ $\bar{x}=3.70$) สอดคล้องกับการจัดอันดับของ IMD World Competitive Yearbook 2011 ที่พบว่า ในหมู่ชาติอาเซียน สิงคโปร์มีระดับทักษะภาษาอังกฤษสูงสุด ตามด้วยฟิลิปปินส์และมาเลเซีย สำหรับประเทศไทยยังเป็นรองประเทศอินโดนีเซีย (กิตติ ประเสริฐสุข, 2012)

ด้านสติปัญญา พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ($\bar{x}=3.86$, $\bar{x}=3.89$) และมีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง ($\bar{x}=4.01$) เนื่องมาจากวิทยาการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้นิสิตนักศึกษาต้องค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับคุณสมบัติที่สำคัญในการเป็นบัณฑิตครูคือ การใฝ่หาความรู้ให้แก่ตนเอง เพราะความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดปัญญา ความเฉลียวฉลาดและความก้าวหน้า ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ในสมัยที่วิทยาการต่างๆ ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วครูต้องกระตือรือร้นขนขวายติดตาม วิวัฒนาการทางวิชาการมากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้ก้าวทันโลก ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์...พระราชาบาท สมเด็จพระเทพรัตนฯ ราชสุดาฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู วันที่ 17 พฤษภาคม 2526 (สภาการศึกษา, 2553) สำหรับคุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับมาก คือ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และเป็นระบบ ($\bar{x}=3.72$, $\bar{x}=3.85$) และสามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ ($\bar{x}=3.71$)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่มากที่สุดและอยู่ในระดับมาก คือ มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{x}=4.22$) และเป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความเป็นครูและวิชาชีพครู ($\bar{x}=4.21$, $\bar{x}=4.24$) สำหรับลักษณะภาวะ ผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่น้อยที่สุดคือ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว มากกว่าส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.36$, $\bar{x}=3.64$) และเป็นคนสมัยนิยมปฏิบัติตนตามกระแส แฟชั่นต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.38$) สอดคล้องกับ วีระพร วีระถาวร (2550) กล่าวถึงวัยรุ่นไทยว่าเริ่มไม่มีระเบียบมากขึ้น แต่งกายในชุดเครื่องแบบที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องตาม ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการแต่งกายสำหรับนิสิตนักศึกษา แต่งกายตามแฟชั่น (สมัยนิยม) โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ นิสิตนักศึกษาบางส่วนขาดวิจารณญาณที่จะแยกแยะว่าอะไรคือ เครื่องแบบและอะไรคือแฟชั่น ซึ่งปัญหาการแต่งกายสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของ กระบวนการพัฒนาคนของสังคมไทย เพราะการแต่งกายนั้นเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ผลการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับ ปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ.2555 - 2564 ประกอบด้วย

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้าน บุคลิกภาพในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด มี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีความ پاکเพียร อุตสาหะ 2) มีน้ำใจโอบอ้อมอารี 3) เป็นคนเปิดเผย และ 4) ยิ้มแย้มแจ่มใสและร่าเริงอยู่เสมอ สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูไทยใน ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562) (เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม, ภารดี อนันต์นาวิ และ คุณวุฒิ คนฉลาด,

2553) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพความเป็นครู มีความฉลาด 6 ด้าน (6 Qs – Six Quotients) พบว่าครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562) ควรมีความฉลาดด้านสังคม (Social Quotients: SQ) ได้แก่ เป็นผู้ที่มีการแต่งกายดี การยิ้มแย้มแจ่มใส การสร้างความสัมพันธ์ด้วยการสปรดา คุณมีความสุข มองโลกในแง่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การวางตัวดี การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อองค์กร ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง

ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคมในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้อย่างกลมกลืน สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเยาวชนเป็นสมรรถภาพทั้งภายในตนและภายนอกตนและเป็นความสามารถที่จะนำตนเองและนำผู้อื่น ความสามารถหนึ่งคือสมรรถภาพทางสังคม (Social capabilities) เป็นความสามารถที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น

ด้านการนำและการจัดการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านการนำและการจัดการในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ นำทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ สอดคล้องกับการปฏิญาของครูในวาระแห่งการรวมใจของครูไทยในวันครูโลก ครั้งที่ 1 ว่า “เราจะระดมปัญญา สร้างพลังความสามารถ เพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา” (สิริพร บุญญานันต์, 2552) ซึ่งหมายถึงครูไทยหรือบัณฑิตครูไทยในอนาคตควรต้องสามารถสร้างและนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนได้

ด้านปฏิภาณไหวพริบ ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านปฏิภาณไหวพริบในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ มีปฏิภาณไหวพริบรู้เท่าทันบุคคล ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เนื่องจากในอนาคตครูจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนมากขึ้นจากการกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลจัดการศึกษาได้ตามความพร้อมและความต้องการในท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชน (พิณสุดา สิริรังศรี, 2552) พร้อมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองให้สามารถข้ามผ่านเหตุการณ์ที่ยากลำบากหรืออุปสรรคได้ โดยสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์หาสาเหตุและปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของอุปสรรค หาแนวทางแก้ไข สามารถแก้วิกฤตเป็นโอกาส สามารถ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นครูในอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่รู้เท่าทันเหตุการณ์และบุคคลต่างๆ (เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และคณะ, 2553)

ด้านทักษะในการทำงาน ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ด้านทักษะในการทำงานในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ 1) มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบและกระบวนการทำงาน การวางแผน การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน 2) มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานในสาขาวิชาชีพ มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่หลากหลาย 3) ทำงานอย่างจริงจังโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของงานให้เป็นที่ยอมรับในทุกระดับขององค์กร 4) เป็นผู้ที่เรียนรู้ ปฏิบัติและศึกษาเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และ 5) สามารถบริหารเวลาทั้งในการทำงานและในเรื่องส่วนตัว สอดคล้องกับการปฏิญญาในวันครูโลกว่าครูต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้พร้อมในการพัฒนาคุณภาพของศิษย์และสังคม (สิริพร บุญญานันต์, 2552) และ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเยาวชนหนึ่งคือ ความสามารถในการอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นทักษะในการบริหารงาน มีเทคนิคในการทำงาน เพิ่มอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง

ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกคุณลักษณะโดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ 1) สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสมกับวิชาชีพ 2) เป็นผู้รู้เท่าทันเทคโนโลยีโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม 3) สามารถใช้ภาษาไทยและคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด การเขียน และ 4) สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารและค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) เพื่อเชื่อมโยงระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ พบว่า สมรรถนะที่เป็นแกนกลางหรือแกนหลัก (Core/Key Competency) ประกอบด้วยสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) การสื่อสาร การบันทึก การจัดทำรายงาน และการสรุปประเด็น สอดคล้องกับ Rutherford, Tracy A. et al. (2002) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นทักษะหนึ่งของภาวะผู้นำเยาวชน เป็นทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น การเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้นำในการอภิปราย ความสามารถในการกำหนดทิศทางของภารกิจที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ดังนั้น

บัณฑิตครูในอนาคตจึงต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศได้ เป็นอย่างดีพร้อมกับสามารถเลือกสรร คัดกรองสารสนเทศในสื่อต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้เหมาะสม สอดคล้องกับ วิจารย์พานิช (2555) ที่กล่าวถึงทักษะครูเพื่อศิษย์ไทย ในศตวรรษที่ 21 ว่า ควรมีทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมที่ประกอบด้วย ความริเริ่มสร้างสรรค์ และนวัตกรรม การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย มีความรู้ด้านสารสนเทศ มีความรู้เกี่ยวกับสื่อ และมีความรู้ด้านเทคโนโลยี

ด้านสติปัญญา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้าน สติปัญญาในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ พร้อมที่จะรับและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม ศิษย์และเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏิญญาวันครูโลก ครั้งที่ 1 ว่า ครูเป็นกัลยาณมิตร ส่งสอนศิษย์ทั้งจิตใจ ปัญญาและการปฏิบัติตน ทุกก้าวย่าง ทุกขั้นตอน ครูได้สร้างผลงาน รั้งสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมด้วย ความรู้ ความคิด ความสามารถและความดี (สิริพร บุญญานันต์, 2552)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกคุณลักษณะ โดยคุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2554) กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนามนุษย์ว่าด้านที่ต้องเน้นในการพัฒนามากที่สุดคือด้านจิตพิสัย เช่น ความเอื้ออาทร การมีวิสัยและความซื่อสัตย์ ซึ่งความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ และมั่นใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู (Hessong and Weeks, 1987 อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2545)

ตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

จากผลการวิจัยการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 พบว่า วิสัยทัศน์คือ “บัณฑิต ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้นำสังคม และเป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน” โดยมี พันธกิจ คือ เสริมสร้างและพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ให้มี ลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และอุดมการณ์ความเป็นครูมีทักษะ และความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย อันเป็นที่ยอมรับในสังคมและภูมิภาคอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทย

ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่งดงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนอง ต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) และสอดคล้องกับความคาดหวังของ การผลิตบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มุ่งหวังให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศ ด้านคุณภาพ และคุณธรรมมีลักษณะเป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้วิธีเรียนและเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีพ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555) จากผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้และสามารถขับเคลื่อนไปได้นั้นประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 16 กลยุทธ์ และ 24 มาตรการ พร้อมโครงการ/กิจกรรมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เมื่อพิจารณาตามกลยุทธ์ อธิบายได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมีภาวะผู้นำ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยกลยุทธ์ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา การบริการวิชาการ และงานวิจัย ในรายวิชา เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งบูรพาพิศ พลอยสุวรรณ (2552) กล่าวว่า การบูรณาการทางการศึกษา หมายถึง การรวมสิ่งต่างๆ ใน กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมให้เต็มเป็นองค์รวมเดียวกันและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งหากใช้แนวทางการจัดการศึกษาแบบเดิมก็จะตามโลกไม่ทันและ ไม่สอดคล้องกับสภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะตอบสนองต่อ ความสามารถในหลายๆ ด้านของผู้เรียน และสร้างความรู้ ทักษะและเจตคติแบบพหุปัญญา (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551) สอดคล้องกับ แมดเสน (Madsen, 2007 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2552) ที่ศึกษาการพัฒนาความเป็นผู้นำของอธิการบดีสตรีของมหาวิทยาลัยสมัย เป็นเด็ก โดยมีความเชื่อว่าประสบการณ์ทุกชนิดในวัยเด็กมีอิทธิพลและจำเป็นต่อความเจริญงอกงาม และการพัฒนาของบุคคล โดยพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนสมัยเป็นเด็กนั้นผู้นำสตรีจะเรียนรู้ทักษะ การเป็นผู้นำทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน มีความรู้ลึกที่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน ชอบทำและเข้าร่วม กิจกรรมโดยยอมรับว่ากิจกรรมต่างๆ ในวัยเด็กมีส่วนช่วยส่งเสริมอย่างสำคัญในการพัฒนาทักษะ และความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้ที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งการพัฒนาให้นิสิตนักศึกษา

ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็กต่อไป ดังนั้นควรปรับกระบวนการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาในรายวิชาเพื่อการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำในหลักสูตรพร้อมจัดตั้งหน่วยงานบูรณาการทางวิชาการเพื่อรับผิดชอบในการบูรณาการการเรียนการสอน และสร้างจิตสำนึกหรือจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ นิสิตนักศึกษาให้เกิดขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการคิดและทักษะการปฏิบัติงาน ซึ่งพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, 2546) กล่าวว่า การศึกษาที่แท้จริงต้องพัฒนาสมรรถภาพ (Learning to do) หมายถึง เรียนเพื่อใช้ทำงาน มุ่งภาคปฏิบัติให้มีความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ความสามารถและทักษะนี้เกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองและพัฒนาความสามารถของตนโดยมีส่วนร่วมในโครงการประสบการณ์ในงานอาชีพหรืองานทางสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งกลยุทธ์นี้เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตศึกษามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (active participation) ทั้งด้านร่างกาย ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก (อารมณ์) และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (สังคม) ในกระบวนการเรียนรู้ (ทิตนา เขมมณี, 2545) สอดคล้องกับข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาว่า ครูและคณาจารย์ทุกระดับ การศึกษาต้องร่วมกันปรับวิธีเรียนและเปลี่ยนวิธีสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง สามารถแยกแยะความรู้ที่ดี มีประโยชน์ และปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูต้นแบบเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาได้ซึมซับกระบวนการ วิธีการปฏิบัติตน และการทำงานที่ดีจากครูดีเด่นในด้านต่างๆ ซึ่งความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นหลังจากฝึกอบรมการพัฒนาภาวะผู้นำคือความสามารถในการหาแม่แบบ (role model) ของผู้นำที่ดี และความสามารถที่จะเป็นแม่แบบของคนอื่น (Ricketts and Rudd, 2002) ซึ่งตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดีในสังคมมีค่ามากต่อการพัฒนาด้านคุณลักษณะ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย หรือบุคลิกภาพ การมีต้นแบบที่ดีเป็นเสมือนการสอนในทางอ้อมซึ่งอาจให้ผลมากกว่าการสอนโดยตรงด้วยการบอก อธิบายและอบรม (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบว่า จุดอ่อนคือนิสิตนักศึกษาขาดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ แต่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ความรู้เป็นหลัก ประกอบกับสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นมหาวิทยาลัยจึงใช้โอกาสจากประสบการณ์และ

ความรู้จากอาจารย์ที่เกษียณแล้ว ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ดีเด่นกับนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน การจัดตั้งสถาบันบ่มเพาะครูต้นแบบเพื่อปลูกฝังและสร้างค่านิยม เจตคติความเป็นครู และการจัดตั้งชุมชนนิสิตนักศึกษาครูบนสื่อออนไลน์ (web site) เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐาน TQF ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม เป็นกลยุทธ์ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่คาดหวังให้บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีทักษะและคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม เซอร์วิสเซส ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) การพัฒนาหลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนไปสู่โลกแห่งอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมวัฒนธรรม และวิถีการดำรงชีวิต เศรษฐกิจและการเมือง หลักสูตรที่ดีจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ เตรียมผู้เรียนไปสู่โลกอนาคตได้โดยให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความรู้ที่เป็นสากล เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสามารถ ทักษะกระบวนการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดวิจารณ์ จิตสาธารณะ และคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2550) ดังนั้นหลักสูตรการผลิตครูควรมีความหลากหลาย และต้องกำหนดรายวิชาที่ครอบคลุมแต่ละระดับช่วงชั้นตามวัยผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการผลิตครูที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับ เช่น หลักสูตร 4 ปี, 4+1, 4+2, 5+1 (เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2554)

กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นการสร้างคุณธรรมและความรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการสร้างเป้าหมายชีวิต เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมนุษย์และเป็นพลเมืองดี ในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงในสังคม ด้วยการสร้างรายวิชาที่เน้นการสร้างคุณธรรมและรู้เท่าทัน การสร้างกระบวนการคิด และการสร้างเป้าหมายชีวิตให้กับนิสิตนักศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา เนื่องจากคณาจารย์มี

ภาระงานสอนมากพร้อมทั้งต้องทำผลงานวิจัยทำให้มีเวลาในการดูแลนิสิตนักศึกษาน้อยลง แต่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้สามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เข้าถึงได้ง่ายขึ้น มีความคล่องตัว และสามารถสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว ทำให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนการสอนมากขึ้น พร้อมกับปรับปรุงบทเรียนและสื่อการสอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เข้าถึงง่าย และมี 2 ภาษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมกับการพัฒนาทักษะความรู้ในการผลิตสื่อการสอน การเข้าถึงแหล่งความรู้และการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยีให้กับนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ กล้า ทองขาว (2552) กล่าวว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เป็นแนวทางการศึกษาทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าถึงการศึกษาโดยไม่มีข้อจำกัดด้านผู้สอน วัน เวลาและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้สนใจสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิต สามารถสื่อสารเพื่อการเรียนรู้กับบุคคลอื่นได้ทั่วทุกมุมโลก ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ควรเป็นผู้ที่มีศักยภาพในสารสนเทศ ต้องสามารถเลือกใช้เครื่องมือทาง ICT เพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ ใช้เครื่องมือที่เลือกเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม ต้องสามารถจัดการ บริหาร จัดเก็บและนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ได้ โดยสามารถนำแหล่งข้อมูลหลากหลายแหล่งมารวมกันใช้ในหลายสื่อหรืออุปกรณ์เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยประเมินได้ว่าจะใช้ข้อมูลขนาดไหน เพื่อตอบโจทย์ พร้อมกับควรสร้าง ดัดแปลง ประยุกต์ข้อมูลที่มีอยู่มาประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่ได้ และสามารถสื่อสารสารสนเทศเป็นและรู้ว่าข้อมูลประเภทใดเหมาะกับกลุ่มใด (พงษ์ ผาวิจิตร, 2010)

กลยุทธ์ที่ 7 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษา มีความรู้สึกเหมือนบ้านหลังที่ 2 ที่มีสภาพแวดล้อมและสวัสดิการที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง โดยการพัฒนาพื้นที่บริเวณคณะให้เป็นเขต TECHNOLOGY ZONE มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา พร้อมทั้งควรปรับปรุงฐานข้อมูลระบบการจัดการทรัพยากรและพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Astin (1993) ที่กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการพัฒนา นิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ และมีผลต่อประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา ยังเป็นการหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีวัฒนธรรมและ อารยธรรมที่ดีเมื่อสำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและเพียงพอเป็นที่ประทับใจ ซึ่งการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นแกนกลางนั้นควรจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง คือ มีห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ อุปกรณ์การสอนต้องทันสมัย ศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ในแต่ละศาสตร์เพื่อให้มีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงมีบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ ที่

ส่งเสริมและเชื้ออำนาจในด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและกีฬา (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคนอื่นๆ, 2552)

กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูที่พึงประสงค์ เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษามีลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูและกำหนดอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ การ เสริมสร้างค่านิยม ทศนคติและประสบการณ์การทำงานโดยการสร้างความตระหนักให้นิสิต นักศึกษาเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการทำกิจกรรมความดีและการทำกิจกรรมของนิสิต นักศึกษาในด้านต่างๆ โดยที่มหาวิทยาลัยควรออกหนังสือรับรองแสดงการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ นิสิตนักศึกษาควบคู่กับเอกสารแสดงผลการศึกษาเพื่อให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าของกิจกรรม (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2530 อ้างถึงใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคนอื่นๆ, 2552) ด้วยการ ร่วมกันกำหนดลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูที่พึงประสงค์ พร้อมจัดทำแผน โครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แต่ละชั้นปี (Student Year Based) เช่น โครงการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว โครงการพัฒนาทางสติปัญญา พัฒนาระบบการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ และการ พัฒนา EQ โครงการพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการตนเอง การวางแผนและการบริหารเวลา โครงการเสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำ การจัดการและการทำงาน เป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพและวัฒนธรรมองค์กร โครงการ เสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำ การจัดการและการทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและ การพัฒนาวิชาชีพและวัฒนธรรมองค์กร โครงการสร้างความตระหนัก การเสียสละ การอุทิศตนเพื่อ สังคมและประเทศชาติ เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างเจตคติและ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูเพื่อให้นิสิตนักศึกษาเห็น ความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู เป็นกลยุทธ์ที่ให้นิสิตนักศึกษามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และความเป็นครู ความรัก ความเลื่อมใสศรัทธาและแรงดลใจล้วนเป็นพลังสำคัญที่จะทำให้คนมี ความมุ่งมั่น มีความพยายาม ให้ความร่วมมือปฏิบัติในสิ่งที่ต้องการ จึงต้องคิดหาวิธี กิจกรรมสร้าง บรรยากาศหรือสถานการณ์ให้เกิดความรัก เลื่อมใส ศรัทธาหรือแรงดลใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ด้วยการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูโดยยึดกระบวนการพัฒนานิสิต นักศึกษาในแต่ละชั้นปี (Student Year Based) เช่น จัดกิจกรรมการอบรมความรู้เกี่ยวกับพื้นฐาน ของความเป็นครู การสร้างนวัตกรรมการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ การสร้างสถานการณ์จำลอง

ฝึกการสอนแบบกลุ่ม การศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น และกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาการศึกษา ชนบทเพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับนิสิตนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา ร่วมกับการปรับปรุงรูปแบบ กิจกรรมปฐมนิเทศเพื่อสร้างอุดมการณ์และความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู โดยกำหนดให้มีกิจกรรมที่ มุ่งเน้นสร้างอุดมการณ์ความเป็นครูผู้นำที่ดี การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพและการปรับตัว มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์ดีเด่น ศิษย์เก่าดีเด่น และรุ่นพี่เกี่ยวกับการ สอนและการเป็นครูที่ดี และจัดกิจกรรมสร้างเป้าหมายชีวิต หรือการปฏิญาณตนในการเรียนและ การเป็นครูผู้นำที่ดีของสังคม สอดคล้องกับ สำเนาฯ ขจรศิลป์ (2537) ที่กล่าวว่า การจัดปฐมนิเทศ (Orientation) เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาใหม่ ได้ทราบถึงสภาพแวดล้อม ระบบการศึกษา และ วัตถุประสงค์ของสถาบัน ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของสถาบันและทำให้ สามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552) กล่าวถึงการฟื้นฟู ศรัทธาวิชาชีพว่า ประกอบด้วย การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษา สร้างและ พัฒนาระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกื้อกูล

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ และความเมตตากรุณา เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาเป็นครูที่ดี ดังพระบรม ราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งพระราชทานแก่ครูอาวุโสเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2523 ดังนี้ “...ครูที่แท้นั้นเป็นผู้ทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่นขยันและอดุสาหะ พากเพียร ต้อง เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ เสียสละ ต้องหนักแน่นอดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความ ประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความ สะดวกสบายและความสนุกรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ ต้อง ซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลางไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้อง อบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งด้านวิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล...” (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2545) การปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยการทำให้มีการบูรณาการ กิจกรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณาในการเรียนการสอน รายวิชาและนอกชั้นเรียน ทั้งการสอดแทรกความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณา ในรายวิชา และการจัดโครงการเพื่อปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ และความเมตตากรุณา

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนการสร้างค่านิยมร่วมในการเป็นบัณฑิตครูผู้นำที่ดี มีความ พากเพียร และจิตสำนึกสาธารณะ เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มี ค่านิยมของการเป็นครูที่เป็นลักษณะเด่นพิเศษของนักศึกษาครู ที่เป็นผู้มีความพากเพียร และ

จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งการกำหนดค่านิยมร่วมจะทำให้การพัฒนาการปลูกฝังแนวประพฤติปฏิบัติที่คาดหวังจะให้เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เกิดความโดดเด่น มีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่เชื่อถือของสังคม ซึ่งคุณธรรมที่สำคัญของครูประการหนึ่งคือ การตั้งปณิธานที่จะเป็นพลังผลักดันสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาเยาวชน เศรษฐกิจ สังคมของชุมชน และชาติบ้านเมือง (พะยอม แก้วกำเนิด, 2550) โดยการสร้างความร่วมมือในกลุ่มผู้สอนเพื่อกำหนดพฤติกรรมและแนวปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยสอดคล้องกับพฤติกรรมต่างๆ ในการสอนที่เน้นให้นิสิตนักศึกษามีความ پاکเพียร และจิตสำนึกสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้นิสิตนักศึกษามีความตระหนักถึงความเป็นชาติไทย ด้วยการกำหนดให้มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นจัดโครงการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ “นโยบายสถานศึกษา 3D” ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) เพื่อให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน หรือ 3D คือ Democracy ยึดมั่นประชาธิปไตย Decency มีคุณธรรม ความเป็นไทย และ Drug-Free ห่างไกลยาเสพติด โดยกิจกรรมต้องเป็นเป็นกิจกรรมเชิงลึกที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดมโนสำนึก รู้ผิดชอบชั่วดี มีวิถีปฏิบัติอันดีงามในชีวิตจริง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2554) ข้อ 4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ที่มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนานิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงออกทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา เนื่องจากจุดแข็งคือคณะมีนโยบาย แผน และกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยมีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกด้านก่อนสำเร็จการศึกษาและมี Transcript กิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา รวมไปถึงมีเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนา นิสิตนักศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และศิษย์เก่าที่สามารถสนับสนุนการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้อย่างจริงจัง และเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนเกิดค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ลอกเลียนแบบ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และมีสิ่งรบกวนภายนอกทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สนใจทำกิจกรรม ประกอบกับสภาพแวดล้อมบริเวณสถาบันอุดมศึกษามีแหล่งอบายมุข จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ “1ชุมชน 1หลักสูตร” เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัสกับชุมชน เข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้นและทราบถึงความต้องการของชุมชนโดยร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการพัฒนามาก่อนสำเร็จการศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่าง นิสิตนักศึกษา กับชุมชน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชนตามหลักวิชาการ จัดโครงการประกวดกิจกรรมวิชาการด้านการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ถือเป็น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระหว่างชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปราชญ์ผู้รู้ในท้องถิ่น เพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันระหว่าง ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์ และจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง คณาจารย์และกิจกรรมระหว่างนิสิตนักศึกษาของคณะครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์แต่ละมหาวิทยาลัย พร้อมกันนี้สถาบันยังได้ใช้โอกาสจากประสบการณ์และความรู้จากสังคมผู้สูงอายุที่มีผู้ทรงคุณวุฒิ เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) ได้ให้ความหมายของเครือข่าย การเรียนรู้ไว้ คือ การประสานแหล่งความรู้ และข้อมูลข่าวสาร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ การปฏิบัติงานอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกันทั้งระหว่างงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาในและ นอกกระบวนโรงเรียนและระหว่างหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่างๆ ตลอดจนระบบ การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดและกระจายความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความต้องการของ บุคคลและชุมชน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษามีโอกาสจากการที่รัฐให้ความสำคัญในการพัฒนา ศักยภาพวิชาชีพครูและสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นประกอบกับนโยบายการเข้าสู่ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนทำให้จำนวนนักศึกษาต่างชาติเพิ่มขึ้นและมีการสร้างความร่วมมือร่วมกันระหว่างประเทศในอาเซียนในด้านต่างๆ จึงควรมีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภา คือ สร้างระบบการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา สร้างเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา และเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพ (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2552)

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นสารสนเทศ เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษามีทักษะทางด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553) ได้วิเคราะห์จุดอ่อนเรื่องภาษาของเยาวชนไทยพบว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีพื้นฐานความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาได้ในระดับสากล และระดับอาชีวศึกษา สำหรับอุดมศึกษามีระดับความเข้มข้นของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษน้อยเกินไป ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนิสิตนักศึกษาเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ เช่น การสนับสนุนให้มีการเรียนรายวิชาควบคู่กับการสนทนาภาษาอังกฤษ การจัดอบรมทักษะทางภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านในแต่ละหลักสูตร ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมรวมถึงการจัดโครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติด้วย สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2555) ที่มีนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งระบบจึงเสนอแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549 - 2553) ขึ้น ประกอบด้วย 1. ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร 2. พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร และ 3. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเพิ่มโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ในส่วนทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดให้มีโครงการพัฒนาทักษะการเข้าถึงสื่อดิจิทัล โครงการพัฒนาศักยภาพการใช้สารสนเทศ และโครงการสร้างบทเรียนออนไลน์ เพื่อเพิ่มทักษะให้มากขึ้น

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ นิสิตนักศึกษามีความรู้และเข้าใจประเทศในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อการสร้าง

ความเข้มแข็งให้เกิดในประชาคมอาเซียน โดยการกำหนดให้มีกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ทั้งโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิตนักศึกษาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม โครงการอาเซียนศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นครูในประเทศอาเซียน และโครงการฝึกงาน/ประสบการณ์ในประเทศอาเซียนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงาน ซึ่งสอดคล้องการกับประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน ผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาชะอำ หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน (Cha-Am Hua Hin Declaration on Strengthening Cooperation on Education to Achieve an ASEAN Caring and Sharing Community) โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และมีการเสนอให้มีการพัฒนาเนื้อหาพร้อมด้านอาเซียนสำหรับโรงเรียน เสนอให้มีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาด้านศิลปะและวัฒนธรรมของอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา การเสนอให้ภาษาของอาเซียนเป็นวิชาเลือกภาษาต่างชาติในโรงเรียน และการส่งเสริมโครงการระดับภูมิภาคที่สร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียน (ASEAN Awareness) ในหมู่เยาวชน เป็นการธำรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน และเป็นการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของครูคือการรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ และยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้สามารถดำรงชีวิตและการทำงานภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปมาอย่างสะดวกขึ้น ดังนั้นนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ต้องมีความพร้อมและสมรรถนะที่หลากหลาย พร้อมกับการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้เพื่อที่จะสามารถแข่งขันได้ในภูมิภาค สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล โดยมีกลยุทธ์ คือ พัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย กลยุทธ์การพัฒนาระดับผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิตในด้านต่างๆ พบว่า นิสิตนักศึกษามีภาวะผู้นำในด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$, $\bar{x}=3.91$, $\bar{x}=3.82$) น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพให้กับนิสิตนักศึกษาเพิ่มขึ้น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ปรับกระบวนการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการและกิจกรรมในรายวิชา พร้อมทั้งจัดตั้งให้มีหน่วยงานในการบริการงานวิชาการโดยเฉพาะ

1.2 ปรับปรุงวิธีการและระบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การลงมือปฏิบัติจริง โดยสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน และการเรียนแบบโครงการมากขึ้น พร้อมสร้างรายวิชาที่ฝึกวิธีการคิด การสร้างเป้าหมายชีวิต และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.3 จัดกิจกรรมเสริมสร้างและสัมผัสครุต้นแบบให้กับนิสิตนักศึกษาในด้านการพัฒนาตนเอง การพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาเครือข่ายและการพัฒนาชุมชน ให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัสกระบวนการและประสบการณ์การทำงานและการปฏิบัติตนจากครุดีเด่น รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลครุต้นแบบเพื่อให้สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้

1.4 จัดให้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัยตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ โดยให้ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา และปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้วย

1.5 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เช่น การใช้ e-learning, Social Network, M-learning และ Tablet, การสรรหาและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมี 2 ภาษา เป็นต้น

1.6 ส่งเสริมการจัดกิจกรรม/โครงการจิตอาสา เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักในการเป็นผู้ให้และเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น กิจกรรมค่ายครูอาสาเพื่อพัฒนาความรู้ในชนบท กิจกรรมสัมผัสผู้ด้อยโอกาส กิจกรรมการบริจาคสิ่งของเพื่อผู้ยากไร้ เป็นต้น เนื่องจากความคิดเห็นของคณาจารย์ และบุคลากรพบว่า นิสิตนักศึกษาจะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีการกำหนดให้กิจกรรมจิตอาสาเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ทุกคนต้องเข้าร่วมก่อนสำเร็จการศึกษา

2. ผลจากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 พบว่า บัณฑิตในอนาคตควรมีความเป็นผู้นำแบบ Change Leader เป็นผู้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ มีความคิดเชิงเหตุผล รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีความพากเพียรอดทนหาหะ ซื่อสัตย์มีวินัย มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รักและศรัทธาในวิชาชีพ รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกสาธารณะและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารและคณาจารย์ คณะครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ควรพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูที่พึงประสงค์เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 เสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาชีพครู ด้วยการจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้สอดคล้องกับนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี ตามเกณฑ์การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพจนสำเร็จการศึกษา เช่น การอบรมความรู้พื้นฐานความเป็นครู การสร้างนวัตกรรมการสอนแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีมาช่วย การจำลองสถานการณ์การฝึกสอนแบบกลุ่ม การศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น และค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เป็นต้น

2.2 ปรับปรุงรูปแบบการปฐมนิเทศที่เน้นกิจกรรมการสร้างอุดมการณ์ความเป็นครูผู้นำที่ดี การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์และศิษย์เก่าดีเด่น และกิจกรรมการปฏิญาณตนในการเรียนและการเป็นครูผู้นำที่ดีของสังคม

2.3 จัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา รวมถึงการสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันในการเป็นบัณฑิตครูที่มีความพากเพียรและมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยการบูรณาการและสอดแทรกในการเรียนการสอน รายวิชา จัดให้มีกิจกรรมเพื่อกำหนดพฤติกรรมและแนวปฏิบัติร่วมกันระหว่างคณาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การสร้างความพากเพียรและมีจิตสำนึกสาธารณะ พร้อมประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวปฏิบัติและจัดให้มีกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัตินั้นๆ

2.4 สนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนและกิจกรรมรับน้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภาวะผู้นำให้กับนิสิตนักศึกษาครูแนวทางหนึ่ง เช่น การจัดโครงการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว โครงการพัฒนาทางสติปัญญา กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์และการพัฒนา EQ โครงการพัฒนาทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการตนเอง การวางแผน และการบริหารเวลา โครงการเสริมสร้างการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและวัฒนธรรมองค์กร โครงการสร้างความตระหนัก การเสียสละ การอุทิศตนเพื่อสังคมและประเทศชาติ โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เป็นต้น

2.5 การสนับสนุนให้มีเวทีในการแสดงออกสำหรับนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมวิชาการเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ก่อนสำเร็จการศึกษา เช่น การจัดโครงการ 1ชุมชน : 1หลักสูตร โครงการประกวดกิจกรรมวิชาการด้านการศึกษานิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์

2.6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์ให้กับนิสิตนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันระหว่างคณาจารย์ ศิษย์เก่า นิสิตนักศึกษาปัจจุบันกับชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านและสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

2.7 พัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนิสิตนักศึกษา ด้วยการจัดอบรมและพัฒนาทักษะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาในประเทศอาเซียน โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ โครงการพัฒนาทักษะและศักยภาพในการใช้สารสนเทศ การเข้าถึงสื่อดิจิทัลและการสร้างบทเรียนออนไลน์ เป็นต้น

3. ผลจากการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 ประเด็น 16 กลยุทธ์ และ 23 มาตรการ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์เป็นบัณฑิตครูที่ทรงคุณค่า มีภาวะผู้นำ มีอุดมการณ์ และภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นที่ยอมรับของสังคมและภูมิภาคอาเซียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สนับสนุนการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาอย่างจริงจัง โดยการปรับปรุง

จำนวนหน่วยกิตการเรียนการสอนในวิชาการลงและเพิ่มน้ำหนักของชั่วโมงการทำกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษามากขึ้น เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับทักษะและประสบการณ์ให้เกิดกับการปฏิบัติกิจกรรมอย่างแท้จริง

3.2 สถาบันอุดมศึกษาควรจัดการพัฒนาภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบ ครบวงจร คือ

3.2.1 สร้างความตระหนักให้เกิดกับนิสิตนักศึกษาเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำกับตนเอง

3.2.2 สนับสนุนบุคลากร ทั้งคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ให้เป็นบุคคลที่สนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาอย่างแท้จริงโดยใช้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น

3.2.3 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถาบันให้เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำและมีบรรยากาศทางวิชาการ

3.2.4 สนับสนุนทรัพยากรในการอำนวยความสะดวกของการพัฒนาภาวะผู้นำในด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนา (Research&Development) ตามกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิตระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 ในแต่ละด้าน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม และมีการติดตามประเมินผล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กล้า ทองขาว. (2552). มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

กิตติ ประเสริฐสุข. (2012). **คอลัมน์ ASEAN Insight: ทักษะภาษาอังกฤษกับอาเซียน**. [ออนไลน์]: แหล่งที่มา : http://pr.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1179:2012-07-03-06-35-14&catid=76:asean-insight-&Itemid=100 [25 พฤศจิกายน 2554]

กิติพันธ์ รุจิรกุล. (2529). **การพัฒนาการเป็นผู้นำ**. อ้างถึงใน อาคม วัดไธสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2, สงขลา : ภารกิจเอกสารและตำรา กลุ่มงานบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **ยุควิกฤตเด็กและเยาวชน...ขาดภาวะผู้นำ**. การศึกษาวัดนี้: 28 มิถุนายน 2550.

คลังสมองของชาติ, สถาบัน. (2552). **ภาพอนาคตประเทศไทย 2562**. ม.ป.ท.

คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. (2544). **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา (พ.ศ. 2545-2549)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ.

จักร ดิงศภทิพย์. (2548). **กลยุทธ์: การสร้างและการนำไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ธรรมมลการพิมพ์.

จักรพรรดิ วัฒนา. (2552). "วิชาชีพควบคุมทางการศึกษา". ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช. (2549). ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาครัฐของไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 21. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 33 (1) : 82-90.

จิรวัดมน วิจิตร. (2542). **พื้นฐานทักษะการดำเนินกิจกรรมนิสิต**. กรุงเทพฯ : พี.ที.พัฒนาการพิมพ์.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2530). **เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รวบรวมบทความวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักวิชาการ. (2553). **บัณฑิตที่พึงประสงค์**. ม.ป.ท. (อัคราเนนา)

- เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม, ภาวดี อนันต์นาวิ และ คุณวุฒิ คนฉลาด. (2553). รายงานการวิจัย
ฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า
 (พ.ศ. 2562). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : www.ksp.or.th/ksp2009/upload/ksp.../2223-4625.pdf [25 พฤศจิกายน 2554]
- ชนิตา รัชทรัพย์มือง. (2541). การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายในเทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพูนุท ร่วมชาติ. (2548). **อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า** (พ.ศ. 2550-
 2559). ปรินญาณินพนธ์ดุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาติชาย หมั่นสมักร. (2542). **การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสหบทพิเศษ คณะ**
วิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินญา
 นินพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
 เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย, คณะเภสัชศาสตร์. (2551). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. ใน **ข่าวสาร**
วิชาการ 11/2551 พฤศจิกายน.
- ณรงค์ อุ๋ยนอง. (2549). **ยุทธศาสตร์การผลิตครูตามมาตรฐานวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏ :**
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎฐิบัณฑิต
 สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะ
 ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2551). **การบริหารแผนงานเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- دنوخ ต้นเทอดทิตย. (2007) ถึงเวลาหาผู้นำวิถีพุทธ. MBA MAGAZINE. November; 124-127.
- ดาวรุ่ง ชะระอ่า. (2547). **การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย.** วิทยานิพนธ์ปรินญา
 ดุษฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำ
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). **คุณภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิต.** ม.ป.ท.
- ทัศนีย์ จุลอดุง. (2547). **การวิเคราะห์ตัวประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของหัวหน้าหอผู้ป่วย**
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แชมมณี (2545). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี**
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2532). **การวางแผนเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

ธงชัย สันติวงษ์. (2546). **การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง.

ธนวัฒน์ สุวรรณจรัส (2548) **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิต**

นักศึกษาไทยระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
อุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2546). อ้างถึงใน ยุทธศาสตร์ ไทยวรรณ. (2550). **หลักการทําวิจัยและการทำ
วิทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ธานี กล่อมใจ และวารุณี เกตุอินทร์. (2550). **ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลภายหลังการฝึกปฏิบัติ
บทบาทผู้นำทางการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี**. สถาบัน
พระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

ธิดารัตน์ บุญนุช. (2543). **การพัฒนากิจกรรมนิตินักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2545). **ความเป็นครูไทย**. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์ (1996).

ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา**.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.

ธีระพร วีระถาวร. (2550). **ความเสื่อมทางวัฒนธรรมของสังคม?**. นสพ.มติชน วันเสาร์ที่ 24
กุมภาพันธ์ 2550. หน้า 9. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://library.acc.chula.ac.th/Article/Teerapom>
[25 พฤศจิกายน 2554]

นันทรัตน์ เจริญกุล. (2552). **เอกสารประกอบการสอน วิชา 2747410 ภาวะผู้นำทางการศึกษา
Educational Leadership (ED LEADERSHIP)**. สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา
นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นิตย สัมมาพันธ์. (2546). **ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ: บริษัท
อินโนกราฟฟิค.

บุตรี จารุโรจน์ และคณะ. (2550). **หลักการจัดการ. แปลจาก Management a Practical
Introduction**. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิลล์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **แนวคิดในการพัฒนามนุษย์**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา :
www.watpon.com/boonchom/16.doc [25 พฤศจิกายน 2554]

บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ. (2552). **บูรณาการทางการศึกษา. ใน สารานุกรมวิชาชีพครู
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

- ประกอบ คู่ปรัตน์. (2546). **คุณลักษณะของคนทำงานยุคใหม่**. ม.ป.ท. (อัสสัมชัญ)
- ประสิทธิ์ เขียวศรี. (2544). **การนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญ์วรรณ มุ่งการสิริ. (2545). **ผู้นำแห่งอนาคต (The Future of Leadership)** โดย วอร์เรน เบนนิส, เกรทเชน เอ็ม สปริตเซอร์ และโทมัส จี คัมมิงส์. กรุงเทพฯ : เอ.อาร์.บิสิเนสเพรส.
- เป็รื่อง กิรต์นักร. (2554). **การปฏิรูปการศึกษารอบสอง : การผลิตครูและการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : www.mua.go.th/users/bhes/front_home/.../8_01.pdf [18 กันยายน 2555]
- พรทิพย์ กาญจนนิต. (2552). **ผู้นำยุคไร้ (เส้น) สาย**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.fulbrightthai.org/data/knowledge/asaihl%20leader%20article.doc> [2 มิย.2552]
- พระเทพโศภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2546). **ทิศทางการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2546). **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). **การเสริมสร้างคุณลักษณะเด็กไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2537) อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, “การพัฒนานิสิตนักศึกษาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง.” **วารสารครุศาสตร์**. ตค.-ธค. 2537.
- พลัสณห์ โพธิ์ศรีทอง. (2553). **10 คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.sammajivasil.net/news11.htm> [20 ธันวาคม 2553]
- พลู เดชะรินทร์. (2546). **กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ**. กรุงเทพฯ : ฮาซัน พริ้นติ้ง.
- พลู เดชะรินทร์. (2547). **ยอดผู้นำยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์. (2555). **เอกสารประกอบการบรรยาย วิชาภาวะผู้นำ**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พะนอนม แก้วกำเนิด. (2550). **คุณธรรมของครู**. ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ 60 ปี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- พอใจ พุกกะคุปต์. (2551). **ผู้นำในอนาคต**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.wiseknow.com/content/view/280/1> [17 มิถุนายน 2008]

- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2552). รายงานการวิจัย เรื่อง ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี.
กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2547). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เฮาส์ออฟเคอร์มิสท์.
- พิชัย ลีพิพัฒน์ไพบูลย์. (2008). ภาวะผู้นำ การมุ่งเน้นไปสู่อุปนิสัยและทัศนคติ. For Quality.
March. 2008.
- พุทธกาล วัชร. (2539). วิสัยทัศน์ : ในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนา นักศึกษา, ใน **สรุปผล
การประชุมสัมมนาผู้บริหารและบุคลากรด้านกิจกรรมนักศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร และวัชเนย์ เซาว์ดำรง. (2548). รายงานการวิจัย **กรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร และวัชเนย์ เซาว์ดำรง. (2552). รายงานการวิจัย **กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2547). ภาวะผู้นำของไทยในอนาคต ใน ประยงค์ คงเมือง, ผู้นำ. พิมพ์
ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ไพโรจน์ บาลัน. (2551). **ทักษะการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ภาวะผู้นำ (Leadership)**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา: <http://www.siamhrd.com/leadership.html>
[29 ธันวาคม 2551]
- ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ. (2543). **การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทาง
ครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2531). อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ. (2550). **หลักการทำวิจัยและการทำ
วิทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภาวะผู้นำ**. (2551). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา: <http://www.siamhrd.com/leadership.html> [29 ธันวาคม
2551]
- มธุรส กุลจินต์. (2550). **พัฒนาทักษะผู้นำแบบมืออาชีพ แปลจาก Develop Your Leadership
Skill**. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2545). **การจัดการยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2 , กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- มหา'ลัย...มหาโหล ปริญญา=หนี+ตงงาน. (2552). ไทยรัฐ. (16 ตุลาคม 2552). หน้า 3.
- มหิดล, มหาวิทยาลัย. (2552). **ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.** [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.orsa.mahidol.ac.th/mahidol.ac.th> [29 ธันวาคม 2552]
- ยงยุทธ ยุทธยุทธ. (2546). **คู่มือผู้จัดการที่เก่งกว่าเหนือชั้นกว่า.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ยุทธ์ ไภยวรรณ. (2550). **หลักการทําวิจัยและการทําวิทยานิพนธ์.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์. (2546). **ผู้นำวิวัฒนาการ (Evolutionary leadership).** โดย Susan Annunzio. กรุงเทพฯ : เอ.อาร์.บิสิเนส เพรส.
- ยุทธนา ภาระนันท์. (2552). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.howareyou.co.th/download/70%20productivity.pdf>. [25 พฤศจิกายน 2552]
- เราอยู่ในเจนเนอร์เรชั่นไหน?**, (2011). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://trueguru.truelife.com/blogs/entry/26447> [8 ตุลาคม 2555]
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ (Leadership).** กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ลักษณะครูที่ดี.** (2002). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://board.dserver.org/s/satitchula/00000065.html> : [17 มกราคม 2002]
- ลิขิต ธีรเวคิน (2550). **ความเป็นผู้นำทางการเมือง.** [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : (http://www.dhiravegin.com/detail.php?item_id=000439) [16 มกราคม 2554]
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. (2548). **การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ.** พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: อินโนกราฟฟิกส์.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันดี มานศรีสุข และณัฐยา สันตระการผล. (2549). **ผู้นำแห่งความสำเร็จ (Corporate Catalysts).** โดย Dan Coughlin. กรุงเทพฯ: บิสกิต.
- วันชัย มีชาติ. (2551). **พฤติกรรมองค์กร การบริหารองค์กรสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันทนา ถิ่นกาญจน์. (2539). **ศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2537). “การพัฒนานิสิตนักศึกษาท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง”. **วารสารครุศาสตร์.** ตุลาคม – ธันวาคม 2537, (1-8).

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนานิสิตนักศึกษา**. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (๒๕๕๕). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจิตร สิ้นสิริ. (2534). **การอุดมศึกษาเชิงรุก**. กรุงเทพฯ: ชมรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชุดา กิจธรรรม. (2549). **การคาดการณ์อนาคตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกูล. (2553). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2551 – 2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม**. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). **การแสวงหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ : กรณีผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ,มหาวิทยาลัย. (2552). **ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา:<http://www.swu.ac.th/president/kongkit/attatuk.pdf> [29 ธันวาคม 2552]
- คิลปากร, มหาวิทยาลัย. (2552).**ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.kongkit.su.ac.th/structure/index3.htm> [29 ธันวาคม 2552]
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2554). **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : www.mua.go.th/users/tqf-hed/.../education5year_R.pdf
- ศุภรา อภิญญาพันธ์. (2549). **คุณลักษณะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่พึงประสงค์ ในปี พ.ศ.2559**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศรษฐกิจพอเพียง**. (2552). [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : (<http://th.wikipedia.org> ; [30 ธันวาคม 2552]
- สมคิด บางโม. (2548). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2550). การพัฒนาวิชาชีพ. ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ 60 ปี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

- สภาการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ. (2553). **คู่มือครู พระราโชวาทในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแก่บัณฑิตวิทยาลัยครูทั่วประเทศ พุทธศักราช 2526**. กรุงเทพฯ : เอส เอ็ม เซอร์คิทิเพรส.
- สมยศ นาวิกาน. (2551). **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สิริพร บุญญานันต์. (2552). วันครูโลก. ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เสถียร เป้นเหลือ. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. ปรินญานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสนาะ กลิ่นงาม. (2551). **รูปแบบใหม่ของผู้นำในอนาคต (Leadership for the Future)**. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี**. (มกราคม-ธันวาคม 2551) : 7-13.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2546). **การบริหารกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2552). ภาวะผู้นำเยาวชน. ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). **วิธีวิทยาการวิจัยคุณภาพ : การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล**. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- สุธรรม อารีกุลและคณะ. (2540). **วิกฤตอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2545). **วารสารราชบัณฑิตยสถาน**. ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (มค-มีค. 2545) : 3-4.
- สุภาพ ณ นครและคณะ. (2547). **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย**. สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สุภัททา พิณทะแพทย์. (2544). **การวิจัยเรื่อง : ผลกระทบของการศึกษาระบบกลุ่มใหญ่สวนสุนันทา ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.supattahaysamy.com/students%20learningbehavior.html> [28 กันยายน 2555]
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2550). **รายงานการวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักกิจการพิเศษ. (2552). **นโยบายสถานศึกษา 3D เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3D**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://social.obec.go.th/library/document/democracy/democracy-3d.pdf> [30 กันยายน 2555]
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. (2555) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙** [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf [30 กันยายน 2555]
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549) : ฉบับสรุป**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่อง ภาพอนาคตและกลยุทธ์ : เราจะใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 – 2565**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต**. สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบัณฑิตศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd)**. [ออนไลน์] : แหล่งที่มา : <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/> [30 พฤศจิกายน 2552]
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). **(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **รายงานสรุปสภาวะการขาดแคลนครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำเนาวิชาจริยศิลป์. (2525). **หลักกิจการนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำเนาวิชาจรศิลป์. (2538). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

อาคม วัดโสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2, สงขลา : ภาวกิจเอกสาร

และตำรา กลุ่มงานบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อัฉรา ไชยูปถัมภ์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม หนูทอง และคณะ. (2540). **ประมวลพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**

ภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2537.

กรุงเทพฯ : เซเว่นพรีนติ้งกรุ๊ป.

เอกชัย เอื้อเฟื้อ. (2537). **การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้าน**

ความเป็นผู้นำและด้านการทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต สาขาการอุดม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาษาอังกฤษ

Armstrong, M. (1999). **Leadership**. อ้างถึงใน ยงยุทธ ยุทธ. (2546). **คู่มือผู้จัดการที่เก่งกว่า**

เหนือชั้นกว่า. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

Astin, A.W. (1993). **What Matters in College**. San Francisco : Jossey-Bass.

Aumiller, E. (2009). **Framework for 21st Century Learning**. [online] : Available from :

<http://www.21stcenturyskill.org> [2009,December 19]

Barnard, Chester I. (1998). **The Functions of the Executive**. Boston: Houghton Mifflin Company.

Bennis, W. อ้างถึงใน ไพโรจน์ บาลัน. (2551). **ทักษะการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.

Certo, S. C. and Peter, J. P. (1991). **Strategic Management: Concept and Applications**.

New York: mcgraw-Hill.

Chiang. (2001). อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2550). **รายงานการวิจัยโครงการเร่งสร้าง**

คุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

Chickering, A.W. and Reisser, L. (1993). **Education and Identity**. Sanfrancisco : Jossey-Bass.

Coughlin, D. (2005). **Corporate Catalysts**. NJ. USA.: Career Press, 3 Tice Rd. Franklin Lakes.

- Dessler, G. (1998). *Management : Leading People and Organizations in the 21st Century*. London : Prentice Hall.
- Draft, R. L. (2005). *The leadership experience*. (3rd ed.) Manson, OH : Thomson South-Western.
- DuBrin, A. J. (1998). *Leadership : research, findings, practice, and skills*. (2nd ed.) New York, NY : Houghton Mifflin.
- Joseph, E.C. (n.d.) *Futurist Skill, Tools & Information Trend Forecasting*. อ้างถึงใน วิชชุดา กิจจรธรรม. (2549). **การคาดการณ์อนาคตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : การประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Goldsmith and Others. (2003). Cited in Osland, J.S. and Other (2008). *Global Leadership Research, Practice, and Development*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Harton, D.N., & Koopman, P.L. (2001). *Leadership in Organization*. Handbook of Industrial, Work, and Organization Psychology : Vol.2 Organization Psychology. London.
- Henderson, B. (1989). The origin of Strategy. *Harvard Business Review*. November-December.
- Harold, W. (2009). [online] : Available from : <http://www.okhouse.gov/Members/Measures/HAROLD%20WRIGHT-HB2004.DOC> [2009 December 31]
- Hoy, W. K. and Miskel, C.G.. (2001). *Educational Administration*. 6 th ed. Singapore : McGraw-Hill.
- Hooper and Potter. (1997). อ้างถึงใน นิตย สัมมาพันธ์. (2546). **ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ: บริษัท อินโนกราฟฟิค.
- Kotler, P., and Murphy, P. E. (1981). Strategic Planning for Higher Education. *Journal of Higher Education*. 52 (1981) : 470 - 489.
- Krames, J. A. (2005). *Jack Welch and th 4E's of leadership : how to put GE's leadership formula to work in your organization*. New York : McGraw-Hill.
- Krejcie and Morgan. (1970). อ้างถึงใน พิษิต ฤทธิจรูญ. (2547). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เฮาส์ออฟเคอร์มิสท์.

- Lautzenheiser, T. (2009). **The Selection and Development of Effective Student Leaders.**).
 [online] : Available from : <http://www.musicforall.org/programs/gn/downloads/./Selectionpdf>. [2009, December 31]
- Lussier, R. N. (1996). **Human relation in organizations : A skill-building approach.** (2nd ed.)
 Chicago, IL : Irwin, Inc.
- Luecke, R. and Collis, D. J. (2005). **Strategy : Creating and Implementing.** Harvard
 Business School Press.
- Madsen, Susan R. (2007). "Developing Leadership". *Journal of Educational Administration.*
 Vol. 45 No.1, pp. 99 – 118. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2552). ภาวะผู้นำเยาวชน.
 ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องใน
 โอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา80 พรรษา.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานเลขาธิการ
 ครูสภา.
- Mills, A. and Bishop, P. (2000). **Applide futurism : An Introduction for actuaries.** [online] :
 Available from : www.soa.org/ecm/cms-service/stream/asset/?asset_id=7994100.
 [2004, July 11]
- Mintzberg, M. (1994). **The Strategy Rise and Fall of Strategic Planning.** Englewood Cliffs,
 NJ.: Prentice-Hall, Inc.
- Nanus, B. (1996). **Visionary leadership.** San Francisco : Jossey-Bass,
 National Aeronautics and Space Administration. (2008). **NASA's Leadership Model.** [online] :
 Available from : www.leadership.nasa.gov/Model/Overview.htm [31/12/2009]
- Blake, R.; Mouton, J. (1964). **Managerial grid model.** [online] : Available from :
http://en.wikipedia.org/wiki/Managerial_grid_model [2012, October 1]
- O'Leary, E. (2000). **10 minute guide to leadership.** (2nd ed.) Indianapolis, IN : A Pearson
 Education Company.
- Osland, J. S. and Other. (2008). **Global Leadership Research, Practice, and Development.**
 New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Rhodewalt, F. (2008). **Personality and Social Behavior.** Psychology Press Taylor & Francis
 Group, New York.

- Ricketts, John C. and Rudd, Rick, D. (2002). A Comprehensive Leadership Education Model to Train, Teach, and Develop Leadership in Youth. *Journal of Career and Technical Education*. 19(1).
- Robbin, S. and Coulter, M. (1999). *Management*. New Jersey : McGraw-Hill.
- Roy, Mayer. (1976). *Applying Behavior-Analysis Procedures with Children and Youth*. New York : Holt, Rinehart.
- Rutherford, Tracy A. et al. (2002). Leadership Self-perception of WLC participants. *Journal of Agricultural Education*. 43(2).
- Stogdill, Ralph M. (1974). *Handbook of Leadership*. New York : Free Press.
- Susan and Nextera. (2001). อ้างอิงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์. (2546). *ผู้นำวิวัฒน์ (Evolutionary leadership)*. โดย Susan Annunzio. กรุงเทพฯ : เอ.อาร์.บิดีเนส เพรส.
- Yukl G.A. (2001). *Leadership in Organization*. 5th ed. New Jersey : Prentice-hall.
- Zaccaro and Others. (2004). Cite in Rhodewalt, F. (2008). *Personality and Social Behavior*. Psychology Press Taylor & Francis Group, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่ออธิการบดีและคณบดีที่ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษา

ด้วยเทคนิคแบบ Delphi

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำกลยุทธ์

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
2. รศ.ดร.ทศพร มณีศรีขำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รศ.อาวุธ วัฒนสิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ดร.จิรวัดณ์ วีระกร กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. รายชื่ออธิการบดีและคณบดีที่ให้สัมภาษณ์

1. รศ.ดร.ธนิต ธงทอง รองอธิการบดี (ฝ่ายกิจการนิสิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รศ.วุฒิชัย กปิลกาญจน์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผศ.ดร. ศุภชัย สมบัติโต อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. รศ.สุภา ปานเจริญ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รศ.ดร. สมเกียรติ สายธนู อธิการบดี มหาวิทยาลัยทักษิณ
6. อ.ชูวิทย์ ยุระยง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ (ฝ่ายกิจการนิสิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. รศ.ชาญชัย ชันติศิริ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (ฝ่ายกิจการนิสิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9. รศ.ดร.สิทธิชัย แก้วเกื้อกุล คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
10. อ.เกษม สุริยภัณฑ์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

3. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

1. ศ.กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. รศ.ดร.สมบัติ นพรัก	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. รศ.ดร.ชาญชัย อินทรประวัติ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
4. รศ.ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล	อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
5. รศ.ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์	ประธานสาขาการอุดม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์	รองคณบดีฝ่ายสารนิเทศและกิจการนักศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
7. รศ.ดร.มนตรี แยมกสิกร	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
8. พลเรือตรีสุชีพ หวังไมตรี	กองทัพเรือ
9. รศ.ชาญชัย ชันติศิริ	รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. ผศ.ดร.มนัสนันท์ หนักศักดิ์	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. อาจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์	คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
12. อาจารย์ วิสุทธิ์ ดามาพงษ์	ที่ปรึกษาอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
13. ดร.จิรวัดน์ วีรังกร	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14. ดร.ปริยาภรณ์ มนุเสวต	ผู้อำนวยการ กองกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
15. อาจารย์ปริญญา สร้อยทอง	รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

16. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนานิสิตนักศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
17. นายสุวิชัย เศรษฐเสถียร	ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
18. ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	ผู้อำนวยการสถาบันอนาคตศึกษา
เพื่อการพัฒนา

4. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาการะผู้นำของนิสิตนักศึกษา
ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564
วันที่ 21 พฤษภาคม 2555 ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุข อชาวรบำรุง คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. รศ.ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล	อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. รศ.ดร.ชาญชัย อินทรประวัตติ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
3. รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิภาชน์	รองคณบดีฝ่ายสารนิเทศและกิจการนักศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
4. รศ.ดร.คณิต เขียววิชัย	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร.วรรณิณี เจริญวงศ์	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. ผศ.ดร.อรพรรณ โพธิสุข	ประธานสาขาวิชาการอุดม คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อ. ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. อ. ดร.ธนีนาฏ ณ สุนทร	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
9. อ. ดร.อัฉรภา ไชยูปถัมภ์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อ. ดร.ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. อ.ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงดี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
12. ดร.จิรวัดณ์ วีรังกร ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
13. นาวาเอกหญิง ดร.สุธิญา จันทร์เจ้าฉาย กองทัพเรือ
14. นางสุนิตย์ เทพไพฑูรย์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประสานงานแผน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
15. นางนฤณี สุดเสวต ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสยาม
16. นายชำนาญ แสงแก้ว ผู้อำนวยการฝ่ายประกันคุณภาพและแผนงาน
มหาวิทยาลัยพะเยา
17. อ.วิสุทธิ์ ดามาพงษ์ ที่ปรึกษาอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ภาคผนวก ข

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
ศ.ดร.ไพฑูริย์ สินลาภรัตน์	มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความคิดเห็นเป็นของตัวเองสามารถยืนยงและอธิบายความเชื่อของตัวเองได้ มีลักษณะของการชักจูง สามารถปรับตัวเพื่อทำงานให้เข้ากับคนอื่นได้ดี	ต้องมีบทบาททางสังคมมากขึ้น พร้อม Present ตัวเองในที่ต่างๆ ต้องเข้าใจในตัวคนอื่นมากขึ้น	มีทักษะการจัดการสูง สามารถทำงานกับคนหมู่มากได้ มีความเป็นผู้นำสูง พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงและปรับการทำงาน	สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนงานและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้ พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ต้องมีความไวต่อชุมชนและ stakeholder	มีความแม่นยำในงานใดงานหนึ่งที่ชัดเจนพอ มีทักษะในการทำงานให้สำเร็จ มีทักษะในการประเมินสูง	ต้องเป็น e-person ต้องใช้เทคโนโลยีเป็น มองเห็นทิศทางใหม่ พร้อมทั้งจะใช้ประโยชน์ในการสื่อสาร	ต้องเป็นคนเก่งมีสติปัญญาดี	มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีความเป็นธรรม มีสำนึกทางสังคม พร้อมชักชวนคนอื่นให้ทำดี
ศ.ดร. เกียรติกศักดิ์ เจริญวงศ์ ศักดิ์	รักการเรียนรู้ อดทน พากเพียร อดสาหัส สุขภาพอ่อนนุ่ม พุดจาอย่างโอภาปราศรัย	ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย เห็นใจผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ	รู้จักการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ก่อนการตัดสินใจ รู้จักวางแผนการทำงานต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ รู้จักการกำกับ ติดตามการกระทำตามแผนการที่วางไว้ ทำงานเป็นทีม	ตอบสนองปัญหาด้วยการคิดใคร่ครวญอย่างรอบคอบ	เข้าใจบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ของตนในการทำงาน	ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่ว พุดจาอย่างโอภาปราศรัย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	มีสติ (ความรู้ตัว) ในการดำเนินชีวิต รู้จักการใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบท	ไม่ทุจริต ซื่อสัตย์ คำนึงถึงส่วนรวม รักษาคำพูด

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
รศ.ดร.ไทยทิพย์สุวรรณกุล	มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	มีมนุษยสัมพันธ์สามารถสัมพันธ์กับคนที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม	มีความสามารถในการจัดการที่ดี สามารถจัดหาทีมที่เหมาะสมมาทำงานได้ ความเป็นผู้นำ	มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆให้ถูกต้องตรงกับความต้องการของบุคคลบนฐานข้อมูล	เป็นผู้ที่เรียนรู้ฝึกและศึกษาเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติให้มาก สามารถอธิบายและลงมือปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้และช่วยแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาได้	ความสามารถในการสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ	ความสามารถในการสืบหาความรู้ สามารถช่วยแก้ปัญหาได้เมื่อมีปัญหา	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต รักองค์กร ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (มีธรรมาภิบาล) มีความซื่อสัตย์ จริงใจ และเสียสละต่อกัน รักองค์กร
รศ.ดร.สมบัติ นพรัก	มีบุคลิกภาพที่ดีที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กทั้งชายและหญิง มี EQ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ความเป็นผู้นำและทำตามที่ดี	มีมนุษยสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ผู้ปกครอง ผู้ร่วมงาน ศิษย์	มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	มีความเข้าใจในองค์กรและวัตถุประสงค์ขององค์กร	มีความสามารถในการบริหารจัดการการทำงานได้ (ครองงาน)	สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ได้ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้	มีความคิดสร้างสรรค์ เฉลียวฉลาด มีสติปัญญาที่ปกติหรือสูงกว่าปกติ	มีคุณธรรม จริยธรรมหรือ MQ เป็นผู้ที่สามารถครองตนได้ มีจิตสาธารณะ
รศ.ดร.ชาญชัย อินทรประวัติ	มีบุคลิกภาพที่สะอาด ดูดี ไม่เซยแต่ไม่ทันสมัยมาก อารมณ์ดีเสมอต้นเสมอปลาย ควบคุมอารมณ์ได้ พูดจาชัดถ้อยชัดคำ มีความยืดหยุ่นที่ยึดมาตรฐาน	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการจูงใจที่ดี ยึดหลักการ "เข้าถึงและเข้าใจ" ของ ร. 9 จะทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ขึ้นเอง	มีความสามารถในการจัดการอย่างเป็นระบบ ตามกระบวนการบริหารจัดการ (PDCA)	มีปฏิภาณไหวพริบ สนใจกว้าง เรียนรู้เร็ว	มีความสามารถหรือทักษะในเรื่องที่ปฏิบัติเพื่อทำให้บรรลุเป้าหมาย	มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างดีเพื่อเป็นแบบอย่างในการพูด เขียนได้อย่างถูกต้องชัดเจน รวมถึงการใช้ราชาศัพท์ที่ถูกต้อง สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้นหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม	ต้องเป็นผู้ที่รอบรู้และมีทักษะทางปัญญา คือ คิดเป็น ทำเป็น ถามเป็น สรุป วิเคราะห์เป็น ต้องมีฐานในการคิด มีความรู้เท่าทันทางด้านเทคโนโลยี	เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีศีลธรรม คือ ไม่เบียดเบียนเอาตัวเอาเปรียบผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูล

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
รศ.ดร.มนตรี แย้มกสิกร	เป็นผู้ที่รอบรู้ (Personal mastery) ใฝ่ศึกษา ช่างสังเกต ยืดหยุ่นสามารถปรับตัวและเข้าใจบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงเร็ว และปัญหาที่ซับซ้อน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความกล้าหาญในการนำที่ถูกต้อง	มีมนุษยสัมพันธ์	มีการสร้างการมีส่วนร่วม ต้องทำให้ผู้ตามมีหน้าที่รับผิดชอบได้ตามที่ผู้บริหารมอบหมาย	มีความไวต่อการคิด ปัญหาและ ประเด็นต่างๆ สามารถบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ทั้งระบบหรือรู้ ยุทธศาสตร์ทั้งองค์กร คิดอย่างมีเป้าหมาย มีวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจ มีชั้น	ปฏิบัติตามหน้าที่ มีการวางแผนล่วงหน้า	ต้องมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ ควรสื่อสารได้อย่างน้อย 3 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ และภาษาที่ใช้ในอาเซียน ต้องมีทักษะทางเทคโนโลยี (IT) เป็นผู้ใช้ที่ดีคือรู้หลักการและนำมาใช้ได้	ต้องมีความแม่นยำในเนื้อหา	มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความทุ่มเท เสียสละ อดทนในการอธิบาย ขยายความให้เข้าใจ มีจิตสาธารณะ
รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิภังค์	มีบุคลิกภาพดี แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีกิริยามารยาท เรียบร้อย เหมาะกับอาชีพครู เป็นคนเปิดเผย อดทนสูงงานหนัก	รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา	สามารถทำงานเป็นทีม ควรผ่านการทำกิจกรรม ในลักษณะจิตอาสาบ้าง มองโลกในแง่ดี	มีความคิดคล่องแคล่ว ยืดหยุ่น แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	สามารถบริหารเวลาและส่วนตัวได้ดี	วาจาสุภาพเรียบร้อย เหมาะกับอาชีพครู สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี ออกเสียงชัดเจน สามารถโต้ตอบภาษาอังกฤษได้และสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อผลิตสื่อการสอนเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง	มีสติปัญญาตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป	ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูง เน้นการทำงานเพื่อส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
รศ.ดร.อัจฉรา วัฒนางนรงค์	มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นที่อยู่ในกรอบมารยาทสังคม เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น สุขภาพกายและจิตดี มีคำพูดที่น่าเชื่อถืออดทนอดกลั้น สามารถโน้มน้าวให้บุคคลปฏิบัติตามสิ่งที่ตนต้องการได้	มีมนุษยสัมพันธ์รู้จักการติดต่อกับคนในวัฒนธรรมและต่างวัฒนธรรม รู้จักมารยาทการเข้าสังคมกับคนทุกระดับ ทุกวัย รักษาคำพูด เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ	สามารถทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถบริหารจัดการ ความขัดแย้ง สามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน มีความเป็นประชาธิปไตย เรียนรู้ที่จะนำทักษะใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานตามการเปลี่ยนแปลงของวิธีการใหม่ๆ	มีความสามารถในการรู้เท่าทันความคิดของบุคคลต่างๆ ที่สัมพันธ์ด้วย สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที มีความคิดฉับไวสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้	มีความสามารถในการบริหารจัดการ เข้าใจระบบงาน การวางแผนการทำงาน รู้จักประเมินผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงแก้ไขและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงาน สามารถวิเคราะห์ศักยภาพตนเองในการทำงาน เคารพกฎระเบียบ	มีความสามารถใช้ภาษาไทยและต่างประเทศอื่นๆ นอกจากภาษาอังกฤษ ในการฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสื่อสาร สามารถสืบค้นข้อมูล สืบหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางความคิดเห็นของแต่ละบุคคล	สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว รู้หลักการ วิชาการ ทฤษฎี และวิธีการต่างๆ มีความรู้รอบตัว สามารถนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ติดตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ และพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ๆ	เป็นคนซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิต
รศ.ชาญชัย ชันติศิริ	มีความเชื่อมั่นในตนเอง ศรัทธาในตนเอง มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและกล้าแสดงออก สามารถปรับตัวกับคนทุกระดับ และให้ความเสมอภาคกับทุกคน	มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวกับคนทุกระดับ และให้ความเสมอภาคกับทุกคน	สามารถทำงานเป็นทีม มีความเป็นประชาธิปไตย สามารถสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม		มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีความสามารถในการบริหารจัดการมีความสามารถเรื่องการประชุมผล และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ	มีความสามารถทางภาษาอังกฤษ มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับวิชาชีพ	สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ สามารถแก้ปัญหาที่พบได้	มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม รักและศรัทธาในวิชาชีพ

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
พลเรือตรี สุชีพ หวังไมตรี	มีความยืดหยุ่น สามารถโน้มน้าวลูกศิษย์ให้ปฏิบัติตามคำสอนได้	มีมนุษยสัมพันธ์กับคนทั่วไป	มีความสามารถในการเตรียมการอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์	มีความรู้เกี่ยวกับองค์กร สามารถพัฒนาตนให้ทันกับเทคโนโลยี	ความสามารถในการเตรียมการและการวางแผนอย่างเป็นระบบ	สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ พูดภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษา และภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทย สามารถสื่อสารกับคนต่างๆ ได้	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เป็นผู้ชวนขวนหาความรู้ ให้เท่าเทียมการใหม่ๆ	มีคุณธรรม ยุติธรรม มีความพอเพียง รักวัฒนธรรมไทย
อ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์	ยิ้มแย้มแจ่มใส คิดบวก คิดสร้างสรรค์ คิดรอบด้าน	-	สามารถจัดการชีวิตได้ เป็นตัวอย่างที่ดี ดูแลครอบครัว สุขภาพ สังคม และการทำงาน มีความเข้าใจในสังคมและมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมภาพรวม	มีปฏิภาณในการแก้ปัญหาการนำตนเอง	สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพ จิตมุ่งบริการงานสัมฤทธิ์ผล พัฒนาค้นทุกคน ตรวจสอบได้	มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ มีข้อมูลพร้อม มีอารมณ์ร่วม และมีกระตือรือร้น	เป็นผู้รอบรู้ในโลกสมัยใหม่ ใฝ่การค้นคว้า ขอบข่าย หาข้อมูลภาพรวม	มีคุณธรรมประจำใจ มีทักษะการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีหลักธรรม มีความเข้าใจในการดำรงตน มีความซื่อสัตย์สุจริต
อ.วิสุทธิ ดามาพงษ์	มีบุคลิกภาพและการแต่งกายที่เหมาะสมกับความเป็นสากลแต่ยึดความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้ในทุกด้านทั้งวิชาชีพและวิชาชีพ	-	ต้องมีการนำและการจัดการให้มาก	มีปฏิภาณไหวพริบในการเรียนรู้คน	มีทักษะเฉพาะทางอย่างชัดเจน และทักษะที่เกี่ยวข้องที่หลากหลายนอมรับศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับตัวเองและศาสตร์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง	สามารถสื่อสารให้คนรู้เรื่อง สื่อสารได้หลายวิธี เช่น การเขียน การใช้ภาพหรือการใช้สิ่งของ ควรรู้หลายภาษา อย่างน้อยควรรู้ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยอย่างดี	ควรเป็นผู้มี โยนิโสมนัส การ คิดเป็นระบบ	เป็นผู้มีศีลธรรม

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
ผศ.ดร. มนต์นันท์ หัตถศักดิ์	สง่างาม แต่งกายเหมาะสม ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มร่าเริงอยู่เสมอ มีระเบียบวินัย ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี อ่อนน้อม ถ่อมตน วางตัวเหมาะสม เชื่อมั่นในตนเอง ปรารถนาที่จะทำงานที่รับผิดชอบให้เกิดความสำเร็จ เต็มใจทำงานร่วมกับคนอื่น	ชอบเรียนรู้นิสัยของผู้คนอื่นดีเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน. เสนอตัวเข้าช่วยเหลือให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ชุมชน และสังคม มีมนุษยสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน	รู้ความต้องการของตนเอง รู้วิธีการสร้างเป้าหมายตนเอง การควบคุมตนเอง การมีวินัยในการใช้ชีวิต และการสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น ยอมรับความจริง ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีและตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวเอง	ทันเหตุการณ์ รู้ข่าวสารที่ทันสมัยและสามารถเก็บข้อมูลต่างๆ มาสังเคราะห์องค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการทำงาน และการดำเนินชีวิต สามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือนร้อนของผู้อื่นและตนเอง	ไม่ค้นหา ติดตาม ความรู้ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และการดำรงชีวิต มุ่งเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและจริงจังให้เป็นผู้รู้และเข้าใจในแต่ละเรื่องอย่างแท้จริง ทำงานเป็นทีม รู้ความสามารถตนเอง เต็มใจทำงานร่วมกับคนอื่น	สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเรียบง่ายและเข้าใจได้ง่าย พูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ไพเราะ อ่อนหวาน ชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นใจกว้าง และพร้อมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	รู้จักการวิเคราะห์เหตุและผล และใคร่ครวญ ขอบตั้งคำถาม "ใคร ทำอะไรที่ไหน เมื่อไร ทำไม่อย่างไร เข้าใจหลักการ "อริยสัจ" ช่างสังเกต ใช้หลักการแก้และเหตุการณ์ ใฝ่รู้ตลอดเวลา นำองค์ความรู้มาใช้ ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลา และเหมาะสม	ใช้หลักสัปปุริส 7
ผอ.สุริยา เสถียรอำไพ	ดูดี น่าเชื่อถือ สะอาด สมาร์ท มุ่งมั่นตั้งใจ	เข้ากับเพื่อนร่วมงานและสังคมได้	-	สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีสติและมีไหวพริบ	สามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน	เลือกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างมีคุณภาพเหมาะสม	สติปัญญาดี คิดก่อนทำ	เป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง ให้การช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจังแต่ไม่เกินกำลังของตน

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
ดร.จิรวัดณ์วี จักรกร	มีความกระตือรือร้น น่าเชื่อถือทั้งการแต่งกาย และการวางท่าทาง มี บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับ ยุคสมัย มีความยืดหยุ่น ปรับตัวเข้ากับวัยของเด็ก ได้ มีความสามารถในการ โน้มน้าว	มีเครือข่าย(พันธมิตร)เพื่อ สนับสนุนการทำภารกิจ สามารถปฏิสัมพันธ์ได้กับ คนที่หลากหลาย มีความ เคารพในความแตกต่าง ของผู้อื่นและเคารพในพหุ วัฒนธรรม	สามารถจัดการให้เกิด การทำงานเป็นทีมได้ สามารถแก้ไขความ ขัดแย้งได้ มองโลกในแง่ บวก	มีมุมมอง หลักคิดโดย อาศัยประสบการณ์ ความรู้ความ สามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ทำงานอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ มุ่ง ผลสัมฤทธิ์ของงาน มี จิตใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำงาน อย่างจริงจัง	มีความสามารถในการสื่อ ข้อความสามารถสื่อสาร กับคนข้ามวัฒนธรรมได้ สามารถสื่อข้อความที่จัด เจน เข้าใจง่าย มีวาจา น่าเชื่อถือ สามารถใช้ เทคโนโลยีเพื่อแสวงหา ความรู้และติดต่อสื่อสาร ได้ มีทักษะทางเทคโนโลยี	แสดงออกถึงความรู้รอบ และเท่าทันสถานการณ์ โดยเฉพาะวิชาที่สอนและ ความเคลื่อนไหวของ สังคม พร้อมเผชิญปัญหา และแก้ไขปัญหาได้	ต้องมีความดี ความจริง ความงาม สนใจติดตาม พัฒนาการความก้าวหน้า ของเด็ก มีความ รับผิดชอบ เคารพ จรรยาบรรณความเป็นครู และวิชาชีพ มีอุดมการณ์ ความเป็นครูที่ชัดเจน เป็น แบบอย่างที่ดี
ดร.ปริยาภรณ์ มหนูแควต	มีความคล่องแคล่ว กระตือรือร้นในการติดต่อ ประสานงาน ปรับตัวได้ กับทุกสถานการณ์และ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น	มีมนุษยสัมพันธ์เชิงบวก หรือเชิงรุก พูดคุยกับคน รอบข้างได้	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มี การแบ่งงานและควบคุม การทำงาน	มีความโดดเด่นเชิง สติปัญญา	สามารถทำงานให้เป็นที่ ยอมรับในทุกระดับของ องค์กร สามารถทำงานได้ ในทุกสังคม ยอมรับ ความสามารถตัวเอง เก่ง ในศาสตร์ที่ศึกษาพร้อม ศาสตร์อื่นรองรับ	รู้จักใช้และสังเคราะห์ เทคโนโลยีมาใช้กับตัวเอง ได้ มีความคล่องแคล่วใน การติดต่อสื่อสาร	สติปัญญาดีหรืออยู่ใน ระดับปานกลางแต่ไม่ จำเป็นต้องฉลาดเป็นเลิศ มีความพร้อมที่จะรับและ ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ สังคม ศิษย์และเพื่อน ร่วมงาน นำความรู้และ เรื่องรอบตัวมา สังเคราะห์/ย่อยเพื่อ นำไปสู่การสอนใน อนาคตได้ รู้เท่าทัน เทคโนโลยี	ต้องมีพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรมมาอย่าง ต่อเนื่องเพราะต้องเป็น ต้นแบบเพื่อถ่ายทอด ภาคภูมิใจในวิชาชีพ

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาด้วยเทคนิคแบบ Delphi

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรมจริยธรรม
อ.ปริญญา สร้อยทอง	มีความเป็นตัวของตัวเอง มีสัมมาคารวะ ยิ้มแย้ม แจ่มใส กล้าคิดกล้าทำ	โอบอ้อมอารี	สามารถนำเครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ ได้เป็นอย่างดี ทำงานกับคนอื่นเป็น	สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้	-	(พูดภาษาคอนธรรมดา) พูดกับคนรู้เรื่องทั้งทางตรง(ต่อหน้า)และทางอ้อม(ผ่านการสื่อสารประเภทต่างๆ) / สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็น	สติปัญญาไม่เก่งไม่เป็นไร แต่ขอให้มีความเชื่อมั่นว่า...คนที่เราจะสอนเขาสามารถพัฒนาได้...ก็เป็นสติปัญญาชั้นสูงของคนเป็นนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มีความคิดเริ่มสร้างสรรค์	มีหัวใจแห่งความเป็นอาสาสมัคร หรือ จิตอาสา / มีความรับผิดชอบต่อสังคม
ผอ. สุวิชัย เศรษฐเสถียร	มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความน่าเชื่อถือไว้วางใจและมีความเข้าใจยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล	มีวิสัยทัศน์และแสดงออกในการวางแผนการจัดการ มีการทำงานเป็นทีม	มีความรู้เท่าทันในวัฒนธรรมขององค์กร การวางแผนจัดการ การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ	มีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาษาไทยและนานาชาติ ได้ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการการเรียนรู้ได้	มีความฉลาดทางปัญญาคิดเป็น วิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เป็นผู้ที่มีความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีได้ มีศีล สมานธิปัญญา ทำดีละชั่วมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

ภาคผนวก ค

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างภาพอนาคต การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิต
 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564
 วันจันทร์ที่ 21 พฤษภาคม 2555 เวลา 9.00-12.00 น. ณ ห้อง 407 อาคารประชุมสุข อาชีวอารุง
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

การจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์
 ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่านิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในอนาคต (พ.ศ.
 2555 - 2564) ควรเป็นผู้นำแบบ Change Leader เป็นผู้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ เป็นผู้ที่มี
 ความคิดเชิงเหตุผล รู้เท่าทันเทคโนโลยี มีความพากเพียรอดสาหัส ยอมรับความแตกต่างระหว่าง
 บุคคลและวัฒนธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความศรัทธาในวิชาชีพครูอย่าง
 แท้จริง มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสาร
 เป็นไปอย่างสะดวกทั้งจากอินเทอร์เน็ตและช่องทางต่างๆ ประกอบกับมีการเคลื่อนย้ายประชากร ไป
 มาระหว่างกันอย่างเสรีทั้งทางเศรษฐกิจและการศึกษาส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม
 จากการเคลื่อนย้ายประชากรดังกล่าว การรวมตัวของประเทศในอาเซียนเป็นประชาคมเศรษฐกิจ
 อาเซียนทำให้มีทั้งความร่วมมือและการแข่งขันเกิดขึ้น มีการเปิดเสรีทางการค้าบริการด้านการศึกษา
 ขึ้นส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่างประเทศสามารถเข้ามาจัดตั้งสถานศึกษาได้ง่ายและมากขึ้นทำให้
 สถาบันการศึกษาในประเทศต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันด้านการศึกษากับนานาชาติได้

กลไกหนึ่งของการพัฒนานิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อ
 การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกดังกล่าว สามารถเป็นครูที่ดีที่มีความเป็นผู้นำและสามารถชี้นำ
 สังคมได้อย่างถูกต้องนั่นคือการใช้กระบวนการของกิจกรรมนิสิตนักศึกษามาเป็นกระบวนการในการ
 พัฒนา โดยให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง (learning by doing)
 รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญและประโยชน์จากการทำกิจกรรม การสร้างต้นแบบ
 ที่ดีและมีเครือข่ายทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายให้กับนิสิต
 นักศึกษาจะช่วยให้การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์สมบูรณ์ขึ้น
 นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนานิสิต

นักศึกษาเท่ากับวิชาการด้วยการลดจำนวนหน่วยกิตลงและเพิ่มจำนวนกิจกรรมให้มากขึ้น นอกจากนี้ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาให้กับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์อย่างเร่งด่วนคือการสร้างให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพเป็นอันดับแรก

กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 สรุปได้ดังนี้

- พัฒนาเจตคติความเป็นครูและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูในแต่ละชั้นปี (Student Year Based) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เห็นความสำคัญและคุณค่าในวิชาชีพครู โดยการปรับกระบวนการเสริมสร้างเจตคติความเป็นครูอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษาโดยใช้กระบวนการ Student Engagement และปรับรูปแบบกิจกรรมปฐมนิเทศใหม่ โดยเน้นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในอาชีพครู รวมถึงอุดมการณ์ความเป็นครูที่ดีมีความเป็นผู้นำสามารถชี้นำสังคมได้

- บูรณาการวิชาการกับกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเพื่อกำหนดลักษณะและสมรรถนะความเป็นครูที่ชัดเจนและออกแบบกิจกรรม/โครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา เช่น กิจกรรมเสริมความเป็นครู

- เสริมสร้างค่านิยม ทศนคติและประสบการณ์การทำงานกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เห็นถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง

- ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นลักษณะการบูรณาการ ที่มีความหลากหลายและให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing)

- พัฒนาต้นแบบ/ครูต้นแบบ (Role Model) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ซึมซับแบบอย่างที่ดี เช่น การจัดกิจกรรมสัมผัสครูต้นแบบ/คนต้นแบบ การจัดอบรม/กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงโดยอาจารย์ดีเด่นรุ่นเก่า กิจกรรมการเชิดชูเกียรติยกย่องศิษย์เก่าที่มีผลงานดีเด่น การตั้งสถาบันบ่มเพาะครูต้นแบบ/คนต้นแบบโดยให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์อยู่ประจำ มีกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเสริมสร้างค่านิยม เจตคติ และความเสียสละ

- สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายและเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการสร้างเครือข่ายครูโดยการจัดการกิจกรรมระหว่างอาจารย์ และกิจกรรมระหว่างนิสิตนักศึกษา

- สนับสนุนการจัดทำ Portfolio และ Transcript กิจกรรม เพื่อประโยชน์สำหรับนิสิตนักศึกษา โดยการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ว่าจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต มีการประสานความร่วมมือ/เจรจากับหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตทั้งจากสมาคมโรงเรียนเอกชน สถานอุตสาหกรรม และสภาหอการค้า เพื่อร่วมกันกำหนดลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความต้องการ

- กำหนดอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของบัณฑิตครุศาสตร์ ศาสตร์ตามบริบทของสถาบัน สนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือกิจกรรมรับน้องเพื่อสร้างความมีน้ำใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลให้กับนิสิตนักศึกษา มีการเสริมสร้าง EQ กระบวนการคิด ความมีวินัย การตรงต่อเวลา การทุ่มเท รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล/วัฒนธรรม และความคิด ทักษะด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงจิตสำนึกของความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จิตสำนึกสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ง
ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (National Aeronautics and Space Administration, 2008)	-แสวงหาความรู้ มีความสามารถในการปรับตัว มีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และพัฒนาตนเอง	-การสร้างความสำเร็จไว้วางใจและสัมพันธ์ภาพระหว่างลูกค้ำ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ร่วมงานให้กับผู้อื่น
ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี (Stogdill, 1974)	-ทะเยอทะยาน กล้าแสดงออก มุ่งมั่น เชื่อมมั่นในตนเอง อดทน ควบคุมอารมณ์ได้ แข็งแรง สง่า และตื่นตัวอยู่เสมอ	-วางใจได้ ต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อผู้อื่น
ลักษณะผู้นำในอุดมคติ (Welch, J. อ้างถึงใน Krames, J. A., 2005)	-มีความกล้า กระตือรือร้น	-มีความน่าไว้วางใจมากที่สุด
คุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผล (DuBrin, 1998)	-เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เปิดเผย เจียมขนาด มีความมั่นคงทางอารมณ์ กระตือรือร้น มีอารมณ์ขัน อดทนสูง ยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว และมีจิตใจที่เข้มแข็ง	-สร้างความเชื่อใจไว้วางใจได้แก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องและทีมงาน
ลักษณะผู้นำวิวัฒน์ (Susan & Nextera, 2001 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์, 2546)	-ชอบเสี่ยง รวดเร็ว มีความยืดหยุ่น	-
ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Goldsmith and Others อ้างถึงใน Osland, 2008)	-	-สร้างความแน่ใจต่อความพึงพอใจของลูกค้าสร้างคู่ค้าธุรกิจและพันธมิตร
คุณสมบัติของความเป็นผู้นำ (John Adair อ้างถึงใน มหรรฐ กุลจินต์, 2550)	-ความมั่นใจ ถ่อมตัว กระตือรือร้น มีความอดทน เข้มแข็ง ยืดหยุ่น มั่นคง	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์
สมรรถนะผู้นำ 7 ประการ (Hooper and Potter, 1997 อ้างถึงใน นิตย สัมมาพันธ์, 2546)	-พัฒนาตนเอง	-ทำให้บุคคลอื่นเลื่อมใส และเชื่อถือ ร่วมมือปฏิบัติงานจนสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน
คุณสมบัติของผู้นำแห่งความสำเร็จ (Coughlin,2005 อ้างถึง ใน วันดี ม่านศรีสุข, 2549)	-กล้าทำ กล้าพูด กล้าเสี่ยง และมีอารมณ์ขัน	-
ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Lloyd Baird, 2006 อ้างถึง ใน ไพโรจน์ บาลัน, 2551)	-มีอารมณ์ขัน มีความแน่วแน่	-มีความเชี่ยวชาญเรื่องการเมืองในองค์กร
ผู้นำที่มีความ สามารถพิเศษ (Kinicki & Williams, 2006 อ้างถึง ใน บุตรี จารุโรจน์, 2550)	-มีความมั่นใจสูง	-ความสามารถในการสร้างความไว้วางใจ
ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงใน ระดับสถานศึกษา (Mendes-Morse, 2006 อ้างถึงใน มัย เขียมสุข, 2551)	-กล้าเสี่ยงที่จะให้ผู้อื่นริเริ่มให้ทีมงานมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ	-สร้างความ สัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน
ผู้บริหารยุคใหม่ในอนาคต (ธงชัย สันติวงษ์, 2546)	-	-
ภาวะผู้นำไทยในอนาคต (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, 2547)	-มีความกล้าระดับหนึ่ง มีความมุ่งมั่น	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์
องค์ประกอบภาวะผู้นำ (พันธุศักดิ์ พลสารัมย์, 2551)	-ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดด้านสุขภาพ	-มีความสามารถทางสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ มุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน
คุณสมบัติผู้นำ (พระธรรมปิฎก, 2546)	-ต้องเป็นคนเข้มแข็ง มุ่งมั่น	-มีมนุษยสัมพันธ์ มีกัลยาณมิตร
คุณลักษณะของผู้นำยุคใหม่ (พสุ เดชะรินทร์, 2547)	-มีอารมณ์ขัน	-
ลักษณะผู้นำยุคใหม่ของอาเซียน (พุทธทรัพย์ มณีศรี และคณะ, 2545)	-กล้าที่จะทำสิ่งในสิ่งที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับประเทศ	-เป็นผู้มีบารมีเป็นที่นิยมยกย่องของคนในชาติและในประชาคมโลก เป็นสื่อกลางระหว่างชาติต่างๆ เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจ ยอมรับความแตกต่างกันในศาสนาในเชื้อชาติ
คุณลักษณะ 10 ประการสำหรับผู้นำประเทศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2552)	-มีวุฒิภาวะ ควบคุมอารมณ์ได้	-มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
สมรรถนะผู้บริหารการศึกษา (คุรุสภา, 2552)	-มุ่งมั่น คล้อยตาม สุภาพ	-
ลักษณะของผู้นำนักศึกษา (Lautzenheiser, 2009)	-	-
ผู้นำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย (Orrachat Pisuthipat, 2552)	-	-ชอบเข้าสังคม การสร้างคุณค่าและความน่าเชื่อถือ

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์
บทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (พุททกาล วัชร, 2539)	-มีบุคลิกภาพดี กล้าคิด กล้าทำ และพัฒนาตนเองเสมอ	-น่าเชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์
ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (ประสงค์ จันทร์ทองจีน, 2539 อ้างถึงใน รัตติกกรณ์ จงวิศาล, 2543)	-กล้าแสดงออก/แสดงความคิดเห็น มีบุคลิกภาพที่ดี และขยัน	-มีมนุษยสัมพันธ์ มีความจริงใจ เป็นที่ยอมรับในบทบาททั้งภายนอกและภายในสถาบัน
ผู้นำนักศึกษา (ประจวบ ไชยสาส์น, 2552)	-เชื่อมั่นในตนเอง	-มีความน่าเชื่อถือ และมีการสร้างเครือข่าย
พฤติกรรมผู้นำสำหรับนักเรียน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2553)	-ถ่อมตน	-ให้ความสำคัญกับเพื่อน
สมรรถนะของครู (Harold, 2009)	-	-เข้าใจพัฒนาการเด็กและมนุษย์ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน มีทักษะในการทำงานกับพ่อแม่ ผู้ดูแล และผู้ปกครองเด็ก
ลักษณะครูที่ดี (Hessong & Week)	-มีความยืดหยุ่น ตั้งใจทำงานให้ถึงที่สุด เปิดเผย มีความอดทนเพียรพยายาม ขยันขันแข็ง เชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี มีอารมณ์ขัน	-
สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2549)	-	-เข้าใจธรรมชาติ ส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน แยกแยะความแตกต่างของผู้เรียนได้
ลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (สกอ., 2553)	-	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านบุคลิกภาพ	ด้านมนุษยสัมพันธ์
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2553)	-	-สามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม
รูปลักษณะของความเป็นครู (สุนทร อมรวิวัฒน์, 2002)	-มีอารมณ์ขัน ยืดหยุ่น เปิดเผย มีความอดทน เชื่อมมั่นใน ตนเอง แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สง่า ฝ่าเผย และมี สุขอนามัยดี	-
คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2553)	-	-เข้าใจความแตกต่างของเด็ก สร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ในโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนขนาด ใหญ่
ลักษณะครูที่ดี (ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคนอื่นๆ, 2529)	-อารมณ์แจ่มใสร่าเริงมีอารมณ์ขัน ไม่ถือตัว มีความกล้าหาญ จิตใจแน่วแน่มั่นคง มีความสุขุมรอบคอบ ตรงต่อเวลา มี ระเบียบวินัย	-มีอัธยาศัยและมนุษยสัมพันธ์ดี-ให้เกียรติ ยกย่องผู้อื่น
ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีร่างกายแข็งแรง สง่าผ่าเผย สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการ ควบคุมอารมณ์ เชื่อมมั่นในตนเอง ตื่นตัว/กระตือรือร้น มี อารมณ์ขัน มีความอดทน ยืดหยุ่น มีจิตใจเข้มแข็งแน่วแน่ กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่เหมาะสมและดีที่สุด กล้าเสี่ยงที่จะให้ผู้อื่นริเริ่มสิ่งใหม่	ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ได้แก่ สร้างความ น่าเชื่อถือไว้วางใจให้กับผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอกสถาบัน สนับสนุนการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้ปกครอง เข้าใจ ธรรมชาติและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (National Aeronautics and Space Administration, 2008)	-ทักษะในการนำและการจัดการการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ ในการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการเปลี่ยนแปลง มีความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง การสอนและ การพัฒนางาน กำหนดวิสัยทัศน์ในการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพตามกฎและข้อบังคับในการทำงาน	-เข้าใจและรับรู้นโยบาย ข้อบังคับ และโครงสร้างองค์กร เข้าใจ และตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์กรบริหารจัดการ ทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ พัฒนางานขององค์กรให้ตรงกับความต้องการของ ลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ร่วมงาน
ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี (Stogdill, 1974)	-ตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม	-มีไหวพริบ
ลักษณะผู้นำในอุดมคติ (Welch, J. อ้างถึงใน Krames, J. A., 2005)	-ยินดียอมรับความเปลี่ยนแปลง สร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน	-จุดประกายให้ผู้อื่น สร้างสรรค์ผลงานได้
คุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผล (DuBrin, 1998)	-	-
ลักษณะผู้นำวิวัฒน์ (Susan&Nextera, 2001อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์, 2546)	-มีวิสัยทัศน์	-
ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Goldsmith and Others อ้างถึงใน Osland, 2008)	-การคิดแบบโลกาภิวัตน์	-เล็งเห็นเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม
คุณสมบัติของความเป็นผู้นำ(John Adair อ้างถึงใน มธุรส กุลจินต์, 2550)	-	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ
สมรรถนะผู้นำ 7 ประการ (Hooper and Potter, 1997 อ้างถึงใน นิตย สัมมาพันธ์, 2546)	-ลงมือก่อนในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ฝึกสอน กำหนดทิศทางให้แก่องค์กร	-
คุณสมบัติของผู้นำแห่งความสำเร็จ (Coughlin, 2005 อ้างถึง ใน วันดี ม่านศรีสุข, 2549)	-	-
ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Lloyd Baird, 2006 อ้างถึง ใน ไพโรจน์ บาลัน, 551)	-มุ่งเน้นเรื่องอนาคต	-
ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Kinicki & Williams, 2006 อ้างถึง ใน บุตรี จารุโรจน์, 2550)	-มีวิสัยทัศน์	-
ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในระดับสถานศึกษา (Mendes-Morse, 2006 อ้างถึงใน มัย เขียมสุข, 2551)	-ใส่ใจดูแลความเสี่ยง ร่วมมือกับผู้อื่นในการปฏิบัติงาน เห็นคุณค่าของทีมงาน มอบหมายงานตรงตามความสามารถของบุคคล มีวิสัยทัศน์	-ให้คุณค่าต่อทรัพยากร
ผู้บริหารยุคใหม่ในอนาคต (งชัย สันติวงษ์, 2546)	-ความสามารถบริหารให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์	-
ภาวะผู้นำไทยในอนาคต (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2547)	-มีทัศนคติมุ่งไปข้างหน้า	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ
องค์ประกอบภาวะผู้นำ (พันธุศักดิ์ พลสารัมย์ , 2551)	-พอเพียง พร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง มีความฉลาดด้านภาวะผู้นำ	-วัฒนธรรมองค์กร พฤติกรรมองค์กรและความฉลาดในการฝ่าวิกฤต
คุณสมบัติผู้นำ (พระธรรมปิฎก, 2546)	-ค้นหาที่ปรึกษาและผู้ร่วมงานที่ดีมีความรู้ความสามารถ สายตากว้างไกล	-
คุณลักษณะของผู้นำยุคใหม่ (พลุ เดชะรินทร์, 2547)	-ต้องเป็นผู้ฝึกสอนไม่ใช่ผู้สั่งการ	-
ลักษณะผู้นำยุคใหม่ของอาเซียน (พุทธทรัพย์ มณีศรี และคณะ, 2545)	-เป็นผู้มีวิสัยทัศน์สื่อความคิด แผนงานสำหรับอนาคต	-คำนึงถึงความสำคัญของสภาวะแวดล้อม
คุณลักษณะ 10 ประการสำหรับผู้นำประเทศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2552)	-มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีปรัชญาการบริหารด้วยระบอบประชาธิปไตย-มีวิสัยทัศน์	-
สมรรถนะผู้บริหารการศึกษา (ครุสภา, 2552)	-กำหนดนโยบาย/วางแผนการดำเนินงาน/ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลง กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการศึกษา	-จัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารและกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น นำกระบวนการทางการวิจัย การวัดผลและ ประเมินผลไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้ วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ลักษณะของผู้นำนักศึกษา (Lautzenheiser, 2009)	-	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ
ผู้นำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย (Orrachat Pisuthipat, 2552)	-มีลักษณะประชาธิปไตย-สร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลง	-การพิจารณาความหลากหลาย และวัฒนธรรมองค์กร
ผู้นำนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Adrienne M.Car, 2553)	-สร้างแผนการดำเนินงานขององค์กรและทำงานเป็นทีม	-เรียนรู้ทรัพยากรที่มีอยู่
บทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาใน ทศวรรษหน้า (พุทธกาล วัชร, 2539)	-เป็นผู้แทนนิสิตนักศึกษาแสดงความ สามารถและเป็นผู้นำ ประชาชนได้ รอบรู้ด้านการบริหาร เตรียมพร้อมเป็นผู้นำ ทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและเป็นผู้มองการณ์ไกล	-พัฒนากิจกรรมที่ทำประโยชน์ต่อสังคมได้
ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตศึกษา ในทศวรรษหน้า (ประสงค์ จันทร์ทองจีน, 2539 อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2543)	-มีความเป็นประชาธิปไตย มีภาวะผู้นำที่ดี ตื่นตัวต่อการ เปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำชุมชน สร้างทีมงานและทำงานเป็นทีมได้	-
ผู้นำนักศึกษา (ประจวบ ไชยสาส์น, 2552)	-	-
พฤติกรรมผู้นำสำหรับนักเรียน (สุร ศักดิ์ หลาบมาลา, 2553)	-รวมพลัง มีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	-
สมรรถนะของครู (Harold, 2009)	-มีทักษะในการทำงานเป็นทีม	-
ลักษณะครูที่ดี (Hessong&Week)	-	-

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านการนำและการจัดการ	ด้านปฏิภาณไหวพริบ
สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2549)	-มีภาวะผู้นำ-มีวิสัยทัศน์	-ปฏิบัติงานตามหลักการและระเบียบราชการ
ลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (สกอ., 2553)	-เป็นนักสอน เป็นครูผู้นำครูเพื่อครู ครูเพื่อศิษย์	-
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553)	-	-
รูปลักษณะของความเป็นครู (สุนทรอมรวิวัฒน์, 2002)	-	-
คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2553)	-	-วางแผนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ความต้องการของ ชุมชนและเป้าหมายของหลักสูตร
ลักษณะครูที่ดี (ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคนอื่นๆ, 2529)	-มีความเป็นผู้นำ-มีความคิดกว้างไกล	-
ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ด้านการนำและการจัดการ ได้แก่ มีทักษะและความสามารถในการจัดการและการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง มีความตื่นตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการความขัดแย้ง มีความสามารถในการสอนและให้คำแนะนำปรึกษาในการทำงานมีความเป็นผู้นำและความเป็นประชาธิปไตย	ด้านปฏิภาณไหวพริบ ได้แก่ เข้าใจและตระหนักถึงพฤติกรรมองค์กรและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พัฒนากิจกรรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น สามารถวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ข้อบังคับ โครงสร้างองค์กร นำผลการวิจัยและการประเมินผลมาใช้ในการบริหารจัดการ

ตารางการวิเคราะห์ลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (National Aeronautics and Space Administration, 2008)	- คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดเป็นอันดับแรก ขับเคลื่อนความสำเร็จ รักษาความน่าเชื่อถือเผยแพร่ระเบียบข้อบังคับการทำงาน และ ทำความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับ	- การสร้างสรรค์และนวัตกรรม การจูงใจและการเจรจา ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด ฟัง และเขียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการทำงาน รับรู้ถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กรและเลือกใช้อย่างเหมาะสม
ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี (Stogdill, 1974)	- ปรารถนาจะทำดีที่สุด ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งความสำเร็จ	-
ลักษณะผู้นำในอุดมคติ (Welch, J. อ้างถึงใน Krames, J. A., 2005)	- สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้เกิดแรงบันดาลใจทำตามวิสัยทัศน์ มุ่งการบรรลุเป้าหมายขององค์กร	-
คุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผล (DuBrin, 1998)	- มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	-
ลักษณะผู้นำวิวัฒน์ (Susan & Nextera, 2001 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์, 2546)	- เตรียมพร้อมปฏิบัติ	- รับฟังผู้อื่น
ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Goldsmith and Others อ้างถึงใน Osland, 2008)	- มุ่งเน้นผลลัพธ์ในการทำงาน	- การสื่อสารวิสัยทัศน์ร่วมกับพนักงานในองค์กร พัฒนาคำขานาญทางด้านเทคโนโลยี
คุณสมบัติของความเป็นผู้นำ (John Adair อ้างถึงใน มจรุส กุลจินต์, 2550)	- มาตรฐานสูง	-

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สมรรถนะผู้นำ 7 ประการ (Hooper and Potter, 1997 อ้างถึงใน นิตย สัมมาพันธ์, 2546)	-ดึงส่วนที่ดีที่สุดของบุคคลอื่นออกมาได้โดยการจูงใจเป็น ผู้ สนับสนุนให้เกิดความกล้าที่จะคิดใหม่ทำใหม่ และคิดชอบ ทำชอบ	-เป็นนักติดต่อ สื่อสารที่มีประสิทธิผล เผยแพร่วิสัยทัศน์
คุณสมบัติของผู้นำแห่งความสำเร็จ (Coughlin,2005 อ้างถึงใน วันดี ม่านศรีสุข, 2549)	-เข้าใจภาพรวมเป้าประสงค์ขององค์กร	-สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Lloyd Baird, 2006 อ้างถึง ใน ไพโรจน์ บาลัน, 2551)	-	-เป็นผู้สื่อความที่ยอดเยี่ยม
ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Kinicki & Williams, 2006 อ้างถึงในบุตรี จาโรจน์, 2550)	-	-มีความ สามารถในการสื่อสาร
ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง ในระดับสถานศึกษา (Mendes-Morse, 2006 อ้างถึงใน มัย เขียมสุข, 2551)	-จูงใจและให้อำนาจผู้ตามในการปฏิบัติ สนับสนุน ส่งเสริม และ ให้อำนาจให้ครูทำหน้าที่ด้านการสอนอย่างเต็มที่	-เป็นนักสื่อสารและผู้ฟังที่ดี
ผู้บริหารยุคใหม่ในอนาคต (ธงชัย สันติวงษ์, 2546)	-การปฏิบัติ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของวิสัยทัศน์	-
ภาวะผู้นำไทยในอนาคต (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2547)	-	-มีความ สามารถในการพูด
องค์ประกอบภาวะผู้นำ (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ , 2551)	-ต้องการความสำเร็จ	-

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
คุณสมบัติผู้นำ (พระธรรมปิฎก, 2546)	-	-
คุณลักษณะของผู้นำยุคใหม่ (พสุ เดชะรินทร์, 2547)	-กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่พร้อมที่จะทำงาน	-มีทักษะในการฟัง-เป็นนักเล่าเรื่องที่ดี
ลักษณะผู้นำยุคใหม่ของอาเซียน (พุทธทรัพย์ มณีศรี และคณะ, 2545)	-มุ่งส่งเสริมการให้บริการที่ดี	-สื่อข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจและมองเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและอนาคต
คุณลักษณะ 10 ประการสำหรับผู้นำประเทศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2552)	-	-ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น
สมรรถนะผู้บริหารการศึกษา (คุรุสภา, 2552)	-	-ใช้/ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
ลักษณะของผู้นำนักศึกษา (Lautzenheiser, 2009)	-	-
ผู้นำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย (Orrachat Pisuthipat, 2552)	-เน้นผลงาน	-การพูดโน้มน้าว
ผู้นำนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Adrienne M.Car, 2553)	-ประเมินรายบุคคล-วางแผนอย่างไม่เป็นทางการ	-
บทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (พุทธกาล วัชร, 2539)	-ตั้งใจทำงาน	-แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (ประสงค์ จันทร์ทองจีน, 2539 อ่างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2543)	-	-

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้นำนักศึกษา (ประจวบ ไชยสาส์น, 2552)	-	-มีคำพูดที่เชื่อถือได้
พฤติกรรมผู้นำสำหรับนักเรียน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2553)	-ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย-กำหนดแผนปฏิบัติงาน ทำงานอย่างมีระบบและวินัย	-
สมรรถนะของครู (Harold, 2009)	- มีทักษะการสอนที่หลากหลาย มีทักษะในการจัดการชั้นเรียน และกฎระเบียบของนักเรียน	-มีทักษะในการสื่อสาร
ลักษณะครูที่ดี (Hessong&Week)	- ปฏิบัติตามหลักการและระเบียบราชการ	-มีความ สามารถในการสื่อสารทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
สมรรถนะผู้ประกอบการครู (คุรุสภา, 2549)	- จัดทำและออกแบบแผนการเรียนรู้ แผนการสอน พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ ทำวิจัยและนำผลไปใช้ในการพัฒนาจัดการเรียน การสอน การประเมินผล การปรับปรุงการเรียนการสอนและ จัดทำโครงการทางวิชาการได้ สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน และ นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ	-ใช้ทักษะในการฟัง/พูด/อ่าน/ เขียนภาษาไทย/อังกฤษ/ภาษา ต่างประเทศเพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้องและใช้คอมพิวเตอร์ พื้นฐานได้ เลือกลง ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรม พัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีแสวงหา แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
ลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (สกอ., 2553)	- นักคิดนักวิจัย ครูผู้นำ ครูเพื่อครู และครูเพื่อศิษย์-เข้าใจวิธีสอน เป็นผู้กระตุ้นและอำนวยความสะดวกให้ศิษย์กระตือรือร้นและ เรียนรู้ด้วยตนเอง	-รู้ภาษาสำคัญอีก 1 ภาษา
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขา ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์(จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2553)	-ความ สามารถในการจัดการเรียนรู้	-

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านทักษะในการทำงาน	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
รูปลักษณะของความเป็นครู (สุมน อมรวิวัฒน์, 2002)	-	-สื่อสารได้รวดเร็วชัดเจน
คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2553)	-เข้าใจ/ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และสร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียน ใช้เทคนิควิธีการสื่อความหมาย กระตุ้นและสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์	-
ลักษณะครูที่ดี (ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคนอื่น ๆ, 2529)	-	-
ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	ด้านทักษะในการทำงาน เป็นผู้ขับเคลื่อนความสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตน มุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยในการทำงานเป็นอันดับแรก รับผิดชอบในความผิดของตนเอง มีความสามารถในการจัดระบบการทำงาน กำหนดวิสัยทัศน์ด้านความเป็นเลิศในการทำงาน รักษาความน่าเชื่อถือในการทำงาน สามารถทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนา การเรียนการสอน มีความสามารถในการบริหารจัดการ การวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี มีทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด ฟัง เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถในการโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม เป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม/สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติงาน ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
รูปแบบภาวะผู้นำของนาซ่า (National Aeronautics and Space Administration, 2008)	-มีความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์	-มีคุณธรรม ซื่อสัตย์แสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตน มีจิตสาธารณะ
ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี (Stogdill, 1974)	-มีความฉลาด กล้าตัดสินใจ	-เต็มใจรับผิดชอบ
ลักษณะผู้นำในอุดมคติ (Welch, J. อ้างถึงใน Krames, J. A., 2005)	-คิดแบบสากล	-เป็นผู้นำที่แข็งแกร่งด้วยบุคลิก/จริยธรรม เอาใจเขามาใส่ใจเรา
คุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผล (DuBrin, 1998)	-มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการค้นหาและแก้ไขปัญหา	-ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อบอุน เอื้ออาทรพร้อมที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา เข้าใจอารมณ์และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ
ลักษณะผู้นำวิวัฒน์ (Susan&Nextera, 2001อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์, 2546)	-มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ใหม่ ตัดสินใจรวดเร็ว	-ซื่อสัตย์ เห็นประโยชน์ผู้อื่นเป็นที่ตั้ง
ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Goldsmith and Others อ้างถึงใน Osland, 2008)	-คิดแบบโลกา ภิวัตน์	-แสดงความซื่อสัตย์สุจริต
คุณสมบัติของความเป็นผู้นำ (John Adair อ้างถึงใน มรรุส กุลจินต์, 2550)	-	-มีคุณธรรม ยุติธรรม อบอุน
สมรรถนะผู้นำ 7 ประการ (Hooper and Potter, 1997 อ้างถึงใน นิตย์ สัมมาพันธ์, 2546)	-กล้าตัดสินใจในยามวิกฤติ	-ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นทำตาม

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
คุณสมบัติของผู้นำแห่งความสำเร็จ (Coughlin, 2005 อ้างถึงใน วันดี ม่านศรีสุข, 2549)	-กล้าตัดสินใจ	-อาศัยสามัญสำนึกชี้้นำในการตัดสินใจ
ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Lloyd Baird, 2006 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บาลัน, 2551)	-	-มีความเมตตา กรุณา จิตใจมั่นคง
ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Kinicki & Williams, 2006 อ้างถึงใน บุตรี จารุโรจน์, 2550)	-กล้าคิด กล้าตัดสินใจ	-มองตนเองในด้านบวก
ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในระดับสถานศึกษา (Mendes-Morse, 2006 อ้างถึงใน มัย เขียมสุข, 2551)	มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการค้นคว้าและแก้ปัญหา	-
ผู้บริหารยุคใหม่ในอนาคต (ธงชัย สันติวงษ์, 2546)	-	-
ภาวะผู้นำไทยในอนาคต (ไพฑูลย์ วัฒนศิริธรรม, 2547)	-แก้ปัญหาเป็น	-มีความเมตตา กรุณา เสียสละ มีคุณธรรม สภาพจิตมีความมั่นคง รักความถูกต้อง
องค์ประกอบภาวะผู้นำ (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, 2551)	-เฉลียวฉลาด มีความฉลาดด้านการคิดใช้เหตุผลความฉลาดในการคิดสร้างสรรค์ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	-ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม
คุณสมบัติผู้นำ (พระธรรมปิฎก, 2546)	-คิดวิเคราะห์ แสวงหาปัญญาเพิ่มเติมอยู่เสมอ	-คิดดี ทำดี ช่วยให้คนอื่นทำได้ในสิ่งที่ต้องการจะทำ ตัวเองต้องดี เป็นแบบอย่างได้

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
คุณลักษณะของผู้นำยุคใหม่ (พสุ เดชะรินทร์, 2547)	-	-
ลักษณะผู้นำยุคใหม่ของอาเซียน (พุทธทรัพย์ มณีศรี และคณะ, 2545)	-มีการศึกษาดี รอบรู้ เป็นนักแก้ปัญหา	-ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์
คุณลักษณะ 10 ประการสำหรับผู้นำประเทศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ , 2552)	-มีความรู้ รอบรู้ในศาสตร์และวิทยาการต่างๆ อย่างสมดุล ทั้งองค์ความรู้ไทยและสากล	-รักษาความเป็นไทย เสียสละเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ส่วนตน มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีพรหมวิหาร 4 ละเอียด เก่งกล้าต่อบาป
สมรรถนะผู้บริหารการศึกษา (คุรุสภา, 2552)	-	-เป็นผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม
ลักษณะของผู้นำนักศึกษา (Lautzenheiser, 2009)	-	-ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์จงรักภักดี
ผู้นำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย (Orrachat Pisuthipat, 2552)	-การใช้ตรรกะ มีความสามารถในการเรียนรู้ การตัดสินใจ อย่างเด็ดเดี่ยว	-เข้าใจตนเอง และผู้อื่น ใจกว้าง
ผู้นำนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Adrienne M.Car, 2553)	-	- มีความซื่อสัตย์
บทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (พุทธกาล วัชร, 2539)	-สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน-มีความรู้ รอบด้าน มีความคิดสร้างสรรค์	-มีคุณธรรม เสียสละ

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ลักษณะบทบาทผู้นำนิสิตนักศึกษาในทศวรรษหน้า (ประสงค์ จันทร์ทองจีน, 2539 อ้างถึงใน รัตติกกรณ์ จงวิศาล, 2543)	-มีความคิดสร้างสรรค์ ขวนขวายศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ	-มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดี สำนึกถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ต่อสังคม
ผู้นำนักศึกษา (ประจวบไชยสาส์น, 2552)	-	-
พฤติกรรมผู้นำสำหรับนักเรียน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2553)	-เป็นผู้ริเริ่ม	-มีความรับผิดชอบ เข้าใจเพื่อนก่อนแล้วให้เพื่อนเข้าใจเรา
สมรรถนะของครู (Harold, 2009)	- เป็นเลิศทางศิลปะและวิทยาศาสตร์ รู้ลึกในเรื่องที่สอน	-
ลักษณะครูที่ดี (Hessong&Week)	-มีความรอบรู้ในวิชาการ สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ มีความสามารถในศิลปะวิทยาการหลายๆ ด้าน กล้าตัดสินใจ	-มีความซื่อสัตย์ เป็นแบบอย่างที่ดี
สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2549)	-วิเคราะห์ ประเมิน ปรับปรุง พัฒนาและจัดทำหลักสูตรได้ สามารถวัด ประเมิน และนำผลไปใช้ได้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ	-รัก เมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียน รับผิดชอบ ศรัทธาในวิชาชีพครู ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู
ลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (สกอ., 2553)	-มีความรู้ในเนื้อหา ใฝ่รู้ มีจินตนาการ มีทักษะในการเรียนรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต	-มีความเป็นครู ใฝ่ดี มีคุณธรรม เป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553)	-สามารถประยุกต์ทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษา วิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้ง ติดตามพัฒนาการของศาสตร์ เพิ่มพูนความรู้และสมรรถนะของตนอยู่เสมอ	-มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
<p>รูปลักษณะของความเป็นครู (สุมน อมรวิวัฒน์, 2002)</p>	<p>-มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญในวิชาการ สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติได้ มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆ ด้าน</p>	<p>-มีวิญญานครู มีความรักใน ตัวเด็กและ การสอน ซื่อสัตย์ เป็นแบบอย่างที่ดีงามเป็นพิเศษ</p>
<p>คุณลักษณะครูพันธุ์ใหม่ (พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง, 2553)</p>	<p>-เข้าใจหลักวิชาชีพครู เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โครงสร้างวิชาและสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เข้าใจการเรียนรู้ และพัฒนาการเด็ก เข้าใจและใช้วิธีการประเมิน ผลที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ประเมินผลการทำงานตนเองและบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน</p>	<p>-</p>
<p>ลักษณะครูที่ดี (ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคนอื่นๆ, 2529)</p>	<p>-ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม</p>	<p>-เสียสละ อุทิศเวลาให้แก่งานราชการ มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต มีความรักศิษย์ ห่วงใยเอาใจใส่ มีจิตใจโอบอ้อมอารี วางตนอยู่ในศีลธรรม มีความยุติธรรม กตัญญู ชอบช่วยเหลือผู้อื่น</p>
<p>ภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์</p>	<p>ด้านสติปัญญา ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาดี มีความรู้และเข้าใจในวิชาชีพ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและนวัตกรรม ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองในศาสตร์วิชาชีพและวิทยาการต่างๆ อยู่เสมอ สามารถประยุกต์ทฤษฎีมาใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งใน</p>	<p>ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตน มีคุณธรรมความกล้าหาญทางจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อวิชาการ วิชาชีพ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความเสียสละและตระหนักถึงสังคมส่วนรวม</p>

ตารางการวิเคราะห์ภาวะผู้นำนิตินักศึกษาศาสตรศึกษาศาสตร์ (ต่อ)

แนวคิด/ทฤษฎี	ด้านสติปัญญา	ด้านคุณธรรม จริยธรรม
	<p>สถานการณ์ต่างๆได้ มีความรู้และเข้าใจในหลักวิชาที่พครู การวัดและประเมินผลและกระบวนการวิจัย มีความกล้าในการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆด้าน</p>	<p>มีความเป็นครู รัก เมตตาและยุติธรรม มีความเป็นไทยยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย</p>

ภาคผนวก จ

(ร่าง) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ. 2555 – 2564 จากการวิเคราะห์ SWOT Matrix

วิสัยทัศน์

บัณฑิตครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาของชาติอย่างมืออาชีพ
บนมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล

พันธกิจ

ผลิตบัณฑิตครูที่มีอุดมการณ์ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ พร้อมด้วยคุณธรรม
จริยธรรม บนฐานความเป็นไทยอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้เป็นบัณฑิตครูที่ทรงคุณค่า เป็นผู้นำ
ที่มีความรู้ คุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามอัตลักษณ์ของความเป็นครูผู้นำสังคม

กลยุทธ์ระดับแผนงาน

1. กลยุทธ์เสริมสร้างเจตคติและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู มีกลยุทธ์ระดับ
ปฏิบัติการ และแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1 ปรับปรุงกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นครูโดยยึดกระบวนการ Student Year
Based ในการเรียนรู้เพื่อปรับสภาพการทำงาน

1.1.1 ปรับปรุงแผน/กิจกรรมการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นครู
โดยจัดให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาเจตคติความเป็นครูตลอดจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

1.2.1 จัดโครงการสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นครูของนิสิต
นักศึกษาแต่ละชั้นปี

1.2.1.1 ชั้นปีที่ 1 กิจกรรมเกี่ยวกับพื้นฐานความเป็นครู

1.2.1.1.1 โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนอนุบาลดีเด่น

1.2.1.2 ชั้นปีที่ 2 กิจกรรมเกี่ยวกับจิตวิทยา/ปรัชญา/เทคนิคการสอน

1.2.1.2.1 โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น

1.2.1.3 ชั้นปีที่ 3 กิจกรรมความเป็นครู/สื่อการเรียนการสอน

1.2.1.3.1 โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น

1.2.1.4 ชั้นปีที่ 4 กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดระบบและออกแบบการสอน/
การประเมินผล/การวิจัย

1.2.1.4.1 โครงการค่ายอาสาพัฒนาการศึกษาชนบท

1.2.1.5 ชั้นปีที่ 5 กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน/การฝึกสอน

1.2.1.5.1 โครงการค่ายอาสาพัฒนาครูต้นแบบ

1.2 ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมปฐมนิเทศเพื่อสร้างอุดมการณ์และความภาคภูมิใจใน
วิชาชีพครู

1.2.1 กำหนดกิจกรรมที่มุ่งเน้นอุดมการณ์ความเป็นครูที่ดีที่เป็นผู้นำ การสร้าง
ความภาคภูมิใจในอาชีพและการปรับตัว

1.2.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์ต้นแบบ ศิษย์เก่า
ดีเด่น และรุ่นพี่เกี่ยวกับการสอนและการเป็นครูที่ดี

1.2.3 ขอความร่วมมือคณาจารย์แต่ละสาขาวิชาเข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศ
เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เข้าเรียนในคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

2. กลยุทธ์การส่งเสริมกระบวนการกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา มีกลยุทธ์ระดับ
ปฏิบัติการและแผนงาน/โครงการ ดังนี้

2.1 พัฒนาและทบทวนนโยบาย แผนกิจกรรมการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำของนิสิต
นักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะ
บัณฑิตที่พึงประสงค์แต่ละชั้นปีเพื่อให้เป็นรูปธรรมและเป็นระบบที่ชัดเจน

2.1.1 จัดทำแผนพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี

2.1.2 จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาแต่ละชั้นปี

2.1.2.1 ชั้นปีที่ 1 โครงการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence)
การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว การพัฒนา EQ เช่น กิจกรรมรับน้องใหม่และการประชุมเชียร์

2.1.2.2 ชั้นปีที่ 2 โครงการพัฒนาทางสติปัญญาและความเฉลียวฉลาด
(Intelligence) การเสริมสร้างทักษะความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศ และกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ

2.1.2.3 ชั้นปีที่ 3 โครงการพัฒนาพลังและความสามารถในการปฏิบัติงาน
(Energy and Ambition) การเสริมสร้างทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและสืบค้นสารสนเทศ

2.1.2.4 ชั้นปีที่ 4 โครงการพัฒนาการสร้างทักษะความเป็นผู้นำ (The Desire to Lead) การจัดการและการทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพ และวัฒนธรรมองค์กร

2.1.2.5 ชั้นปีที่ 5 โครงการพัฒนาความซื่อสัตย์ คุณธรรมจริยธรรม และการยึดมั่นในหลักการ (Honesty and Integrity) การสร้างจิตสำนึกรัก ห่วงแหนความเป็นชาติและการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์) รวมถึงการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและสิ่งแวดล้อม

2.2 กำหนดแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการมีความต่อเนื่อง

2.2.1 จัดทำแผนพัฒนาภาวะผู้นำบัณฑิตครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ระยะยาว 10 ปี เพื่อให้การบริหารจัดการมีความต่อเนื่องและชัดเจน

2.3 ส่งเสริมการทำ Portfolio และคู่มือกิจกรรมนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

2.3.1 กำหนดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

2.3.2 ประสานความร่วมมือและเจรจาข้อตกลงกับหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตทั้งของรัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สมาคมโรงเรียนเอกชน สภาอุตสาหกรรมและสภาหอการค้าเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ให้มีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการ

2.3.3 จัดทำคู่มือกิจกรรมเพื่อบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

2.3.4 จัดทำฐานข้อมูลการบันทึกกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

2.3.5 กำหนดให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ทำ Portfolio เพื่อเก็บบันทึกกิจกรรมและการทำความดี

2.3.6 กำหนดให้มีการบันทึกกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็น S/U ใน Transcript

2.4 เสริมสร้างค่านิยม ทศนคติ และประสบการณ์การทำกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรม

2.4.1 สร้างความตระหนักให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการทำกิจกรรม

2.4.2 จัดโครงการปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยม ทศนคติและประสพการณ์โดยการ
จัดกิจกรรมทางศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีไทย และกิจกรรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวิชาการครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีให้นิสิต
นักศึกษาได้แสดงออกทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา

2.5.1 จัดโครงการประกวดกิจกรรมวิชาการด้านการศึกษาของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์
ศึกษาศาสตร์

2.5.2 จัดโครงการ “1ชุมชน 1 หลักสูตร” เพื่อสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ได้ใช้ความรู้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชน

2.6 สร้างระบบ Senior ที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดความผูกพันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ระหว่าง รุ่นพี่รุ่นน้อง

1.6.1 เสริมสร้างวัฒนธรรมการปกครองดูแลระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง

2.6.2 จัดโครงการให้เกียรติพี่ด้วยการทำดีให้พี่ดู (ปี2 ดูแลปี 1, ปี 3 ดูแลปี2, ปี4
ดูแลปี 3 และปี 5 ดูแลน้องทุกชั้นปี)

**3. กลยุทธ์การพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต
นักศึกษาครูศาสตร์ศึกษาศาสตร์เพื่อความเป็นเลิศ** มีกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการและแผนงาน/
โครงการ ดังนี้

3.1 สนับสนุนการบูรณาการวิชาการกับกิจกรรมพัฒนาลักษณะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของ
นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

3.1.1 กำหนดลักษณะบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและสมรรถนะความเป็นครูที่พึง
ประสงค์ร่วมกันระหว่างคณาจารย์ บุคลากรและนิสิตนักศึกษา

3.1.2 ประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเพื่อร่วม
ออกแบบกิจกรรม/โครงการพัฒนาความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาครูศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

3.1.3 บูรณาการกิจกรรมการเสริมสร้างความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาในรายวิชา

3.2 ปรับกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยการบูรณาการงานวิจัย การ
บริการวิชาการ และกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในรายวิชา

3.2.1 จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและได้ลง
มือปฏิบัติจริง (Learning by Doing)

3.2.2 จัดการเรียนการสอนที่เน้นความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อพัฒนา และแก้ปัญหาของ
ชุมชน

3.2.3 จัดโครงการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นไทย

3.3 ผลักดันให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาต่างประเทศ 1 รายวิชา : 1 หลักสูตร เพื่อฝึกทักษะภาษาต่างประเทศให้กับนิสิตนักศึกษา

3.3.1 กำหนดให้ทุกหลักสูตรจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 รายวิชา

3.3.2 สนับสนุนให้มีการเรียนรายวิชาควบคู่กับการสนทนาภาษาอังกฤษ

3.4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

3.4.1 สนับสนุนให้คณาจารย์จัดการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาการจัดการศึกษา

3.4.2 ปรับปรุงบทเรียนและสื่อการสอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจ และเข้าถึงง่าย

3.4.3 สรรหาและจัดทำสื่อการสอนสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4.4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการทำกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

3.4.5 พัฒนาทักษะความรู้ในการผลิตสื่อการสอน การเข้าถึงแหล่งความรู้และการรู้เท่าทันภัยจากเทคโนโลยี

3.5 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.5.1 พัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้เชื่อมโยงทั่วทั้งสถาบัน

3.5.2 สร้างระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านสติปัญญาให้กับนิสิตนักศึกษา

3.6 พัฒนาให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการบูรณาการทางวิชาการโดยตรงเพื่อรับผิดชอบงานบูรณาการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3.6.1 โครงการจัดตั้งหน่วยบูรณาการวิชาการ

4. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มีกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการและแผนงาน/โครงการ ดังนี้

4.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

4.1.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์กับชุมชน โรงเรียน และปราชญ์/ผู้รู้ในท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์ ของนิสิตนักศึกษาโดยถือเป็นการพัฒนาชุมชนร่วมกัน

4.1.2 พัฒนาความร่วมมือทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ทั้งศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.3 จัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์

4.1.4 จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และกิจกรรมระหว่างนิสิต นักศึกษาของคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แต่ละมหาวิทยาลัย

4.1.5 ประสานความร่วมมือระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้านเพื่อร่วมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่เป็นสากล

4.1.6 สร้างความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน

4.2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

4.2.1 จัดโครงการความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาและนิสิต นักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์กับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

4.2.2 จัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ กับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทั้งในกลุ่มอาเซียนและในทุกภูมิภาค

4.2.3 จัดกิจกรรมและเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เพื่อ กระชับความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ

4.3 ส่งเสริมกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม

4.3.1 สร้างความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์กับมหาวิทยาลัย ต่างประเทศในการจัดกิจกรรม/โครงการแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาเพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม

5. กลยุทธ์การพัฒนาครูต้นแบบ มีกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการและแผนงาน/โครงการ ดังนี้

5.1 เสริมสร้างกิจกรรมสัมพันธ์ครูต้นแบบ/คนต้นแบบ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ซึมซับ กระบวนการ วิธีการปฏิบัติตน และการทำงานที่ดี

5.1.1 จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ดีเด่นรุ่นเก่ากับนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน

5.2 ส่งเสริมกิจกรรมเชิดชูเกียรติ (Hall of Fame) นิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป

5.2.1 จัดให้มีการประกาศเกียรติคุณและให้ทุนการศึกษาสำหรับศิษย์เก่าและนิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและมหาวิทยาลัย

5.2.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะ

5.2.3 ประชาสัมพันธ์ยกย่องนิสิตนักศึกษาที่ทำความดีและสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและสถาบันทางสื่อต่างๆ ของคณะและมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษาทั่วไป

5.2.4 ยกย่องศิษย์เก่าที่มีผลงานดีเด่นให้เป็นแบบอย่างสำหรับนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน

5.3 จัดตั้งสถาบันปมเพาะครูต้นแบบ/คนต้นแบบเพื่อปลูกฝังและสร้างค่านิยม เจตคติ ความเป็นครูให้กับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

5.3.1 ปรับปรุงพื้นที่และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในให้เป็นโรงเรียนประจำสำหรับนิสิตนักศึกษาครู

5.3.2 จัดให้มีกิจกรรม/โครงการเพื่อสร้างและปลูกฝังความเป็นครูให้นิสิตนักศึกษา

ภาคผนวก จ แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

สำหรับคณาจารย์

เรื่อง ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของคณาจารย์คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เป็นจริงในปัจจุบัน

3. **ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์** หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี

31 – 40 ปี

41- 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

มากกว่า 15 ปี

5. ประสบการณ์ในการบริหาร

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

มากกว่า 15 ปี

ไม่มีประสบการณ์

6. มหาวิทยาลัย.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในสถาบันของท่านที่เป็นจริงในปัจจุบันที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมาก
- 3 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อย
- 1 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านบุคลิกภาพ					
1. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด					
2. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์					
3. มีความสามารถในการเตรียมตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม					
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมอารมณ์ได้					
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
6. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์					
7. มีอารมณ์ขัน					
8. มีความอดทน					
9. กล้าแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม					
10. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง					
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
12. ปฏิบัติตนให้เกิดความน่าเชื่อถือไว้วางใจ					
13. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม					
1. เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน					
2. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป					
3. สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง					
4. สามารถทำงานร่วมกับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้เกี่ยวข้องได้ทุกกลุ่ม					
5. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย					
6. เข้าใจธรรมชาติ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล					
7. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านการนำและการจัดการ					
1. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
2. มีความเป็นประชาธิปไตย					
3. เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ					
4. สามารถแก้ไขและประสานความขัดแย้งได้					
5. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนิสิตนักศึกษาได้					
6. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร					
7. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านปฏิภาณไหวพริบ					
1. ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย					
2. สามารถสร้างสรรค์กิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้					
3. สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4. สามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีร่วมกันระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้					
5. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องรับรู้การทำงานหน่วยงานอื่น					
6. สามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
7. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านทักษะในการทำงาน					
1. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้					
2. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้					
3. การรักษามาตรฐานในการทำงานให้เกิดความน่าเชื่อถือ					
4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้เพื่อการทำงานได้					
5. สามารถออกแบบแผนการเรียนรู้และสื่อการสอนได้					
6. การมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล					
7. สามารถวางแผนงานได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. เป็นผู้ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม					
2. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารหรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
3. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้					
4. พร้อมรับฟังความคิดเห็น และคำแนะนำของผู้อื่น					
5. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้					
6. เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเหมาะสมมาใช้ได้					
7. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านสติปัญญา					
1. เฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง					
2. สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
3. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ					
4. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้					
5. สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
6. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ได้อย่างมีเหตุผล					
7. เมื่อมีปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่างๆ สามารถประยุกต์หลักการและทฤษฎีมาใช้ได้					
8. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ					
9. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
1. เป็นผู้นำทางคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
2. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ					
3. มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น					
4. มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน					
5. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม					
6. ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม					
7. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม					
8. เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ					
9. ปฏิบัติตนตามสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ					
10. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย					
11. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในวิชาชีพครูและความเป็นครู					
12. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

สำหรับบุคลากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เป็นจริงในปัจจุบัน

3. ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี

31 – 40 ปี

41- 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

มากกว่า 15 ปี

5. ประสบการณ์ในการบริหาร

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

มากกว่า 15 ปี

ไม่มีประสบการณ์

6. มหาวิทยาลัย.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในสถาบันของท่าน ที่เป็นจริงในปัจจุบัน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมาก
- 3 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อย
- 1 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านบุคลิกภาพ					
1. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด					
2. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์					
3. สามารถเตรียมความพร้อมให้กับตัวเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม					
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม					
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
6. กระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์					
7. มีอารมณ์ขัน					
8. มีความอดทน					
9. มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม					
10. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง					
11. มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
12. การปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้อื่น					
13. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
.....					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม					
1. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน					
2. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป					
3. การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง					
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
5. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย					
6. เข้าใจธรรมชาติ ความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคล					
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านการนำและการจัดการ					
1. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
2. มีความเป็นประชาธิปไตย					
3. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีประสิทธิภาพ					
4. มีความสามารถในการประสานและแก้ไขความขัดแย้ง					
5. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้					
6. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร					
7. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านปฏิภาณไหวพริบ					
1. ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย					
2. สามารถสร้างสรรค์กิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
3. สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนนิสิตนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้					
5. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการที่จะต้องรับรู้การทำงานของหน่วยงานอื่น					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
6. สามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้					
7. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านทักษะในการทำงาน					
1. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้					
2. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้					
3. การรักษามาตรฐานการทำงานให้เกิดความน่าเชื่อถือ					
4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงาน					
5. มีความสามารถในการออกแบบแผนการเรียนรู้ และสื่อการสอน					
6. เป็นผู้ที่มีมอบหมายงานให้บุคคลโดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล					
7. ความสามารถในการวางแผนงานได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. เป็นผู้ที่ติดตามการใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม					
2. สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารหรือนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้					
4. เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น					
5. มีความสามารถในการพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้					
6. มีความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสมมาใช้					
7. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านสติปัญญา					
1. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง					
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
3. มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ					
4. มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม					
5. เป็นผู้สนใจค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
6. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้ได้อย่างมีเหตุผล					
7. สามารถประยุกต์หลักการและทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
8. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ					
9. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
1. มีลักษณะของความเป็นผู้นำทางคุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรมและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ					
3. มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น					
4. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน					
5. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม					
6. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม					
7. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม					
8. เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติหรือปฏิบัติตนต่อเพื่อนนิสิตนักศึกษารุ่นพี่รุ่นน้อง					
9. เป็นคนสมัสนิยมปฏิบัติตนตามกระแสแฟชั่นของต่างประเทศ					
10. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย					
11. เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในความเป็นครูและวิชาชีพครู					
12. คุณลักษณะอื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

สำหรับนิสิตนักศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เป็นจริงในปัจจุบัน

3. ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งด้านร่างกายและการแสดงออก ทำให้สามารถนำ ชักจูง หรือโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 ปีที่ 5

3. เกรดเฉลี่ย

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00 2.01-2.75 2.76-3.50 มากกว่า 3.50

4. ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการชมรม/สโมสร/องค์กร/สภานิสิตนักศึกษา

มีประสบการณ์ (ระบุ).....ปี

ไม่มีประสบการณ์

5. มหาวิทยาลัยที่ท่านกำลังศึกษาอยู่.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในสถาบันของท่านที่เป็นจริงในปัจจุบันที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นมาก
- 3 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อย
- 1 หมายถึง นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำนั้นน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านบุคลิกภาพ					
1. มีบุคลิกภาพดี สุภาพ สง่า สุขภาพแข็งแรง สะอาด					
2. มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม					
3. มีการเตรียมความพร้อมของตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม					
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ) สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม					
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
6. มีความกระตือรือร้นในบางครั้ง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์					
7. มีอารมณ์ขัน					
8. มีความอดทน					
9. มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม					
10. กล้าเสี่ยงที่จะกระทำสิ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง					
11. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					
12. ปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ					
13. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
.....					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาศาสตรศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาศาสตรศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม					
1. การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกสถาบัน					
2. แสดงพฤติกรรมที่ดีกับบุคคลทั่วไป					
3. การสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง					
4. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกกลุ่มทั้งนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
5. มีสัมมาคารวะกับผู้ที่ทำให้ผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ด้วย					
6. มีความเข้าใจในธรรมชาติ ความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคล					
7. มีมนุษยสัมพันธ์สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านการนำและการจัดการ					
1. มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต					
2. มีความเป็นประชาธิปไตย					
3. เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การทำงานเป็นทีมและการมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ					
4. สามารถประสานความสัมพันธ์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งได้					
5. สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนนิสิตนักศึกษาได้					
6. สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร					
7. การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านปฏิภาณไหวพริบ					
1. การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย					
2. สามารถสร้างสรรคกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและความต้องการของชุมชน					
3. สามารถปรับระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4. สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
5. มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการที่จะต้องรับรู้การทำงานของหน่วยงานอื่น					
6. สามารถนำความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ได้					
7. สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและรวดเร็ว					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านทักษะในการทำงาน					
1. สามารถเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย					
2. สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพของตนได้					
3. การรักษามาตรฐานในการทำงานให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ					
4. สามารถนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงาน					
5. มีความสามารถในการออกแบบแผนการเรียนรู้และสื่อการสอนได้					
6. มอบหมายงานได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล					
7. สามารถวางแผนงานได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. เป็นผู้ติดตามใช้เทคโนโลยีตามกระแสนิยม					
2. สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารหรือการนำเสนอด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อสารได้					
4. เป็นผู้พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อื่น					
5. สามารถพูดจูงใจ โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้					
6. มีความสามารถในการพิจารณาเลือกข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเหมาะสมมาใช้					
7. มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี					
8. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านสติปัญญา					
1. มีความเฉลียวฉลาด สติปัญญาสูง					

ภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
นิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์มีภาวะผู้นำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้					
3. สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ					
4. สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้					
5. เป็นผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
6. สามารถนำแนวคิดของผู้อื่นมาใช้อย่างมีเหตุผล					
7. สามารถประยุกต์หลักการและทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
8. มีความกล้าในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างเด็ดเดี่ยวและรอบคอบ					
9. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม					
1. มีความเป็นผู้นำทางคุณธรรม ความกล้าหาญทางจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
2. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ					
3. มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น					
4. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่าง เท่าเทียมกัน					
5. มีสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม					
6. การตระหนักถึงสังคมส่วนรวม					
7. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม					
8. ประพฤติหรือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนนิสิตนักศึกษาและรุ่นพี่รุ่นน้อง					
9. เป็นคนสมันิยมปฏิบัติตามกระแสแฟชั่นต่างประเทศ					
10. เป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย					
11. เป็นผู้ที่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและความเป็นครู					
12. คุณลักษณะอื่นๆ (ระบุ).....					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนพลักษณ์ หนักแน่น สำเร็จการศึกษา การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา และการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย